Norvegija gali didžiuotis savo sūnumis:
Henriku Ibsenu, Edvardu Munchu ir geriausiu trilerių rašytoju Jo Nesbø.
NEW YORK TIMES

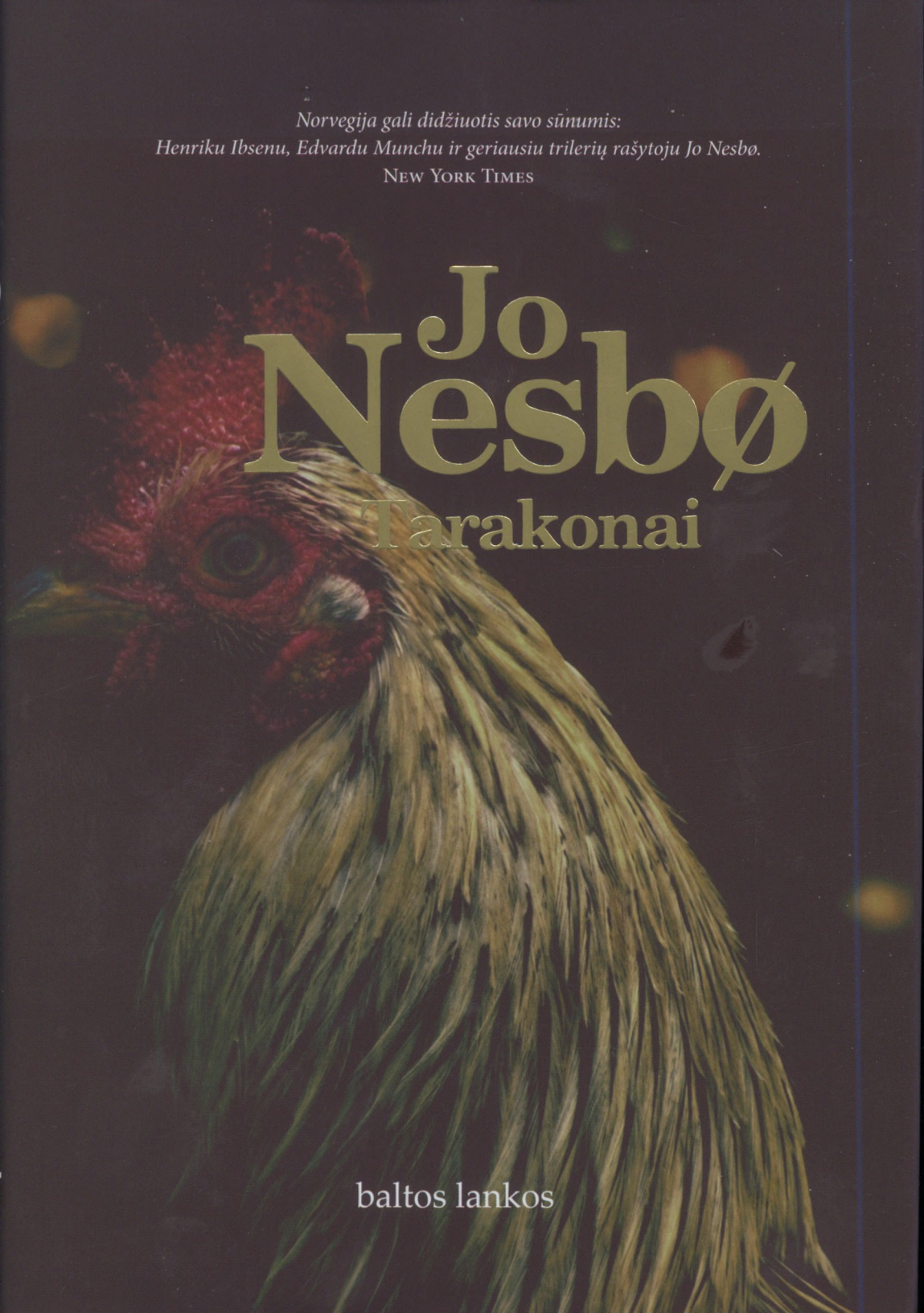

Jo Nesbø

Tarakonai

baltos lankos

Policijos inspektorius Haris Hūlė skaitytojams jau pažįstamas iš šių leidyklos „Baltos lankos“ išleistų kriminalinių romanų: *Šikšnosparnis* (norvegų k. pasirodė 1997 m.), *Raudongurklė* (norvegų k. pasirodė 2000 m.), *Nemezidė* (norvegų k. pasirodė 2002 m.), *Pentagrama* (norvegų k. pasirodė 2003 m.), *Gelbėtojas* (norvegų k. pasirodė 2005 m.), *Sniego Senis* (norvegų k. pasirodė 2007 m.), *Šarvuota širdis* (norvegų k. pasirodė 2009 m.), *Vaiduoklis* (norvegų k. pasirodė 2011 m.).

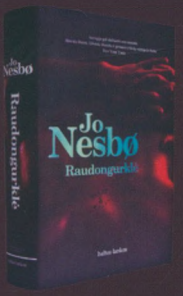

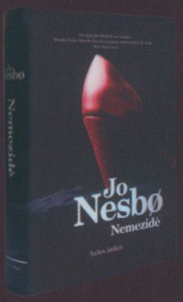

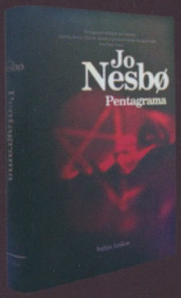

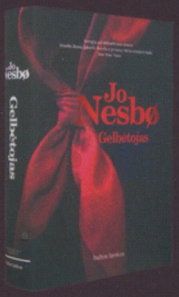

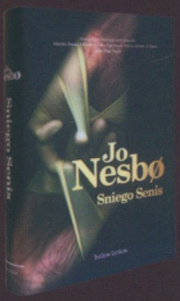

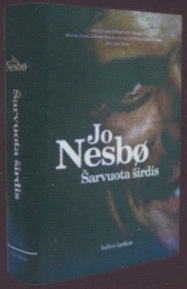

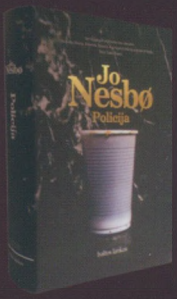

JO NESBØ

TARAKONAI

Iš norvegų kalbos vertė
Rima Ciburevkinaitė

baltos lankos

UDK 821.113.5-31
Ne-154

Versta iš:
Jo Nesbø, *Kakerlakkene*,
H. Aschehoug and Co., Oslo, 2010

Knygos išleidimą parėmė NORLA.
This translation has been published with the financial support of NORLA.

Redaktorė
Dalia Kižlienė

Viršelio dailininkas
Zigmantas Butautis

Maketavo
Eglė Jurkūnaitė

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

ISSN 2029-2597
ISBN 978-9955-23-880-5

Copyright © Jo Nesbø, 1998
Published by agreement with
Salomonsson Agency
© Rima Ciburevkinaitė, vertimas į
lietuvių kalbą, 2016
© Baltų lankų leidyba, 2016

Tarp Tailando norvegų sklinda kalbos, kad Norvegijos ambasadorius, žuvęs per eismo įvykį septintojo dešimtmečio pradžioje, iš tiesų buvo nužudytas itin paslaptingomis aplinkybėmis. Užsienio reikalų ministerija šių kalbų nekomentuoja, o ambasadoriaus kūnas jau kitą dieną po nelaimės buvo kremuotas, neatlikus formalaus skrodimo.

Šioje knygoje minimi asmenys ar įvykiai neturėtų būtų painiojami su realiais asmenimis ar įvykiais. Realybė pernelyg nepatikima.

Bankokas, 1998 m. vasario 23 d.

Pirmas skyrius

Užsidegė žalias šviesoforo signalas, automobilių, motociklų ir autorikšų skleidžiamas gausmas vis stiprėjo ir stiprėjo, ir Dim pamatė, kad pradėjo drebėti Robertsono universalinės parduotuvės langai. Tuomet jie vėl pajudėjo, ir vitrinoje kabanti ilga raudona šilkinė suknelė pradingo vakaro tamsoje už jų.

Ji važiavo taksi. Ne perpildytu autobusu ar surūdijusia autorikša, o taksi su oro kondicionieriumi ir liežuvį už dantų laikančiu vairuotoju. Dim atrėmė galvą į atlošą ir bandė mėgautis. Jokių problemų. Pro šoną prašvilpė mopedas, o ant užpakalinės sėdynės sėdinti mergina tvirčiau prigludo prie vairuotojo su raudonais marškinėliais ir šalmu su antveidžiu ir dėbtelėjo į juos tuščiu žvilgsniu. Laikykis, pagalvojo Dim.

Ramos IV gatvėje taksi vairuotojas sustojo už sunkvežimio, besispjaudančio tokiais tirštais ir juodais dyzelino dūmais, kad Dim negalėjo įžiūrėti valstybinio numerio. Per oro kondicionavimo sistemą perėjusios išmetamosios dujos buvo atvėsintos ir beveik bekvapės. Bet tik beveik. Ji nežymiai mostelėjo ranka, parodydama, kad jai nepatinka, ir vairuotojas žvilgtelėjęs į veidrodėlį persirikiavo. Jokių problemų.

Taip buvo ne visada. Ūkyje, kuriame užaugo, jų buvo šešios mergaitės. Pasak tėvo – šešiomis per daug. Jai buvo septyneri, kai jie kosčiodami geltonų dulkių kamuoly mojavo vyriausiajai seseriai, išriedančiai krašto keliu palei rudą kanalą. Sesuo gavo švarius drabužius, traukinio bilietą į Bankoką ir

vizitinę kortelę, ant kurios kitos pusės buvo užrašytas adresas Patpongo rajone. Ji verkė kaip krioklys, nors Dim mojavo taip stipriai, kad, rodės, nukris ranka. Motina paglostė Dim plaukus ir pasakė, kad lengva nebus, bet gali būti ir blogiau. Seseriai bent jau nereikės trankytis iš ūkio į ūkį kaip *kwai*, kaip teko motinai prieš ištekant. Be to, panelė Vong pažadėjo tinkamai ja pasirūpinti. Tėvas linksėjo galva, spjaudėsi kramtydamas betelį juodais dantimis ir pridėjo, kad baruose farangai gerai moka už šviežias merginas.

Dim nesuprato, ką jie turėjo omeny dėl *kwai*, bet klausti nenorėjo. Ji, aišku, žinojo, kad *kwai* reiškia jautį. Kaip ir daugelis kitų kaimyninių ūkių, jie neišgalėjo laikyti savo jaučio, todėl, kai reikėdavo arti ryžių laukus, jį išsinuomodavo. Tik vėliau ji sužinojo, kad mergina, sekiojanti paskui jautį, taip pat buvo vadinama *kwai*, nes jos paslaugas nusipirkdavai išsinuomodamas jautį. Tokia buvo tradicija, paliekanti tik viltį, kad koks nors valstietis paims ją į žmonas, kol ji dar nesuseno.

Dim buvo penkiolika, kai vieną dieną tėvas, su skrybėle rankoje brisdamas per ryžių lauką, už nugaros leidžiantis saulei, pašaukė ją vardu. Ji iškart neatsiliepė, o ištiesė nugarą ir atidžiai pažvelgė į žalias kalvas aplink jų ūkelį, užmerkė akis ir įsiklausė, kaip tarp lapų trimituoja dūdys, įkvėpė eukaliptų ir kaučiukmedžių kvapo. Suprato, kad atėjo jos eilė.

Pirmaisiais metais viename kambaryje jos gyveno keturios ir dalijosi viskuo – lova, maistu ir drabužiais. Ypač pastarieji buvo svarbūs, nes be gražių drabužių negaudavai geriausių klientų. Ji išmoko šokti, išmoko šypsotis, išmoko atpažinti, kurie tik nupirks gėrimų, o kurie pasiruošę mokėti už seksą. Tėvas su panele Vong sutarė, kad pinigus siųs namo, todėl pirmaisiais metais tiek ji jų ir tematė, bet panelė Vong buvo ja patenkinta ir pamažu pradėjo Dim atidėti kiek daugiau.

Panelė Vong turėjo dėl ko būti patenkinta. Dim sunkiai dirbo, kad klientai užsisakinėtų gėrimų. Panelė Vong turėjo

džiaugtis, kad Dim vis dar jai tarnauja – kelis kartus jau nedaug trūko. Vienas japonas norėjo ją vesti, bet pasiplovė, kai Dim paprašė pinigų lėktuvo bilietui. Toks amerikietis nusivežė ją į Puketą, atidėjo kelionę namo ir nupirko jai žiedą su deimantu. Dim užstatė jį kitą dieną, vos amerikiečiui išvykus.

Kai kurie per mažai sumokėdavo ir liepdavo nešdintis, jei nepatinka, kiti įskųsdavo panelei Vong, esą ji nesutinka su viskuo, ko jie užsigeidžia. Jie nesuprato, kad, išpirkus ją nuo darbo bare, su panele Vong būdavo atsiskaityta ir Dim tapdavo pati sau šeimininkė. Pati sau šeimininkė. Ji prisiminė raudoną suknelę vitrinoje. Motina sakė teisybę – nelengva, bet gali būti ir blogiau.

Ji sugebėjo išsaugoti nekaltą šypseną ir nuoširdų juoką. Jiems tai patikdavo. Gal dėl to jai ir pasiūlė darbą, kurio skelbimą Vangas Li laikraštyje *Thai Rath* įdėjo su užrašu „V. R. S.“ – viešųjų ryšių specialistė. Vangas Li buvo mažas pajuodęs kinas, kuriam priklausė motelis kiek pavažiavus Sukumvito keliu ir kurio beveik visi klientai buvo užsieniečiai, turintys ypatingų pageidavimų, tik ne tokių ypatingų, kad Dim negalėtų jų patenkinti. Tiesą sakant, jai ten patiko labiau nei valandų valandas šokti bare. Be to, Vangas Li gerai mokėjo. Vienintelis trūkumas buvo tas, kad daug laiko tekdavo sugaišti kelionei iš savo buto Banglapu.

Prakeiktas eismas! Vėl užstrigo, tad Dim pasakė vairuotojui jau išlipsianti, nors, kad pasiektų motelį kitoje gatvės pusėje, reikės kirsti šešias eismo juostas. Išlipusią iš taksi oras ją apgaubė kaip šiltas ir šlapias rankšluostis. Dim žvalgėsi, bandydama rasti kokį tarpelį, ir laikė ranka užspaudusi nosį, nors ir žinojo, kad veltui – Bankoke kitokio oro nėra, bet bent jau apsisaugojo nuo dvoko.

Ji nardė tarp automobilių – turėjo pasitraukti į šoną nuo pikapo, kurio priekaba buvo pilna švilpaujančių vaikinų, o per laukinę tojotą vos nenusiplėšė aukštakulnių raištelių. Bet galiausiai perėjo.

Jai įėjus į tuščią registratūrą, Vangas Li dirstelėjo.

– Ramus vakaras? – paklausė ji.

Jis piktai linktelėjo. Šiais metais dažnai būdavo ramu.

– Pavalgius?

– Taip, – pamelavo Dim.

Jis linkėjo gero, bet Dim nemėgo jo ištežusių kiniškų makaronų, kuriuos jis virdavo kambarėlyje už registratūros.

– Reikės palaukti, – pasakė Vangas Li. – Farangas norėjo pirmiausia išsimiegoti, paskambins, kai bus pasiruošęs.

Ji sudejavo.

– Li, gerai žinai, kad prieš vidurnaktį man reikia grįžti į barą.

Jis žvilgtelėjo į laikrodį.

– Duok jam valandą.

Dim patraukė pečiais ir atsisėdo. Prieš metus Li už tokias kalbas greičiausiai būtų išmetęs ją lauk, bet dabar jam itin reikėjo kuo didesnės apyvartos. Ji, aišku, galėjo pasiplauti, bet visa kelionė čionai būtų veltui. Be to, ji buvo skolinga Li vieną kitą paslaugą, mat jis nebuvo blogiausias sąvadautojas, kuriam teko dirbti.

Užgesinusi trečią cigaretę Dim praskalavo burną karčia kiniška Li arbata ir atsistojo pažiūrėti į veidrodį už prekystalio, ar makiažas tvarkingas.

– Einu, jį pažadinsiu, – tarė.

– Mm. Ar turi pačiūžas?

Ji pakėlė krepšį.

Jos kulniukai kaukšėjo į žvyrą einant atvira tuščia aikštele tarp žemų motelio namelių. Šimtas dvidešimtas numeris buvo pačiame gale – automobilio nebuvo, bet viduje degė šviesa. Turbūt farangas jau atsikėlė. Lengvas vėjelis pakėlė jos trumpą sijoną, bet nė kiek neatvėsino. Dim ilgėjosi musono, ilgėjosi lietaus. O po kelių savaičių, kai prasidės liūtys, gatvės taps

purvinos ir skalbiniuose įsimes pelėsis, ilgėsis sausų mėnesių be vėjo.

Dim nestipriai pasibeldė į duris, nutaisė drovią šypseną, o klausimas „koks jūsų vardas?“ jau sukosi ant liežuvio galo. Niekas neatsiliepė. Ji darkart pasibeldė ir pažvelgė į laikrodį. Tikrai nusiderėtų keletą šimtų batų nuo tos suknelės net ir Robertsono universalinėje. Paklibinus durų rankeną pati nustebo, kad durys neužrakintos.

Jis gulėjo lovoje ant pilvo, ir iš pradžių Dim pamanė, kad jis miega. Tada pamatė žėrinčią mėlyno stiklo peilio rankeną, styrančią iš skaisčiai geltonos spalvos švarko. Sunku pasakyti, kokia buvo pirma mintis, šovusi jai į galvą, bet ji tikrai pagalvojo apie tai, kad kelionė iš Banglapu vis dėlto nuėjo veltui. Galiausiai jos balso stygos įsitempė. Riksmas paskendo vilkiko, lenkiančio žioplą autorikšą Sukumvito kelyje, garso signalo gausme.

Antras skyrius

„Nacionalinis teatras“, – per garsiakalbį pranešė apsnūdęs nosinis balsas, ir durims prasivėrus Dagfinas Torhiusas žengė į atšiaurų, šaltą ir vos švintantį žiemos rytą. Šaltis kando jo ką tik nuskustus skruostus, o taupaus neoninio Oslo apšvietimo spindesyje jis matė iš burnos virstantį garą.

Pirma sausio savaitė – Dagfinas Torhiusas žinojo, kad bus geriau, kai žiema įsibėgės, fjordas užsitrauks ledu ir oras taps sausesnis. Jis patraukė į viršų Drameno keliu link Užsienio reikalų ministerijos. Pro jį pravažiavo pora vienišų taksi, šiaip gatvės buvo praktiškai tuščios. „Gjensidige“ laikrodis ant pastato priešais jį raudonai švietė juodame žiemos danguje ir rodė dar tik šešias.

Prie durų jis išsitraukė įėjimo kortelę. „Pareigos: Ministerijos kancleris“ buvo užrašyta virš nuotraukos, kurioje dešimt metų jaunesnis Dagfinas Torhiusas pakeltu smakru ir metaliniais akiniais įrėmintu ryžtingu žvilgsniu žvelgė tiesiai į fotoaparatą. Jis perbraukė kortele per skaitytuvą, įvedė kodą ir atvėrė sunkias „Victoria Terrasse“ komplekso duris.

Prieš beveik trisdešimt metų, kai jis čia atėjo būdamas dvidešimt penkerių, ne visos durys leisdavosi taip lengvai atidaromos. „Diplomatų mokykloje“, URM aspirantų kursuose, jam nebuvo lengva pritapti su savo plačiu Esterdalio dialektu ir „kaimietiškom manierom“, kaip įvertino vienas jo laidos Berumo* sūnelis. Kiti aspirantai buvo baigę politologijos, ekonomikos ir teisės studijas, o jų tėvai buvo akademikai, politikai arba irgi URM išrinktieji, kokiais ir jie taip norėjo tapti. Jis buvo ūkininko sūnus su Oso žemės ūkio aukštosios mokyklos diplomu. Šitie dalykai dar nieko nereiškė, bet jis žinojo, kad tinkami draugai gali daug lemti tolesniame karjeros kelyje. Dagfinas Torhiusas stengėsi ir perprasti socialines normas, ir sunkiu darbu kompensuoti savo trūkumus. Nepaisant skirtumų, juos visus vienijo netikrumas, ko jie iš tiktųjų nori gyvenime. Žinojo tik kryptį – į viršų.

*

Torhiusas atsiduso ir linktelėjo „Securitas“ apsauginininkui, o šis jam per langelį stumtelėjo laikraščius ir voką.

– Kas nors yra?

Apsauginininkas papurtė galvą.

– Kaip visada pirmas, Torhiusai. Tas vokas nuo Ryšių, pristatė šiąnakt.

Torhiusas žiūrėjo, kaip jam kylant liftu į viršų užsidega ir užgęsta aukštų numeriai. Jam kažkada šovė į galvą, kad

* Berumas – viena turtingiausių Norvegijos vietovių. (Red. past.)

kiekvienas aukštas simbolizuoja tam tikrą jo karjeros tarpsnį, ir dėl to jis kiekvieną rytą ją peržvelgdavo.

Pirmas aukštas buvo pirmi dveji metai aspirantų kursuose – ilgos, neįpareigojančios diskusijos apie politiką ir istoriją ir prancūzų kalbos pamokos, kurias šiaip ne taip iškentė.

Antras aukštas buvo paskyrimas į diplomatinę tarnybą. Pirmus dvejus metus buvo Kanberoje, paskui trejus metus Meksike. Iš esmės neblogi miestai, nėra kuo skųstis. Teisybę pasakius, pirmiausia jis prašėsi į Londoną ir Niujorką, bet tai buvo prestižinės vietos, į kurias visi norėjo būti paskirti, tad jis nusprendė, kad nereikia to priimti kaip nesėkmės.

Trečias aukštas – jis grįžo atgal į Norvegiją, neteko visų dosnių dienpinigių ir būsto nuomos kompensacijų, leidusių mėgautis protu suvokiamu pertekliumi. Jis sutiko Beritą, ji pastojo, o kai atėjo laikas pateikti prašymą naujam paskyrimui, jau laukėsi ir antrojo. Berita buvo iš tos pačios apskrities kaip ir jis ir kiekvieną dieną telefonu kalbėdavosi su savo motina. Jis nusprendė palaukti ir dirbo kaip arklys – ruošė kilometrines ataskaitas apie dvišalę prekybą su besivystančiomis šalimis, rašė kalbas užsienio reikalų ministrui ir skynė laurus kopdamas aukštyn. Niekur kitur valstybės tarnyboje konkurencija nėra tokia nuožmi kaip diplomatinėje tarnyboje, kur hierarchinė struktūra tokia ryški. Dagfinas Torhiusas kiekvieną dieną eidavo į darbą kaip kareivis į frontą – galvą laikė žemai, visada po priedanga, bet nesudvejodavo šauti, vos tik kam nors pakliuvus į jo taikiklį. Pora paplekšnojimų per petį, ir jis žinojo, kad atkreipė į save dėmesį, bandė paaiškinti Beritai, kad greičiausiai gautų paskyrimą į Paryžių ar Londoną, bet ji pirmą kartą per iki šiol ramią jų santuoką užsispyrė ir nesutiko. Jis nusileido.

Taigi laukė ketvirtas aukštas ir dar daugiau ataskaitų, teko tenkintis sekretoriaus postu ir kiek didesne alga, kol pateko į personalo skyrių antrame aukšte.

Gauti darbą URM personalo skyriuje buvo šis tas ypatingo – paprastai tai būdavo ženklas, kad kelias aukštyn

atviras. Bet kažkas nutiko. Kartu su Paskyrimų skyriumi jie skirstydavo, kam teks kuri diplomatinė atstovybė – užduotis, kuri tiesiogiai paveikdavo kitų karjeros kelią. Galbūt pasirašė ne ant to paskyrimo, užkirto kelią asmeniui, kuris vis tiek išsikapstė, o dabar turėjo aukštesnes pareigas ir galėjo tampyti už nematomų virvučių, kurios URM valdė ir Dagfino Torhiuso, ir kitų gyvenimą.

Jo kilimas karjeros laipteliais netikėtai sustojo, ir vieną rytą vonios veidrodyje jis staiga išvydo į šoną nustumtą ministerijos kanceliarijos viršininką, ne itin įtakingą valdininką, kuriam jau niekada nebepavyks pakilti į penktą aukštą, juoba likus nepilnam dešimtmečiui iki pensinio amžiaus. Nebent jis, žinoma, kaip nors įspūdingai pasižymėtų. Bėda ta, kad tokie pasižymėjimai turėdavo tik dvi galimas pasekmes – arba paaukštinimą, arba atleidimą iš darbo.

Nieko nepaisydamas jis dirbo kaip anksčiau, stengdamasis visuomet būti vienu žingsniu priešakyje. Kiekvieną rytą pirmas ateidavo į darbą, kad galėtų ramiai sau paskaitinėti laikraščius ir faksogramas ir žinotų, kokias išvadas galima būtų daryti, kai kiti dar tik trina akis ir bando išvaikyti miegus per rytinį susirinkimą. Atrodė, tarsi sunkus darbas būtų įaugęs jam į kraują.

Jis atsirakino kabineto duris ir prieš įjungdamas šviesą akimirką sudvejojo. Šitai turėjo priešistorę – nutikimą su prožektoriumi ant galvos. Deja, apie nutikimą kažkas išplepėjo ir visi URM aplinkos žmonės apie jį žinojo. Prieš daug metų tuometinis JAV ambasadorius Osle vieną labai ankstyvą rytą paskambino Torhiusui ir paklausė, ką jis mano apie prezidento Karterio šios nakties pasisakymą. Torhiusas buvo ką tik atėjęs į darbą, dar nebuvo skaitęs nei laikraščių, nei faksogramų ir turėjo pripažinti, kad neturi ką pasakyti. Šis skambutis jam, aišku, sugadino visą dieną. Vėliau buvo dar blogiau. Kitą rytą ambasadorius paskambino jam vos atsivertus laikraštį ir paklausė, kaip, jo manymu, nakties įvykiai paveiks situaciją

Artimuosiuose Rytuose. Kitą rytą vėl kas nors. Torhiusas išlemeno savo nieko nepasakantį atsakymą, nusižeminęs, nes gavo kalbėti su išlygomis ir neturėdamas pakankamai informacijos.

Jis pradėjo eiti į darbą dar anksčiau, bet atrodė, kad ambasadorius turi šeštąjį jausmą, nes kiekvieną rytą paskambindavo, vos tik Torhiusas atsisėsdavo į kėdę savo kabinete.

Tik atsitiktinai sužinojęs, kad ambasadorius gyvena viešbutyje „Lille Aker" tiesai priešais URM, Torhiusas suprato, kur čia šuo pakastas. Jokia paslaptis, kad ambasadorius pats mėgo anksti keltis; jis, žinoma, pastebėjo, jog Torhiuso kabinete šviesa užsidega pati pirmoji, tad nusprendė paerzinti ankstyvąjį tarnautoją. Torhiusas išsiruošė į miestą, nusipirko prožektorių, tvirtinamą ant galvos, ir kitą rytą šviesą kabinete įjungė tik perskaitęs visus laikraščius ir faksogramas. Taip darė beveik tris savaites, kol ambasadorius galų gale pasidavė.

Šią akimirką Dagfinui Torhiusui buvo nusispjaut į šmaikštųjį ambasadorių. Jis atplėšė voką nuo Ryšių skyriaus ir rado šifruotos faksogramos iššifruotą kopiją, kuri buvo pažymėta grifu VISIŠKAI SLAPTAI ir dėl kurios jis apipylė kava ant rašomojo stalo išmėtytus savo popierius. Trumpas tekstas nedavė peno vaizduotei, bet esmė buvo daugmaž tokia: Norvegijos ambasadorius Tailande Atlė Molnesas rastas viename Bankoko viešnamyje su peiliu nugaroje.

Prieš padėdamas šalin Torhiusas dar kartą perskaitė žinutę.

Atlė Molnesas, buvęs Krikščionių tautininkų partijos politikas, buvęs Finansų komiteto pirmininkas, dabar buvo visomis prasmėmis buvęs. Buvo taip sunku tuo patikėti, kad Torhiusas nenoromis žvilgtelėjo, ar niekas nejuda už viešbučio „Aker" užuolaidų. Greičiausiai siuntėjas buvo Norvegijos ambasada Bankoke. Torhiusas nusikeikė. Kodėl tai turėjo nutikti kaip tik dabar ir dar Bankoke? Gal reikėtų pirmiausia informuoti Askildseną? Ne, jis ir taip greit sužinos. Torhiusas pažvelgė į laikrodį ir pakėlė telefono ragelį, kad paskambintų užsienio reikalų ministrui.

*

Bjarnė Meleris atsargiai pasibeldė į duris ir jas pravėrė. Balsai susirinkimų salėje nutilo ir visų veidai atsisuko į jį.

– O štai ir Bjarnė Meleris, Smurtinių nusikaltimų skyriaus viršininkas, – prabilo policijos viršininkė ir parodė jam, kad gali sėstis.

– Meleri, čia yra valstybės sekretorius Bjornas Askildsenas iš vyriausybės ir URM kanceliarijos viršininkas Dagfinas Torhiusas.

Meleris linktelėjo, atitraukė kėdę ir bandė įgrūsti savo neįtikėtinai ilgas kojas po dideliu ovaliu ąžuoliniu stalu. Jam pasirodė, kad jauną, lygų Askildseno veidą yra matęs per televizorių. Iš vyriausybės? Matyt, reikalas rimtas.

– Smagu, kad galėjote prisidėti, nors pranešėme ir vėlai, – pasakė valstybės sekretorius, tardamas gerklinę r. – Hane, trumpai apibendrink, apie ką mes kalbėjome.

Policijos viršininkė paskambino Meleriui prieš dvidešimt minučių ir nieko išsamiau neaiškindama liepė per penkiolika minučių prisistatyti URM.

– Atlė Molnesas rastas Bankoke negyvas, greičiausiai nužudytas, – pradėjo policijos viršininkė.

Meleris pastebėjo, kaip kanceliarijos viršininkas metaliniais akinių rėmeliais ėmė vartyti akis, bet, išgirdęs visą istoriją, suprato kodėl. Turi būti policininkas, kad teigtum, jog žmogus, rastas su peiliu kairėje stuburo pusėje, perdūrusiu kairįjį plautį ir pataikiusiu į širdį, buvo „greičiausiai nužudytas".

– Viešbučio kambaryje jį rado moteris...

– Viešnamyje, – pertraukė vyriškis metaliniais akinių rėmeliais. – Rado prostitutė.

– Aš kalbėjau su savo kolega Bankoke, – tarė policijos viršininkė. – Protingas žmogus. Jis pažadėjo kurį laiką neviešinti bylos.

Meleris iškart norėjo paklausti, kodėl nenorima paviešinti žinios apie žmogžudystę, juk didelis spaudos dėmesys iškart po įvykio, kol dar žmonių atmintis ir pėdsakai švieži, paprastai padeda gauti informacijos. Tačiau nuojauta pakuždėjo, kad toks klausimas būtų palaikytas labai naiviu. Todėl paklausė, kiek laiko, jų manymu, pavyks nuslėpti, kad kažkas tokio įvyko.

– Reikia tikėtis, pakankamai ilgai, kad sukurptume padorią versiją, – pasakė Askildsenas. – Dabartinė versija nepraeis.

Dabartinė? Meleris nesulaikė šypsenos. Vadinasi, tikroji versija jau apsvarstyta ir atmesta. Kaip jaunas policijos skyriaus viršininkas, jis nedažnai susidurdavo su politikais, bet žinojo, kad kuo aukščiau pakyli tarnyboje, tuo sunkiau juos išlaikyti saugiu atstumu nuo savęs.

– Aš suprantu, kad dabartinė situacija nėra maloni, bet ką jūs turite omeny sakydamas, kad versija nepraeis?

Policijos viršininkė giežtai pažvelgė į Melerį. Valstybės sekretorius nežymiai šyptelėjo.

– Mes neturim laiko, Meleri, bet galiu jus trumpai supažindinti su praktine politika. Žinoma, viskas, ką sakau, yra visiškai konfidencialu.

Jis nevalingai pasitaisė kaklaraiščio mazgą, Meleriui pasirodė, kad atsimena šį veiksmą iš televizijos ekrano.

– Taigi. Pirmą kartą pokario istorijoje yra šansų, kad centro vyriausybė gali išsilaikyti. Ne dėl to, kad turi daugumą parlamente, o tiesiog todėl, kad ministras pirmininkas visai atsitiktinai yra mažiausiai nepopuliarius šalies politikas.

Policijos viršininkė ir kanceliarijos viršininkas šyptelėjo.

– Vis dėlto jo populiarumas laikosi ant to paties trapaus pagrindo kaip ir kitų politikų – ant pasitikėjimo. Svarbiausia – ne būti simpatiškam ar charizmatiškam, svarbiausia, kad tavimi pasitikėtų. Ar žinote, Meleri, kodėl Gru Harlem Brundtland tapo tokia populiari?

Meleris neturėjo žalio supratimo.

– Ne dėl jos asmenybės žavesio, o dėl to, kad žmonės tikėjo, jog ji neapsimetinėja kažkuo, kas ji nėra. Pasitikėjimas yra esminis žodis.

Visi aplink stalą linkčiojo. Tokia informacija neabejotinai buvo privalomoje literatūroje.

– Atlė Molnesas ir ministras pirmininkas yra glaudžiai susiję ir dėl savo artimos draugystės, ir dėl panašaus kelio į politiką. Jie kartu studijavo, kartu kilo karjeros laiptais partijoje, išgyveno partijos jaunimo organizacijos modernizaciją, vienu metu netgi kartu nuomojosi kambarį, kai abu, būdami jauni, buvo išrinkti į Stortingą. Jie abu buvo lygiaverčiai pretendentai į partijos pirmininko postą, bet Molnesas pasitraukė. Vietoj kovos jis be išlygų parėmė ministrą pirmininką ir taip išvengė partiją skaldančių vidinių nesutarimų. Akivaizdu, kad ministras pirmininkas dėl to yra jam skolingas, – Askildsenas apsilaižė lūpas ir pažvelgė pro langą. – Kaip čia pasakius, Molnesas nebūtų lankęs URM aspirantų kursų ir nebūtų nusigavęs į Bankoką, jei ministras pirmininkas nebūtų panaudojęs savo įtakos. Galbūt visa tai panašu į nepotizmą, bet toks tarnybinės padėties naudojimas giminėms ar draugams proteguoti tapo priimtinas ir dažnai taikomas Darbo partijos valdymo laikotarpiu. Rejulfas Stejenas irgi neturėjo darbo patirties diplomatinėje tarnyboje, bet buvo paskirtas ambasadoriumi Čilėje. – Jis vėl sutelkė žvilgsnį į Melerį, bet kažkur giliai tame žvilgsnyje galėjai pastebėti paslėptą žaismingumą. – Turbūt nereikia nė sakyti, kad ši situacija gali smarkiai sumažinti pasitikėjimą ministru primininku, jei išaiškės, kad jo draugas ir partijos bičiulis, kurį jis pats paskyrė į užsienio atstovybę, buvo rastas *in flagranti*, be to, dar ir nužudytas.

Rankos mostu valstybės sekretorius vėl perdavė žodį policijos viršininkei, bet Meleris nesusilaikė.

– O kas neturi draugelio, kuris yra buvęs viešnamyje?

Askildseno šypsena trumpam sustingo veide, o kanceliarijos viršininkas metaliniais akinių rėmeliais kostelėjo.

– Jūs, Meleri, sužinojote tiek, kiek jums priklauso. Būkit geras, palikite padėtį vertinti mums. Mums reikia, kad šios bylos tyrimas... nepakryptų netinkama linkme. Mes, žinoma, visi norim, kad žudikas ar žudikai būtų sulaikyti, bet žmogžudystės aplinkybės kol kas privalo likti paslaptyje. Dėl valstybės gerovės. Suprantat?

Meleris įsispoksojo sau į delnus. Dėl valstybės gerovės. Patylėk. Niekas iš jo šeimos nemokėjo tinkamai reaguoti į priekaištus. Jo tėvas taip ir liko eilinis policininkas.

– Patirtis rodo, kad teisybę sunku nuslėpti, kancleri.

– Tikrai. Aš būsiu atsakingas už šią operaciją kaip URM atstovas. Kaip suprantate, šis reikalas labai delikatus, todėl būtina, kad Tailando policija dirbtų išvien su mumis. Kadangi į šį reikalą yra įtraukta ambasada, turime šiek tiek laisvės – diplomatinė neliečiamybė ir panašiai, tačiau vaikštome peilio ašmenimis. Dėl to norim pasiųsti ką nors, kas sugebėtų kompetentingai tirti įvairias bylas, turėtų tarptautinių policijos operacijų patirties ir galėtų pateikti konkrečius rezultatus.

Jis baigė kalbėti ir pažvelgė į Melerį, o šis negalėjo suprasti, kodėl instinktyviai jaučia antipatiją šitam biurokratui agresyviu smakru.

– Galėtume sudaryti komandą, kurioje...

– Jokios komandos, Meleri. Kuo mažiau triukšmo, tuo geriau. Be to, jūsų policijos viršininkė mums paaiškino, kad bendradarbiavimas su vietine policija tikrai nepalengvės, jei pasiųsime visą būrį. Vienas žmogus.

– Vienas žmogus?

– Policijos viršininkė mums jau pasiūlė vieną asmenį, ir mums jos pasiūlymas atrodo visai priimtinas. Tai jūsų pavaldinys, ir dėl to išsikvietėme jus, kad išgirstume jūsų nuomonę apie jį. Policijos viršininkė kalbėjosi su savo kolega Sidnėjuje,

ir iš šių pokalbių galime spręsti, kad pernai tas pareigūnas smarkiai prisidėjo prie Ingerės Holter nužudymo tyrimo.

– Skaičiau apie tuos įvykius spaudoje praeitų metų žiemą, – pasakė Askildsenas. – Neįtikėtina istorija. Panašu į mūsų žmogų?

Bjarnė Meleris nurijo seiles. Vadinasi, policijos viršininkė rekomendavo į Bankoką siųsti Harį Hūlę. Jį išsikvietė, kad patvirtintų, jog Haris Hūlė yra geriausia, ką jų tarnyba gali pasiūlyti, idealus žmogus šiam darbui.

Meleris apžvelgė stalą. Politika, valdžia ir įtakos zonos – visiškai nepažįstamas žaidimas, bet jis nujautė, kad visa tai vienaip ar kitaip paveiks jo gerovę. Tik dabar jam toptelėjo, kad viskas, ką jis dabar kalba ir daro, gali nulemti jo karjerą. Policijos viršininkė surizikavo ir pasiūlė konkretų asmenį. Turbūt kas nors kitas pareikalavo, kad Hūlės kvalifikaciją patvirtintų jo tiesioginis viršininkas. Bjarnė Meleris žiūrėjo į policijos viršininkę ir bandė suprasti, ką sako jos žvilgsnis. Žinoma, yra tikimybė, kad su Hūle viskas bus gerai. O jei jis patars jo nesiųsti, ar nesukompromituos policijos viršininkės? Jo paprašys pasiūlyti kitą asmenį, ir argi tada nebus jo vieno atsakomybė, jei tas žmogus pasišiukšlins?

Meleris pakėlė akis ir pažiūrėjo į paveikslą, kabantį virš policijos viršininkės, – į jį rūsčiai žvelgė Triugvė Li, JT Generalinis Sekretorius. Jis irgi politikas. Pro langą žiemos blausumoje matėsi daugiabučių stogai, Akerio tvirtovė, o ant viešbučio „Hotel Continental" stogo nuo kiekvieno ledinio vėjo gūsio drebėjo vėtrungė.

Bjarnė Meleris žinojo esąs geras policininkas, bet šitas reikalas jam buvo svetimas, jis neišmanė šio žaidimo taisyklių. Ką jam patartų tėvas? Hm, bet jis, jaunesnysis policininkas Meleris, niekada ir neturėjo nieko bendro su politika. Tačiau suprato, jog svarbu, kad su tavimi būtų skaitomasi, tad uždraudė sūnui pradėti studijas Policijos mokykloje, nepabaigus pirmos teisės studijų dalies. O paskui pabaik, kas liko. Bjarnė

pasielgė pagal tėvo valią ir per diplomų įteikimo ceremoniją turėjo paprašyti tėvo liautis vis kosčioti ir plekšnoti jam per nugarą.

– Geras pasirinkimas, – Bjarnė Meleris išgirdo savo aukštą, švarų balsą.

– Puiku, – tarė Torhiusas. – Į šią situaciją reikia reaguoti skubiai, todėl ir norėjome jūsų greito komentaro. Tegu jis perleidžia savo darbus ir išvyksta rytoj.

Na, gal būtent tokio darbo dabar Hūlei ir reikia, save guosdamas pagalvojo Meleris.

– Atsiprašau, kad turime iš jūsų perimti jums reikalingą žmogų, – pasakė Askildsenas.

Policijos skyriaus viršininkas turėjo susiimti, kad nepratrūktų juoktis.

Trečias skyrius

Jie rado jį restorane „Schrøder" Valdemaro Tranės gatvėje – senoje, garbingoje girdykloje, įsikūrusioje sankryžoje, kurioje susiduria Oslo rytinė ir vakarinė dalys. Teisybę pasakius, ta girdykla labiau sena nei garbinga. Visa garbė tik dėl to, kad miesto Kultūros paveldo apsaugos skyrius nusprendė, jog jos rudos, išrūkytos patalpos turėtų būti paskelbtos kultūros vertybe. Tačiau klientūra nė iš tolo nepriminė kultūros vertybės – nušiurę dienas bebaigiantys seni girtuokliai, amžini studentai iš kaimo ir pavargę kazanovos, kurių galiojimo data jau seniai praėjusi.

Kai trauka, įžengus pro duris, kiek prasklaidė rūko sieną, du policijos pareigūnai pastebėjo aukštą figūrą, sėdinčią po senu paveikslu, vaizduojančiu Akerio bažnyčią. Šviesūs vyro plaukai buvo taip trumpai kirpti, kad styrojo kaip šeriai, o trijų dienų

barzdelė jo liesame, kaulėtame veide buvo bepradedanti žilti, nors jis negalėjo būti vyresnis nei trisdešimt penkerių. Jis sėdėjo vienas, tiesia nugara, nenusivilkęs mėlyno jūreiviško palto, tarsi bet kurią minutę ketintų kilti nuo stalo. Atrodė, kad jis ne mėgaujasi prieš jį stovinčiu puslitriu, bet geria jį per prievartą.

– Taip mums ir sakė, kad čia jį rasim, – tarė vyresnis atvykėlis ir atsisėdo priešais. – Aš esu pareigūnas Valeris.

– Ar matot tą vyrą prie kampinio stalo? – paklausė Hūlė nepakeldamas akių.

Valeris atsisuko ir pamatė seną išdžiūvusį vyrą, kuris žiūrėjo į savo raudonojo vyno stiklą ir lingavo pirmyn atgal. Atrodė, kad jam šalta.

– Jį vadina paskutiniu mohikanu.

Hūlė pakėlė galvą ir plačiai nusišypsojo. Jo akys tarsi balti ir mėlyni stiklo rutuliukai, aptraukti raudonų kapiliarų tinklelio, susikoncentravo ties marškiniuota Valerio krūtine.

– Karo laikų jūreivis, – pasakė, tardamas itin raiškiai. – Prieš keletą metų, pasirodo, čia jų daug lankydavosi, o dabar jau ne kažin kiek belikę. Per karą jį du kartus torpedavo. Jam atrodo, kad jis nemirtingas. Praeitą savaitę, uždarius restoraną, radau jį miegantį sniego pusnyje Gliukstadų gatvėje. Nė vieno žmogaus, tamsu nors į akį durk ir aštuoniolika laipsnių šalčio. Kai gerai jį papurčiau, kad atsigautų, jis pasiuntė mane po velnių.

Hūlė garsiai nusijuokė.

– Klausyk, Hūle...

– Vakar vakare priėjau prie jo stalo ir paklausiau, ar atsimena, kas nutiko – aš gi iš tikrųjų išgelbėjau seniokui gyvybę, juk būtų mirtinai sušalęs. Žinot, ką jis man atsakė?

– Meleriui reikia su tavim pasikalbėti.

– Jis pasakė, kad jis nemirtingas. „Galiu gyvent šitoj šūdinoj valstybėj kaip nepageidaujamas karo laikų jūreivis, – pasakė jis. – Bet to jau per daug, kad net šventasis Petras manęs nenori.“ Patikėtumėt? Net šventasis Petras...

– Mums liepė tave pristatyti į biurą.

Priešais Hūlę su trenksmu nusileido naujas puslitris.

– Vera, aš jau susimokėsiu, – pasakė jis.

– Du šimtai aštuoniasdešimt, – išpoškino ji iš atminties.

– Jėzus Marija, – sumurmėjo jaunesnysis policininkas.

– Grąžos nereikia, Vera.

– Oho. Ačiū.

Ir ji pradingo.

– Geriausias aptarnavimas visame mieste, – paaiškino Hūlė. – Būna, kad pastebi tave ir nemojuojant abiem rankom.

Valeris sukando dantis, oda įsitempė ir išryškėjo link kaktos tarsi mėlyna gyvatė nuvingiuojanti kraujagyslė.

– Mes neturim kada klausytis tavo girtų sapalionių, Hūle. Patariu negerti paskutinio pus...

Bet Hūlė jau priglaudė bokalą prie lūpų ir sriūbtelėjo.

Valeris pasilenkė į priekį ir stengėsi nekelti balso:

– Aš apie tave, Hūle, viską žinau. Ir tu man visai nepatinki. Senų seniausiai tave turėjo išspirti iš tarnybos. Tik dėl tokių tipų kaip tu žmonės nebegerbia policijos. Bet ne dėl to mes čia atėjom. Tave liepė pristatyt. Skyriaus viršininkas neblogas žmogus, gal tau dar duos šansą.

Hūlė atsiraugėjo, ir Valeris loštelėjo atgal.

– Kokį dar šansą?

– Šansą parodyti, ką sugebi, – pasakė jaunesnysis policininkas ir vos ne vaikiškai nusišypsojo.

– Norit, aš jums parodysiu, ką sugebu, – šyptelėjo Hūlė ir atlošęs galvą užsivertė alaus bokalą.

– Raminkis, Hūle!

Valerį net išmėtė raudonom dėmėm, kol jis stebėjo, kaip Hūlės neskustu kaklu kyla ir leidžiasi Adomo obuolys.

– Patenkintas? – paklausė Hūlė ir priešais save pastatė tuščią bokalą.

– Mūsų darbas...

– Jūsų darbas man giliai dzin, – Hūlė užsisagstė paltą. – Jei Meleriui ko nors iš manęs reikia, gali man paskambinti arba

palaukti, kol rytoj pasirodysiu darbe. O dabar aš jau noriu namo ir tikiuosi ateinančias dvylika valandų jūsų snukių nematyti. Ponai...

Haris atsistojo, išsitiesė visu savo šimto devyniasdešimt trijų centimetrų ūgiu ir beveik nepastebimai svirtelėjo į šoną.

– Pasipūtęs šunsnukis, – tarė Valeris ir atsilošė. – Suknistas nevykėlis. Jei tik tie žurnaliūgos, rašę apie tave po tų Australijos įvykių, būtų žinoję, kokie menki tavo kiaušai...

– O tu, Valeri, kiaušus turi? – Hūlė vis dar šypsojosi. – Sudaužyt kameroj girtus šešiolikinius, nes skiauterėti vaikšto?

Jaunasis policininkas trumpai žvilgtelėjo į Valerį. Praeitais metais Policijos mokykloje sklido kalbos apie kelis jaunus pankus, kuriuos susėmė už alaus gėrimą viešoje vietoje ir sudaužė kameroje su rankšluostyje įvyniotais apelsinais.

– O tu, Hūle, niekada nesupratai, ką reiškia solidarumas, – atkirto Valeris. – Galvoji tik apie save. Visi žino, kas vairavo Vinderene ir kodėl geram policininkui stulpas per pusę perskėlė galvą. Nes tu, Hūle, esi girtuoklis ir vairavai girtas. Turėtum velniškai džiaugtis, kad policija nusprendė viską užglostyti, kad šeimai būtų mažiau skausmo ir nenukentėtų policijos reputacija...

Jaunasis policininkas buvo ką tik iškeptas ir kiekvieną dieną išmokdavo ką nors naujo. Tą popietę jis, pavyzdžiui, išmoko, kad sėdėti ir suptis ant kėdės, kai ką nors įžeidinėji, yra labai kvaila, nes tampi lengvai pažeidžiamas, jei žmogus, kurį įžeidinėji, sugalvoja žengti žingsnį į priekį ir užvožti dešiniu kumščiu tiesiai tau į tarpuakį. Kadangi restorane „Schrøder“ niekas nesistebi, jeigu kas nors nuvirsta žemėn, tai stojusi tyla šurmulį pertraukė tik porą sekundžių, o paskui pokalbiai vėl tęsėsi.

Jaunasis policininkas padėjo Valeriui atsistoti ant kojų ir viena akimi dar pamatė, kaip Hūlės palto skvernai išplazda pro duris.

– Oho, neblogai kaip po aštuonių alaus, ką? – pasakė, bet sutikęs Valerio žvilgsnį kaipmat užsičiaupė.

*

Haris nerūpestingai žirgliojo ledu Dovrės gatve. Krumplių neskaudėjo – nei skausmas, nei gailėjimasis neaplankys iki rytojaus ryto.

Jis negėrė darbo metu. Kol kas ne. Nors anksčiau gerdavo, o daktaras Aunė sako, kad kiekviena spraga prasideda ten, kur baigiasi ankstesnė.

Pražilęs, išpliuręs Peterio Ustinovo antrininkas juokėsi, kad net jo dvigubas pagurklis liulėjo, kai Haris jam paaiškino, kad vengia savo seno priešo „Jim Beam" ir geria tik alų. Mat jis alaus nelabai mėgstąs.

– Buvai nusiritęs iki dugno ir tą akimirką, kai vėl atsikemši butelį, grįžti ten pat. Jokio, Hari, viduriuko nėra.

Ką gi. Jis dar grįždavo namo ant dviejų kojų, paprastai sugebėdavo nusirengti ir kitą rytą pasirodydavo darbe. O anksčiau taip būdavo ne visada. Hariui atrodė, kad rado viduriuką. Jam tiesiog reikėjo šiek tiek apmalšinti skausmą, kad galėtų užmigti, tik tiek.

Praeidama pro šalį iš po kailinės kepurės su juo pasisveikino mergina. Ar jis ją pažįsta? Praeitais metais daug kas su juo sveikindavosi, ypač po interviu laidoje „Redakcija 21", kurioje Anė Grosvol jo paklausė, koks jausmas nušauti serijinį žudiką.

– Na... Geresnis nei čia sėdėti ir atsakinėti į tokius klausimus, – atsakė jis, kreivai šypsodamasis, ir ši frazė tapo viso pavasario hitu, dažniausiai cituojamu pasakymu. Beveik kaip vienos politikės pareiškimas apie žemės ūkio politiką, kad „avys yra neblogi gyvuliai".

Haris įkišo raktą į vartų spyną. Sofijos gatvė. Ir pats nelabai suprato, kodėl rudenį persikėlė čia, į Bisletą. Gal dėl to, kad kaimynai Tiojene pradėjo į jį keistai spoksoti, laikytis atstumo, kurį jis iš pradžių suprato kaip pagarbos ženklą.

Visai gerai, čia jį kaimynai paliko ramybėje, bet išeidavo į laiptinę pasižiūrėti, ar viskas gerai, jei kokį retą vakarą jis

nepataikydavo užminti ant laiptelio ir nusiridendavo žemyn iki artimiausios laiptų aikštelės.

Ridentis laiptais pradėjo tik spalį, kai atsitrenkė į sieną tirdamas Sėsės bylą. Atrodė, kad visai subliūško ir vėl pradėjo sapnuoti. O jis žinojo tik vieną būdą, kaip išvengti sapnų.

Jis bandė susiimti, su Sėse išsiruošė į trobelę Raulande, bet po baisaus išprievartavimo ji užsisklendė savyje ir taip lengvai nebesijuokdavo kaip anksčiau. Paskui jis dar kelis kartus skambino tėvui, bet ilgų pokalbių užvesti, deja, nepavyko, jis suprato, kad tėvas nori, kad jam duotų ramybę.

Haris uždarė paskui save buto duris, sušuko, kad grįžo namo, ir patenkintas linktelėjo, kai niekas neatsakė. Pabaisų būna visokių, bet kol jos nestovi laukdamos jo virtuvės tarpduryje, dar yra vilčių, kad ramiai išmiegos visą naktį.

Ketvirtas skyrius

Šaltis užklupo taip netikėtai, kad Haris, žengęs į gatvę, ėmė nenorom burna gaudyti orą. Jis pažvelgė į tarp daugiabučių brėkštantį dangų ir išsižiojo, kad pravėdintų tulžies ir „Colgate“ skonį.

Holbergo aikštėje jis kaip tik spėjo į tramvajų, atriedantį iš Velhaveno gatvės. Rado laisvą vietą ir išskleidė laikraštį *Aftenposten*. Dar viena pedofilijos byla. Pastaraisiais mėnesiais jų buvo jau trys, visais atvejais norvegai buvo pagauti nusikaltimo vietoje Tailande.

Vedamajame buvo primenama, kad ministras primininkas per rinkimų agitaciją žadėjo sustiprinti lytinių nusikaltimų tyrimą, taip pat ir užsienyje, ir svarstoma, kada bus galima tikėtis išvysti rezultatus.

Vyriausybės kanceliarijos komentare valstybės sekretorius Bjornas Askildsenas teigė, jog vis dar siekiama sudaryti sutartį su Tailandu, kad norvegų pedofilų bylos būtų tiriamos vietoje, ir tikimasi, kad rezultatai bus akivaizdūs, kai tik šis susitarimas bus pasiektas.

„Skubu! – tokią išvadą padarė *Aftenposten* redaktorius. – Žmonės tikisi, kad ko nors bus imtasi. Krikščionis ministras pirmininkas negali nieko nedaryti žinodamas, kad šitas mėšlas plinta."

*

– Užeik!

Haris atidarė duris ir pažvelgė Bjarnei Meleriui tiesiai į žiovaujančius žabtus, kai šis išsitiesė atsiremdamas į kėdės atkaltę ir ištiesdamas savo ilgas kojas taip, kad net kyšojo iš po stalo.

– O kas gi čia? Aš tavęs, Hari, vakar laukiau.

– Man pranešė, – Haris atsisėdo. – Aš nedirbu, kai esu girtas. Ir atvirkščiai. Šioks toks principas, kurio laikausi, – jis norėjo, kad nuskambėtų ironiškai.

– Policininkas yra policininkas dvidešimt keturias valandas per parą, Hari, ir blaivus, ir girtas. Turėjau įtikinti Valerį nepateikti skundo, supranti?

Haris trūktelėjo pečiais parodydamas, kad neturi ką pridurti.

– Gerai, Hari, dabar neverta dėl to kelti triukšmo. Turiu tau užduotį. Užduotį, kurios tu, mano manymu, nenusipelnei, bet kurią aš vis tiek ketinu tau paskirti.

– Ar apsidžiaugtum, jei pasakyčiau, kad jos nenoriu? – paklausė Haris.

– Baik čia vaidinti Marlou, Hari, tau netinka, – šiurkščiai pasakė Meleris. Haris kreivai šypsojosi. Jis žinojo, kad patinka skyriaus viršininkui. – Aš gi nė nepasakiau, kokia ta užduotis.

– Kadangi pasiuntei automobilį, kad mane pristatytų po darbo valandų, galiu spėti, kad ne eismą reguliuoti reikės.

– Būtent. Tai kodėl neleidi paaiškinti?

– Ar galiu kalbėti iš širdies, šefe?

Kokios dar širdies, norėjo klausti Meleris, bet tik palinksėjo.

– Šefe, šiuo metu aš netinku svarbioms užduotims. Spėju, pats matai, kaip man pastaruoju metu einasi. Niekaip. Arba tik vos. Atlieku savo darbą, įprastines užduotis, stengiuosi nesimaišyti kitiems po kojomis, į darbą ateinu ir iš jo išeinu blaivus. Tavo vietoje šitą užduotį atiduočiau kam nors kitam.

Meleris atsiduso, sunkiai pritraukė kelius ir atsistojo.

– Iš širdies, Hari? Jei priklausytų nuo manęs, duočiau šitą užduotį kitam žmogui. Bet jie nori tavęs. Todėl padarytum man didelę paslaugą, Hari...

Haris budriai pakėlė akis. Bjarnė Meleris pastaraisiais metais jį ne kartą ištraukė iš bėdos, ir Haris žinojo, kad tik laiko klausimas, kada reikės skolą grąžinti.

– Luktelk, kas tie „jie"?

– Aukštus postus užimantys asmenys. Asmenys, kurie, jei tik užsimanytų, ne juokais užkurtų man pirtį.

– O kas man už tai, jei sutiksiu?

Meleris kiek galėdamas suraukė antakius, bet turint tokį kūdikišką veidą jam niekada nesisekė atrodyti iš tikrųjų piktam.

– Kas tau už tai? Atlyginimas. Kol dirbsi. Kas jam už tai, po velnių!

– Šefe, aš gi suprantu, kur čia šuo pakastas. Keli tavo minimi žmonės įsivaizduoja, kad tas Hūlė, pernai susitvarkęs Sidnėjuje, turėtų būti visai šaunus vyrukas. Tau tereikia jį įkalbėti. Negi klystu?

– Hari, būk geras, nepersistenk.

– Neklystu. Nesuklydau ir kai vakar pamačiau Valerio snukį. Aš viską per naktį apgalvojau ir turiu tokį pasiūlymą. Aš būsiu geras berniukas, atliksiu užduotį, bet kai pabaigsiu, duosit man

du tyrėjus visą darbo dieną ir neribotą prieigą prie duomenų bazių.

– Ką čia kalbi?

– Puikiai žinai, apie ką kalbu.

– Jei vis dar kalbam apie tavo sesers išprievartavimą, tai niekuo negaliu padėti, Hari. Jei pameni, jos byla buvo be dvejonių nutraukta.

– Pamenu, šefe. Puikiai atsimenu tą ataskaitą, kurioje buvo parašyta, kad ji turi Dauno sindromą, o dėl to nėra atmetama galimybė, jog ji galėjo išsigalvoti tą išprievartavimą, kad nuslėptų, jog pastojo po atsitiktinių santykių. Ačiū, tikrai atsimenu.

– Nerasta jokių techninių...

– Ji norėjo nuslėpti, kas nutiko. Dieve mano, žmogau, aš pats buvau jos bute Sognėje ir atsitiktinai vonioj, skalbinių dėžėj, pastebėjau permirkusią krauju liemenėlę. Priverčiau ją parodyti krūtinę. Jai nupjovė spenelį, o ji ilgiau nei savaitę kraujavo. Ji mano, kad visi žmonės yra tokie kaip ji, o kai tas kostiumuotas tipas ją pavaišino vakariene, o paskui paklausė, ar ji nenorėtų jo viešbučio kambaryje pasižiūrėti filmo, ji pamanė, kad jis labai malonus. Net jei ji ir būtų atsiminusi jo kambario numerį, tai jis nuo to laiko, kai tai įvyko, vis tiek būtų išsiurbtas, išplautas ir patalynė būtų pakeista daugiau nei dvidešimt kartų.

– Niekas nepamena jokių sukruvintų paklodžių...

– Meleri, aš esu dirbęs viešbutyje. Nustebtum sužinojęs, kiek sukruvintų paklodžių pakeičiama per porą savaičių. Po velnių, žmonės daugiau nieko nedaro, tik kraujuoja.

Meleris įnirtingai purtė galvą.

– Nepyk, Hari, turėjai progą tą įrodyti.

– Per trumpai, šefe. Per trumpai.

– Niekad nebus gana. Bet kažkada reikia padėti tašką. Su mūsų ištekliais...

– Bent jau leisk man vienam. Mėnesį laiko.

Meleris staiga kilstelėjo galvą ir primerkė akį. Haris suvokė, kad jį perprato.

– Tu, suktas žalty, visą laiką norėjai šitos užduoties, ar ne? Tik prieš sutikdamas dar ketinai pasiderėti?

Haris atkišo apatinę lūpą ir palingavo galva. Meleris žiūrėjo pro langą. Atsiduso.

– Gerai, Hari. Pažiūrėsiu, ką galiu padaryti. Bet jei dabar prisidirbsi, tai man nieko kito neliks, kaip priimti keletą sprendimų, kuriuos, kai kurių vadovybės žmonių nuomone, turėjau jau seniausiai priimti. Supranti, ką tai reiškia?

– Būsiu išspirtas lauk? – šyptelėjo Haris. – Tai kokia ta užduotis?

– Tikiuosi, vasarinė uniforma išvalyta ir atsimeni, kur pasidėjai pasą. Tavo lėktuvas išskrenda po dvylikos valandų, o skristi reikės ilgai.

– Kuo toliau, tuo geriau, viršininke.

*

Haris įsitaisė ant kėdės prie durų ankštame socialiniame būste Sognėje. Sėsė sėdėjo prie lango ir žiūrėjo į gatvės žibinto šviesoje krintančius sniego kąsnius. Ji keletą kartų sušniurkštė nosimi. Sėdėjo nugara į jį, ir jis negalėjo suprasti, ar šniurkščioja dėl peršalimo, ar dėl to, kad reikia atsisveikinti. Ji čia gyveno jau dvejus metus ir, turint omeny aplinkybes, visai neblogai tvarkėsi. Iškart po išprievartavimo ir aborto Haris pasiėmė keletą drabužių, kosmetinę ir apsistojo pas ją, bet vos po poros dienų ji pasakė, kad užteks. Ji jau didelė mergaitė.

– Sėse, aš greitai grįšiu.

– Kada?

Ji sėdėjo taip prisišliejus prie lango, kad kiekvieną kartą jai prabilus ant lango pražysdavo rasos lašelių rožė.

Haris atsisėdo už jos ir uždėjo ranką jai ant nugaros. Jautė nežymų virpėjimą, tarsi ji tuoj pradės verkti.

– Kai tik sugausiu blogiukus. Tada iškart grįšiu.

– Ar...

– Ne, ne jį. Jį paskui pričiupsiu. Ar šiandien kalbėjai su tėčiu?

Ji papurtė galvą. Haris atsiduso.

– Jei jis tau nepaskambins, noriu, kad pati jam paskambintum. Ar gali tai padaryt dėl manęs, Sėse?

– Tėtis niekad nieko nesako, – sušnabždėjo ji.

– Sėse, tėtis nusiminęs, nes numirė mama.

– Bet kad jau seniai tas buvo.

– Dėl to pats laikas jam vėl pradėti kalbėtis, Sėse, ir dėl to tu turi man padėti. Ar nori man padėt? Sėse, ar nori?

Netarusi nė žodžio ji apsikabino jo kaklą ir panarino galvą jo kaklo duobutėje.

Haris glostė jai galvą ir jautė, kaip šlampa jo marškinių apykaklė.

*

Daiktai buvo sukrauti į lagaminą. Haris paskambino Aunei ir papasakojo, kad darbo reikalais išvyksta į Bankoką. Aunė nelabai žinojo, ką į tai atsakyti, o ir Haris nelabai suprato, kodėl paskambino. Gal dėl to, kad smagu paskambinti kam nors, kas galėtų tavęs pasigesti. Turbūt paskambinti į „Schrøder" ir pranešti padavėjoms irgi nebūtų buvusi gera mintis.

– Pasiimk tą leidžiamą vitaminą B, kurį daviau, – patarė Aunė.

– Kam?

– Nuo jo bus kiek geriau, jei sugalvotum kurį laiką pabūti blaivus. Nauja aplinka, Hari, gali būti gera proga, pats supranti.

– Pagalvosiu.

– Neužtenka vien tik pagalvoti, Hari.

– Žinau. Dėl to ir nereikia man to vitamino B.

Aunė suniurnėjo. Toks buvo jo savotiškas juokas.

– Turėjai, Hari, būti komiku.

– Gal dar būsiu.

*

Vienas iš nakvynės namų vyrukų vien su ankštu džinsiniu švarku stovėjo kiek tolėliau gatvėje prie namo sienos ir drebėdamas iš šalčio traukė cigaretės nuorūką, o tuo metu Haris kėlė savo lagaminą į taksi bagažinę.

– Išvyksti?

– Aha.

– Į pietus?

– Bankoką.

– Vienas?

– Aha.

– Viskas aišku...

Jis pakėlė nykštį į viršų ir mirktelėjo Hariui.

*

Haris paėmė bilietą, paduotą darbuotojos prie registracijos langelio, ir atsisuko.

– Haris Hūlė?

Vyriškis su akiniais metaliniais rėmeliais žvelgė į jį liūdnai šypsodamasis.

– Kas jūs būsit?

– Dagfinas Torhiusas iš URM. Tik norėjau jums palinkėti sėkmės ir įsitikinti, kad supratote, kokia delikati ši užduotis. Viskas įvyko taip netikėtai.

– Ačiū už rūpestį. Aš suprantu, kad mano užduotis – surasti žudiką pernelyg nesudrumsčiant vandens. Meleris man viską paaiškino.

– Puiku. Diskretiškumas labai svarbu. Niekuo nepasitikėkit. Netgi žmonėmis, kurie sakosi esantys iš URM. Paskui gali išaiškėti, kad jie, hm, iš kokio *Dagbladet*.

Torhiusas prasižiojo, tarsi tuoj imtų juoktis, bet Haris suprato, kad jis kalba rimtai.

– Žurnalistai iš *Dagbladet* nevaikšto su URM ženkliukais švarko atlape, pone Torhiusai. Ir lietpalčio sausio mėnesį nevilki. Be to, mačiau dokumentuose, kad jūs esate mano kontaktinis asmuo ministerijoje.

Torhiusas linktelėjo labiau sau pačiam. Tada atkišo į priekį smakrą ir pustoniu nuleido balsą:

– Jūsų lėktuvas jau greitai kils, todėl ilgai neužlaikysiu. Tik paklausykit, ką jums trumpai noriu pasakyti, – jis ištraukė rankas iš kišenių ir sunėrė ant krūtinės. – Kiek jums metų, Hūle? Trisdešimt treji? Trisdešimt ketveri? Jūs dar galite padaryti karjerą. Aš, tiesą sakant, šiek tiek jumis pasidomėjau. Jūs talentingas, ir atrodo, kad žmonės, einantys aukštas pareigas, jus mėgsta. Ir gina. Jei viskas eisis gerai, taip bus ir toliau. Bet tereikia vieno ne visai tikslaus atsispyrimo, ir jūsų užpakalis skries iš trasos, o kartu nuvirsti gali ir jūsų čiuožimo partneris. Staiga suprasit, kad jūsų vadinamieji draugai slepiasi, kas kur gali. Todėl jei nepavyks išvystyti gero greičio, bent jau pasistenkit išsilaikyti ant kojų, Hūle. Mūsų visų labui. Paklausykit seno čiuožėjo nuoširdaus patarimo, – jis šypsojosi visa burna, o akys atidžiai stebėjo Harį. – Žinot, Hūle, kiekvieną kartą, kai esu čia, Fornebu, mane visada apima liūdnos pabaigos nuotaikos. Pabaigos ir išsiskyrimo.

– Netgi šitaip? – tarė Haris, o mintyse svarstė, ar prieš užsidarant vartams dar spės išgerti vieną alaus. – Ką gi. Kartais tik į naudą. Turiu omeny – atsinaujinti.

– Tikėkimės, – pasakė Torhiusas. – To ir tikėkimės.

Haris Hūlė pasitaisė akinius nuo saulės ir akimis permetė visą eilę taksi, stovinčių prie Don Miango tarptautinio oro uosto. Jautėsi tarsi įžengęs į vonią, kurioje kažkas ką tik atsuko verdantį vandenį. Žinojo, kad paslaptis, kaip ištverti didelę oro drėgmę, yra paprasta – nusispjauti į ją. Leisti prakaitui lietis ir galvoti apie ką nors kito. Blogiau buvo dėl šviesos. Ji spigino per pigią tamsintų akinių plastmasę, tiesiai į nuo alkoholio pastėrusias akis, ir Haris jautė, kaip įsisiūbuoja galvos skausmas, kurį prieš tai tik jautė rusenant smilkiniuose.

– Du šimtai batų ar pagal taksometrą, *sele*?

Haris bandė susikaupti, kad suprastų, ką jam sako prieš jį stovintis taksi vairuotojas. Skrydis buvo tikras pragaras. Visos knygos Ciuricho oro uosto knygynėlyje buvo vien vokiškos, o lėktuve rodė „Išlaisvinti Vilį 2“.

– Tiks pagal taksometrą, – nusprendė Haris.

Gretimoje sėdynėje sėdintis plepus danas nepaisė, kad Haris girtutėlis, ir apipylė jį patarimais, kaip nebūti apgautam Tailande – aiškiai neišsemiama tema. Jis, matyt, įsivaizdavo, kad norvegai yra žavūs, naivūs kaimiečiai ir kiekvieno dano savaime suprantama pareiga yra apsaugoti juos nuo apgavysčių.

– Dėl visko reikia derėtis, – mokė jis. – Supranti, jie to iš tavęs tikisi.

– O kas, jei nesiderėsiu?

– Visiems kitiems nuo to bus tik blogiau.

– Kaip suprast?

– Šitaip prisidėsi prie kainų kilimo, Tailandas bus brangesnis atvykstančiam po tavęs.

Haris atidžiau nužvelgė vyriškį. Šis dėvėjo smėlio spalvos „Marlboro“ marškinius ir avėjo naujus odinius sandalus. Hariui būtinai reikėjo dar išgerti.

– Surasako kelias 111, – pasakė Haris, o vairuotojas tik nusišypsojo, įkėlė lagaminą į bagažinę ir atidarė dureles, pro

kurias Haris įsirangė į vidų, atkreipęs dėmesį, kad vairas yra dešinėje pusėje.

– Norvegijoje visi skundžiasi, kad anglai įsikibę laikosi eismo kaire puse, – kalbėjo jis, kol jie išsuko į greitkelį. – Nors aš visai neseniai išgirdau, kad pasaulyje daugiau žmonių važinėja kaire, o ne dešine kelio puse. Žinot kodėl?

Vairuotas žvilgtelėjo į veidrodėlį ir dar plačiau išsišiepė.

– Surasako kelias, taip?

– Nes Kinijoje važiuojama kaire puse, – sumurmėjo Haris ir apsidžiaugė, kad greitkelis skrodžia miglotą dangoraižių kraštovaizdį tarsi tiesi pilka rodyklė. Jis jautė, kad pora staigių posūkių, ir jis atpiltų „Swissair" omletą čia pat, ant užpakalinės sėdynės. – Kodėl taksometras neįjungtas?

– Surasako kelias, penki šimtai batų, taip?

Haris atsilošė ir pažvelgė į dangų. Tiksliau, pažvelgė į viršų, nes jokio dangaus nesimatė, tik ūkanotas skliautas, apšviestas saulės, kurios jis irgi neįžiūrėjo. Bankokas – Angelų sostinė. Angelai turėtų dėvėti apsaugines kaukes ir skintis kelią peiliais, bandydami atsiminti, kokios spalvos kadaise buvo dangus.

Turbūt jis užsnūdo, nes kai atmerkė akis, jie stovėjo vietoje. Jis pasimuistė ant sėdynės ir pamatė, kad jie apsupti automobilių. Maži prekystaliai ir dirbtuvėlės grūdosi vienas šalia kito palei šaligatvį, kur knibždėjo žmonės, rodos, visi žinantys, kur keliauja. Ir jiems visiems ten reikėjo skubiai nusigauti. Vairuotojas atidarė langą, ir miesto garsų kakofonija susiliejo su radijo garsais. Automobilio salone pasklido išmetamųjų dujų ir prakaito kvapas.

– Kamštis?

Vairuotojas šypsodamasis papurtė galvą.

Hariui girgždėjo tarp dantų. Ką jis ten buvo skaitęs, kad visas švinas, kurį įkvepi, anksčiau ar vėliau nusėda smegenyse? Ir dėl to žmonės pasidaro užmaršūs? Ar jam jau vaidenasi?

Transportas vėl stebuklingai pajudėjo, motociklai ir mopedai zujo aplink juos kaip pikti vabzdžiai ir niekindami mirtį

puolė į sankryžas. Haris suskaičiavo keturias rimtas avarines situacijas.

– Stebėtina, kad nieko baisaus nenutinka, – pasakė Haris, kad nutrauktų tylą.

Vairuotojas pažvelgė į veidrodėlį ir plačiai nusišypsojo:

– Nutinka. Labai dažnai.

Kai jie pagaliau sustojo prie policijos nuovados Surasako kelyje, Haris buvo nusprendęs – jam šitas miestas nepatinka. Jis norėjo sulaikyti kvapą, atlikti užduotį ir grįžti pirmu, kad ir ne pačiu geriausiu lėktuvu namo į Oslą.

*

– Sveikas atvykęs į Bankoką, *Hali*.

Policijos skyriaus viršininkas buvo žemas, tamsaus gymio ir aiškiai nusprendė pademonstruoti, kad ir Tailande moka pasisveikinti vakarietiškai. Jis abiem rankomis suėmė Hario ranką ir plačiai šypsodamasis energingai ją papurtė.

– Atsiprašau, kad negalėjome jūsų pasitikti oro uoste, bet eismas Bankoke... – jis mostelėjo ranka į langą už savęs. – Žemėlapyje atrodo netoli, bet...

– Suprantu, pone, ką turite omenyje, – atsakė Haris. – Tą patį man sakė ambasada.

Jie tylėdami stovėjo vienas priešais kitą. Policijos viršininkas šypsojosi. Kažkas pasibeldė į duris.

– Užeikit!

Tarpdury pasirodė plikai skusta galva.

– Užeikit, Kramli. Norvegų detektyvas atvyko.

– Aha, detektyvas.

Paskui galvą įlindo ir kūnas, ir Haris turėjo dukart sumirksėti, kad įsitikintų, jog nesivaidena. Kramli buvo plačių pečių ir beveik tokia pat aukšta kaip Haris, plikoje jos galvoje dėmesį traukė ryškūs skruostikauliai ir pora ryškiai mėlynų akių virš tiesios, siauros burnos. Ji vilkėjo šviesiai mėlynus uniforminius

marškinius, avėjo masyvius „Nike“ sportinius batus ir segėjo sijoną.

– Liza Kramli, Žmogžudysčių skyriaus inspektorė, – pristatė policijos skyriaus viršininkas.

– Sako, esat velniškai geras žmogžudysčių tyrėjas, Hari, – pasakė ji su plačiu amerikietišku akcentu ir nuleidusi rankas atsistojo priešais jį.

– Na... Nežinau, ar aš jau toks...

– Nesat? O turėtumėt būti, jeigu jau jus siunčia į kitą pasaulio galą, kaip jums atrodo?

– Turbūt.

Haris vėl prisimerkė. Dabar jam mažiausiai reikėjo valdingos moteriškės.

– Atvykau jums padėti. Jeigu leisite, – jis prisivertė nusišypsoti.

– Tai gal, Hari, pats laikas būtų išsiblaivyti?

Policijos viršininkas aukštu, plonu balseliu nusijuokė jai už nugaros.

– Tokie jau jie yra, – pasakė ji garsiai ir aiškiai, tarsi viršininko nė nebūtų. – Jie daro viską, kad tik niekas nebūtų pažemintas. Dabar jis bando tave išgelbėti. Bando apsimesti, kad aš juokauju. Bet aš nejuokauju. Aš atsakinga už Žmogžudysčių skyrių ir, jei man kas nepatinka, taip ir sakau. Šioje šalyje tai laikoma prastomis manieromis, bet aš jau dešimt metų taip elgiuosi.

Haris visai užsimerkė.

– Žiūriu į tavo raudoną snukį ir man labai nemalonu, Hari. Negaliu dirbti su girtais tyrėjais, turbūt ir pats supranti. Ateik rytoj. Surasiu, kas tave nuvežtų į butą, kuriame apsistosi.

Haris papurtė galvą ir kostelėjo:

– Skrydžių baimė.

– Kas?

– Bijau skristi lėktuvu. Džinas su toniku padeda. O snukis paraudęs, nes alkoholis pradėjo garuoti pro odos poras.

Liza Kramli įdėmiai į jį pažvelgė. Tada pasikasė savo pliką galvą.

– Prastai, detektyve. Kaip laiko skirtumas?

– Visiškai žvalus.

– Gerai. Užsuksim į butą pakeliui į įvykio vietą.

*

Butas priklausė ambasadai ir buvo madingame daugiabučių komplekse tiesiai priešais viešbutį „Shangri-La“. Jis buvo visai nedidukas ir įrengtas spartietiškai, bet jame buvo vonia, ventiliatorius prie lovos ir vaizdas į didžiulę rudą Čau Prajos upę. Haris atsistojo prie lango. Ilgos, siauros medinės valtelės plaukė skersai ir išilgai ir ant ilgų karčių pakabintais savo varikliukais plakė purviną upės vandenį. Kitame krante, neaiškioje baltų mūrinių pastatų masėje, stūksojo daugybė ką tik pastatytų viešbučių ir verslo kompleksų. Buvo sunku pasakyti, kokio dydžio yra miestas, nes jei tik bandydavai įžiūrėti toliau nei porą kvartalų į priekį, jis paskęsdavo geltonai rudoje migloje, bet Haris spėjo, kad miestas didelis. Labai didelis. Jis stumtelėjo langą, ir į jį plūstelėjo gausmas. Nuo skrydžio užgulusios ausys lifte atsikimšo, ir jis tik dabar išgirdo, koks kurtinantis šio miesto triukšmas. Matė žemai apačioje prie šaligatvio krašto stovintį Kramli automobiliuką, mažą kaip degtukų dėžutė. Atsidarė šiltą alaus skardinę, pasiimtą iš lėktuvo, ir patenkintas konstatavo, kad „Singha“ skonis toks pats bjaurus kaip ir norvegiško alaus. Likusi dienos dalis pasirodė jau lengviau įveikiama.

Inspektorė užgulė automobilio garsinį signalą. Tiesiogine žodžio prasme. Ji krūtine spaudė didžiulio visureigio „Toyota" vairą, ir garsinis signalas staugė.

– Visiškai nebūdinga tajams, – pasakė ji ir nusijuokė. – Be to, ir neveiksminga. Jei papypinai, tai jau tikrai tavęs nepraleis. Kažkaip susiję su budizmu. Bet aš negaliu susilaikyti. Po galais, aš gi iš Teksaso, aš iš kitokio molio.

Ji vėl trinktelėjo per vairą, o visi vairuotojai aplink juos demonstratyviai nekreipė dėmesio.

– Tai jis vis dar guli tame viešbučio kambaryje? – paklausė Haris ir užgniaužė žiovulį.

– Nurodymas iš aukščiau. Paprastai nieko nelaukdami atliekame skrodimą ir jau kitą dieną kremuojame. Bet jie norėjo, kad tu dar užmestum akį. Neklausk manęs kodėl.

– Aš gi turėčiau būti velniškai geras žmogžudysčių tyrėjas, gal pamiršai?

Ji kreivai pažvelgė į jį, pasuko į dešinėje atsiradusį tarpą ir nuspaudė greičio pedalą.

– Nebūk per saldus, gražuoliuk. Gal tau ir atrodo, kad tajai laiko tave šauniu vyruku vien todėl, kad esi farangas, bet iš tikrųjų viskas atvirkščiai.

– Farangas?

– Baltasis. *Gringo*. Kartais kiek žeminantis žodis, kartais beveik neutralus – kaip pažiūrėsi. Tik prisimink, kad tai, jog tajai su tavimi elgiasi mandagiai, dar nereiškia, kad jų žema savivertė. Džiaukis, kad šiandien įvykio vietoje budi du jauni policininkai, kuriems tau tikrai pavyks padaryti įspūdį. Bent jau tikiuosi tavo paties labui. Jeigu apsikvailinsi, gali būti sunku toliau kartu dirbti skyriuje.

– Oho, o aš maniau, kad tu viena viską sprendi.

– Tą ir norėjau pasakyti.

Jie įvažiavo į greitkelį, ir ji be paliovos spaudė greičio pedalą iki galo, visai nekreipdama dėmesio į variklio prieštaravimus. Jau pradėjo temti, ir vyšninė saulė vakaruose paniro į miglą tarp dangoraižių.

– Dėl užterštumo bent jau saulėlydžiai gražūs, – tarė Kramli, tarsi atspėjusi, apie ką jis galvoja.

– Papasakok man apie prostituciją mieste, – paprašė Haris.

– Ji beveik tokia pat intensyvi kaip ir eismas.

– Tiek ir pats suprantu. Bet kas svarbiausia, kaip viskas vyksta? Ar vyrauja tradicinė gatvių prostitucija su sąvadautojais, ar viešnamiai su savo motinėlėmis, ar kekšės dirba pačios sau? Kur jas rasti – baruose, striptizo klubuose, pagal laikraščių skelbimus, ar jos susiranda klientų prekybos centruose?

– Viskas, ką paminėjai, ir dar daugiau. Tai, kas nėra išbandyta Bankoke, išvis neegzistuoja. Bet dauguma dirba naktiniuose baruose, ten jos šoka ir stengiasi, kad klientai pirktų gėrimus, nes joms nubyra procentai. Baro savininkas nėra atsakingas už merginas, tik suteikia vietą, kur jos gali reklamuotis, o merginos įsipareigoja būti bare iki uždarymo. Jeigu klientas nori išeiti su kokia nors mergina, turi susimokėti, kad jai nereikėtų dirbti bare likusią vakaro dalį. Pinigus gauna baro savininkas, bet mergina paprastai džiaugiasi, kad nereikia visą vakarą staipytis ant scenos.

– Skamba kaip neblogas sandėris savininkui.

– Viskas, ką mergina gauna po to, kai ją išperka, eina tiesiai jai į kišenę.

– O kaip ta, kuri rado mūsų vyriškį, ar ir ji dirba tokiame bare?

– Taip. Ji dirba viename iš „King Crown" barų Patponge. Žinome, kad motelio savininkas siūlo merginų pagal iškvietimą paslaugą užsieniečiams, turintiems ypatingų pageidavimų. Bet ją prakalbinti labai sunku, nes Tailande vienodai griežtai baudžiami ir sąvadautojai, ir prostitutės. Kol kas ji tepasakė, kad buvo apsistojusi motelyje ir supainiojo duris.

Liza paaiškino, kad Atlė Molnesas greičiausiai užsisakė merginą, kai atvyko į motelį, bet registratorius, kuris ir yra savininkas, kategoriškai neigia esąs kaip nors susijęs, neva tik išnuomojo kambarį.

– Atvažiavome.

Ji pasuko vairą ir sustojo priešais baltą žemą mūrinį namelį.

– Geriausi viešnamiai Bankoke mėgsta graikiškus pavadinimus, – kandžiai tarstelėjo ji ir išlipo iš automobilio.

Haris pažvelgė aukštyn į didžiulę neoninę iškabą, kuri skelbė, kad motelis vadinasi „Olimputytė". M nuolat mirkčiojo, o L jau buvo seniausiai užgesusi ir skleidė liūdesį, kuris jam priminė priemiesčių užkandines Norvegijoje.

Patį motelį galėjai supainioti su amerikietišku atitikmeniu – dviviečiai numeriai buvo sujungti ir stovėjo ratu aplink kiemą, prie kiekvieno namelio buvo stovėjimo vieta automobiliui. Kiekvienas namelis turėjo verandą, kurioje svečiai galėjo prisėsti ant papilkusių, vandens permerktų krėslų iš vytelių.

– Maloni vietelė.

– Gal ir sunku įsivaizduoti, bet kai Vietnamo karo metu šie nameliai atsirado, jie tapo viena audringiausių miesto vietų. Pastatyti sekso ištroškusiems amerikiečių kareiviams per „R & R".

– „R & R"?

– Ramybė ir reabilitacija. Taip pat vadinama ir „S & S" – seksas ir svaigalai. Per laisvadienius kareivius dviem paroms čia atskraidindavo iš Saigono. Jei ne JAV armija, sekso pramonė Tailande nebūtų tokia, kokia yra dabar. Ne veltui vienas iš skersgatvių buvo oficialiai pavadintas *Soi Cowboy*, kaubojų gatvele.

– O kam tada jiems čia važiuot? Čia jau vos ne kaimas.

– Besiilgintys namų kareiviai norėdavo barškintis, kaip amerikiečiai įpratę, automobilyje arba motelyje. Dėl to ir pastatė šiuos namelius. Centre jie galėdavo išsinuomoti amerikietiškus

automobilius, o kambarių mini baruose būdavo tik amerikietiško alaus.

– Oho, iš kur tu tiek žinai?

– Motina pasakojo.

Haris atsisuko į ją, bet nors jos viršugalvis ir buvo apšviestas dar veikiančių „Olimputytės" raidžių skleidžiamos melsvos neoninės šviesos ruožo, buvo per tamsu, kad įžiūrėtų jos veido išraišką. Prieš jiems įžengiant į registratūrą, ji užsidėjo ant galvos kepuraitę su snapeliu.

*

Motelio numeris buvo apstatytas paprastai, bet nutrinti šilko tapetai liudijo, kad čia būta ir geresnių laikų. Harį nukrėtė šiurpas. Ne dėl to, kad dėl geltono kostiumo nebuvo reikalo atidžiau apžiūrėti kūno, kad nustatytų tapatybę – Haris žinojo, kad tik krikščionys demokratai ir Pažangos partijos nariai galėtų savo noru nešioti tokius kostiumus. Ir net ne dėl peilio su rytietiškais ornamentais, kuris prismeigė švarką prie nugaros ir negražiai įrėžė jį ties pečiais. Tiesiog buvo šalta kaip šaldytuve. Kramli paaiškino, kad šiame klimate lavonų galiojimo terminas greitai baigiasi, todėl sužinoję, jog norvegų detektyvo reikės laukti beveik dvi paras, jie įjungė oro kondicionierių visu pajėgumu – ties dešimt laipsnių, ir nustatė maksimalų vėdinimą.

Tačiau musės niekur nedingo, ir jų spiečius pakilo į orą, kai du jauni tajai policininkai atsargiai apvertė lavoną ant nugaros. Atlės Molneso apsiblausęs žvilgsnis buvo nukreiptas žemyn, tarsi jis bandytų pamatyti savo „Ecco" batų galus. Dėl berniokiškų kirpčiukų ambasadorius atrodė jaunesnis nei penkiasdešimt dvejų. Kirpčiukai buvo nublukę nuo saulės ir plaikstėsi palei kaktą, tarsi juose dar būtų likę gyvybės.

– Žmona ir paauglė duktė, – pasakė Haris. – Nė viena nebuvo čia jo atpažinti?

– Ne. Mes pranešėme Norvegijos ambasadai, o ši pažadėjo pranešti artimiesiems. Kol nebus duotas naujas įsakymas, mums liepta čia nieko neįleisti.

– Net ir iš ambasados?

– Ambasados ministrė patarėja. Nepamenu, kuo ji vardu...

– Tonjė Vig?

– Taip. Ji buvo labai kieta, kol jo neapvertėm, kad atpažintų.

Haris įsižiūrėjo į ambasadorių. Ar jis buvo gražus vyras? Vyras, kuris, jei nekreiptum dėmesio į tą gąsdinantį kostiumą ir porą gelbėjimo ratų aplink pilvą, galėtų priversti greičiau plakti jaunos ministrės patarėjos širdį? Įdegusi jo oda jau spėjo įgauti pilkšvą atspalvį, o mėlynas liežuvis, rodės, veržėsi pro lūpas.

Haris prisėdo ant kėdės ir apsižvalgė. Kai žmogus miršta, jo išvaizda pasikeičia labai greitai, o jis buvo matęs pakankamai daug negyvėlių, kad žinotų, jog spoksoti į juos – menka nauda. Paslaptis, kurias žmogaus asmenybė galėtų atskleisti, Atlė Molnesas jau seniausiai nusinešė su savimi ir paliko tik tuščią, apleistą kiautą.

Haris su kėde prisislinko arčiau lovos. Du jauni pareigūnai palinko virš jo.

– Ką matai? – paklausė Kramli.

– Matau paleistuvį norvegą, kuris pasirodė esąs ambasadorius, ir dėl to jo reputaciją reikia ginti iš pagarbos karaliui ir tėvynei.

Kramli nustebusi pakėlė akis ir įsistebeilijo į jį.

– Kad ir koks geras būtų oro kondicionierius, jis vis tiek negali numalšinti šito dvoko, – pasakė jis. – Bet čia jau mano paties bėda. O šitas vyrukas... – Haris palietė mirusio ambasadoriaus žandikaulį. – Pomirtinis raumenų sustingimas. Jis dar sustingęs, bet jau pradeda atsileisti – tai normalu po dviejų dienų. Liežuvis mėlynas, bet dėl peilio negalime teigti, kad jis pasmaugtas. Reikėtų patikrinti.

– Jau patikrinta, – įsiterpė Kramli. – Ambasadorius gėrė raudonojo vyno.

Haris kažką sumurmėjo.

– Mūsų gydytojas sako, kad mirtis ištiko tarp šešioliktos ir dvidešimt antros valandos, – toliau kalbėjo ji. – Ambasadorius išėjo iš kontoros pusę devynių ryte, o kai mergina jį rado, buvo beveik vienuolikta valanda vakaro, todėl galim šiek tiek susiaurinti laikotarpį.

– Tarp šešioliktos ir dvidešimt antros? Čiagi šešios valandos!

– Gerai suskaičiavote, detektyve, – Kramli sukryžiavo rankas ant krūtinės.

– Na, – Haris pažvelgė į ją, – jei lavonas randamas po kelių valandų, Osle mes galime nustatyti mirties laiką su dvidešimties minučių paklaida.

– Todėl, kad gyvenate Šiaurės ašigalyje. Pas mus oro temperatūra būna apie trisdešimt penkis laipsnius, taigi lavono temperatūra ne kažin kiek tenukrinta. Laiką galime nustatyti tik pagal lavono raumenų sustingimą, o tada jis nėra labai tikslus.

– O kaip dėl lavondėmių? Jos turėtų pasirodyti maždaug po trijų valandų.

– Deja. Kaip matai, ambasadorius mėgo pasideginti, todėl jų nesimato.

Haris pirštu perbraukė per kostiumo medžiagą toje vietoje, kurioje buvo įsmeigtas peilis. Ant nago liko pilkos, į vazeliną panašios medžiagos.

– Kas čia?

– Matyt, ginklas buvo suteptas taukais. Išsiuntėme mėginį ištirti.

Haris apkraustė kišenes ir greitai rado rudą nutrintą piniginę. Joje buvo penkių šimtų batų banknotas, URM tapatybės kortelė ir besišypsančios mergiūkštės nuotrauka, kurioje ji, rodos, gulėjo ligoninės lovoje.

– Ar jis dar ką nors su savimi turėjo?

– Ničnieko, – Kramli nusiėmė kepuraitę ir nuvaikė muses. – Mes patikrinome, ką jis turi, ir vėl padėjome į vietą.

Haris atlaisvino lavono diržą. Tada pakėlė kostiumo švarką ir marškinius.

– Pažiūrėk. Šiek tiek kraujo nubėgo nugara.

Jis patraukė „Dovre" trumpikių elastinę juostelę.

– Nutekėjo tarp sėdmenų. Iš to galime spręsti, kad jo nepadūrė gulinčio lovoje, jį padūrė stovintį. Jeigu išmatuotume, kokiame aukštyje yra durtinė žaizda, ir kampą, kuriuo buvo įsmeigtas peilis, galėtume nuspėti žudiko ūgį.

– Tik jei darysime prielaidą, kad žudikas stovėjo viename lygyje su auka, kai ją padūrė, – pridėjo Kramli. – Nužudytasis taip pat galėjo gulėti ant grindų, kai buvo padurtas, o kraujas galėjo nubėgti, kai jį guldė į lovą.

– Tada būtume radę kraujo ant kilimo, – pasakė Haris, vėl užtempė kelnes, užsegė diržą, apsisuko ir pažvelgė jai į akis. – Jei būtų, kaip sakai, nereikėtų nė svarstyti, žinotum tiksliai. Jūsų ekspertai būtų radę kilimo plaušų ant viso kostiumo, ar ne?

Ji nenukreipė žvilgsnio, bet Haris suprato, kad čia ji surengė jam nedidelį egzaminą. Ji švelniai linktelėjo, ir jis vėl pasisuko į lavoną.

– Be to, maža viktimologinė detalė išduoda, kad jis greičiausiai laukė moters apsilankymo.

– Ir kokia ta detalė?

– Matot jo diržą? Kai jį atsegiau, jis buvo suveržtas per dvi skylutes stipriau nei įprastai, mat ten yra nusitrynusi žymė. Vidutinio amžiaus vyrai su vis didėjančiomis juosmens apimtimis dažnai susiveržia stipriau, kai žino, kad laukia susitikimas su jaunesne moterimi.

Buvo sunku pasakyti, ar tajams šis pastebėjimas paliko įspūdį. Jie perkėlė kūno svorį nuo kairės kojos ant dešinės, o jų jauni akmeniniai veidai buvo nebylūs. Kramli nukando nago atplaišą ir išspjovė ją pro suspaustas lūpas.

– Štai ir mini baras, – Haris atidarė nedidelio šaldytuvėlio duris. Maži „Singha“, „Johnie Walker“ ir „Canadian Club“ buteliukai, baltojo vyno butelis. Neatrodė, kad kas būtų liesta.

– Ką dar žinome? – Haris kreipėsi į tajus policininkus.

Juodu susižvalgė, ir vienas iš jų parodė pirštu į kiemą.

– Automobilis.

Jie išėjo laukan, kur stovėjo tamsiai mėlynas naujo modelio mersedesas su diplomatiniais numeriais. Vienas iš policininkų atrakino vairuotojo dureles.

– Iš kur raktas? – paklausė Haris.

– Buvo švarko kišenėje, – policininkas galva linktelėjo link motelio.

– Pirštų atspaudai?

Tajas kiek nusivylęs pažvelgė į savo viršininkę. Ji kostelėjo:

– Aišku, patikrinom, ar ant raktų nėra pirštų atspaudų, Hūle.

– Man įdomu, ne ar paėmėt pirštų atspaudus, o ar ką nors radote.

– Jo paties. Jeigu būtume radę kieno nors kito, iškart būtume pasakę.

Haris vos susilaikė neatšovęs.

Ir ant mersedeso sėdynių, ir po jomis buvo tikras šiukšlynas. Haris pastebėjo kelis žurnalus, kasetes, tuščius cigarečių pakelius, kokakolos skardinę ir porą sandalų.

– Ką dar radot?

Vienas policininkas išsitraukė sąrašą ir pradėjo skaityti. Koks, jis sakė, jo vardas – Nho? Hariui buvo sunku įsiminti neįprastus vardus. Gal jiems taip pat buvo su jo vardu. Nho buvo smulkaus, beveik mergaitiško kūno sudėjimo, trumpais plaukais ir draugiško, atviro veido. Haris žinojo, kad po poros metų tos veido išraiškos nebeliks.

– Palauk, – sulaikė jį Haris. – Gal gali pakartoti paskutinį punktą?

– Žirgų lenktynių statymo kuponai, pone.

– Ko gero, ambasadorius eidavo žiūrėti žirgų lenktynių, – pasakė Kramli. – Populiarus sportas Tailande.

– O kas čia?

Haris pasilenkė po vairuotojo sėdyne ir atsargiai ištraukė permatomą plastikinę ampulę, kuri buvo užspausta diržo ir pusiau pasislėpusi po kilimėliu.

Policininkas peržvelgė savo sąrašą, bet matėsi, kad pasiduoda.

– Tokiose ampulėse būna skystas ekstazis, – paaiškino Kramli, priėjusi arčiau pasižiūrėti.

– Ekstazis? – Haris papurtė galvą. – Vidutinio amžiaus krikščionys tautininkai gal ir barškinasi su kuo pakliuvo, bet ekstazio nevartoja.

– Mes turėsime ją pasiimti ir ištirti, – nusprendė Kramli. Haris matė – jai nepatinka, kad ji pati nepastebėjo ampulės.

– Pažiūrėkim, kas bagažinėje, – pasiūlė jis.

Salono vidus buvo sujauktas, o štai bagažinė buvo tvarkinga ir švari.

– Tvarkos žmogus, – įvertino Haris. – Salone greičiausiai šeimininkavo šeimos moterys, bet čia jis jų neprileido.

Nuo Kramli kišeninio prožektoriaus žybtelėjo pilna įrankių dėžė. Ji buvo švytinčiai švari, tik tinkas ant atsuktuvo galo išdavė, kad jis buvo naudotas.

– Dar šiek tiek viktimologijos, bičiuliai. Spėju, kad Molnesas nebuvo praktiškas žmogus. Šie įrankiai niekada nėra matę automobilio variklio. Geriausiu atveju atsuktuvo prireikė pakabinti ant sienos šeimos nuotrauką.

Visai prie pat ausies suzvimbė uodas. Haris trenkė ranka, palietus jo šlapia oda pasirodė vėsi. Karštis neatslūgo net ir saulei nusileidus, dargi atvirkščiai, vėjas visai nurimo ir atrodė, jog jiems iš po kojų veržiasi drėgmė ir oras jos tiek prisisunkė, kad beveik galėtum atsigerti.

Šalia atsarginio rato gulėjo kėliklis, iš pažiūros irgi neliestas, ir rudas siauras odinis lagaminėlis – toks, kokį ir tikėtumeisi rasti diplomato automobilyje.

– Kas lagaminėlyje?

– Jis užrakintas, – pasakė Kramli. – Kadangi automobilis formaliai yra ambasados teritorija ir nėra mūsų jurisdikcijoje, mes nebandėme jo atidaryti. Bet kadangi su mumis Norvegijos atstovas, galbūt galim...

– Atsiprašau, bet aš neturiu jokio diplomatinio statuso, – pareiškė Haris, ištraukė lagaminėlį iš bagažinės ir padėjo ant žemės. – Tačiau atkreipkite dėmesį, kad šis lagaminėlis nebėra Norvegijos teritorijoje, todėl siūlau pamėginti jį atidaryti, kol aš nueisiu į registratūrą pasišnekėti su motelio savininku.

Haris neskubėdamas nupėdino per aikštelę. Kojos buvo sutinusios po skrydžio, prakaito lašelis kutendamas nubėgo po marškiniais, Harį kamavo troškulys. Vis dėlto jis jautėsi visai neblogai vėl normaliai dirbdamas. Paskutinis kartas jau buvo senokai. Jis pastebėjo, kad raidė M užgeso.

Septintas skyrius

„Vangas Li, vadybininkas“, – buvo užrašyta ant vizitinės kortelės, kurią už prekystalio sėdintis vyriškis padavė Hariui – turbūt kaip užuominą, kad geriau būtų, jei jis ateitų kitą dieną. Kaulėto vyriškio gėlėtais marškiniais akių kampučius dengė odos klostės, ir jis tikrai neatrodė trokštąs bendrauti su Hariu. Jis apsimetė žiūrinėjantis šūsnį popierių, o kai pakėlė akis ir pamatė, kad Haris vis dar stovi ten pat, kažką sumurmėjo.

– Matau, esat užsiėmęs žmogus, – prabilo Haris, – todėl turbūt bus geriausia, kad kuo greičiau viską išsiaiškintume.

Svarbiausia, kad mes vienas kitą suprastume. Vis dėlto aš – užsienietis, jūs – tajas...

– Ne tajas. Kinas, – vėl sumurmėjo vyriškis.

– Tai tada pats esat užsienietis. Svarbiausia...

Motelio šeimininkas už prekystalio porą kartų įtraukė oro, matyt, toks buvo jo kandus juokas. Bet jis bent jau pravėrė burną ir pademonstravo savo netaisyklingus, rudomis dėmėmis išmargintus dantis.

– Ne užsienietis. Kinas. Tik mūsų dėka Tailandas kruta. Nėra kinų, nėra verslo.

– Puiku. Jūs esat verslininkas, Vangai. Todėl leiskite jums pateikti verslo pasiūlymą. Jūs čia vadovaujate viešnamiui ir galit kiek tik norit vartyt savo popierius, bet faktas yra faktas.

Kinas tvirtai papurtė galvą.

– Jokių prostitučių. Motelis. Kambarių nuoma.

– Atsipalaiduokit, man rūpi tik žmogžudystė, ne mano pareiga už grotų tupdyti sąvadautojus. Nebent man tai pradėtų rūpėti. Todėl, kaip ir minėjau, turiu jums verslo pasiūlymą. Čia, Tailande, niekas nėra labai suinteresuotas gaudyti tokius kaip jūs, jūsų paprasčiausiai per daug. Reguliarių reidų neužtenka, o jūs turbūt kažkam dar į kišenę sumokat, kad paliktų ramybėje. Dėl to ir neturit ko bijoti.

Motelio savininkas ir vėl papurtė galvą.

– Jokių kyšių. Nelegalu.

Haris nusišypsojo.

– Paskutinį kartą, kai domėjausi, Tailandas pagal korupcijos lygį buvo trečioje vietoje pasaulyje. Būkite geras ir nelaikykite manęs kvailiu. – Haris stengėsi nekelti balso. Gąsdinimai paprastai veikia geriausiai, kai yra pasakomi neutraliu tonu. – Ir jūsų, ir mano bėda yra ta, kad vyrukas, rastas motelio numeryje, yra diplomatas iš mano gimtosios šalies. Jeigu mes pranešime, kad jis numirė viešnamyje, ši byla iškart pasidarys politinė ir jūsų draugai policijoje jau nebepadės. Valdžia bus priversta uždaryti šią vietą ir įkišti Vangą Li į kalėjimą.

Kad parodytų geranoriškumą ir kad šioje šalyje laikomasi įstatymų, ar ne?

Iš jo bejausmio ažijietiško veido negalėjai suprasti, ar pataikei.

– Kita vertus, galėčiau pranešti, kad moteris susitarė su juo susitikti, o motelis buvo pasirinktas atsitiktinai.

Kinas pažvelgė į Harį. Smarkiai sumirksėjo, tarsi į akis būtų įkritę smėlio. Tada apsisuko, patraukė į šalį kilimą, slepiantį duris, ir pakvietė Harį sekti paskui. Už kilimo buvo nedidelis kambariukas, kuriame stovėjo stalas ir dvi kėdės, ir kinas parodė Hariui sėstis. Jis pastatė priešas Harį puodelį ir įpylė iš arbatinuko. Taip stipriai pakvipo pipirmėtėmis, kad net akys pradėjo perštėti.

– Nė viena iš merginų nesutinka dirbti, kol čia guli tas lavonas, – pasakė Vangas. – Kaip greitai galėtumėt jį išsivežti?

Verslininkai visur vienodi, pagalvojo Hūlė ir prisidegė cigaretę.

– Priklauso nuo to, kaip greitai išsiaiškinsime, kas čia nutiko.

– Vyriškis čia pasirodė apie pusę devynių vakaro ir paprašė kambario. Peržvelgė meniu ir pasakė, kad pageidauja Dim, bet pirmiausia nori pailsėti. Turėjo paskambinti ir pranešti, kada jai ateiti. Aš jam pasakiau, kad vis tiek reikės mokėti valandinę kambario nuomos kainą. Jam tiko ir jis pasiėmė raktą.

– Kokį meniu?

Kinas padavė Hariui kažką, kas iš tikrųjų priminė meniu. Haris atsivertė. Viduje buvo jaunų tajų merginų nuotraukos – su slaugytojos uniforma; su tinklinėmis kojinėmis, aptemptu lakiniu korsetu ir rykšte; su mokykline uniforma ir dviem kasytėmis; netgi su policininko uniforma. Po nuotraukomis, po užrašu SVARBI INFORMACIJA, buvo nurodytas amžius, kaina ir kilmė. Haris pastebėjo, kad visų amžius buvo tarp aštuoniolikos ir dvidešimt dvejų. Kainos svyravo nuo tūkstančio

iki trijų tūkstančių batų, ir beveik visos merginos neva mokėjo kalbų ir turėjo slaugytojos praktikos.

– Jis buvo vienas? – paklausė Haris.

– Taip.

– Nieko daugiau automobilyje?

Vangas papurtė galvą.

– Kodėl esat toks tikras? Mersedesas užtamsintais stiklais, o jūs nebuvot nė į lauką išėjęs.

– Aš paprastai išeinu patikrinti. Būna, kad kai kurie pasiima kartu bičiulį. Jeigu jie dviese, turi susimokėti už dvivietį kambarį.

– Supratau. Dvivietis kambarys, dviguba kaina?

– Ne, ne dviguba, – Vangas vėl išsišiepė ir parodė savo prastus dantis. – Dalytis pigiau.

– Kas tada nutiko?

– Nežinau. Vyriškis nuvažiavo ir pastatė automobilį prie šimtas dvidešimto, ten jį ir radot. Tas numeris kraštinis, tamsoje nesimato. Paskambinau Dim, ji atvyko ir laukė. Po kiek laiko nusiunčiau Dim pas jį.

– O kaip Dim buvo apsivilkus? Kaip tramvajaus konduktorė?

– Ne, ne, – Vangas atvertė paskutinį meniu puslapį ir išdidžiai parodė nuotrauką, kurioje buvo jauna tajė trumpa suknele sidabriniais žvyneliais, baltomis pačiūžomis ir plačia šypsena. Ji stovėjo sudėjusi vieną kulkšnį už kitos, šiek tiek pritūpusi ir ištiesusi rankas į šonus, tarsi ką tik būtų užbaigusi sėkmingą laisvąją programą. Jos rudame veide buvo išpieštos didelės raudonos strazdanos.

– Ir čia turėtų būti... – pasakė Haris, nenorėdamas patikėti savo akimis ir perskaitė vardą po nuotrauka.

– Aha, būtent. Tonja Harding. Ta, kuri užpuolė tą kitą amerikietę, tą gražiąją. Dim gali ir ja persirengti, jeigu nori...

– Ne, ačiū, – padėkojo Haris.

– Labai populiari. Ypač tarp amerikiečių. Jeigu nori, gali apsiverkti, – Vangas perbraukė smiliumi per skruostą.

– Ji rado jį kambaryje su peiliu nugaroje. Kas tada?

– Dim atbėgo čia ir baisiai klykė.

– Su pačiūžom?

Vangas priekaištingai pažiūrėjo į Harį.

– Pačiūžų nesiauna, kol su apatinėm kelnaitėm.

Haris susiprato ir pamojo Vangui, kad kalbėtų toliau.

– Daugiau nėra ką pasakoti. Mes nuėjom iki kambario dar kartą pažiūrėti, tada aš užrakinau duris ir paskambinau į policiją.

– Pasak Dim, kai ji atėjo, durys buvo neužrakintos. Nieko neminėjo, ar durys buvo praviros, ar tik neužrakintos?

Vangas patraukė pečiais.

– Durys buvo uždarytos, bet neužrakintos. O tai svarbu?

– Niekada negali žinoti. Gal tą vakarą pastebėjote ką nors netoliese?

Vangas papurtė galvą.

– O kur jūs laikote svečių knygą? – paklausė Haris. Jam jau pradėjo atsibosti.

Kinas staigiai pakėlė galvą.

– Jokios svečių knygos.

Haris nieko nesakydamas pažiūrėjo į jį.

– Jokios svečių knygos, – pakartojo Vangas. – Kam mums ji? Niekas čia neateitų, jei reikėtų įrašyti savo vardą ir adresą.

– Aš ne kvailas, Vangai. Visi galvoja, kad niekas jų apsilankymų neregistruoja, bet jūs vis tiek žymitės. Dėl viso pikto. Tikriausiai kartkartėmis čia užsuka daug svarbių asmenų, ir svečių knyga visai praverstų, jeigu kada kiltų problemų, ar ne?

Motelio savininkas sumirksėjo varlės akimis.

– Vangai, nekelkit sunkumų. Niekas, kas nesusijęs su žmogžudyste, neturi ko bijoti. Ypač žinomi asmenys. Garbės žodis. O dabar būkit geras, parodykit knygą.

Knyga buvo maža užrašų knygelė, ir Haris permetė akimis nesuprantamais tajų rašmenimis smulkiai prirašytus puslapius.

– Kas nors ateis ir padarys jos kopiją, – pasakė jis.

Šalia mersedeso stovėjo likusieji ir laukė. Automobilio šviesos buvo įjungtos, o ant žemės gulėjo atidarytas lagaminėlis.

– Ką nors radot?

– Gali būti, kad ambasadorius turėjo neįprastų lytinių pomėgių.

– Jau žinau. Tonja Harding, va čia tai keista.

Haris staigiai sustojo priešais lagaminėlį. Geltonoje automobilio žibintų šviesoje išryškėjo nespalvotų nuotraukų detalės. Jis sustingo. Žinoma, buvo girdėjęs, netgi buvo skaitęs ataskaitas ir kalbėjęs apie tai su kolegomis iš Lytinių nusikaltimų skyriaus, bet kaip suaugęs žmogus prievartauja vaiką, Haris pamatė pirmą kartą.

Aštuntas skyrius

Jie važiavo aukštyn Sukumvito keliu, kur trijų žvaigždučių viešbučiai, prabangios vilos ir lūšnos iš skardos ir lentų stovėjo greta. Haris nieko nematė, tik bukai spoksojo į tašką priešais save.

– Eismas kiek atslūgo, – pasakė Kramli.

– Aha.

Ji nusišypsojo neparodydama dantų.

– Atsiprašau, Bankoke mes kalbame apie eismą taip, kaip kitur šnekama apie orą. Nereikia pagyventi čia ilgai, kad suprastum kodėl. Oras bus lygiai toks pat nuo dabar iki gegužės. Priklausomai nuo masono, pradės lyti kada nors vasarą. O tada pils tris mėnesius. Daugiau apie orą nėra ką kalbėti. Nebent

kad karšta. Tuo gali skųstis kiaurus metus, bet labai ilgo pokalbio iš to neišspausi. Ar tu klausaisi?

– Mhm.

– Eismas – visai kitas reikalas. Jis daug labiau paveikia Bankoko gyventojų kasdienybę nei kokie nusmurgę taifūnai. Ryte įsėdusi į automobilį niekada nežinau, per kiek laiko nuvažiuosiu į darbą, tai gali trukti keturiasdešimt minučių, o gali ir keturias valandas. Prieš dešimt metų užtrukdavau dvidešimt penkias.

– Kas nutiko?

– Augimas. Viskas pradėjo augti. Pastarieji dvidešimt metų buvo nepaliaujamas ekonominis bumas, o Bankokas augo sparčiausiai. Čia yra darbo, todėl žmonės atsikelia iš kaimų. Daugiau žmonių, kuriems ryte reikia į darbą, daugiau burnų, kurias reikia pamaitinti, ir daugiau keliautojų. Automobilių skaičius drastiškai išaugo, o politikai tik žada, kad nuties naujų kelių, nors iš tiesų tik trina rankas, džiaugdamiesi gerais laikais.

– O kas čia blogo, kad laikai geri?

– Nepavydžiu žmonėms spalvotų televizorių bambukinėse trobelėse, bet viskas taip greitai pasikeitė. Mano nuomone, augimo vien dėl augimo logika vadovaujasi tik vėžinės ląstelės. Kartais net pagalvoju, kad gal ir gerai, kad pernai atsitrenkėme į sieną. Kai jie buvo priversti devalvuoti valiutą, rodos, kažkas sukišo visą mūsų ekonomiką į šaldytuvą, ir tai matosi vien pažvelgus į eismą.

– Nori pasakyti, kad būdavo baisiau nei dabar?

– Žinoma. Pažiūrėk ten...

Kramli parodė pirštu į milžinišką stovėjimo aikštelę, kurioje stovėjo šimtai betonvežių.

– Prieš metus ta stovėjimo aikštelė buvo beveik tuščia, bet dabar niekas nieko nestato, laivynas, kaip matai, išrikiuotas laukia. O į prekybos centrus žmonės eina tik todėl, kad ten veikia kondicionieriai, niekas nieko nebeperka.

Kurį laiką jie važiavo tylėdami.

– Kaip manai, kas kaltas dėl šito mėšlo?

– Valiutų spekuliantai.

Haris sutrikęs pažiūrėjo į ją.

– Aš kalbu apie nuotraukas.

– Aaa... – Kramli greitai dirstelėjo į jį. – Nepatiko?

Jis patraukė pečiais.

– Aš nesu tolerantiškas žmogus. Kartais man atrodo, kad vertėtų įvesti mirties bausmę.

Inspektorė užmetė akį į laikrodį.

– Pakeliui į tavo namus yra restoranėlis. Ar norėtum greitosiomis susipažinti su tają virtuve?

– Mielai. Bet tu neatsakei į mano klausimą.

– Kas padarė tas nuotraukas? Hari, Tailande turbūt daugiausia iškrypėlių visame pasaulyje, čia pilna žmonių, kurie atvyksta tik dėl vienos priežasties – sekso industrija čia patenkina visus poreikius. Noriu pabrėžti – visus. Iš kur man žinoti, kas užsakė kažkokias nusmurgusias vaikų pornografijos nuotraukas?

Haris padarė grimasą ir pasuko kaklą.

– Aš tik paklausiau. Argi prieš porą metų Tailande nebuvo kilęs skandalas dėl pedofilo ambasados darbuotojo?

– Buvo. Mes atskleidėme pedofilų ratą, kuriame buvo nemažai ambasadų darbuotojų, tarp jų ir Australijos ambasadorius. Labai nemaloni byla.

– Tik ne policijai?

– Tau gal galvoj negerai? Mums čia buvo tas pats, kaip vienu metu laimėti pasaulio futbolo čempionatą ir Oskarą. Ministras pirmininkas atsiuntė sveikinimo telegramą, turizmo ministras buvo apimtas tikros ekstazės, medaliai tik skambčiojo. Tokie dalykai kelia žmonių pasitikėjimą policija, pats supranti.

– Kas, jei pradėtume nuo jų?

– Nė nežinau. Visų pirma, visi, kas buvo įsitraukę į šį ratą, arba sėdi už grotų, arba išsiųsti atgal į savo šalis. Visų antra,

aš nesu tikra, ar tos nuotraukos išvis kaip nors susijusios su žmogžudyste.

Kramli įvažiavo į stovėjimo aikštelę, kur sargas parodė statyti į per siaurą tarpą tarp dviejų automobilių. Ji nuspaudė mygtuką, elektronika suburzgė ir abu didieji visureigio langai nusileido. Ji įjungė atbulinę pavarą ir paspaudė greičio pedalą.

– Nemanau, kad... – žiojosi perspėti Haris, bet inspektorė jau buvo pastačiusi automobilį. Šoniniai veidrodėliai vis dar buvo savo vietose, bet drebėjo.

– Kaip mes išlipsim? – paklausė jis.

– Detektyve, negerai taip dažnai nerimauti.

Ji abiem rankomis užsikabino už automobilio stogo, išsliuogė pro didįjį šoninį langą ir įrėmusi koją į priekinį stiklą iššoko priešais visureigį. Per vargus ir Haris sugebėjo atlikti tą patį pratimą.

– Su laiku išmoksi, – pasakė ji ir pradėjo eiti. – Bankokas yra ankšta vieta.

– O kaip radijas? – Haris žvilgtelėjo atgal į atvirus, svečius kviečiančius langus. – Tikiesi jį rasti, kai grįšim?

Ji pamojavo policininko pažymėjimu priešais sargą, o šis net krūptelėjo.

– Taip.

*

– Ant peilio nerasta jokių pirštų atspaudų, – pasakė Kramli ir patenkinta sučepsėjo.

Sôm-tam, kažkokios neprinokusių papajų salotos, nebuvo tokio keisto skonio, kaip Haris įsivaizdavo. Tiesą sakant, buvo skanu. Ir aštru.

Ji garsiai nusrėbė alaus putą. Haris apsižvalgė aplink, bet niekas iš klientų neatrodė to pastebėjęs, greičiausiai todėl, kad viską užgožė restorano gilumoje polką grojantis styginių

orkestras, kurio muziką savo ruožtu gožė iš gatvės sklindantis automobilių triukšmas. Haris nusprendė išgerti du alaus. Ir taškas. Jis galėtų nusipirkti alaus pakuotę grįždamas namo.

– O kaip tie ornamentai ant peilio rankenos?

– Nho mano, kad jie galėtų būti iš šiaurės, būdingi kalnų tautelėms iš Čiang Rajaus provincijos arba jai artimų vietovių. Galime spręsti iš to, kad rankena inkrustuota spalvotais stiklo gabaliukais. Nho nėra visiškai tikras, bet bent jau žinom, kad tai ne koks įprastas peilis, kurį galima nusipirkti parduotuvėje, todėl rytoj nusiųsim jį meno istorijos profesoriui į „Benchamabophit" nacionalinį muziejų. Jis žino viską, ką galima žinoti apie senus peilius.

Liza pamojo, ir padavėjas priėjęs pripylė garuojančios kokosų pieno sriubos iš specialaus dubens.

– Saugokis tų baltų mažučių gabalėlių. Ir mažų raudonų, jie nudegins tau burną, – pasakė Liza ir parodė šaukštu. – Ai, be to, ir žaliųjų.

Haris skeptiškai žiopsojo į tuos keistus dalykus, plaukiojančius jo dubenyje.

– O ką nors galiu valgyti?

– Alpinijų šaknys nebaisios.

– Ar turit kokių versijų? – paklausė Haris kuo garsiau, kad užgožtų jos siurbimą.

– Kas galėtų būti žudikas? Žinoma. Daug. Pirmiausia galėtų būti prostitutė. Arba motelio savininkas. Arba abu. Toks kol kas mano spėjimas.

– O koks būtų jų motyvas?

– Pinigai.

– Molneso piniginėje buvo penki šimtai batų.

– Jeigu jis išsitraukė piniginę registratūroje ir mūsų draugas Vangas pastebėjo, kad jis turi kiek per daug pinigų, kas nėra neįtikėtina, pagunda galėjo būti per didelė. Juk Vangas negalėjo žinoti, kad žmogus – diplomatas ir kils tiek triukšmo.

– Ir kaip tada viskas turėjo vykti?

Kramli pakėlė į viršų šakutę ir entuziastingai palinko į priekį.

– Jie palaukė, kol ambasadorius nueis į kambarį, pasibeldė ir, kai jis atsuko jiems nugarą, įsmeigė peilį. Jis kniūbsčias nugriuvo ant lovos, o jie ištuštino piniginę, bet paliko penkis šimtus batų, kad neatrodytų kaip apiplėšimas. Tada tris valandas palaukė ir paskambino į policiją. Vangas tikrai turi kokį pažįstamą policijoje, kuris pasirūpintų, kad viskas eitų kaip sviestu patepta. Jokio motyvo, jokių įtariamųjų, visi suinteresuoti kuo greičiau užbaigti bylą, susijusią su prostitucija, ir pereiti prie kitos.

Staiga Hariui pradėjo virsti ant kaktos akys. Jis kuo greičiau stvėrė alus bokalą ir priglaudė prie lūpų.

Kramli šypsojosi.

– Raudonas pasitaikė?

Jis vėl atgavo kvapą.

– Nebloga, inspektore, teorija, bet manau, kad klystat, – pasakė prikimusiu balsu.

Ji suraukė kaktą.

– Kodėl?

– Visų pirma, ar sutinki su manim, kad mergina negalėjo įvykdyti žmogžudystės be Vango pagalbos?

Kramli susimąstė:

– Reikia pagalvot. Jei Vangas niekuo dėtas, tai tada turim daryti prielaidą, kad jis nemeluoja. Vadinasi, ji negalėjo jo nužudyti anksčiau nei pusę dvylikos, kai pas jį nuėjo viena. Gydytojas nustatė, kad žmogžudystė galėjo įvykti vėliausiai dešimtą valandą. Sutinku, Hūle, ji negalėjo viena to padaryti.

Prie gretimo staliuko sėdinti pora pradėjo žiopsoti į Kramli.

– *OK*. Kita tavo prielaida yra tokia, kad Vangas žudydamas nežinojo, jog Molnesas yra ambasados darbuotojas, mat jeigu būtų žinojęs, nebūtų drįsęs jo žudyti, nes tokia žmogžudystė

garantuotai sukeltų daug daugiau triukšmo nei paprasto turisto mirtis, ar taip?

– Taip...

– Dalykas tas, kad vyrukas veda svečių knygą, tikrai pilną politikų ir valdininkų vardų. Žymisi kiekvieno apsilankymo datą ir laiką. Kad turėtų kuo šantažuoti, jei kas norėtų numarinti jo įstaigėlę. Bet jei užeina kas nors, kieno marmūzės jis nepažįsta, jis gi negali paprašyti parodyti dokumento. Todėl apsimeta turįs patikrinti, ar nėra automobilyje kitų žmonių, kad galėtų sužinoti, kas per vienas yra svečias.

– Nelabai suprantu.

– Jis užsirašo automobilio valstybinį numerį, supranti? O paskui patikrina Transporto priemonių registre. Kai pamatė mėlynus mersedeso numerius, iškart suprato, kad Molnesas yra diplomatas.

Kramli susimąsčiusi pažvelgė į jį. Tada išpūtusi akis staigiai grįžtelėjo į gretimą staliuką. Pora krūptelėjo ir greitai sutelkė dėmesį į maistą.

Ji šakute pasikasė blauzdą.

– Nelijo tris mėnesius, – tarė ji.

– Ką sakei?

Ji pamojo, kad atneštų sąskaitą.

– Kaip tai susiję su byla? – paklausė Haris.

– Nelabai kaip.

*

Buvo beveik trečia valanda nakties. Miesto triukšmas atrodė prislopintas tolygaus ant naktinio stalelio stovinčio ventiliatoriaus ūžimo. Vis dėlto Haris girdėjo, kaip Taksino tiltu pervažiuoja vienas kitas didelis sunkvežimis ar suburzgia vieniša valtis, ką tik atsišvartavusi nuo vienos iš Čau Prajos upės prieplaukų.

Kai atsirakino butą, pamatė žybsinčią raudoną telefono lemputę ir kiek pamaigęs mygtukus sugebėjo paleisti du pranešimus. Pirmasis buvo iš Norvegijos ambasados. Ambasados ministrė patarėja Tonjė Vig kalbėjo pro nosį ir atrodė, kad arba ji iš Oslo vakarinės dalies, arba labai norėtų iš jos būti. Ji šniaukrodama prašė Hario rytoj dešimtą valandą prisistatyti į ambasadą, tačiau dar bekalbėdama pakeitė laiką į pusę dvylikos, nes prisiminė, kad po dešimt penkiolika turi susitikimą.

Antras pranešimas buvo nuo Bjarnės Melerio. Jis palinkėjo Hariui sėkmės ir tiek. Neatrodė, kad jam patiktų kalbėtis su atsakikliu.

Haris atsigulė ir mirkčiojo tamsoje. Jis vis dėlto nenusipirko tos alaus pakuotės. O švirkštai su vitaminu B12 liko lagamine. Po daugiadienių Sidnėjuje jis paslikas gulėjo lovoje, bet nuo vienos tokios injekcijos prisikėlė kaip Lozorius. Haris atsiduso. Kada jis iš tikrųjų apsisprendė? Kai sužinojo apie užduotį Bankoke? Ne, tai nutiko anksčiau, dar prieš keletą savaičių jis nusistatė galutinę datą – Sėsės gimtadienį. Dievai žino, kodėl taip pasiryžo. Galbūt jam tiesiog pabodo būti nuo visko atitrūkusiam. Dienos bėgo pro šalį nė nepastebint. Kažkas panašaus. Jis nepajėgė grįžti prie senos diskusijos, kodėl Jepė dabar nenori gerti. Šiaip ar taip, jam buvo būdinga, kad jei jau nusprendė, tai nebeapsigalvos, nepaisydamas nieko. Jokių kompromisų, jokių atidėliojimų. „Aš galėčiau mesti kad ir šiandien." Kiek kartų jis girdėjo, kaip vyrukai restorane „Schrøder" save apgaudinėja tvirtindami, kad nėra seniausiai prasigėrę. Jis buvo lygiai taip pat prasigėręs, bet vienintelis iš pažįstamų, kuris iš tiesų sugebėdavo liautis, kai sugalvodavo. Gimtadienis buvo už devynių dienų, bet Aunė buvo teisus: išvyka – puiki proga pradėti iš naujo, todėl teko paankstinti planus. Haris sudejavo ir pasivertė ant šono.

Jis mąstė, ką galėtų veikti Sėsė, ar ji išdrįso šįvakar išeiti iš namų. Ar ji, kaip žadėjo, paskambino tėvui? O jei paskambino,

ar tėvas sugebėjo su ja pasikalbėti, o ne vien atsakinėti „taip“ arba „ne“?

Jau buvo po trijų, ir nors Norvegijoje buvo dar tik devynios, Haris buvo nemiegojęs pusantros paros ir turėjo išsijungti be problemų. Bet, kiekvieną kartą užmerkus akis, jo tinklainėje pasirodydavo mažo nuogo tajų berniuko, apšviesto automobilio šviesų, atvaizdas, todėl jis buvo nieko prieš kurį laiką pabūti atsimerkęs. Gal vis dėlto reikėjo nusipirkti tą alaus pakuotę? Kai jis galų gale užmigo, rytinis pikas per Taksino tiltą jau buvo prasidėjęs.

Devintas skyrius

Nho įėjo pro priekines policijos nuovados duris, bet stabtelėjo, pamatęs aukštą šviesų policininką, kuris pakėlęs balsą bandė susišnekėti su besišypsančiu budėtoju.

– Labas rytas, pone Hūle, gal galiu jums kuo nors padėti?

Haris atsisuko. Akys buvo primerktos ir paraudusios.

– Taip, gal padėsi praeiti pro šitą užsispyrėlį?

Nho linktelėjo budėtojui, žengė žingsnį į šoną ir įleido juos vidun.

– Jis tvirtino, kad manęs iš vakar neatpažįsta, – pasakė Haris, kai jie laukė lifto. – Po velnių, negali atsiminti, ką vakar matė.

– Nežinau, o jūs tikras, kad jis vakar dirbo?

– Bent jau kažkas labai į jį panašus.

Nho patraukė pečiais.

– Jūs turbūt galvojat, kad visi tajai atrodo vienodai?

Haris norėjo atšauti, bet pamatė, kad Nho kandžiai šypsosi puse lūpų.

– Supratau. Nori pasakyti, kad visi baltieji jums atrodo vienodai?

– Ne. Mes skiriam Arnoldą Švarcenegerį nuo Pamelos Anderson.

Haris išsišiepė. Jam visai patiko jaunasis policininkas.

– *OK*. Supratau. 1:0 tavo naudai, Nho.

– Nho.

– Aha, Nho. O aš ne taip sakiau?

Nho šypsodamasis papurtė galvą.

Liftas buvo pilnutėlis ir smirdėjo, lyg būtum įsigrūdęs į krepšį su nešvaria sportine apranga. Haris lenkė visus dviem galvom. Keli pakėlė galvą pažiūrėti į aukštąjį norvegą ir nustebę nusijuokė. Vienas jų kažko paklausė Nho ir nesusilaikė:

– A, Norvegija... kaip ten... tas... negaliu atsiminti vardo... priminkit man.

Haris šypsojosi ir atsiprašydamas bandė mostelėti ranka, bet tam nebuvo vietos.

– Taip, taip, labai įžymus! – nepasidavė vyras.

– Ibsenas? – pabandė Haris. – Nansenas?

– Ne, dar žymesnis!

– Hamsunas? Grygas?

– Ne, ne.

Kai penktame aukšte jie išlipo, vyras susirūpinęs žiūrėjo jiems įkandin.

*

– Ten bus tavo darbo vieta, – pasakė Kramli ir parodė.

– Tengi jau kažkas sėdi, – nustebo Haris.

– Ne ten. Ten.

– Ten?

Jis pamatė kėdę, įspraustą prie ilgo kaip valgyklos stalo, prie kurio vienas šalia kito sėdėjo žmonės. Priešais kėdę ant stalo buvo vietos tik bloknotui ir telefonui.

– Pažiūrėsim, ar galim tau rasti ką nors kito, jei tavo viešnagė užtruks.

– Tikiuosi, kad ne, – sumurmėjo Haris.

Inspektorė sukvietė savo būrį į rytinį susirinkimą savo kabinete. „Būryje“ iš tikrųjų tebuvo Nho ir Sunthornas, tie patys du policininkai, su kuriais Haris susipažino vakar vakare, ir Rangsanas, seniausias tyrėjas skyriuje.

Rangsanas buvo iš pažiūros užsiėmęs laikraščio skaitymu, bet retkarčiais vis leptelėdavo tajiškai kokį nors komentarą, kurį Kramli užsirašydavo savo mažytėje juodoje knygelėje.

– *OK*, – pasakė Kramli ir užvertė knygelę. – Mes penki pabandysim išlukštenti šitą bylą. Kadangi su mumis dirbs kolega iš Norvegijos, visas bendravimas vyks anglų kalba. Pradėkim nuo techninių pėdsakų. Rangsanas bendrauja su vaikinais iš Ekspertizių skyriaus. Prašau.

Rangsanas kruopščiai sulankstė laikraštį ir kostelėjo. Jo plaukai buvo plonyčiai, ant nosies galo kabėjo akiniai su virvute, ir Hariui jis priminė nuvargusį mokytoją, švelniai žeminančiu, sarkastišku žvilgsniu stebintį aplinką.

– Kalbėjau su Supavadžiu iš Ekspertizių. Kaip ir tikėtasi, viešbučio kambaryje jie rado galybę pirštų atspaudų, bet nė vieni nėra nužudytojo.

Nė vieni iš atspaudų nebuvo identifikuoti.

– Ir nebus lengva tą padaryti, – įvertino Rangsanas. – Nors „Olimputytė“ ir nėra labai populiari, bet ten vis tiek gali rasti šimtus atspaudų.

– Ar buvo rasta atspaudų ant durų rankenos? – paklausė Haris.

– Deja, net per daug. Ir visi daliniai.

Kramli ant stalo užsikėlė kojas, apautas „Nike“ sportiniais bateliais.

– Vos įėjęs į kambarį Molnesas atsigulė į lovą, kam jam šmirinėti aplinkui ir palikinėti savo pirštų atspaudus. Bet bent

jau du asmenys turėjo paimti už rankenos po žudiko – Dim ir Vangas.

Ji linktelėjo galva Rangsanui, o šis vėl pasiėmė laikraštį.

– Skrodimas parodė, ką mes ir patys žinojom – ambasadorius mirė nuo durtinės žaizdos. Peilis perdūrė kairįjį plautį, tada pataikė į širdį ir širdiplėvė prisipildė kraujo.

– Tampono efektas, – įsiterpė Haris.

– Kas toks?

– Taip vadinasi. Tas pats, kaip į varpelį įkišti vatos – širdis nebepajėgia plakti ir užspringsta savo pačios krauju.

Kramli išsiviepė.

– Gerai, galim kol kas palikti technines detales ir grįžti prie bendro vaizdo. Beje, mūsų kolega iš Norvegijos nesutinka su teorija, kad žmogžudystės motyvas yra apiplėšimas. Gal gali, Hari, papasakoti, ką tu manai apie šią žmogžudystę?

Visi atsisuko į jį. Haris papurtė galvą.

– Kol kas nieko nemanau. Tik manau, kad kažkas čia ne taip.

– Mes ištempę ausis, pareigūne.

– Na... Tailande gan paplitęs ŽIV, ar ne?

Visi nutilo. Rangsanas pažvelgė pro laikraščio viršų.

– Pasak oficialios statistikos – pusė milijono infekuotųjų. Spėjama, kad per artimiausius penkerius metus nešiotojų skaičius išaugs iki trijų milijonų.

– Ačiū. Molnesas su savimi neturėjo prezervatyvų. Kas iš jūsų sugalvotų mylėtis su prostitute Bankoke be prezervatyvo?

Niekas neatsakė. Rangsanas kažką sumurmėjo tajiškai, ir visi garsiai nusijuokė.

– Daugiau, nei tau atrodo, – išvertė Kramli.

– Vos prieš porą metų reta kuri prostitutė Bankoke žinojo, kas yra ŽIV, – pasakė Nho. – Bet dabar dauguma pačios apsirūpina prezervatyvais.

– Na, gerai, bet jei aš būčiau vedęs vyras kaip Molnesas, manau, dėl viso pikto vis tiek pasiimčiau savo.

Sunthornas suprunkštė:

– Jei būčiau vedęs vyras, neičiau pas *sōphenii*.

– Prostitutę, – išvertė Kramli.

– Žinoma, ne, – pritarė Haris ir pieštuku švelniai kaukštelėjo per kėdės porankį.

– Dar kas nors, Hūle?

– Taip. Pinigai.

– Pinigai?

– Jis su savimi turėjo tik penkis šimtus batų, apie dešimt amerikietiškų dolerių. Mergina, kurią išsirinko, kainavo pusantro tūkstančio batų.

Visi trumpam nutilo.

– Geras pastebėjimas, – pagyrė Kramli. – Bet gal ji pasiėmė atlygį prieš pranešdama, kad rado jį negyvą?

– Nori pasakyti, jį apiplėšė?

– Kaip pavadinsi. Ji savo susitarimo dalį įvykdė.

Haris pritardamas linktelėjo.

– Galbūt. Kada galima būtų su ja pasikalbėti?

– Po pietų, – Kramli atsilošė. – Jeigu niekas daugiau neturi ką pasakyti, galime skirstytis.

Niekas neprieštaravo.

Paklausęs Nho, Haris paskaičiavo, kad į ambasadą turėtų nuvykti per keturiasdešimt penkias minutes. Leisdamasis žemyn perpildytu liftu, jis išgirdo pažįstamą balsą:

– Atsiminiau, atsiminiau! Sulšeras! Sulšeras!

Haris atsisuko ir nusišypsojo patvirtindamas.

Pasirodo, tai Sulšeras buvo žymiausias norvegas. Futbolininkas, antrasis vieno Anglijos pramonės miesto komandos puolėjas, įveikė visus keliautojus, tapytojus ir rašytojus. Geriau pagalvojęs Haris turėjo pritarti, kad vyrukas, ko gero, buvo teisus.

Aštuonioliktame aukšte, už ąžuolinių durų ir dvejų apsaugos vartelių, Haris rado metalinę lentelę su Norvegijos herbo liūtu. Registratūroje sėdėjo jauna mergina, kukli tajė maža burna, dar mažesne nosimi ir dviem aksominėm rudom akim apskritame veide. Tyrinėdama Hario asmens tapatybės kortelę ji smarkiai suraukė kaktą. Paskui pakėlė telefono ragelį, sušnabždėjo tris skiemenis ir padėjo.

– Panelės Vig kabinetas yra antras dešinėje pusėje, pone, – pasakė ji ir nusišypsojo tokia akinančia šypsena, kad Haris pagalvojo, jog ją būtų galima įsimylėti iš pirmo žvilgsnio.

– Užeikit, – pasigirdo, kai Haris pasibeldė.

Viduje, pasilenkusi virš didelio rašomojo stalo iš tikmedžio, sėdėjo Tonjė Vig ir įnirtingai kažką rašė. Ji pakėlė akis, šyptelėjo, lengvai atsistojo nuo kėdės visu savo ilgu, liesu kūnu, apvilktu balto šilko drabužiu, ir priėjusi ištiesė ranką.

Tonjė Vig buvo tikra sekretorės priešingybė. Pailgame jos veide dėl vietos grūmėsi nosis, burna ir akys, bet, rodos, nosis pirmavo. Ji priminė kažkokį gumbuotą šakniavaisį, bet dėl jos bent jau radosi šioks toks tarpas tarp dviejų didelių, ryškiai padažytų akių. Negali sakyti, kad panelė Vig buvo negraži, dalis vyrų netgi tvirtintų, kad jos veide buvo matyti klasikinio grožio elementų.

– Kaip smagu, kad pagaliau atvykote, pareigūne. Tik gaila, kad tokia liūdna proga.

Haris vos spėjo paliesti jos kaulėtus pirštus, o ji jau atitraukė ranką.

Ji pasiteiravo, ar viskas gerai ambasados bute, kuriame jis apsistojo, ir paprašė būtinai pranešti, jeigu ji arba kiti ambasados darbuotojai galėtų kuo nors padėti.

– Mes juk norime kuo greičiau išspręsti šitą reikalą, – pasakė ji ir atsargiai, kad nesusigadintų makiažo, pasitrynė vieną šnervę.

– Suprantu.

– Pastarosios dienos mums buvo labai sunkios ir, nors šiek tiek šiurkštu taip sakyti, bet gyvenimas juda pirmyn, o mes kartu su juo. Gal kam ir atrodo, kad mes, ambasados atstovai, daugiau nieko nedarome, tik vaikštome po kokteilių vakarėlius ir smaginamės, bet turiu jums pasakyti, kad toks įsivaizdavimas yra labai toli tiesos. Kaip tik dabar aštuoni norvegai guli ligoninėje, o šeši sėdi kalėjime, keturi iš jų – už narkotinių medžiagų laikymą. Tokie bulvariniai laikraščiai kaip *VG* skambina kiekvieną dieną. Pasirodo, viena iš sulaikytųjų, moteris, dar ir nėščia. Praeitą mėnesį vienas norvegas numirė Patajoje – iškrito pro langą. Jau antrą kartą šiais metais. Daug triukšmo, – ji pasiguosdama papurtė galvą. – Girti jūreiviai ir heroino kurjeriai. Ar matėte, kokie čia kalėjimai? Siaubingi. Jei koks žmogelis pameta pasą, manote, jis turi kelionės draudimą ar pinigų kelionei namo? Baikite juokus, viskuo tenka rūpintis mums. Todėl, manau, suprantate, kad mums svarbu grįžti prie darbų.

– Kaip suprantu, dabar, mirus ambasadoriui, jūs perimate visą atsakomybę?

– Taip, aš esu *chargé d'affaires*.

– Kiek laiko užtruks paskirti naują ambasadorių?

– Tikiuosi, neilgai. Paprastai užtrunka mėnesį ar du.

– Jums nelabai patinka vienai būti už viską atsakingai?

Tonjė Vig kreivai šyptelėjo.

– Ne tą turėjau omenyje. Tiesą sakant, aš buvau *chargé d'affaires* visą pusmetį prieš paskiriant čionai Molnesą. Tik norėjau pasakyti, jog tikiuosi, kad kuo greičiau bus priimtas ilgalaikis sprendimas.

– Tai tikitės, jog pati perimsite ambasadoriaus pareigas?

– Na, – jos lūpų kampučiai kilstelėjo į viršų, – nebūtų nieko keisto. Tačiau prognozuoti Karališkosios Norvegijos užsienio reikalų ministerijos, deja, neįmanoma.

Į kabinetą įslinko šešėlis, ir priešais Harį išdygo puodelis.

– Geriate *chaa ráwn*? – paklausė panelė Vig.

– Nežinau.

– Dovanokit, – nusijuokė ji, – vis užsimirštu, kad kiti čia pirmą kartą. Tailandietiška juodoji arbata. Matot, jie čia geria popiečio arbatėlę. Nors pagal angliškas arbatos gėrimo tradicijas turėtų būti vėliau nei dvi valandos.

Haris sutiko, ir kai kitą kartą pakėlė akis, kažkas jam į puodelį pylė arbatos.

– Aš maniau, kad tokios tradicijos išnyko kartu su kolonializmu.

– Tailandas niekada nebuvo kolonija, – nusišypsojo Vig. – Nei Anglijos, nei Prancūzijos – kitaip nei Tailando kaimynės. Tajai labai tuo didžiuojasi. Gal ir be reikalo, mano asmenine nuomone. Šiek tiek anglų įtakos dar niekam nepakenkė.

Haris pasiėmė bloknotą ir paklausė, ar ambasadorius galėjo būti įsipainiojęs į ką nors nešvaraus.

– Nešvaraus, pareigūne?

Jis trumpai paaiškino, ką turi omeny, sakydamas „nešvaraus“ – kad beveik septyniasdešimt procentų aukų žmogžudysčių bylose būna įsipainiojusios į ką nors nelegalaus.

– Nelegalaus? Molnesas? – ji energingai papurtė galvą. – Jis nėra... nebuvo tokio tipo žmogus.

– Gal žinot, ar jis turėjo priešų?

– Negaliu įsivaizduoti, kad būtų galėjęs. Kodėl apie tai klausiate? Negi manot, kad tai galėjo būti užsakyta žmogžudystė?

– Kol kas mes tiek nedaug žinome, kad svarstome visas įmanomas versijas.

Panelė Vig papasakojo, kad Molnesas savo žūties dieną iškart po pietų išvyko į susitikimą. Jis nepasakė, kur išvažiuoja, bet tai nebuvo neįprasta.

– Jis visuomet su savimi turėdavo telefoną, kad galėtume susisiekti, jei kas nors nutiktų.

Haris paprašė parodyti Molneso kabinetą. Panelė Vig turėjo atrakinti dar dvejas duris, kurios buvo įstatytos „saugumo sumetimais“. Kabinetas buvo neliestas, kaip prieš išvykdamas iš Oslo ir prašė Haris, ir visur mėtėsi popieriai, segtuvai ir suvenyrai, dar nepadėti ant lentynos ar nepakabinti ant sienos.

Tarp popierių šūsnių į juos ir toliau pro langą, anot Vig – į Karalienės Sirikit parką, didingai žvelgė Norvegijos karališkoji pora.

Haris rado kalendorių, bet jame nebuvo daug užrašų. Jis atsivertė žmogžudystės dieną, bet ten tebuvo parašyta „Man U“ – jei neklydo, gerai žinomas „Manchester United“ trumpinys. Gal futbolo varžybos per televizorių, kurių nenorėjo praleisti, pamanė Haris ir pareigingai atidarė porą stalčių, bet greit suprato, koks beprasmiškas toks ieškojimas po ambasadoriaus kabinetą, jei nežinai, ko ieškai.

– Niekur nematau jo mobiliojo telefono, – pasakė Haris.

– Kaip ir minėjau, jį visada nešiojosi su savimi.

– Įvykio vietoje mes neradome jokio mobiliojo. Bet nemanau, kad žudikas buvo vagis.

Panelė Vig patraukė pečiais.

– Gal kas nors iš tavo tajų kolegų jį „konfiskavo“?

Haris nusprendė nieko nesakyti, verčiau paklausė, ar niekas iš ambasados tą dieną Molnesui neskambino. Panelė Vig abejojo, bet pažadėjo patikrinti. Haris dar kartą apžiūrėjo kambarį.

– Kas paskutinis iš ambasados matė Molnesą?

Ji susimąstė.

– Turbūt Sanpetas, vairuotojas. Jis ir ambasadorius buvo labai geri draugai. Žinia Sanpetą sukrėtė, daviau jam porą laisvų dienų.

– Jei jis vairuotojas, kodėl nevežė ambasadoriaus nužudymo dieną?

Ji truktelėjo pečiais.

– Man pačiai tai buvo įdomu. Ambasadorius nemėgo vairuoti Bankoko gatvėmis.

– Mhm. Ką galite papasakoti apie vairuotoją?

– Sanpetą? Jis čia dirba visą amžinybę. Niekada nėra buvęs Norvegijoje, bet atmintinai gali išvardyti visus miestus. Ir visus karalius. Mėgsta Grygą. Nežinau, ar namuose turi grotuvą, bet, man rodos, turi visas Grygo plokšteles. Jis toks mielas, tasai tajų senolis.

Ji atlošė galvą ir vyptelėjo.

Haris paklausė, ar ji žino, kur jis galėtų rasti Hildę Molnes.

– Ji namie. Bijau, kad visai sugriuvusi. Patarčiau jums kiek nukelti pokalbį su ja.

– Ačiū už patarimą, panele Vig, bet negalime sau leisti laukti. Gal galėtumėte jai paskambinti ir pranešti apie mano atvykimą?

– Suprantu. Atsiprašau.

Haris atsisuko į ją.

– Iš kur jūs kilusi, panele Vig?

Tonjė Vig nustebusi pasižiūrėjo į jį. Tada smarkiai nusijuokė, gal net kiek apsimestinai.

– Ar čia, pareigūne, apklausa?

Haris nieko neatsakė.

– Jeigu jums būtina žinoti, esu užaugusi Fredrikstade.

– Taip ir spėjau iš jūsų šnekos, – pasakė jis ir mirktelėjo.

Vikrioji sekretorė buvo atsilošusi kėdėje ir prie savo mažos nosytės laikė purškalo flakoną. Hariui diskretiškai kostelėjus, ji krūptelėjo ir sutrikusi nusijuokė, o jos akys buvo sklidinos ašarų.

– Atsiprašau, oras Bankoke labai prastas, – pasiaiškino.

– Pastebėjau. Gal galėtumėte man gauti vairuotojo telefono numerį?

Ji papurtė galvą ir sušnarpštė:

– Jis neturi telefono.

– Štai kaip. Bet gyventi turi kur? – Haris norėjo pajuokauti, bet pastebėjo, kad jai tokie pokštai nepatinka. Ji užrašė jam adresą ir atsisveikindama nežymiai šyptelėjo.

Vienuoliktas skyrius

Kai Haris alėja atėjo iki ambasadoriaus rezidencijos, tarnas jau laukė prie durų. Per dvi dideles svetaines, skoningai apstatytas rotango palmių ir tikmedžio baldais, jis palydėjo Harį iki terasos durų, kurios vedė į už namo esantį sodą. Orchidėjos sproginėjo geltonai ir mėlynai, o didžiulių gluosnių pavėsyje tarsi spalvoto popieriaus skiautės pleveno drugeliai. Prie smėlio laikrodžio formos baseino jie rado ambasadoriaus žmoną Hildę Molnes. Ji sėdėjo pintoje kėdėje, apsivilkusi rožinį chalatą, su tokios pat spalvos gėrimu ant stalo ir akiniais nuo saulės, dengiančiais pusę veido.

– Jūs, matyt, pareigūnas Hūlė, – pasakė ji, kietai tardama siunmioriškas r. – Tonjė paskambino ir pasakė, kad atvažiuojate. Gal norėtumėt ko atsigerti, pareigūne?

– Ne, ačiū.

– Kaipgi taip? Kai karšta, svarbu pakankamai gerti, pats suprantate. Pagalvokite apie skysčių balansą, net jei šią akimirką gerti nenorit. Čia organizmas taip greitai netenka skysčių, kad net nespėji pasijusti ištroškęs.

Ji nusiėmė akinius nuo saulės, ir Haris pamatė jos rudas, kaip ir spėjo iš jos juodų kaip varnas plaukų ir tamsios odos, akis. Jos buvo gyvos, bet kiek paraudusios. Arba iš sielvarto, arba nuo rytinių kokteilių, pagalvojo Haris. Arba ir to, ir to.

Jis spėjo, kad ji turėtų būti įpusėjusi penktą dešimtį, bet yra gerai išsilaikiusi. Vidutinio amžiaus, kiek pavytusi aukštesnio

visuomenės sluoksnio gražuolė. Jam atrodė, kad šį tipažą yra matęs anksčiau.

Jis atsisėdo į antrą pintą kėdę, ir ši prisitaikė prie jo kūno, tarsi būtų jo laukusi.

– Tokiu atveju mielai išgerčiau stiklinę vandens, ponia Molnes.

Ji perdavė pageidavimą tarnui ir pamojo, kad šis pasišalintų.

– Ar jums pranešė, kad jau galite pamatyti savo vyrą?

– Taip, žinau, – atsakė ji. Haris išgirdo susierzinimo gaidelę. – Tik dabar man leidžiama jį pamatyti. Vyrą, su kuriuo buvau susituokusi dvidešimt metų.

Jos rudos akys visai pajuodo, ir Haris pagalvojo, kad, matyt, teisybė, jog prie Siunmiorės sudužus laivams į krantą išsilaipindavo daug portugalų ir ispanų.

– Aš esu priverstas užduoti jums keletą klausimų, – pasakė jis.

– Tai klauskit, kol džinas dar veikia.

Ji užmetė liauną, įdegusią ir greičiausiai ką tik nuskustą koją ant kitos.

Haris pasiėmė bloknotą. Jam nereikėjo nieko užsirašinėti, bet jis nenorėjo žiūrėti jai į akis, kol ji atsakinės. Paprastai taip būdavo lengviau, kai tekdavo kalbėtis su nukentėjusiaisiais.

Hildė Molnes papasakojo, kad jos vyras išvažiavo iš namų ryte ir neperspėjo, kad gali vėlai grįžti, bet čia nebuvo nieko keisto. Atėjo dešimta valanda vakaro, o ji nieko iš jo nebuvo girdėjusi, todėl pabandė jam paskambinti, bet nei darbo, nei mobiliuoju telefonu jis neatsiliepė. Nepaisant to, ji nebuvo sunerimusi. Iškart po vidurnakčio paskambino Tonjė Vig ir pranešė, kad jos vyras buvo rastas negyvas viešbučio kambaryje.

Haris tyrinėjo Hildės Molnes veidą. Ji pasakojo ramiu balsu ir be dramatiškų gestų.

Tonjė Vig sudarė Hildei Molnes įspūdį, kad jie vis dar nežino mirties priežasties. Kitą dieną ambasados ministrė

patarėja informavo ją, kad jis buvo nužudytas, bet iš Oslo gautas nurodymas mirties priežastį laikyti paslaptyje. Nors Hildė Molnes ir nebuvo ambasados darbuotoja, tačiau ir ji negalėjo nieko prasitarti, nes kiekvienas Norvegijos pilietis gali būti įpareigotas laikytis konfidencialumo, jei to reikalauja „valstybės saugumas". Paskutinius žodžius ji ištarė su karčiu sarkazmu ir sveikindama pakėlė taurę.

Haris tik linkčiojo ir užsirašinėjo. Jis paklausė, ar ji įsitikinusi, kad ambasadorius telefono nepamiršo namie, ji patvirtino, kad ne. Staiga jam šovė mintis paklausti, kokį telefoną jis turėjo, ir ji atsakė, kad nėra tikra, bet, rodos, suomišką.

Ji negalėjo Hariui įvardyti jokių žmonių, kurie būtų turėję kokį nors motyvą nužudyti ambasadorių.

Haris stukseno pieštuku į bloknotą.

– Ar jūsų vyras mėgo vaikus?

– O taip, labai! – išsprūdo Hildei Molnes, ir jis tik dabar pastebėjo, kad jos balsas sudrebėjo.

– Atlė buvo pats mieliausias tėvas pasaulyje, kad jūs būtumėt matęs.

Haris turėjo nuleisti akis į bloknotą. Niekas jos žvilgsnyje neišdavė, kad ji būtų supratusi dviprasmybę. Haris beveik neabejojo, kad ji nieko nežino, bet užtat jis žinojo, kad jo prakeikta pareiga yra žengti kitą žingsnį ir tiesiai šviesiai paklausti, ar ji žinanti, kad ambasadorius turėjo vaikų pornografijos.

Jis persibraukė ranka per veidą. Jautėsi kaip chirurgas su skalpeliu rankoje, neįstengiantis atlikti pirmojo pjūvio. Po galais, argi jis bus toks ištižęs kiekvieną kartą, susidūręs su nemaloniais dalykais, kai reikia nekaltiems asmenims atskleisti paslaptis apie jų artimuosius, dalykus, kurių jie nei prašė, nei nusipelnė sužinoti.

Hildė Molnes jį aplenkė.

– Jis taip mylėjo vaikus, kad mes net svarstėme galimybę įsivaikinti mažytę mergaitę, – jos akyse pasirodė ašaros. – Vargšę mažą pabėgėlę iš Birmos. Visi ambasadoje stengiasi

visada sakyti Mianmaras, kad neparemtų nė vienos pusės, bet aš esu senamadiška ir sakau „Birma“.

Ji sausai pro ašaras nusijuokė ir susiėmė. Haris nusuko žvilgsnį. Tarsi pulteliu valdomas sraigtasparnis priešais vieną iš orchidėjų tyliai dūzgė raudonas kolibris.

Gana, nusprendė Haris. Ji nieko nežino. Jei tai bus svarbu dėl bylos, jis vėliau to paklaus. O jei nebus reikalo, ją patausos.

Haris paklausė, kiek laiko jie vienas kitą pažinojo, ir ji neraginama papasakojo, kad jie susipažino, kai Atlė Molnesas, dar viengungis, ką tik baigęs politikos mokslus, per Kalėdas atostogavo namuose Eštoje. Molnesų šeima buvo pertekusi turtų, jiems priklausė du baldų fabrikai, ir jaunasis paveldėtojas būtų buvusi gera partija bet kuriai jaunai merginai kaime, todėl konkurencijos netrūko.

– Aš buvau tik Hildė Melė iš Melių ūkio, bet buvau gražiausia, – pasakė ji, vėl sausai nusijuokdama. Staiga jos veidas prisipildė skausmo ir ji prie lūpų greitai priglaudė taurę.

Hariui buvo visai nesunku įsivaizduoti, kad našlė jaunystėje buvo tikra gražuolė.

Ypač dėl to, kad kaip tik tuo metu šis vaizdinys įsikūnijo tarp stumdomųjų terasos durų.

– Runa, mieloji, štai ir tu! Šis jaunas vyriškis vardu Haris Hūlė. Jis yra norvegų tyrėjas ir padės išsiaiškinti, kas nutiko tėvui.

Duktė vos žvilgtelėjo į juos ir nieko nesakiusi nuėjo į kitą baseino pusę. Jos tamsi oda ir plaukai buvo kaip motinos, o liaunas ir lieknas kūnas buvo aptemptas maudymosi kostiumėliu. Haris spėjo, kad jai apie septyniolika metų. Jis turėtų tokius dalykus žinoti, tai įrašyta ataskaitoje, kurią gavo prieš išvykdamas.

Mergina būtų buvusi tikra gražuolė kaip ir jos motina, jei ne vienas dalykas, kuris nebuvo pažymėtas ataskaitoje. Ji apėjo baseiną, lėtai ir grakščiai žengė tris žingsnius tramplinu, suglaudė kojas ir pašoko į orą, o Hariui net suspaudė pilvą. Iš

dešinio jos peties kyšojo rankos bigė, dėl kurios kūnas įgavo keistą asimetrišką formą, tarsi į sparną pašautas lėktuvas, besisukantis ore ir darantis salto aplink savo ašį. Pasigirdo tik silpnas pūkštelėjimas, kai ji perskrodė žalią vandens paviršių ir pradingo. Vanduo suputojo ir į paviršių pakilo oro burbulai.

– Runa yra šuolininkė į vandenį, – tarė Hildė Molnes, nors ir taip buvo aišku.

Kai merginos figūra išniro kitoje baseino pusėje, Hario žvilgsnis vis dar buvo ties ta vieta, kur ji pradingo. Ji užlipo laipteliais, ir Haris atkreipė dėmesį į jos raumeningą nugarą – nuo saulės ant odos žvilgėjo vandens lašeliai ir spindėjo šlapi juodi plaukai. Rankos bigė kabojo nukarusi tarsi viščiuko sparnelis. Ji išėjo lygiai taip pat tyliai, kaip ir pasirodžiusi, – netarusi nė žodžio pradingo pro terasos duris.

– Ji nežinojo, kad jūs čia, – atsiprašinėdama pasakė Hildė Molnes. – Matot, ji nemėgsta rodytis žmonėms be protezo.

– Suprantu. Kaip ji priėmė tai, kas nutiko?

– Kaip? – Hildė Molnes susimąsčiusi pažvelgė dukteriai pavymui. – Ji tokio amžiaus, kad man jau nieko nepasakoja. Na, bet ir kitiems ne. – Ji pakėlė taurę. – Reikia pripažinti, kad Runa kiek keistoka.

Haris atsistojo, padėkojo už informaciją ir pasakė, kad dar susisieks. Hildė Molnes pasakė, kad jis nė kiek neatsigėrė savo vandens, jis linktelėjo ir paprašė pasaugoti iki kito karto. Jam toptelėjo, kad toks pasakymas gal ir nelabai tinkamas, bet ji tik nusijuokė ir atsisveikindama pakėlė savo taurę.

Kai Haris ėjo link vartų, įriedėjo raudonas automobilis „Porsche“ be stogo. Jis spėjo pastebėti tik šviesius kirpčius virš „Ray Ban“ akinių nuo saulės ir pilką „Armani“ kostiumą, – automobilis pro jį pravažiavo ir dingo namo šešėlyje.

Hariui grįžus, inspektorės Kramli nuovadoje nebuvo, bet kai jis mandagiai paprašė Nho susisiekti su mobiliojo ryšio operatoriumi ir patikrinti visus įeinančius ir išeinančius ambasadoriaus telefono skambučius žmogžudystės dieną, šis iškėlė nykštį į viršų ir tarė: „Priimta."

Kai Haris pagaliau susisiekė su inspektore, buvo beveik penkta valanda. Kadangi buvo vėlu, ji pasiūlė pasiplaukioti valtimi po upę ir apžiūrėti kanalus, anot jos, „kad mažumėlę paturistautum".

Prieplaukoje jiems pasiūlė vieną iš ilgųjų valčių už šešis šimtus batų, bet kai Kramli kažką pasišnabždėjo tajiškai, kaina greitai nukrito iki trijų šimtų.

Jie šiek tiek paplaukė Čau Prajos upe, o tada pasuko į vieną siaurą kanalą. Medinės pašiūrės, kurios, regis, bet kada gali sugriūti, laikėsi už kuolų upėje, o maisto, kanalizacijos ir benzino tvaikas plūdo bangomis. Hariui atrodė, tarsi jie plauktų per ten gyvenančių žmonių svetaines. Tik gėlių vazonų eilės trukdė tiesiai pažvelgti vidun, bet niekas nekreipė į juos dėmesio, dargi kaip tik mojavo šypsodamiesi.

Prieplaukoje sėdėjo trys berniūkščiai su šortais, visi šlapi, išlipę iš rudo vandens. Jie kažką šūktelėjo. Kramli draugiškai jiems pagrūmojo, o irkluotojas nusijuokė.

– Ką jie šaukia? – paklausė Haris.

Ji parodė pirštu sau į galvą.

– *Mâe chii*. Tai reiškia vienuolyno motinėlė arba vienuolė. Vienuolės Tailande nusiskuta galvą. Jei tik turėčiau baltą apsiaustą, kiek pagarbiau su manimi elgtųsi, – nusijuokė ji.

– Mat kaip? O man pasirodė, kad tau pagarbos netrūksta. Tavo žmonės...

– Taip yra todėl, kad aš juos gerbiu, – pertraukė ji. – Ir todėl, kad išmanau, ką darau, – ji atsikrenkštė ir nusispjovė per bortą. – Bet tu turbūt stebiesi dėl to, kad aš – moteris?

– Aš taip nesakiau.

– Daug užsieniečių stebisi pamatę, kad šioje šalyje ir moteris gali šio to pasiekti. Mačo kultūra čia nėra tokia stipri, man, tiesą sakant, didesnių problemų kelia tai, kad aš užsienietė.

Judant lengvas vėjelis teikė atgaivos drėgname ore, iš krūmynų skambėjo čirpianti žiogų melodija, o jie vėl matė tokią pat raudoną kaip kraujas saulę kaip ir vakar vakarą.

– Kodėl čia atsikraustei? – Haris nujautė, kad gali peržengti jos nubrėžtą nematomą liniją, bet vis tiek paklausė.

– Mano motina – tajė, – kiek patylėjusi atsakė Kramli. – Tėvas per Vietnamo karą tarnavo Saigone ir 1967 metais susipažino su ja Bankoke, – ji nusijuokė ir pasikišo po nugara pagalvėlę. – Motina tvirtino, kad pastojo per pirmą naktį su mano tėvu.

– Tu?

Ji linktelėjo.

– Po kapituliacijos jis mus išsivežė į JAV, Fort Loderdeilį, kur tarnavo kaip pulkininkas leitenantas. Ten nuvykus motina suprato, kad kai jie susipažino, jis buvo vedęs. Sužinojęs, kad motina laukiasi, jis parašė namo ir išsiskyrė, – ji papurtė galvą. – Jei būtų norėjęs, jis laisvai galėjo mus pamesti Bankoke. Gal giliai viduje ir norėjo. Ką gali žinot.

– Niekada jo nepaklausei?

– Ne visada gi ir pats nori gauti nuoširdų atsakymą, ar ne? Be to, žinau, kad niekada ir nebūčiau gavus normalaus atsakymo. Toks jau jis buvo.

– Buvo?

– Taip. Jis miręs, – Liza atsigręžė į jį. – Gal aš varginu tave šnekomis apie savo šeimą?

Haris įsikando cigaretės filtrą.

– Anaiptol.

– Mano tėvas niekada neketino mūsų palikti – jo požiūris į atsakomybę buvo savotiškas. Kai buvau vienuolikos, man leido

iš kaimynų Fort Loderdeilyje pasiimti auginti kačiuką. Po begalinio zirzimo tėvas sutiko su sąlyga, kad gerai juo rūpinsiuosi. Po dviejų savaičių man jis įgriso ir aš paklausiau, ar galiu jį grąžinti. Tėvas nusivedė mane su kačiuku į garažą. „Nuo atsakomybės negalima bėgti, – pasakė jis. – Taip ir žlunga civilizacijos.“ Tada pasiėmė savo tarnybinį ginklą ir paleido kačiukui į galvą 12 milimetrų kulką. Paskui aš turėjau su vandeniu ir muilu išplauti garažo grindis. Jis toks buvo. Dėl to... – Ji nusiėmė akinius nuo saulės ir, prisimerkusi dėl besileidžiančios saulės, marškinių skvernu pavalė stiklus. – Dėl to jis niekada nesusitaikė su tuo, kad jie turėjo pasitraukti iš Vietnamo. Mudvi su motina atsikraustėme čia, kai man buvo aštuoniolika.

Haris linktelėjo.

– Numanau, jog tavo motinai dėl azijietiškos išvaizdos po karo nebuvo lengva JAV karinėje bazėje.

– Karinė bazė dar buvo pusė bėdos. Visi kiti amerikiečiai, tie, kurie nedalyvavo kare, bet Vietname prarado sūnų ar mylimąjį, nekentė mūsų. Jiems bet kuris žmogus siauromis akimis buvo Vietkongo komunistas.

Priešais sudegusią lūšną sėdėjo kostiumuotas vyriškis ir rūkė cigarą.

– O tada įstojai į Policijos akademiją, tapai žmogžudysčių tyrėja ir nusiskutai plaukus?

– Ne tokia tvarka. Ir plaukų nenusiskutau. Jie patys išslinko per savaitę, kai buvau septyniolikos. Reta alopecijos forma. Bet šiame klimate visai praktiška.

Liza persibraukė ranka per galvą ir nusišypsojo. Anksčiau Haris nebuvo pastebėjęs, kad ji neturi nei antakių, nei blakstienų – visiškai nieko.

Prie jų prisiglaudė kita valtelė. Ji buvo iki pat viršaus prikrauta geltonų šiaudinių skrybėlių, o sena moteriškė pirštu rodė jiems į galvas, o tada – į skrybėles. Kramli mandagiai šypsodamasi atsisakė, pratarusi porą žodžių. Prieš atsistumdama

moteriškė pasilenkė prie Hario ir padavė jam baltą gėlę. Ji parodė pirštu į Kramli ir nusijuokė.

– Kaip tajiškai pasakyti „ačiū“?

– *Khàwp khun khráp*, – pasakė Kramli.

– Aha, tu jai pasakyk.

Jie praplaukė pro šventyklą, *wat*, stovinčią visai prie pat kanalo, todėl pro atviras duris buvo girdėti vienuolių maldos. Žmonės sėdėjo ant laiptelių lauke ir sudėję rankas meldėsi.

– Ko jie meldžia?

– Nežinau. Taikos. Meilės. Geresnio gyvenimo šiame arba kitame gyvenime. To paties, ko ir visi žmonės.

– Aš nemanau, kad Atlė Molnesas laukė prostitutės. Manau, jis laukė kažko kito.

Jie plaukė toliau ir vienuolių maldos už jų nutilo.

– Ko gi?

– Neįsivaizduoju.

– Tai kodėl tau taip atrodo?

– Jis turėjo su savimi pinigų tik kambario nuomai, todėl galiu prisiekti, kad neketino užsisakyti prostitutės. Tačiau ko jam važiuoti į motelį, jei ne susitikti su kuo nors? Pasak Vango, kai jį rado, durys buvo neužrakintos. Argi ne keista? Jei tik trinkteli viešbučio duris, jos iškart užsitrenkia. Jis turėjo specialiai paspausti durų spragtuką, kad durys neužsitrenktų. Žudikui nėra dėl ko palikti neužrakintų durų, jis arba ji turbūt net nesuprato, kad palieka duris atrakintas. Kam Molnesui taip daryti? Dauguma žmonių turbūt užsirakintų duris eidami miegoti tokioj įstaigoj, kaip manai?

Kramli pakraipė galvą.

– Gal jis atsigulė į lovą pamiegoti, bet bijojo, kad neišgirs, kai ateis tas, ko laukia?

– Būtent. O Tonjai Harding jis nebūtų palikęs atrakintų durų, nes susitarė su registratūra, kad pirmiausia paskambins. Sutinki su manim?

Iš susijaudinimo Haris pasislinko į vieną kraštą. Irkluotojas sušuko ir paaiškino, kad jis turi sėdėti per vidurį, kad jie išlaikytų pusiausvyrą.

– Manau, jis norėjo nuslėpti, su kuo turi susitikti. Turbūt ne veltui jis pasirinko motelį pačiame miesto pakraštyje. Puiki vieta slaptam susitikimui, vieta, kurioje nėra oficialios svečių knygos.

– Hm. Galvoji apie tas nuotraukas?

– O įmanoma apie jas negalvoti?

– Tokių nuotraukų Bankoke galima nusipirkti ne vienoje vietoje.

– Gal jam nuotraukų buvo maža? Gal susidūrėme su vaikų prostitucija?

– Galbūt. Kas dar?

– Mobilusis telefonas. Įvykio vietoje jo neradome, o nei kabinete, nei namie jo irgi nėra.

– Žudikas galėjo jį pavogti.

– Galėjo, bet kam? Jei jis vagis, tai kodėl nevogė pinigų ir automobilio?

Kramli pasikasė ausį.

– Pėdsakai, – pasakė Haris. – Žudikas buvo baisiai atsargus, kad nepaliktų jokių pėdsakų. Gal jis pasiėmė telefoną, nes šis galėjo jį išduoti?

– Kaip?

– Ką paprastai daro žmogus su mobiliuoju, kai laukia kažko motelio kambaryje, kažko, kas irgi turi mobilųjį ir keliauja į susitikimo vietą per nenuspėjamas Bankoko grūstis?

– Jis paskambina ir paklausia, ar dar toli yra tas žmogus?

Neatrodė, kad Kramli būtų supratusi, ką Haris nori jai pasakyti.

– Molnesas turėjo telefoną „Nokia“, tokį kaip ir maniškis, – Haris išsitraukė telefoną. – Kaip ir dauguma šiuolaikiškų mobiliųjų telefonų, jis išsaugoja nuo penkių iki dešimties paskutinių numerių, kuriais skambinta. Gal Molnesas telefonu

kalbėjo su žudiku prieš pat šiam atvykstant, todėl žudikas žinojo, kad radus telefoną būtų galima jį nustatyti?

– Nežinau, – pasakė Kramli nesužavėta. – Jis galėjo tiesiog ištrinti numerius ir palikti telefoną. Dabar jis paliko netiesioginius pėdsakus. Išsidavė, kad Molnesas jį pažinojo.

– O kas, jei telefonas buvo išjungtas? Hildė Molnes bergždžiai bandė jam prisiskambinti. Be PIN kodo žudikas negalėjo ištrinti numerių.

– Na, gerai. Bet dabar mes galim be problemų susisiekti su tinklo operatoriumi, gauti telefono išklotinę ir sužinoti, kam tą vakarą skambino Molnesas. Žmonės, kurie mums paprastai padeda gauti tokius dalykus, jau turbūt bus išėję namo, bet aš paskambinsiu jiems rytoj anksti ryte.

Haris pasikasė smakrą.

– Nėra reikalo. Kalbėjau su Nho, žadėjo pasirūpinti.

– Mat kaip, – pasakė ji. – O kodėl šito nepaprašei manęs?

Jos balse jis neišgirdo jokio susierzinimo ar iššūkio. Ji paklausė, nes Nho buvo jai pavaldus, tad Haris veikė nepaisydamas pareigybių laipsnių. Ji nekėlė klausimo, kas čia viršininkas, jai tik rūpėjo, kad tyrimas būtų vykdomas efektyviai. Tai buvo jos atsakomybė.

– Tavęs, Kramli, nebuvo. Atsiprašau, jei paskubėjau.

– Nieko tokio, Hari. Tu teisus – manęs nebuvo. Be to, gali mane vadinti Liza.

Jie buvo nuplaukę gerą gabalą. Inspektorė parodė pirštu į namą didelio sodo gale.

– Ten gyvena tavo tautietis, – pasakė ji.

– Iš kur žinai?

– Buvo daug triukšmo, kai jis statėsi šitą namą. Kaip matai, jis primena šventyklą. Budistai stojo piestu, kad jame gyvens bedievis, jiems tai atrodė šventvagystė. Be to, paaiškėjo, kad namą pastatė iš medžiagų, paimtų iš birmiečių šventyklos, stovėjusios ginčytinoje teritorijoje pasienyje su Tailandu. Tuo metu ten buvo itin įtempta padėtis – keletas susišaudymų ir

panašiai, todėl žmonės turėjo bėgti. Šitas norvegas už skatikus nusipirko visą šventyklą, o kadangi visos šiaurės birmiečių šventyklos būna iš tikmedžio, jis tiesiog išardė visą statinį ir perkėlė į Bankoką.

– Įdomu, – pasakė Haris. – Koks jo vardas?

– Uvė Klipra. Jis yra vienas didžiausių statybos rangovų Bankoke. Spėju, dar apie jį išgirsi, jei čia užsibūsi.

Ji parodė irkluotojui apsisukti.

– Nho turėtų greitai gauti tą išklotinę. Mėgsti išsineštinį maistą?

Išklotinė jau buvo gauta, ir ji visiškai atmetė Hario teoriją.

– Paskutinis pokalbis buvo užfiksuotas 17 val. 55 min., – paaiškino Nho. – Kitaip tariant, atvykęs į motelį jis niekam neskambino.

Haris nuleido akis į plastikinį dubenėlį su kiniškų makaronų sriuba. Balti siūlai atrodė kaip išbalę liesi spagečiai, o jis kiekvieną kartą nusigąsdavo: kai bandydavo lazdelėmis sugriebti makaronus, sriuboje netikėtai vis kas nors sujudėdavo.

– Vis tiek yra tikimybė, kad žudiko telefono numeris yra išklotinėje, – pilna burna pasakė Liza. – Kam daugiau jam vogti telefoną?

Įėjo Rangsanas ir pranešė, kad Tonja Harding atvyko duoti pirštų atspaudų.

– Galit su ja pasikalbėti, jeigu norit. Ir dar vienas dalykas: Supavadis sakė, kad atidavė ištirti tą plastikinę ampulę, rezultatus turėtume gauti rytoj. Visiems mūsų tyrimams teiks pirmenybę.

– Perduok linkėjimus ir pasakyk „kop kon krap“, – pasakė Haris.

– Ką pasakyti?

– Ačiū.

Haris kvailokai nusišypsojo, o Liza taip užsikosėjo, kad ryžiai nuskrido link sienos.

Haris negalėjo pasakyti, kiek kartų jis jau yra sėdėjęs priešais prostitutę tokiame apklausų kambaryje, žinojo tik, kad jų būta daug. Rodės, kad jos neatsiejamos nuo žmogžudysčių bylų kaip kad musės nuo karvės blyno. Nebūtinai dėl to, kad pačios būtų nusikaltusios, bet dėl to, kad jos beveik visada turėdavo ką papasakoti.

Jis buvo girdėjęs jas juokiantis, keikiantis ir verkiant, buvo susidraugavęs su jomis, susipykęs, bandęs susitarti, laužęs pažadus, buvo apspjautas ir aptalžytas. Bet tų moterų likimuose, jas suformavusiose aplinkybėse buvo kažkas, ką jis manė atpažįstąs ir galįs suprasti. Negalėjo suprasti tik jų nepalaužiamo optimizmo, nes jos, regėjusios patį žmogiškosios prigimties dugną, rodos, vis tiek niekada nepaliaudavo tikėti, kad yra gerų žmonių. Jis buvo matęs pakankamai policininkų, kurie nebepajėgė tuo tikėti.

Dėl to prieš pradėdamas Haris paplekšnojo Dim per petį ir davė jai cigaretę. Ne norėdamas ko nors pasiekti, bet manydamas, kad jai jos reikia.

Jos titnaginės akys ir sučiauptos lūpos rodė, kad jos taip lengvai neįbauginsi, bet dabar ji sėdėjo ant kėdės prie mažo stalelio laminuotu paviršiumi, nervingai trynė rankas ant kelių ir atrodė, kad bet kurią akimirką gali pravirkti.

– *Peni angai?* – paklausė jis. Kaip sekasi? Prieš jam einant į apklausų kambarį Liza išmokė jį pasakyti tajiškai šiuos du žodžius.

Nho išvertė atsakymą. Ji prastai mieganti naktimis ir nenorinti daugiau dirbti motelyje.

Haris atsisėdo priešais ją, padėjo rankas ant stalo ir bandė pagauti jos žvilgsnį. Jos pečiai kiek palinko, bet ji vis dar sėdėjo nusisukusi nuo jo ir sukryžiavusi rankas ant krūtinės.

Jie papunkčiui peržvelgė, kas nutiko, bet Dim nieko neturėjo pridurti. Ji patvirtino, kad motelio numerio durys buvo

uždarytos, bet neužrakintos. Ji nemačiusi jokio mobiliojo telefono. Nei atvykdama, nei išvykdama nemačiusi jokių motelyje nedirbančių žmonių.

Kai Haris užsiminė apie mersedesą ir paklausė, ar ji pastebėjo, kad jis buvo su diplomatiniais numeriais, Dim tik papurtė galvą. Ji nemačiusi jokio automobilio. Jie nieko daugiau neišsiaiškino, ir galų gale Haris prisidegė cigaretę ir vos ne atsitiktinai paklausė, kaip ji mano, kas galėjo tai padaryti. Nho išvertė, ir jau iš Dim veido išraiškos Haris suprato, kad pataikė į taikinį.

– Ką ji sako?

– Ji sako, kad peilis yra kuno Sa.

– Ką tai reiškia?

– Nesi girdėjęs apie kuną Sa? – Nho nepatikliai į jį pažiūrėjo.

Haris papurtė galvą.

– Kunas Sa yra visų laikų galingiausias heroino platintojas. Padedamas Indokinijos vyriausybių ir CŽV, jis nuo šeštojo dešimtmečio vadovavo prekybai opijumi Auksiniame trikampyje. Taip amerikiečiai gavo pinigų savo operacijoms regione. Vyrukas šiaurėje džiunglėse turėjo asmeninę kariuomenę.

Haris pradėjo prisiminti, kad yra girdėjęs apie Azijos Eskobarą.

– Kunas Sa prieš dvejus metus pasidavė birmiečių vyriausybei ir buvo uždarytas į koloniją, tiesa, gana prabangią. Sakoma, kad jis finansuoja naujų viešbučių statybas turistams Birmoje, kiti mano, kad jis vis dar vadovauja narkomafijai šiaurėje. Sakydama „kunas Sa“ ji turi omenyje, kad čia mafijos darbas. Dėl to ji ir bijo.

Haris įdėmiai į ją pasižiūrėjo, o tada linktelėjo Nho.

– Mes galime ją paleisti, – pasakė jis.

Nho išvertė, o Dim nustebo. Ji atsisuko, pažvelgė Hariui į akis ir sudėjusi rankas ties veidu nusilenkė. Tada Hariui toptelėjo, kad ji manė, jog ją suims už prostituciją.

Haris nusišypsojo. Ji pasilenkė atsirėmusi į stalą.

– Mėgstate čiuožinėti pačiūžomis, *sele*?

– Kunas Sa? CŽV?

Telefono linija iš Oslo traškėjo, ir dėl aido Hariui nuolat atrodė, kad jis su Torhiusu kalba vienas per kitą.

– Atsiprašau, pareigūne Hūle, bet ar jūs negavote saulės smūgio? Žmogus rastas su į nugarą įsmeigtu peiliu, kokį galima įsigyti bet kur Šiaurės Tailande. Mes jūsų paprašėm tyliai viską išsiaiškint, o jūs man dabar sakot, kad norit pulti į kovą su organizuotu nusikalstamumu Pietryčių Azijoje?

– Ne, – Haris užsikėlė kojas ant stalo, – nieko panašaus aš neketinu daryti, Torhiusai. Aš tik sakau, kad ekspertas iš kažkokio muziejaus sako, kad peilis labai retas, kad jis greičiausiai priklauso šanų etninei grupei ir kad tokios senienos nenusipirksi paprastoje parduotuvėje. Policija mano, jog žmogžudystė gali būti opijaus mafijos perspėjimas, kad nesikištume į jų reikalus, bet man taip neatrodo. Jei mafija nori mums ką nors pasakyti, tą galima padaryti daug paprasčiau, nei paaukojant antikvarinį peilį.

– Tai ko čia kelti triukšmą?

– Aš tik sakau, kad turimi pėdsakai bent jau kol kas mus veda šia linkme. Bet kai užsiminiau apie opijų, policijos viršininkas čia visai pametė galvą. Pasirodo, šitoje srityje dabar čia tikras chaosas. Jis pasakojo, kad dar visai neseniai vyriausybė bent šiek tiek kontroliavo padėtį, jie įgyvendino skatinamąją programą, pagal kurią skurdžiausiems aguonų augintojams buvo išmokėta parama, kad perėję prie kitų kultūrų jie pernelyg daug neprarastų, bet kartu galėtų savo reikmėms išgauti truputį opijaus.

– Savo reikmėms?

– Taip, kalnų gentims leidžiama. Kartų kartos jį rūkė, ir nėra prasmės bandyti tą pakeisti. Bėda ta, kad opijaus importas iš Laoso ir Mianmaro staigiai krito ir kainos šovė į viršų, todėl, kad patenkintų poreikį, gamyba Tailande beveik padvigubėjo. Didžiuliai pinigai apyvartoje, daugybė naujų veikėjų, norinčių

patekti į rinką, ir ničniekas neaišku. Jis nenori būtent dabar kišti nagų prie to širšių lizdo. Todėl ketinu pradėti atmetinėti kitas versijas. Pavyzdžiui, kad ambasadorius buvo įsivėlęs į nusikalstamą veiklą. Tarkime, vaikų pornografiją.

Kitame laido gale buvo tylu.

– Nėra jokio pagrindo manyti... – pradėjo sakyti Torhiusas, bet likusią sakinio dalį užgožė triukšmas.

– Pakartokit.

– Nėra jokio pagrindo manyti, kad ambasadorius Molnesas buvo pedofilas, jeigu jūs lenkiate link šito.

– Ką? Nėra pagrindo manyti? Torhiusai, jūs dabar kalbate ne su žurnalistais. Aš turiu žinoti tokius dalykus, kad galėčiau judėti į priekį.

Vėlei įsivyravo tyla ir akimirką Haris pagalvojo, kad ryšys nutrūko. Tada vėl pasigirdo Torhiuso balsas, ir nors telefono ryšys su kitu pasaulio pakraščiu buvo prastas, Haris pastebėjo jo atšiaurumą.

– Aš jums, Hūle, papasakosiu tiek, kiek jums reikia žinoti. Viskas, ką jums reikia žinoti, yra tai, kad jums pavesta surasti žudiką, mums visai nerūpi, kas jis toks, mums nusispjaut, į ką buvo įsivėlęs ambasadorius, dėl manęs jis galėjo būti ir heroino prekeivis, ir pederastas, bet nei spauda, nei kas kitas neturi nieko sužinoti. Bet koks skandalas, nesvarbu, dėl ko, bus laikomas tikra katastrofa, o jūs būsit asmeniškai už jį atsakingas. Ar viską, Hūle, gerai supratot, ar dar ką nors norite sužinoti?

Torhiusas nė karto neatsikvėpė.

Haris spyrė į stalą, kad net telefono aparatas ir kolegos aplinkui šoktelėjo.

– Labai gerai ir aiškiai girdžiu, ką sakot, – pro sukąstus dantis iškošė Haris. – Bet paklausykit ir manęs, – jis nutilo ir giliai įkvėpė. Vieną alaus, tik vieną alaus. Jis įsikando cigaretę ir bandė nuvyti šitą mintį. – Jei Molnesas į kažką įsipainiojęs, tai jis tikrai ne vienintelis norvegas. Labai abejoju, ar per tą

trumpą laiką, kurį čia praleido, jis galėjo užmegzti svarbius ryšius su Tailando pogrindžiu, be to, sužinojau, kad Bankoke jis daugiausia bendravo su norvegų bendruomene. Nėra jokio pagrindo manyti, kad jie nėra dori žmonės, bet jie visi turėjo savų priežasčių išvykti iš Norvegijos, ir, matyt, keleto iš jų priežastys svaresnės nei kitų. Problemos su policija paprastai yra itin svari priežastis staigiai emigruoti į šalį, kurioje geras klimatas ir kuri neturi ekstradicijos sutarties su Norvegija. Neskaitėte apie tą norvegą, kurį suėmė įvykio vietoje su berniukais viešbučio kambaryje Patajoje? Pirmuose puslapiuose *VG* ir *Dagbladet*? Vietinei policijai tokie dalykai patinka. Apie juos teigiamai atsiliepia spauda, o pedofilus sugauti lengviau nei heroino baronus. Tarkim, Tailando policija jau užuodė lengvą grobį ir tik laukia, kol jį sužvejos: po poros mėnesių, kai ši byla bus formaliai nutraukta, o aš būsiu išvykęs namo, jie galės ištraukti vaikų pornografijos bylą, kurioje bus įsipainiojęs norvegai. Kaip manot, kas tada nutiks? Norvegijos laikraščiai pasiųs visą gaują žurnalistų, ir nė apsižiūrėti nespėsit, kai išlįs ambasadoriaus vardas. Jei mes susemsim šituos vyrukus dabar ir duosim Tailando policijai suprasti, kad nereikia kelti triukšmo, gal ir išvengsim skandalo.

Haris jautė, kad ministerijos kancleris suprato, ką jis norėjo pasakyti.

– Ko jūs norit?

– Noriu žinoti, ko man nepasakojate. Ką jūs žinote apie Molnesą, kur jis buvo įsivėlęs?

– Jūs žinote tiek, kiek jums reikia. Daugiau nieko nėra, argi taip sunku suvokti? – Torhiusas stenėjo. – Ką jūs, Hūle, bandote pasiekti? Maniau, kad būsit ne mažiau už mus suinteresuotas kuo greičiau viską sutvarkyti.

– Aš esu policininkas, tiesiog bandau atlikti savo darbą, Torhiusai.

Torhiusas nusikvatojo.

– Net susijaudinau, Hūle. Nepamirškit, kad mes žinom apie jus keletą dalykų, dėl kurių mums taip lengvai šito „aš tiesiog esu sąžiningas faras“ neįkišit.

Haris nusikosėjo į telefono ragelį ir girdėjo, kaip aidas grįžta atgal tarsi prislopinti pistoleto šūviai. Jis kažką sumurmėjo.

– Ką?

– Sakau, kad prastas ryšys. Gerai pagalvokit, Torhiusai, ir paskambinkit, kai turėsit ką papasakoti.

*

Haris krūptelėjęs nubudo, išsivertė iš lovos ir vos spėjo nubėgti iki vonios išsivemti. Jis atsisėdo ant unitazo, dabar paleido ir per antrą galą. Jį pylė prakaitas, nors jautė, kad kambaryje vėsu.

Pats save ramino, kad praeitą kartą buvo blogiau. Turėtų pagerėti. Tikėjosi, kad pagerės.

Prieš eidamas miegoti jis į sėdmenį susileido vitamino B. Velniškai degino. Jam nepatiko švirkštai, nuo jų jam liedavosi akyse. Jis prisiminė Verą, vieną Oslo prostitutę, kuri penkiolika metų buvo priklausoma nuo heroino. Kartą ji jam prisipažino, kad kiekvieną kartą, kai turi susileisti dozę, ji vis dar alpėte alpėja.

Haris pastebėjo kažką judant prieblandoje, ant kriauklės, pora ūsų sukiojosi pirmyn atgal. Tarakonas. Jis buvo nykščio dydžio ir ant nugaros turėjo oranžinę juostą. Haris niekada nebuvo tokio matęs – buvo skaitęs, kad egzistuoja per tris tūkstančius skirtingų tarakonų rūšių. Taip pat buvo skaitęs, kad jie pasislepia pajutę vibraciją nuo to, kas artinasi, ir jei pamatei vieną tarakoną, gali būti tikras, kad dar mažiausiai dešimt jau pasislėpė. Vadinasi, jų yra visur. Kiek galėtų sverti tarakonas? Dešimt gramų? Jei kambaryje yra daugiau kaip šimtas tarakonų, pasislėpusių plyšiuose ir už stalviršių,

vadinasi, kambaryje yra per kilogramą tarakonų. Jį nukrėtė šiurpas. Menka paguoda žinoti, kad tarakonai jo bijo labiau. Kartais jam atrodydavo, kad alkoholis jam duoda daugiau naudos nei žalos. Haris užsimerkė ir bandė negalvoti.

Keturioliktas skyrius

Galų gale jie pastatė automobilį ir pasileido pėsčiomis ieškoti reikiamo namo. Nho bandė Hariui išaiškinti gudrią Bankoko adresų sistemą, ir jis perprato, kad gatvių tinklą sudaro pagrindinės gatvės ir jas skersai kertančios gatvelės su numeriais – *soi*. Bėda ta, kad namų numeriai nebūtinai eina iš eilės didėjančia tvarka, nes nauji namai, nepriklausomai nuo to, kur gatvėje buvo pastatyti, gauna paskutinį laisvą numerį.

Jie ėjo siaurais skersgatviais, kurių šaligatviai, rodės, buvo žmonių svetainių dalis, jie čia skaitė laikraščius, siuvo rankinėmis siuvimo mašinomis, ruošė valgį ir snaudė popiečio miego. Keletas mokyklinio amžiaus mergaičių šūktelėjo jiems pavymui ir pradėjo kikenti, o Nho parodė į Harį ir kažką joms atsakė. Mergaitės ėmė spiegti iš juoko ir rankomis dengėsi burnas.

Nho šnektelėjo su moterimi, sėdinčia prie siuvimo mašinos, ir ji parodė į duris. Jie pasibeldė, po akimirkos jas atvėrė tajas. Jis mūvėjo chaki spalvos šortus ir vilkėjo atsagstytus marškinius. Haris spėjo, kad jam turėtų būti per penkiasdešimt, bet tik akys ir raukšlės išdavė jo amžių. Juoduose atgal sušukuotuose plaukuose buvo vos viena žila gija, o liesas, gyslotas jo kūnas galėjo būti trisdešimtmečio.

Nho pasakė porą žodžių, o vyriškis žiūrėdamas į Harį linktelėjo. Tada atsiprašė ir vėl pradingo. Po minutės grįžo, apsimovęs ilgas kelnes ir apsivilkęs baltus marškinius palygintomis trumpomis rankovėmis.

Jis atsinešė dvi kėdes ir pastatė ant šaligatvio. Stebėtinai gera anglų kalba pasiūlė Hariui prisėsti ant vienos iš jų, o pats atsisėdo ant kitos. Nho liko stovėti šalia jų ir nežymiai papurtė galvą, kai Haris parodė, kad jis galėtų prisėsti ant laiptų.

– Mano vardas – Haris Hūlė, esu iš Norvegijos policijos, pone Sanpetai. Norėčiau užduoti jums keletą klausimų apie Molnesą.

– Turite omeny *ambasadorių* Molnesą?

Haris pažvelgė į senuką. Jis sėdėjo tiesiai it mietą prarijęs, o jo rudos strazdanotos rankos ramiai gulėjo ant kelių.

– Žinoma. Ambasadorių Molnesą. Kaip suprantu, jūs beveik trisdešimt metų esate Norvegijos ambasados vairuotojas?

Sanpetas patvirtindamas užsimerkė.

– Ir jums ambasadorius patiko?

– Ambasadorius Molnesas buvo didis žmogus. Didelis žmogus su didele širdimi. Ir protu.

Jis pirštu stuktelėjo į kaktą ir perspėjamai pažvelgė į Harį.

Prakaito lašas nusirideno Hariui stuburu už kelnių juosmens ir jį nukrėtė šiurpas. Jis apsižvalgė aplink, ieškodamas pavėsio, kur galėtų patraukti kėdes, bet saulė buvo aukštai, o nameliai šioje gatvėje buvo žemi.

– Mes atėjome pas jus, nes jūs geriausiai žinote, kokie buvo ambasadoriaus įpročiai. Ir dėl to, kad gerai sutarėte asmeniškai. Kas nutiko tą dieną, kai jis mirė?

Nė nekrustelėdamas Sanpetas papasakojo, kad ambasadorius išvažiavo pietauti, nepasakęs kur, tik kad vairuos pats – tai buvo labai neįprasta darbo valandomis, nes vairuotojas kitų pareigų neturi. Jis pabuvo ambasadoje iki penktos valandos ir išėjo namo.

– Jūs gyvenat vienas?

– Mano žmona žuvo per avariją prieš keturiolika metų.

Kažkas Hariui išdavė, kad Sanpetas galėtų pasakyti tikslų mėnesių ir dienų skaičių. Vaikų jie neturėjo.

– Kur jūs vežiodavot ambasadorių?

– Į kitas ambasadas. Į susitikimus. Pas kitus norvegus.

– Kokius norvegus?

– Visokius. Žmones iš „Statoil“, „Hydro“, „Jotun“ ir „Statskonsult“.

Jis ištarė pavadinimus kaip tikras norvegas.

– Ar atpažįstate kurį nors iš šių vardų? – paklausė Haris ir padavė jam sąrašą. – Su šiais žmonėmis ambasadorius kalbėjo telefonu tą dieną, kai buvo nužudytas. Šį sąrašą gavome iš mobiliojo ryšio operatoriaus.

Sanpetas išsitraukė akinius, bet vis tiek turėjo laikyti lapą rankos atstumu nuo savęs, kad galėtų balsu perskaityti:

– 11val. 10 min. Bankoko lažybų bendrovė.

Jis pažvelgė per akinių viršų.

– Ambasadorius mėgo kartais pastatyti žirgų lenktynėse. – Ir nusišypsojęs pridūrė: – Būdavo, kad ir laimi.

Nho perkėlė svorį nuo vienos kojos ant kitos.

– 11 val. 34 min. Daktaras Sigmundas Johansenas.

– Kas jis toks?

– Labai turtingas žmogus. Toks turtingas, kad prieš keletą metų Anglijoje net nusipirko lordo titulą. Asmeninis Tailando karališkosios šeimos draugas. Kas yra Voračako kelias?

– Įeinantis skambutis iš telefono būdelės. Prašau tęsti.

– 11 val. 55 min. Norvegijos ambasada.

– Keisčiausia tai, kad mes šiandien ryte paskambinome į ambasadą, bet niekas, netgi sekretorė, nepamena tą dieną kalbėjęs su ambasadoriumi.

Sanpetas truktelėjo pečiais, o Haris pamojo jam tęsti.

– 12 val. 50 min. Uvė Klipra. Apie jį turbūt esate girdėjęs?

– Galbūt.

– Jis yra vienas turtingiausių žmonių Bankoke. Skaičiau laikraštyje, kad ką tik pardavė hidroelektrinę Laose. Jis gyvena šventykloje, – Sanpetas prunkštelėjo. – Jis ir ambasadorius buvo pažįstami iš anksčiau, jie buvo kraštiečiai. Ar esat girdėjęs apie Olesiundą? Ambasadorius kvietė... – Sanpetas numojo ranka.

Dabar tai nebuvo svarbu. Jis vėl pakėlė lapą. – 13 val. 15 min. Jensas Brekė. Nežinau. 17 val. 55 min. Mangkono kelias?

– Dar vienas įeinantis skambutis iš telefono būdelės.

Daugiau vardų sąraše neliko. Haris mintyse keikėsi. Jis nežinojo, ko iš tiesų tikėjosi, bet vairuotojas nepapasakojo nieko, ko jis jau nebuvo girdėjęs iš Tonjės Vig, su kuria prieš valandą kalbėjosi telefonu.

– Ar jūs, pone Sanpetai, sergate astma?

– Astma? Ne, kodėl klausiate?

– Automobilyje radome apytuštę plastikinę ampulę. Nusiuntėme į laboratoriją ištirti, ar joje nėra narkotikų. Taip, nebijokit, pone Sanpetai, tai visiškai įprasta, kai randame ką nors tokio. Paaiškėjo, kad joje buvo paprasčiausi vaistai nuo astmos. Bet niekas iš Molnesų šeimos neserga astma. Gal žinote, kam ta ampulė galėtų priklausyti?

Sanpetas papurtė galvą.

Haris prisitraukė kėdę arčiau vairuotojo. Jis nebuvo pratęs vykdyti apklausų vidury gatvės, jam atrodė, kad jo klausosi visi sėdintys tame siaurame skersgatvyje. Jis nuleido balsą:

– Nenoriu jūsų įžeisti, bet jūs meluojat. Aš pats mačiau, kaip ambasados sekretorė purškėsi vaistus nuo astmos, pone Sanpetai. Jūs ambasadoje praleidžiate pusę dienos, ten dirbate jau trisdešimt metų ir turbūt nė tualetinio popieriaus ritinėlio išvietėje niekas nepakeičia be jūsų žinios. Ar jūs tvirtinate nežinojęs, kad ji serga astma?

Sanpetas žiūrėjo į jį ramiu, šaltu žvilgsniu.

– Aš tik sakau, kad nežinau, kas galėjo palikti vaistų ampulę automobilyje, sere. Labai daug kas Bankoke serga astma, ir tikrai kas nors iš sergančiųjų galėjo važiuoti ambasadoriaus automobiliu. Kiek aš žinau, panelė Ao juo nevažiavo.

Haris pažvelgė į jį. Kaip jis gali sėdėti be menkiausio prakaito lašelio ant kaktos, kai saulė dreba danguje kaip žalvarinės mušamųjų lėkštės? Haris nuleido akis į bloknotą, tarsi jame būtų užrašytas kitas klausimas.

– O kaip dėl vaikų?

– Pareigūne?

– Ar kada nors pavėžėjote vaikus, važiavote į darželius ar panašiai. Suprantate, ką turiu omeny?

Sanpeto veide negalėjai nieko įskaityti, bet jo nugara tapo dar tiesesnė.

– Suprantu. Ambasadorius nebuvo vienas iš jų.

– Iš kur jūs žinote?

Vienas vyriškis pakėlė akis nuo laikraščio, o Haris pajuto, kad sušneko garsiau. Sanpetas linktelėjo.

Haris jautėsi kvailas. Kvailas, apgailėtinas ir suprakaitavęs. Būtent tokia tvarka.

– Atsiprašau, – pasakė. – Nenorėjau jūsų įžeisti.

Senasis vairuotojas žiūrėjo jam pro šoną ir apsimetė, kad negirdi. Haris atsistojo.

– Mes jau eisime. Girdėjau, kad mėgstate Grygą, todėl atnešiau jums šitą, – jis ištiesė ranką su kasete. – Čia Grygo simfonija C-moll. Jos premjera buvo tik 1981 metais, pamaniau, gal neturit. Visi, kas žavisi Grygu, turėtų turėti. Prašau.

Sanpetas atsistojo, nustebęs paėmė ir liko stovėti, žiūrėdamas į kasetę.

– Viso gero, – atsisveikino Haris, nerangiai, bet geranoriškai parodė *wai* gestą ir davė ženklą Nho, kad laikas eiti.

– Palaukit, – pasakė senukas. Jo žvilgsnis vis dar buvo prikaustytas prie kasetės. – Ambasadorius buvo geras žmogus. Bet nebuvo laimingas. Turėjo vieną silpnybę. Nenoriu sutepti jo atminimo, bet bijau, kad tose žirgų lenktynėse jis daugiau pralošdavo nei laimėdavo.

– Dauguma taip, – pasakė Haris.

– Ne penkis milijonus batų.

Haris bandė mintinai paskaičiuoti. Nho jį aplenkė.

– Šimtas tūkstančių dolerių.

Haris švilptelėjo.

– Na taip, jei galėjo sau tą leisti...

– Negalėjo, – pasakė Sanpetas. – Jis pasiskolino iš kažkokių Bankoko paskolų ryklių. Pastarąsias savaites jie ne vieną kartą jam skambino. – Jis pažvelgė į Harį. Jo azijietiškose akyse buvo sunku ką nors įskaityti. – Aš asmeniškai manau, kad lošimo skolas reikia mokėti, bet jei kažkas nužudė jį dėl tų pinigų, tai manau, kad juos reikia nubausti.

– Sakot, ambasadorius nebuvo laimingas žmogus?

– Jo gyvenimas nebuvo lengvas.

Staiga Haris šį tą atsiminė.

– Gal jums ką nors sako trumpinys „Man U"?

Senukas klausiamai pasižiūrėjo į jį.

– Jis buvo ambasadoriaus kalendoriuje, parašytas ties žmogžudystės diena. Aš patikrinau televizijos programą, „Manchester United" tą dieną nežaidė.

– A, „Manchester United", – nusišypsojo Sanpetas. – Tai Klipra. Ambasadorius jį vadino Ponu Man U. Jis skraido į Angliją pasižiūrėti jų rungtynių ir yra įsigijęs nemažai klubo akcijų. Labai keistas žmogus.

– Supratau, gausiu su juo pasikalbėti.

– Jeigu jį pagausit.

– Ką turit omeny?

– Ne jūs susirandate Kliprą. Jis susiranda jus.

To dar betrūko, pagalvojo Haris. Komiksų herojaus.

*

– Ta lošimo skola visiškai keičia situaciją, – pasakė Nho, kai jie vėl įsėdo į automobilį.

– Galbūt, – atsiliepė Haris. – Trys ketvirčiai milijono kronų – nemenka suma, bet ar to gana?

– Žmones Bankoke žudo ir dėl mažesnių pinigų, – paprieštaravo Nho. – Daug mažesnių. Patikėk manim.

– Ne apie paskolų ryklius galvoju, o apie Atlę Molnesą. Vyriškis kilęs iš turčių šeimos. Jis būtų įstengęs susimokėti, ypač

jeigu iškilo pavojus jo gyvybei. Kažkas čia ne taip. Ką manai apie poną Sanpetą?

– Jis melavo dėl sekretorės, panelės Ao.

– Negi? Kodėl taip sakai?

Nho neatsakė, tik paslaptingai šypsojosi ir parodė pirštu sau į galvą.

– Ką nori pasakyti, Nho? Kad žinai, kada žmonės meluoja?

– Išmokau to iš savo motinos. Vietnamo karo metu ji vertėsi žaisdama pokerį Kaubojų gatvelės antrame aukšte.

– Paistalai. Pažįstu policininkų, kurie visą gyvenimą apklausinėjo žmones, ir visi tvirtina tą patį – gero melagio nepermatysi.

– Reikia mokėti žiūrėti. Atkreipti dėmesį į smulkmenas. Pavyzdžiui, tu normaliai nepravėrei burnos, kai sakei, kad visi, kas žavisi Grygu, turėtų turėti tą kasetę.

Haris jautė, kaip jo skruostus išmušė raudonis.

– Atsitiktinai turėjau tą kasetę savo grotuve. Vienas australas policininkas papasakojo apie Grygo simfoniją C-moll. Nusipirkau kasetę kaip savotišką jo atminimą.

– Bent jau suveikė.

Nho vos prasilenkė su sunkvežimiu, kuris dardėdamas lėkė į juos.

– Po galais! – Hariui net širdis į kulnus nespėjo nusiristi. – Jis gi prieš eismą važiuoja!

Nho patraukė pečiais.

– Jis didesnis už mane.

Haris pažvelgė į laikrodį.

– Reikia užsukti į nuovadą ir dar turiu spėti į laidotuves. – Jis su nerimu pagalvojo apie savo šiltą kostiuminį švarką, kabantį spintoje už „kabineto“. – Tikiuosi, bažnyčioje yra oro kondicionierius. O kas ten, beje, buvo su tuo sėdėjimu gatvėje kaitinant saulei? Kodėl seniokas nenorėjo mūsų pakviesti vidun į pavėsį?

– Išdidumas, – pasakė Nho.

– Išdidumas?

– Jis gyvena nedideliame kambarėlyje, kuris vargiai tinka prie automobilio, kurį vairuoja, ar vietos, kurioje dirba. Jis nenorėjo pakviesti mūsų vidun, nes būtų nemalonu ne tik jam, bet ir mums.

– Keistuolis.

– Čia Tailandas, – paaiškino Nho. – Aš irgi tavęs nesikviesčiau į namus. Pavaišinčiau arbata ant laiptų.

Jis staigiai pasuko į dešinę ir pora triračių autorikšų persigandusios vos spėjo pasitraukti. Haris nevalingai užsidengė rankomis veidą.

– Aš...

– ...didesnis negu jie. Ačiū, Nho, jau supratau, koks čia principas.

Penkioliktas skyrius

– Va ir išnyko kaip dūmas, – pasakė Hario kaimynas ir persižegnojo. Jis buvo tvirtai surėstas vyriškis, gerai įrudęs, šviesiai mėlynomis akimis, kurios priminė Hariui beicuotus rąstus ir nuskalbtus džinsus. Šilkinių marškinių apykaklė buvo prasegta, o ant kaklo kabėjo stora auksinė grandinė, kuri, matinė ir sunki, spindėjo saulės šviesoje. Jo nosis buvo apraizgyta išsiplėtusių kapiliarų tinklo, o rudas pakaušis blizgėjo pro praretėjusius plaukus kaip biliardo kamuoliukas. Roaldo Borko akys buvo gyvos, ir todėl iš arti jis atrodė jaunesnis nei septyniasdešimties.

Jis kalbėjo. Garsiai ir iš pažiūros visai nesivaržydamas, kad jie laidotuvėse. Nordlando tarmė skambėjo po bažnyčios skliautais, bet niekas neatsisuko ir nepažiūrėjo priekaištaujančiu žvilgsniu.

Kai jie išėjo iš krematoriumo, Haris prisistatė.

– Mat kaip, tai šalia manęs visą laiką stovėjo policininkas, o aš nieko nežinojau. Gerai, kad nieko tokio nepasakiau, būtų brangiai atsiėję.

Jis skardžiai nusijuokė ir ištiesė sudžiūvusią, susiraukšlėjusią seno žmogaus ranką.

– Roaldas Borkas, minimalios valstybinės pensijos gavėjas.

Jo akyse ironijos nesimatė.

– Tonjė Vig man sakė, kad visiems norvegų išeiviams čia esate savotiškas dvasinis vadovas.

– Tada turėsiu tave nuvilti. Kaip matai, esu senas ir nukaršęs žmogus, ne koks būrio vadas. Be to, aš persikėliau į periferiją ir tiesiogine, ir perkeltine prasme.

– Štai kaip?

– Į nuodėmių klaną, Tailando Sodomą.

– Patają?

– Teisingai. Ten gyvena nemažai kitų norvegų, nuo kurių stengiuosi daugiau mažiau nenuleisti akių.

– Leiskite man eiti tiesiai prie reikalo, Borkai. Mes ką tik bandėm prisiskambinti Uvei Kliprai, bet susisiekėme tik su apsaugininku, o šis sako, kad nežino, kur Klipra yra ir kada grįš.

Borkas prunkštelėjo:

– Panašu į Uvę, taip.

– Aš suprantu, kad jis mėgsta pats susisiekti, bet mes tiriame žmogžudystę ir neturime laiko. Kaip suprantu, jūs esate artimas Klipros draugas, tam tikra jungiamoji grandis su aplinkiniais?

Borkas užvertė galvą.

– Aš ne koks adjutantas, jeigu tą norit pasakyt. Bet iš principo tiesa, būna, kad padedu susisiekti. Klipra nemėgsta šnekėti su žmonėmis, kurių nepažįsta.

– Ar jūs suvedėte Kliprą ir ambasadorių?

– Pirmą kartą – taip. Bet Kliprai ambasadorius patiko, pamažu jie rado daugiau bendrų reikalų. Ambasadorius irgi

buvo iš Siunmiorės, nors ir iš kaimo, o ne tikras miestietis iš Olesiundo kaip Klipra.

– Keistoka, kad jo čia šiandien nėra?

– Klipra amžinai kur nors skuba. Jei keletą dienų neatsiliepia telefonu, tai, spėju, apžiūrinėja savo statybas Vietname arba Laose ir gal net nežino, kad ambasadorius mirė. Nepasakyčiau, kad šitas įvykis būtų pasirodęs pirmuosiuose laikraščių puslapiuose.

– Paprastai ir nepasirodo, kai mirštama sustojus širdžiai, – pasakė Haris.

– Tai dėl to čia atvyko Norvegijos policija? – paklausė Borkas ir didele balta nosine nusišluostė nuo sprando prakaitą.

– Įprasta, kai ambasadoriai miršta užsienyje, – pasakė Haris ir kitoje vizitinės kortelės pusėje užrašė policijos nuovados numerį.

– Čia numeris, kuriuo galite man paskambinti, jei Klipra atsirastų.

Borkas apžiūrinėjo kortelę, regis, norėjo kažką pasakyti, bet apsigalvojo, įsikišo kortelę į kišenę ant krūtinės ir linktelėjo.

– Bent jau turėsiu tavo telefono numerį, – tarė jis, atsisveikino ir nuėjo prie seno landroverio.

Už jo pusiau ant šaligatvio spindėjo ką tik nuplautas raudonas lakas. Ten stovėjo tas pats poršė, kurį Haris matė įsukant į Molnesų namų kiemą.

Prie jo priėjo Tonjė Vig.

– Tikiuosi, Borkas galėjo jums padėti.

– Kol kas ne.

– Ką jis sakė apie Kliprą? Žinojo, kur jis yra?

– Nieko nežinojo.

Ji liko stovėti šalimais, ir Hariui pasirodė, kad ji dar kažko laukia. Vieną paranojos akimirką jam pasivaideno Torhiusas Fornebu oro uoste: „Jokių skandalų, supratot?“ Ar gali būti,

kad jai prisakyta nenuleisti akių nuo Hario ir pranešti, jei jis peržengs ribas? Jis pažvelgė į ją ir nuvijo šitas mintis.

– Kam priklauso tas raudonas poršė? – paklausė.

– Poršė?

– Ten. Maniau, jūs, Estfoldo merginos, iki šešiolikos metų jau žinote visas automobilių markes.

Tonjė Vig nekreipė dėmesio į komentarą ir užsidėjo akinius nuo saulės.

– Ten Jenso automobilis.

– Kas yra Jensas?

– Jensas Brekė. Valiutos makleris. Jis prieš keletą metų perėjo iš „DnB" į „Barclay Thailand". Jis stovi ana ten.

Haris atsisuko. Ant laiptelių stovėjo Hildė Molnes, dramatiškai apsirengusi juodo šilko apdarais, šalia jos rimtas Sanpetas tamsiu kostiumu. Už jų stovėjo šviesiaplaukis jaunas vyras. Haris buvo jį pastebėjęs bažnyčioje. Jis po švarku dėvėjo liemenę, nors termometro stulpelis rodė trisdešimt penkis laipsnius. Jo akys buvo paslėptos po brangiai atrodančiais akiniais nuo saulės ir jis tyliai kalbėjosi su moterimi, taip pat apsirengusia juodai. Haris įsispoksojo į ją, o ji, tarsi fiziškai pajutusi jo žvilgsnį, atsisuko. Jis iškart nepažino Runos Molnes, dabar suprato kodėl. Nebebuvo tos keistos asimetrijos. Stovėdama ant laiptelių ji buvo aukštesnė už kitus. Ji tik trumpai dirstelėjo į Harį, o žvilgsnis neišdavė jokių emocijų, jokių, išskyrus nuobodulį.

Haris atsiprašė, užlipo laiptais ir pareiškė užuojautą Hildei Molnes. Jos ištiesta ranka buvo suglebusi ir bevalė. Ji žiūrėjo į jį apsiblaususiu žvilgsniu, o sunkūs kvepalai beveik užgožė džino tvaiką.

Tada jis atsisuko į Runą. Šioji ranka dengėsi nuo saulės ir prisimerkusi žiūrėjo į jį, tarsi tik dabar būtų pastebėjusi.

– Labas, – pasakė ji. – Pagaliau nors vienas už mane aukštesnis šitoj pigmėjų šaly. Ar ne tu tas detektyvas, kuris pas mus buvo?

Balsas turėjo agresyvų atspalvį – perdėtą paauglio pasitikėjimą savimi. Jos rankos paspaudimas buvo stiprus ir tvirtas. Hario žvilgsnis nevalingai nukrypo į antrąją ranką. Iš juodos rankovės kyšojo vašką primenantis protezas.

– Detektyvas?

Dabar prabilo Jensas Brekė.

Jis nusiėmė akinius nuo saulės ir prisimerkė. Jo veidas buvo atviras, vaikiškas, o netvarkingi kirpčiai krito ant skaidrių žydrų akių. Jo apskritas veidas dar turėjo vaikiško putlumo, bet raukšlelės prie akių rodė, kad jis perkopęs per trisdešimt. „Armani" kostiumą buvo iškeitęs į „Del Georgios", rankomis siūti „Bally" batai blizgėjo kaip juodi veidrodžiai, bet kažkas jo išvaizdoje Hariui priminė kiek nerangų dvylikametį, kuris apsivilko kaip suaugęs vyras. Jis prisistatė.

– Aš čia atstovauju Norvegijos policijai, kad atlikčiau keletą įprastinių tiriamųjų veiksmų.

– Mat kaip. Taip įprasta?

– Jūs kalbėjotės su ambasadoriumi telefonu tą dieną, kai jis mirė, tiesa?

Brekė šiek tiek nustebęs pasižiūrėjo į Harį.

– Teisingai. Iš kur jūs žinote?

– Mes radome jo mobilųjį. Jūsų numeris buvo vienas iš penkių, kuriems jis skambino.

Haris atidžiai pažvelgė į Brekę, bet šiojo veidas neišdavė jokio apstulbimo ar sumišimo, tik nuoširdžią nuostabą.

– Gal galime pasikalbėti? – paklausė Haris.

– Užsukit, – pasiūlė Brekė ir nepastebimai ištiesė vizitinę kortelę, kurią laikė tarp smiliaus ir didžiojo piršto.

– Namie ar darbe?

– Namie aš miegu, – pasakė Brekė.

Buvo beveik neįmanoma įžvelgti šypsenėlės, žaidžiančios jo lūpose, bet Haris vis tiek ją pastebėjo. Tarsi pasikalbėti su tyrėju būtų kokia pramoga, kažkoks žaidimas.

– Atsiprašysiu.

Brekė sušnabždėjo porą žodžių Runai į ausį, linktelėjo Hildei Molnes ir potekiniais nuskubėjo prie savo poršė. Žmonės buvo jau beveik išsiskirstę, Sanpetas palydėjo Hildę Molnes iki ambasados automobilio, ir Haris liko stovėti vienas šalia Runos.

– Ambasadoje bus paminėjimas, – pasakė jis.

– Žinau. Motina nenori eiti.

– Aha. Pas jus turbūt atvyko nemažai giminaičių.

– Ne, – tepasakė ji.

Haris matė, kaip Hildei Molnes įlipus Sanpetas uždarė dureles ir apėjo aplink automobilį.

– Na, gali su manimi važiuoti taksi, jeigu nori.

Kai išgirdo, kaip nuskambėjo pasiūlymas, Haris pajuto kaistant ausų lezgelius. Jis norėjo pasakyti: „Jeigu nori ten važiuoti."

Runa pakėlė į jį akis. Akys buvo juodos, ir Haris nežinojo, ką jose mato.

– Nenoriu.

Ji nužingsniavo link ambasados automobilio.

Šešioliktas skyrius

Atmosfera buvo įtempta, niekas daug nešnekėjo. Tonjė Vig pati pakvietė Harį prisidėti, ir jie stovėjo kampe, rankose sukiodami taures. Tonjė jau buvo kiek nugėrusi antrą martinį. Haris paprašė vandens, bet vietoj jo gavo saldų, lipnų apelsinų skonio gėrimą.

– Turbūt namie turi šeimą?

– Šiokią tokią, – atsakė Haris, nesuprasdamas, ką turėtų reikšti šis staigus pokalbio temos ir kreipinio pasikeitimas.

– Aš irgi, – šnekėjo ji. – Tėvai, broliai ir seserys. Keletas tetų ir dėdžių, nieko iš senelių nelikę. Ir viskas. O tavo?

– Panašiai.

Panelė Ao apėjo juos su gėrimų padėklu. Ji vilkėjo paprastą tradicinę tajišką suknelę su ilgu skeltuku šone. Haris sekė ją akimis. Nebuvo sunku įsivaizduoti, kad ambasadorius galėjo pasiduoti pagundai.

Kitame patalpos gale, priešais didelį pasaulio žemėlapį, stovėjo nuo kitų atsiskyręs vyras, kuris, plačiai išskėtęs kojas, suposi nuo pirštų galų ant kulnų. Jis buvo tiesia nugara, plačiapetis, o sidabriniai plaukai buvo nukirpti taip pat trumpai kaip ir Hario. Akys buvo įdubusios, veide galėjai matyti judančius žandikaulio raumenis, o rankos buvo sudėtos už nugaros. Jau iš tolo galėjai užuosti kariuomenę.

– Kas jis toks?

– Ivaras Liokenas. Ambasadorius jį vadino tiesiog LM.

– Liokenas? Keista. Jo vardo nėra darbuotojų sąraše, kurį gavau Osle. Ką jis veikia?

– Geras klausimas, – ji sukikeno ir gurkštelėjo savo gėrimo. – Atsiprašau, Hari. Nieko tokio, kad kreipiuosi vardu? Aš jau kiek apgirtusi, šiomis dienomis buvo daug darbo, o miego per mažai. Jis čia atvyko pernai, iškart po Molneso. Gal ir per žiauriai pasakysiu, bet jis priklauso prie tos diplomatinės tarnybos darbuotojų dalies, kurie jau nebejuda pirmyn.

– Kaip suprasti?

– Jo karjeroje sąstingis. Jis užėmė kažkokias pareigas Norvegijos ginkluotosiose pajėgose, bet kažkuriuo momentu prie jo vardo prilipo keletas „bet“.

– „Bet“?

– Nejau nesi girdėjęs, kaip vienas apie kitą kalba žmonės iš URM? „Jis gabus diplomatas, bet geria, bet merginikas“, ir taip tolau. Tai, kas eina po „bet“, yra daug svarbiau, nei kas eina prieš, tai ir nulemia, kaip tau seksis ministerijoje. Dėl to vadovaujančius postus užima tiek daug dievobaimingų vidutinybių.

– Kas yra jo „bet“ ir kodėl jis čia?

– Tiesą sakant, nežinau. Žinau, kad jis dalyvauja susitikimuose ir parašo vieną kitą ataskaitą Oslui, bet tiek mes jį ir tematom. Man regis, jam patinka būti vienam. Kartais jis pasiima palapinę, vaistų nuo maliarijos, kuprinę, pilną fototechnikos, ir išsiruošia į žygius į Vietnamą, Laosą ar Kambodžą. Vienut vienutėlis, žinai šitą tipažą?

– Galbūt. Kokias ataskaitas jis rašo?

– Nežinau. Tuo rūpinosi ambasadorius.

– Nežinai? Jūsų ne tiek jau daug ambasadoje. Kas nors su žvalgyba?

– O kas galėtų būti?

– Sunku pasakyti, Bankokas yra visos Azijos transporto mazgas.

Tonjė pasižiūrėjo į jį ir žaismingai nusišypsojo.

– O kad būtų čia pas mus taip smagu. Bet manau, kad URM tiesiog leidžia jam čia būti, atsidėkodama už ilgą ir daugmaž ištikimą tarnybą karaliui ir tėvynei. Be to, aš tikriausiai turiu laikytis konfidencialumo.

Ji darkart sukikeno ir uždėjo Hariui ant rankos savąją.

– Ar apie nieką kitą nekalbėsim?

Haris kažką sumurmėjo ir nuėjo pasiimti dar ko nors atsigerti. Žmogaus kūną sudaro šešiasdešimt procentų vandens, ir jam atrodė, kad dauguma šio kiekio per dieną jau išgaravo į mėlynai pilką dangų už durų.

Jis rado panelę Ao, stovinčią su Sanpetu kambario gilumoje. Sanpetas nežymiai linktelėjo.

– Vandens? – paklausė Haris.

Ao padavė jam stiklinę.

– Ką reiškia LM?

Sanpetas kilstelėjo antakį.

– Turite galvoje poną Liokeną?

– Teisingai.

– Kodėl jo paties nepaklausiate?

– O gal jį taip vadina tik jam už nugaros.

Sanpetas išsišiepė.

– L reiškia *living*, M reiškia *morphine* – gyvas ir morfinas. Tai sena pravardė, kurią jis gavo tarnaudamas Jungtinėms Tautoms Vietnamo karo pabaigoje.

– Vietnamo?

Sanpetas nežymiai linktelėjo galva, ir Ao pradingo.

– 1975 metais Liokenas su vietnamiečių pajėgų būriu sraigtasparnių kilimo ir leidimosi aikštelėje laukė juos pasiimti turinčio sraigtasparnio, ir ten juos užpuolė Vietkongo patrulis. Kraujas liejosi upeliais, Liokenas buvo vienas iš tų, į kuriuos pataikė, kulka kliudė sprando raumenis. Amerikiečiai jau buvo seniausiai išvedę savo kareivius iš Vietnamo, bet sanitarai dar buvo palikti. Jie lakstė po drambliažolę nuo vieno kareivio prie kito ir teikė pirmąją pagalbą. Kareiviams ant šalmų tarsi paciento kortelėje rašė kreida. Jeigu užrašydavo D, reikšdavo, kad tas kareivis miręs, ir atėjusieji su neštuvais nešvaistydavo laiko veltui tikrindami. L reiškė, kad sužeistasis gyvas, o jei užrašydavo M, vadinasi, jam suleido morfino. Taip darė, kad tas pats žmogus negautų kelių injekcijų ir nemirtų nuo perdozavimo. – Sanpetas linktelėjo į Liokeno pusę. – Kai jį rado, jis jau buvo be sąmonės, todėl jam morfino neleido, tik užrašė ant šalmo L ir nutempė kartu su kitais į sraigtasparnį. Pabudęs iš skausmo ir nuo savo paties klyksmo, jis iškart nesusigaudė, kur yra. Bet kai nustūmė į šalį ant jo užverstą numirėlį ir pamatė vyrą su baltu raiščiu ant rankos, leidžiantį vaistus kitam ten esančiam kareiviui, suprato, kas vyksta, ir ėmė šaukti morfino. Kitas sanitaras pastukseno jam per šalmą ir tarė: „Nepyk, vyruti, tau jau gana." Liokenas negalėjo patikėti ir nusiplėšė šalmą, o ant jo iš tikrųjų buvo užrašyta ir L, ir M. Tik tiek, kad šalmas buvo ne jo. Jis atsigręžė į kareivį, kuriam ką tik įdūrė adatą, ir pamatęs ant jo šalmo užrašytą L iškart atpažino suglamžytą cigarečių pakelį, užkištą už šalmo dirželio, ir JTO ženklą ir susivokė, kas nutiko. Varguolis sukeitė šalmus, kad gautų dar vieną dozę morfino. Liokenas sušuko, bet jiems

pakilus riksmas paskendo variklio gausme. Jis klykė pusę valandos, kol jie pasiekė golfo lauką.

– Golfo lauką?

– Stovyklą. Taip jas vadindavom.

– Tai ir tu ten buvai?

Sanpetas linktelėjo.

– Todėl taip gerai žinai visą istoriją?

– Aš buvau karo medicinos tarnybos savanoris ir juos priėmiau.

– Kuo viskas baigėsi?

– Liokenas ten dar stovi. Tas kitas kareivis nebeatsibudo.

– Perdozavimas?

– Nuo tos šautinės pilvo žaizdos turbūt nebūtų numiręs.

Haris papurtė galvą.

– O dabar ir tu, ir Liokenas dirbat vienoj vietoj.

– Atsitiktinumas.

– Kokia tokio atsitiktinumo tikimybė?

– Pasaulis nedidelis, – pasakė Sanpetas.

– LM, – prieš išgerdamas savo gėrimą pratarė Haris, sumurmėjo, kad jam trūksta skysčių, ir nuėjo ieškoti Ao.

*

– Ilgiesi ambasadoriaus? – paklausė jis, kai rado ją virtuvėje. Ji vyniojo aplink stiklines servetėles ir tvirtino gumytėmis.

Ao nustebusi pasižiūrėjo į jį ir linktelėjo.

Haris rankose laikė tuščią stiklinę.

– Kiek laiko jūs buvote meilužiai?

Jis žiūrėjo, kaip prasižioja jos maža graži burna, tarsi bandytų ištarti atsakymą, kurio smegenys dar neparuošė, vėl užsičiaupia ir vėl prasižioja kaip auksinės žuvelės. Kai pyktis pasiekė jos akis ir Haris jau galvojo, kad Ao jam trenks, burna vėl užsičiaupė. Užtat iš akių pabiro ašaros.

– Atsiprašau, – tarė Haris neįtikinančiu balsu.

– Jūs...

– Aš atsiprašau. Bet mes esam priversti paklausti tokių dalykų.

– Bet aš... – ji kostelėjo, pakėlė ir nuleido pečius, tarsi bandytų nusipurtyti nemalonią mintį. – Ambasadorius buvo vedęs. O aš...

– Irgi ištekėjusi?

– Ne, bet...

Haris švelniai suėmė ją už parankės ir pasivedė toliau nuo virtuvės durų. Ao atsisuko į jį, akyse vėl tvenkėsi pyktis.

– Paklausykit, Ao, ambasadorius buvo rastas motelyje. Juk aišku, ką tai reiškia. Tai reiškia, kad jūs nebuvote vienintelė, su kuria jis miegojo. – Jis pažvelgė į ją, norėdamas pamatyti, kokią reakciją kelia jo žodžiai. – Mes tiriame žmogžudystės bylą. Jums nėra jokio pagrindo būti lojaliai šitam žmogui, suprantat?

Ao sudejavo, ir Haris suvokė, kad purto jos ranką. Jis paleido. Mergina pažvelgė į jį. Vyzdžiai buvo dideli ir juodi.

– Ar jūs bijot, ar dėl to?

Jos krūtinė kilojosi.

– Ar bus geriau, jei prižadėsiu, kad niekas nieko nesužinos, nebent tai būtų susiję su žmogžudyste?

– Mes nebuvom meilužiai!

Haris žvilgtelėjo į ją, bet matė tik du juodus vyzdžius. Jis norėjo, kad Nho būtų čia.

– Gerai. Tai ką tada jauna mergina veikė vedusio ambasadoriaus automobilyje? Turbūt ne vien vartojo vaistus nuo astmos?

Haris padėjo tuščią stiklinę ant padėklo ir išėjo. Stiklinėje gulėjo plastikinė ampulė. Idiotiškas gestas, bet Haris buvo pasiruošęs elgtis idiotiškai, kad tik kas nors nutiktų. Bet kas.

Elizabetė Dorotėja Kramli buvo prastos nuotaikos.

– Po velnių! Užsienietis motelio kambaryje su peiliu nugaroje, jokių pirštų atspaudų ir jokių įtariamųjų, jokių suknistų pėdsakų. Tik mafija, sekretorės, Tonja Harding, motelių savininkai. Ką nors pamiršau?

– Paskolų rykliai, – priminė Rangsanas iš už *Bangkok Post*.

– Jie irgi mafija, – atkirto inspektorė.

– Ne tie paskolų rykliai, kurių paslaugomis naudojosi Molnesas, – tarė Rangsanas.

– Ką turi omeny?

Rangsanas padėjo į šalį laikraštį.

– Hari, tu minėjai, kad vairuotojas teigė, jog ambasadorius buvo skolingas kažkokiems paskolų rykliams. Ką daro paskolų ryklys, kai skolininkas miršta? Jis bando išieškoti skolą iš artimųjų, ar ne?

Liza įtariai į jį pažvelgė.

– Kodėl turėtų? Lošimo skola yra asmeninis reikalas, šeima nieko bendro su tuo neturi.

– Dar yra žmonių, kuriems svarbūs tokie dalykai kaip šeimos garbė, o paskolų rykliai yra verslininkai, aišku, kad jie kaip išmanydami bando atgauti pinigus.

– Man atrodo šiek tiek pritempta, – pareiškė Liza ir suraukė nosį.

Rangsanas vėl pasiėmė laikraštį.

– Be to, Molnesų namų telefono įeinančių skambučių sąraše trijose vietose radau „Thai Indo Travellers" numerį.

Liza tyliai švilptelėjo, ir visi prie stalo palinksėjo galvomis.

– Ką? – Haris susivokė, kad kažką praleido.

– „Thai Indo Travellers" yra kelionių agentūra tik dėl akių, – paaiškino Liza. – Antrame kontoros aukšte jie užsiima savo tikrąja veikla – skolina žmonėms, kuriems nebeskolina kitur. Jų

palūkanos aukštos, o išieškojimo būdai efektyvūs ir brutalūs. Mes jau kuris laikas nepaleidžiame jų iš akių.

– Neradot, už ko užsikabinti?

– Gal ir būtume radę, jei būtume labiau pasistengę. Bet mes manom, kad jų konkurentai dar baisesni ir perimtų rinką, jei juos uždarytume. Jie sugebėjo išlikti nepriklausomi nuo mafijos, mūsų duomenimis, jie netgi duoklės mafijos bosams nemoka. Jeigu kas nors iš jų žmonių nužudė ambasadorių, tai, kiek žinome, būtų pirmas kartas, kad jie ką nors nužudytų.

– Galbūt buvo pats laikas perspėti kitus, – pasakė Nho.

– Pirmiausia nužudyti žmogų, o paskui skambinti jo šeimai bandant atgauti pinigus. Ar neturėtų būti atvirkščiai? – paklausė Haris.

– Kodėl? Kam reikėjo sužinoti, kas nutinka su nepatikimais skolininkais, tas ir sužinojo, – paaiškino Rangsanas, lėtai vartydamas laikraštį. – O jei dar įmanoma atgauti pinigus, išvis puiku.

– Gerai, – tarė Liza. – Nho ir Hari, jūs galite apsilankyti pas juos su mandagumo vizitu. Kitas dalykas – ką tik kalbėjau su Ekspertizių skyriumi. Jie visai sutrikę dėl tų peilio taukų, kuriuos radome dūrio vietoje ant Molneso kostiumo. Jie teigia, kad jie organiniai, kažkokio gyvulio. Gerai, kol kas tiek, jau galit skirstytis.

*

Rangsanas prisigretino prie Hario ir Nho, einančių link lifto.

– Būkit atsargūs, tie tipeliai kieti. Girdėjau, kad nemokiems skolininkams auklėti jie naudoja propelerį.

– Propelerį?

– Jie įsisodina juos į valtį, pririša prie stulpo vandenyje, paleidžia variklį atbuline pavara ir, ištraukę propelerio veleną iš vandens, pamažu sliuogia vandens paviršiumi atgal. Įsivaizduojate?

Haris įsivaizdavo.

– Prieš porą metų radom vyruką, kuriam sustojo širdis. Jo veidas buvo nuplėštas tiesiogine žodžio prasme. Siekta, kad jis vaikščiotų po miestą, keltų baimę ir perspėtų kitus skolininkus. Bet kai jis išgirdo paleidžiamą variklį ir pamatė artėjantį propelerį, širdžiai apkrova buvo per didelė.

Nho palinksėjo.

– Negerai. Geriau susimokėti.

*

„Nuostabusis Tailandas" buvo užrašyta didžiulėmis raidėmis virš įvairiaspalvės tajų šokėjų nuotraukos. Plakatas kabėjo ant sienos mažytėje kelionių agentūros kontoroje Sampengo alėjoje Kinų kvartale. Be Hario, Nho, vyro ir moters, sėdinčių prie savo stalų, spartietiškai įrengta patalpa buvo tuščia. Vyras buvo su akiniais storais stiklais, ir atrodė, kad žiūri į juos kaip auksinė žuvelė iš akvariumo.

Nho ką tik kyštelėjo jam po nosimi policininko ženklelį.

– Ką jis sako?

– Kad policija visada laukiama, mums gali pateikti ypatingą pasiūlymą jų kelionėms.

– Paprašyk nemokamos ekskursijos į antrą aukštą.

Nho ištarė porą žodžių, ir auksinė akvariumo žuvelė pakėlė telefono ragelį.

– Ponas Sorensenas tik baigs gerti arbatą, – tarė jis angliškai.

Haris žiojosi kažką sakyti, bet perspėjantis Nho žvilgsnis privertė jį prikąsti liežuvį. Jie atsisėdo ant kėdžių laukti. Po poros minučių Haris parodė į nesisukantį ventiliatorių ant lubų. Auksinė žuvelė šypsodamasis papurtė galvą.

– Galas.

Hariui panižo galvą. Po poros minučių suskambėjo auksinės žuvelės telefonas, ir jis paprašė jų sekti paskui. Prie

laiptų jis parodė, kad derėtų nusiauti batus. Haris pagalvojo apie savo skylėtas, prakaitu permirkusias baltas sportines kojines ir suprato, kad visiems bus geriau, jei jis liks su batais, bet Nho švelniai papurtė galvą. Haris keiksnodamasis nusispyrė batus ir užtrepsėjo laiptais į viršų.

Auksinė žuvelė pasibeldė į duris, kažkas iš vidaus jas atplėšė, ir Haris žengė porą žingsnių atatupstas. Visą tarpdurį užpildė mėsos ir raumenų kalnas. Kalno akys buvo du siauri brūkšniukai, jis buvo su juodais nukarusiais ūsais ir skusta galva, tik šone kabaliojo kaselė. Galva atrodė kaip išblukęs boulingo kamuolys, kūnas neturėjo nei kaklo, nei pečių, tik išsipūtusį sprandą, kuris ėjo nuo ausų ir baigėsi pora rankų, tokių storų, kad atrodė lyg prisuktos. Haris niekada gyvenime nebuvo matęs tokio didelio žmogaus.

Milžinas paliko duris atviras ir pirmas nulingavo į kambario vidų.

– Jo vardas Vu, – sušnabždėjo Nho. – Laisvai samdoma gorila. Labai prastos reputacijos.

– Jėzau Marija, jis gi atrodo kaip prasta blogiuko karikatūra iš Holivudo.

– Kinas iš Mandžiūrijos. Jie pagarsėję tuo, kad būna didžiuliai...

Langinės buvo uždarytos, o prieblandoje Haris vos įžiūrėjo vyro, sėdinčio už didelio rašomojo stalo, siluetą. Palubėje zvimbė ventiliatorius, o nuo sienos jiems dantis šiepė tigro galvos iškamša. Balkono durys buvo atviros, ir atrodė, kad gatvės eismas užpildo visą kambarį. Prie pravertų durų sėdėjo trečias žmogus. Vu įsispraudė į vienintelę likusią laisvą kėdę. Haris ir Nho liko stovėti vidury kambario.

– Kuo jums, ponai, galėčiau padėti?

Balsas iš už rašomojo stalo buvo žemas, anglų kalbos tartis vos ne Oksfordo. Vyras pakėlė ranką ir suspindėjo žiedas. Nho pažvelgė į Harį.

– Na... Mes esame iš policijos, pone Sorensenai...

– Žinau.

– Jūs buvote paskolinęs pinigų ambasadoriui Atlei Molnesui. Jis miręs, o jūs bandėte prisiskambinti jo žmonai, kad atgautumėte pinigus, kuriuos jis jums buvo skolingas.

– Ambasadorius mums nieko nebeskolingas. Be to, mes tokio pobūdžio paskolomis neužsiimame, pone?..

– Hūlė. Jūs meluojate, pone Sorensenai.

– Ką jūs sakot, pone Hūle? – ponas Sorensenas pasilenkė į priekį. Veido bruožai buvo tajiški, bet oda ir plaukai buvo balti kaip sniegas, o akys žydros.

Nho patimpčiojo Hariui už rankovės, bet šis patraukė ranką ir atrėmė Sorenseno žvilgsnį. Žinojo, kad pats prašosi bėdos – užėmė grasinančią poziciją, todėl pagal visas žaidimo taisykles ponas Sorensenas prarastų kitų pagarbą, jei dabar ką nors pripažintų. Bet Haris stovėjo vienom kojinėm, prakaitavo kaip kiaulė ir jam jau buvo įgrisusi pagarba, taktas ir diplomatiškumas.

– Esat Kinų kvartale, pone Hūle, ne farangų teritorijoje. Tarp manęs ir Bankoko policijos viršininko nėra jokių nesutarimų. Patarčiau su juo šnektelėti prieš dar ką nors sakant, tada pažadėsiu, kad mes pasistengsime pamiršti šį nemalonų išsišokimą.

– Paprastai policija informuoja banditą apie sulaikytojo teises, o ne atvirkščiai.

Tarp drėgnų raudonų pono Sorenseno lūpų subolavo dantys.

– O, taip, „jūs turite teisę tylėti" ir panašiai. Na, šįkart bus atvirkščiai. Ponai, Vu jus išlydės.

– Jūsų veikla nepakelia dienos šviesos ir, akivaizdu, jūs taip pat, pone Sorensenai. Jūsų vietoje pasirūpinčiau įsigyti kremą nuo saulės, turintį aukštą apsaugos faktorių. Tokių dalykų nepardavinėja kalėjimo pasivaikščiojimo kiemeliuose.

Sorenseno balsas dar truputėlį pažemėjo:

– Neerzinkite manęs, pone Hūle. Bijau, kad per viešnages užsienyje praradau savo tajišką kantrybę.

– Per porą metų už grotų, manau, vėl ją išsiugdysite.

– Vu, palydėk poną Hūlę lauk.

Didžiulis kūnas judėjo neįtikėtinai greitai. Haris užuodė rūgštų kario kvapą ir nespėjo nė krustelėti, kai jį pakėlė ir suspaudė kaip pliušinį meškiuką, ką tik laimėtą atrakcionų parke. Jis bandė išsilaisvinti, bet kiekvieną kartą jam iškvėpus geležiniai gniaužtai dar labiau suspausdavo, lygiai taip smauglys dusina savo auką. Hariui aptemo akyse, bet jis girdėjo, kaip transporto gausmas gatvėje vis garsėja. Po akimirkos jį paleido, ir jis nuskriejo žemyn. Kai atmerkė akis, suprato, kad buvo praradęs sąmonę, tarsi akimirką būtų užsnūdęs. Jis išvydo iškabą hieroglifais, gausybę laidų tarp dviejų telefono stulpų, pilkšvą dangų ir veidą, žiūrintį į jį. Tada grįžo garsai, ir jis išgirdo žodžius, besiliejančius iš burnos veide. Žmogelis rodė pirštu į balkoną ir smarkiai įlenktą savo triratės autorikšos stogą.

– Kaip tu, Hari? – Nho nuvijo šalin autorikšos vairuotoją.

Haris pasižiūrėjo, kaip atrodo. Maudė nugarą, o jo nusmukusios baltos sportinės kojinės ant purvino pilko asfalto atrodė baisiai liūdnai.

– Na, kaip čia pasakius. Manęs ir į „Schrøder" yra neįleidę. Paėmei mano batus?

Haris galėjo tik nusikeikti, pamatęs, kad Nho vos tvardosi neišsišiepęs.

*

– Sorensenas liepė kitą kartą ateiti su arešto orderiu, – pasakė Nho, kai jie įsėdo į automobilį. – Dabar bent jau galime juos apkaltinti smurtu prieš pareigūną.

Haris perbraukė pirštu per ilgą rėžį ant blauzdos.

– Jų neapkaltinsim, tik mėsos kalną. Bet gal jis ką nors mums papasakotų. O kas, beje, čia su jumis, tajais, ir aukščiu?

Pasak Tonjės Vig, aš būsiu jau trečias norvegas, per trumpą laiką ištrenktas pro langą.

– Senas mafijos metodas, jiems taip labiau patinka nei paleisti kulką. Jei vyrukas randamas po langais, policija negali atmesti tikimybės, kad būta nelaimingo atsitikimo. Ranka ranką plauna, byla nutraukiama nieko tiesiogiai neapkaltinus ir visi būna patenkinti. Šautinė žaizda tik komplikuoja reikalus.

Jie sustojo prie raudono šviesoforo signalo. Sena raukšlėta kinė sėdėjo ant kilimo, patiesto ant šaligatvio, ir šiepė savo supuvusius dantis. Jos veidas bolavo mėlyname virpančiame ore.

Aštuonioliktas skyrius

Ragelį pakėlė Aunės žmona.

– Vėlu, – pasakė ji apsimiegojusi.

– Anksti, – pataisė ją Haris. – Atsiprašau, jei skambinu netinkamu metu, bet norėjau pasikalbėti su Stole prieš jam išeinant į darbą.

– Mes kaip tik ketinome keltis, Hari. Luktelk minutėlę, tuoj jį pakviesiu.

– Hari? Ko nori?

– Man reikia šiokios tokios pagalbos. Kas yra pedofilas?

Haris girdėjo, kaip Stolė Aunė suniurnėjo ir apsivertė lovoje.

– Pedofilas? Še tau ir dienos pradžia. Trumpas apibrėžimas būtų, kad tai žmogus, kurį lytiškai traukia mažamečiai.

– O koks būtų ilgesnis apibrėžimas?

– Apie tai žinome ne kažin kiek, bet jei skambintum seksologui, jis greičiausiai išskirtų preferencinius ir situacinius pedofilus. Tipiškas preferencinio pedofilo pavyzdys būtų vyriškis

su saldainiais parke. Paprastai jo pedofilinė orientacija susiformuoja jaunystėje, nebūtinai sukeldama kokius nors išorinius konfliktus. Jis tapatinasi su vaiku, savo elgesį pritaiko prie vaiko amžiaus, o kartais netgi prisiima tariamą tėvo vaidmenį. Seksualiniai veiksmai paprastai būna kruopščiai suplanuoti iš anksto, jis siekia jais išspręsti savo gyvenimo problemas. Klausyk, o man už šitai bus mokama?

– O kas yra situacinis pedofilas?

– Ne tokia aiški grupė. Jų pirminė lytinė orientacija yra nukreipta į kitus suaugusiuosius, o vaikas dažnai būna tik kažkieno pakaitalas, reprezentuojantis kažkokį pedofilo konfliktą. Tipiniai pedofilai paprastai yra pederastai, juos traukia maži berniukai, o šios antros grupės pedofilus dažniausiai traukia mergaitės. Daugelį kraujomaišos atvejų rastum būtent šitoje grupėje.

– Geriau papasakok apie vyrą su saldiniais. Kaip veikia jų smegenys?

– Kaip tavo ir mano, Hari, tik su pora mažų nukrypimų.

– Kokių?

– Visų pirma, negalima per daug apibendrinti, kai kalbama apie žmones. Visų antra, Hari, aš tikrai nesu šios srities ekspertas.

– Žinai daugiau negu aš.

– Na taip, pedofilai paprastai turi menką savivertę ir vadinamąjį trapų seksualumą. Jie nepasitiki savimi, nesugeba susidoroti su suaugusio žmogaus seksualumu, kai su juo susiduria, jaučiasi sutrikę. Tik būdami su vaikais įsivaizduoja valdantys situaciją ir gali įgyvendinti savo potraukius.

– Kokius potraukius?

– Jie tokie pat įvairūs kaip ir kitų žmonių seksualumas. Nuo fiziškai nepavojingo mylavimo iki iššaginimo ir žmogžudystės. Priklauso nuo konkretaus atvejo.

– Ir viso to priežastys slypi vaikystėje ir aplinkoje, ar ne?

– Taip, neretai nusikaltėliai patys būna vaikystėje patyrę lytinę prievartą. Tas pats kaip su vaikais, kuriuos namuose

mušdavo ir kurie vėliau patys pradeda smurtauti prieš sutuoktinį ir vaikus. Jie atkartoja tai, ką matė augdami.

– Kodėl?

– Gal skamba ir beprotiškai, bet tai greičiausiai susiję su tuo, kad matė tokį suaugusiojo pavyzdį ir jiems saugumo jausmą teikia tai, prie ko yra pripratę.

– Kaip juos atskirti?

– Kaip suprasti?

– Ar yra kokių nors ypatingų bruožų, į kuriuos reikėtų atkreipti dėmesį?

Aunė suniurzgėjo.

– Nepyk, Hari, bet nemanau, kad jie kuo nors išsiskiria. Paprastai tai būna vyrai, jie dažnai gyvena vieni ir turi menkus socialinius ryšius. Bet nors jų seksualumas ir yra suluošintas, jie gali kuo puikiausiai veikti kitose gyvenimo srityse. Spėju, rastum jų visur.

– Visur? Kaip tau atrodo, kiek jų yra Norvegijoje?

– Neįmanoma atsakyti. Žiūrint, kokias ribas nustatysi. Ispanijoje amžius, nuo kurio leidžiami lytiniai santykiai, yra dvylika metų, ir kaip tada pavadinti heteroseksualius vyrus, kuriuos jaudrina tik paauglės? Arba vyrą, kuriam nerūpi amžius, jei tik lytinis partneris turi tokių vaiko fizinių bruožų kaip kūnas be plaukų ir minkšta oda?

– Supratau. Jie naudojasi įvairiom maskuotėm, jų daug ir jie visur.

– Gėda kuria gabius kamufliažo meistrus. Dauguma visą gyvenimą mokosi nuslėpti savo potraukį nuo aplinkinių, todėl galiu pasakyt tik tiek, kad jų daug daugiau, nei policija suima už prievartavimą.

– Vienam pastebėtam tenka dar dešimt.

– Ką sakei?

– Nieko. Ačiū, Stole. Be to, užsukau butelį.

– Oho. Kiek dienų?

– Aštuoniasdešimt valandų.

– Sunku?
– Na... Kol kas baubai dar palovy. Maniau, bus blogiau.
– Tu tik pradėjai, turėk galvoje, kad dar bus blogų dienų.
– O kitokių būna?

*

Buvo vakaras, ir taksi vairuotojas, paprašytas nuvežti į Patpongą, padavė Hariui nedidelę spalvotą skrajutę.

– Masažas, *sele*? Geras masažas. Aš vežti.

Blausioje šviesoje jis įžiūrėjo nuotraukas, kuriose tajų merginos šypsojosi lygiai taip pat nekaltai kaip „Thai Air" reklamoje.

– Ne, ačiū, aš tik pavalgyti noriu, – Haris grąžino skrajutę, nors jo sumuštai nugarai masažas būtų buvęs ne pro šalį. Kai iš smalsumo paklausė, kokio tipo tas masažas, taksi vairuotojas parodė tarptautinį ženklą – nykščiu ir smiliumi padaręs apskritimą į jį įkišo kitos rankos smilių.

„Le Boucheron" Patponge parekomendavo Liza, ir maistas atrodė tikrai skaniai, bet Haris neturėjo jokio apetito. Jis atsiprašydamas nusišypsojo padavėjai, nunešusiai lėkštę, ir paliko daug arbatpinigių, kad jie nepagalvotų, jog jis nepatenkintas. Tada išėjo į siautulingą Patpongo gatvės gyvenimą. Skersgatvyje *Soi 1* eismas buvo uždarytas, bet dėl to buvo tik dar daugiau žmonių, kurie kaip kunkuliuojanti upė plaukė ir į viršų, ir į apačią palei prekystalius ir barus. Iš kiekvieno plyšio sienoje dundėjo muzika, prakaituoti vyrai ir moterys kažin ką vaikėsi palei šaligatvius, o žmonių, kanalizacijos ir maisto kvapai bandė užgožti vienas kitą. Jam einant pro šalį buvo atitraukta širma, ir jis išvydo sceną, ant kurios merginos šoko, mūvėdamos privalomas kelnaites su juostelėmis šonuose ir avėdamos aukštakulnius.

– Jokio įėjimo mokesčio, gėrimai po devyniasdešimt batų, – kažkas šaukė jam į ausį.

Haris ėjo toliau, bet atrodė, kad juda vietoje, nes lygiai tas pats buvo visoje sausakimšoje gatvėje. Jis jautė tvinksint paširdžiuose ir negalėjo suprasti, ar čia jo paties širdis, ar duslūs dundesiai, kuriuos skleidžia sunkioji technika, visą parą statanti kolonas naujai Bankoko automagistralei virš Silomo kelio.

Lauko bare mergina ryškiai raudona šilkine suknele užmezgė su juo akių kontaktą ir parodė į kėdę šalia savęs. Haris ėjo toliau, jautėsi tarytum apsvaigęs. Girdėjo riaumojimą, sklindantį iš kito lauko baro, kurio kampe kabėjo televizorius, o kažkokia futbolo komanda, matyt, ką tik įmušė įvartį. Du raudonsprandžiai anglai traukė „West Ham United" himną „Blowing bubbles..." ir susidaužė stiklais.

– Užeik, blondinuk.

Aukšta, liekna moteris sulapsėjo jam ilgomis blakstienomis, atstatė į priekį dideles stangrias krūtis ir užmetė koją ant kojos taip, kad siauros kaip unguriai kelnės nepaliko vietos vaizduotei.

– Ji yra katojus, – pasakė kitas balsas norvegiškai, ir jis atsisuko.

Ten buvo Jensas Brekė. Jam į parankę buvo įsikibusi nedidukė tajė siauru odiniu sijonėliu.

– Iš tikrųjų nuostabu: yra viskas – linkiai, krūtys ir vagina. Kai kuriems vyrams katojai netgi labiau patinka nei originalas. O kodėl gi ne? – Brekė išsišiepė, parodydamas baltus dantis rudame vaikiškame veide. – Vienintelė bėda, žinoma, yra jų dirbtinės vaginos, kurios, kitaip nei tikrų moterų, pačios neišsivalo. Kai tai bus pasiekta, aš pats apsvarstysiu galimybę pasirinkti katojų. Koks jūsų požiūris, pareigūne?

Haris žvilgtelėjo į aukštąją moterį, kuri, išgirdusi žodį „katojus", su akivaizdžiu nepasitenkinimu atsuko jiems nugarą.

– Na... Man nė į galvą neatėjo, kad dalis čia esančių moterų nėra moterys.

– Neįgudusi akis gali lengvai apsigauti, bet galima atskirti iš Adomo obuolio, jo paprastai nesugeba išsioperuoti. Be to,

jos beveik visada galva aukštesnės, būna rėksmingai apsirengusios ir gana agresyviai flirtuoja. Ir jos pernelyg gražios. Paprastai tai jas ir išduoda. Jos nemoka išlaikyti saiko, visada šiek tiek persistengia.

Jis leido nuotaikai kaboti ore, tarsi bandydamas duoti kažkokią užuominą, bet jeigu ir taip, Haris jos nesuprato.

– Kad jau apie tai prakalbom, ar jūs, pareigūne, kur nors nepersistengėt? Kaip matau, pats šlubčiojat.

– Persistengiau tikėdamas vakarietiška pokalbių metodika. Praeis.

– Kas praeis? Tikėjimas ar trauma?

Brekė pažvelgė į Harį su ta pačia sunkiai pastebima šypsena, kurią Haris regėjo po laidotuvių. Tarsi norėtų įtraukti Harį į kažkokį žaidimą. Haris nebuvo nusiteikęs žaidimams.

– Ir tas, ir tas, tikiuosi. Aš jau ruošiausi namo.

– Taip anksti? – neoninė šviesa atsispindėjo prakaituotame Brekės veide. – Tikiuosi rytoj pamatyti jus puikios formos, pareigūne.

Suravongo kelyje Haris pasigavo taksi.

– Masažas, *sele*?

Devynioliktas skyrius

Kai Nho atvažiavo prie viešbučio „River Garden" pasiimti Hario, saulė buvo ką tik pakilusi ir maloningai švietė tarp žemų namų.

Prieš aštuonias jie pasiekė „Barclay Thailand", ir besišypsantis automobilių stovėjimo aikštelės sargas su Džimio Hendrikso šukuosena ir ausine ausyje įleido juos į požeminį garažą. Tarp visų BMW ir mersedesų Nho galų gale visai prie pat liftų rado vienišą lankytojams skirtą stovėjimo vietą.

Nho norėjo palaukti automobilyje, nes jo norvegų kalbos žinios apsiribojo žodžiu *takk*, kurį išmoko iš Hario per kavos pertraukėlę. Liza pusiau juokaudama pareiškė, kad baltieji vietinius gyventojus visada pirmiausia išmoko sakyti žodį „ačiū".

Be to, Nho nepatiko kaimynystė, visi tie brangūs automobiliai tik ir traukiantys vagis. Ir nors garažas buvo su vaizdo stebėjimo kameromis, jis sakė negalintis pasitikėti sargais, kurie pakeldami užkardą muša taktą pagal negirdimą muziką.

Haris liftu pakilo į dešimtą aukštą ir pateko į „Barclay Thailand" registratūrą. Jis prisistatė ir pasižiūrėjo, kiek valandų. Manė, kad reikės Brekės palaukti, bet moteris palydėjo jį atgal į liftą, perbraukė kortele per skaitytuvą ir paspaudė mygtuką P, kuris, kaip ji paaiškino, reiškė kabinetą paskutiniame aukšte. Tada moteris išlipo iš lifto, o Haris kilo į viršų link dangaus.

Kai atsidarė lifto durys, jis pamatė Brekę, stovintį ant rudų spindinčių parketo grindų, pasirėmusį į didelį raudonmedžio stalą, su vienu telefono rageliu prie ausies, o kitu kabančiu per petį. Visa kita kambaryje buvo iš stiklo. Sienos, lubos, kavos staliukas ir netgi kėdės.

– Iki, Tomai. Žiūrėk, kad šiandien tavęs nesuvalgytų. Ir, kaip minėjau, pasisaugok rupijos.

Jis atsiprašydamas nusišypsojo Hariui, paėmė kitą telefono ragelį, žvilgtelėjo į kompiuterio ekrane slenkančią pranešimo eilutę su akcijos trumpiniu ir pasakęs trumpą „taip" padėjo ragelį.

– Kas čia buvo? – paklausė Haris.

– Mano darbas.

– Kas per darbas?

– Šiuo atveju gavau klientui paskolą doleriais.

– Didelės sumos? – Haris pažvelgė į pusiau pasislėpusį migloje Bankoką, nusidriekusį po jais.

– Priklauso nuo to, su kuo lyginsi. Vidutinio Norvegijos savivaldybės biudžeto dydžio.

Vienas iš telefonų suzvimbė, ir Brekė paspaudė vidinės linijos mygtuką.

– Priimk skambučius, Šena, aš užsiėmęs, – ir nelaukdamas patvirtinimo atleido mygtuką.

– Daug reikalų?

Brekė nusijuokė.

– Neskaitai laikraščių? Visoje Azijoje valiutos krinta iki neregėtų žemumų. Visi į kelnes pridarę strimgalviais griebiasi dolerio. Bankai ir maklerių firmos bankrutuoja kas antrą dieną, o žmonės jau pradėjo šokinėti pro langus.

– Bet ne jūs? – pasakė Haris ir nejučiom pasitrynė kryžmenį.

– Aš? Aš esu makleris iš grifų šeimos.

Jis suplasnojo rankomis kaip sparnais ir parodė dantis.

– Mes užsidirbam bet kokiu atveju, jei judesys vyksta ir žmonės perka: „Šou metas yra geras metas", o dabar šou vyksta kiaurą parą.

– Tai tu šiame žaidime esi krupjė?

– Būtent! Gerai pasakyta, reikės prisiminti. Visi kiti idiotai yra lošėjai.

– Idiotai?

– Žinoma.

– Galvojau, kad tokie prekeiviai yra gana gudrūs vyrukai.

– Taip, gudrūs, bet vis tiek idiotai. Nesibaigiantis paradoksas: kuo gudresni tampa, tuo aršiau spekuliuoja valiutų biržoje. Jie geriau nei kas kitas turėtų suprasti, kad ilgą laiką iš ruletės pinigų neuždirbsi. Aš pats gal ir kvailokas, bet tiek dar suprantu.

– Tai pats, Breke, ruletės niekada nežaidi?

– Būna, kad einu lažybų.

– O dėl to pats netampi vienu iš idiotų?

Brekė ištiesė cigarų dėžutę, bet Haris atsisakė.

– Gerai darai. Skonis verčia vemti. Rūkau juos tik todėl, kad manau, jog privalau. Nes galiu sau tai leisti, – jis papurtė

galvą ir įsikišo cigarą į burną. – Esat, pareigūne, matęs „Kazino“? Su Robertu De Niro ir Šeron Stoun?

Haris linktelėjo.

– Atsimeni sceną, kurioje Džo Pešis pasakoja, kad pažįsta vieną vienintelį vyruką, kuris sistemingai uždirba pinigų iš lošimo? Iš tikrųjų ne lošimu jis verčiasi, o lažybomis. Žirgų lenktynės, krepšinio statymai ir panašiai. Tai visai kas kita nei ruletė. – Brekė pasiūlė Hariui kėdę ir pats atsisėdo priešais jį. – Lošimas priklauso nuo sėkmės, o lažybos yra visai kas kita. Lažybose svarbiausi du dalykai – psichologija ir informacija. Laimi gudriausias. Prisimink tą vyruką iš „Kazino“. Jis visą savo laiką skiria informacijai rinkti: apie žirgų genealogiją, kaip jiems sekėsi treniruotėse savaitės pradžioje, kuo juos šėrė, kiek svėrė ryte atsikėlęs žokėjus, – visa informacija, kurią kiti susirinkti arba tingi, arba nesugeba, arba nemoka įvertinti. Tada jis viską apibendrina, susidaro įspūdį, kokie žirgo šansai, ir žiūri, kaip elgiasi kiti žaidėjai. Jeigu kurio nors žirgo šansai yra dideli, jis stato už jį, nepaisydamas to, ar iš tiesų tikisi pergalės. Ilgainiui pinigus susirenka jis. O kiti pralošia.

– Taip paprastai?

Brekė tarsi gindamasis parodė delną ir pažiūrėjo į laikrodį.

– Žinojau, kad japonų investuotojas iš banko „Asahi“ ketino vakar vakare užsukti į Patpongą. Galų gale radau jį skersgatvyje *Soi 4*. Aš jį vaišinau ir traukiau iš jo informaciją iki trijų valandų nakties, tada perleidau jam savo moterį ir grįžau namo. Atėjau šiandien į darbą šeštą ryte ir pradėjau supirkinėti batus. Jis greitai pats pasirodys darbe ir pirks batų už keturis milijardus kronų. Tada aš parduosiu.

– Panašu, kad kalbama apie didelę pinigų sumą, ir panašu į ne visai legalius reikalus.

– Panašu, Hari. Bet tik tiek, – Brekė buvo entuziastingas, kalbėjo kaip vaikėzas, norintis parodyti savo naują žaislą. – Čia ne moralės reikalas. Jeigu nori žaisti aštriai, turi

balansuoti ant legalumo ribos. Taisyklės tam ir reikalingos, kad jas apeitum.

– O laimi tie, kas geriausiai sugeba apeiti?

– Kai Maradona rungtynėse su Anglija įmušė įvartį liesdamas ranka, žmonės sutiko, kad viskas, ko teisėjas nemato, yra gerai, tai žaidimo dalis, – Brekė iškėlė pirštą. – Šiaip ar taip, visa ko esmė neišvengiamai yra šansai. Retkarčiais pralaimi, bet jei žaidi, kai tavo šansai dideli, ilgainiui uždirbi pinigų. – Brekė užgesino cigarą su grimasa veide. – Šiandien mano veiksmus nulėmė tas japonas, bet žinai, kada yra geriausia? Geriausia, kai pats valdai žaidimą. Gali, pavyzdžiui, prieš pat paskelbiant infliacijos dydį JAV, paleisti gandus, kad Grinspenas per privačius pietus prasitarė, esą palūkanos turi kilti. Suklaidink priešininkus. Tik taip susižersi didelį pelną. Po velnių, geriau negu seksas, – Brekė juokėsi ir įsijautęs trypė grindis. – Valiutų birža yra visų biržų motina, Hari, ji yra „Formulė 1“. Lygiai taip pat svaiginanti ir pavojinga. Žinau, kad iškrypėliška, bet aš esu vienas iš tų kontrolės maniakų, kuriems patinka žinoti, kad jie patys atsakingi už tai, kad užsimuša lenktynėse.

Haris apsižvalgė aplinkui. Išprotėjęs profesorius stikliniame kambaryje.

– O jeigu tave sulaikys už greičio viršijimą?

– Tol, kol uždirbu pinigus ir laikausi tam tikrų ribų, visi patenkinti. Be to, firmai taip gaunu daugiausia pajamų. Matai šį kabinetą? Anksčiau jis priklausė „Barclay Thailand“ vadovui. Turbūt įdomu, kaip toks nususęs makleris jį gavo? Matai, maklerių firmoje viską lemia vienas dalykas – kiek tu atneši pinigų. Visa kita tik žiedeliai. Netgi vadovai – jie tik administratoriai, jų darbo vieta ir atlyginimas priklauso nuo mūsų, kurie dirba biržoje. Mano vadovas persikėlė į jaukų kabinetėlį aukštu žemiau, nes pagrasinau, kad su visais savo klientais pereisiu pas konkurentus, jei negausiu didesnės pelno dalies. Ir šito kabineto.

Jis atsisagstė liemenę ir nusivilkęs pakabino ją ant vienos stiklinės kėdės.

– Gana apie mane. Kuo tau galėčiau padėti, Hari?

– Man įdomu, apie ką judu su ambasadoriumi kalbėjotės telefonu jo mirties dieną.

– Jis skambino pasitikslinti, ar neatšauktas mūsų susitikimas. Aš patvirtinau.

– Ir?

– Jis, kaip ir tarėmės, atvyko čia šešioliktą valandą. Gal penkios minutės po. Šena registratūroje pasakytų tikslų laiką, jis pirmiausia užsuko pas ją užsiregistruoti lankytojų sąraše.

– Apie ką kalbėjotės?

– Apie pinigus. Jis turėjo pinigų, kuriuos norėjo investuoti, – nė raumenėlis veide neišdavė, kad Brekė meluotų. – Čia prasėdėjome iki septynioliktos valandos. Tada palydėjau jį į garažą iki automobilio.

– Ar jis buvo pastatytas ten, kur ir mes pastatėme?

– Jei jūs pastatėte lankytojų vietoje, tada taip.

– Ir ten paskutinį kartą jį matei?

– Teisingai.

– Ačiū, tiek tenorėjau, – padėkojo Haris.

– Oho. Ilgas kelias dėl tiek nedaug.

– Kaip ir minėjau, čia tik formalumas.

– Žinoma. Jis gi numirė nuo širdies smūgio, ar ne? – Jensas Brekė šypsojosi puse lūpų.

– Ko gero, – atsakė Haris.

– Aš esu šeimos draugas, – pasakė Jensas. – Niekas nieko nepasakoja, bet aš viską suprantu. Tik tiek, kad žinotum.

Kai Haris atsistojo, atsidarė lifto durys ir įėjo sekretorė, nešina padėklu su stiklinėmis ir dviem buteliukais.

– Vandens prieš išeinant, Hari? Man atsiunčia lėktuvu kartą per mėnesį.

Jis įpylė mineralinio vandens „Farris“ iš Larviko.

– Tiesa, Hari, tas pokalbio laikas, kurį vakar minėjai, neteisingas.

Brekė atidarė spintelės duris sienoje, ir Haris pamatė kažką, kas priminė bankomato skydelį. Brekė suspaudė kelis skaičius.

– Tikslus laikas yra 13 valandų ir 13 minučių, o ne 13 valandų 15 minučių. Galbūt tai nieko nereiškia, bet pamaniau, gal norėsite žinoti tiksliai.

– Laiką sužinojome iš telekomunikacijų bendrovės. Kodėl manai, kad tavo laikas tikslesnis?

– Mano tikrai tikslesnis, – blykstelėjo balti dantys. – Šis įrašymo įrenginys įrašinėja visus mano telefoninius pokalbius. Jis kainuoja pusę milijono kronų ir turi su palydovu susietą laikrodį. Patikėk manim – jis rodo tikslų laiką.

Haris nustebęs pakėlė antakius.

– Ir kas sugalvotų mokėti pusę milijono už magnetofoną?

– Ne taip mažai žmonių, kaip tau atrodo. Dauguma jų – valiutų rinkos makleriai, bet ne vien jie. Jei kiltų ginčas su oponentu, ar telefonu buvo susitarta dėl pirkimo ar pardavimo, pusė milijono greitai pasirodytų menkniekis. Magnetofonas šioje specialioje juostoje automatiškai užfiksuoja laiką skaitmeniniu formatu.

Jis iškėlė juostą, primenančią VHS vaizdo kasetę.

– Laiko niekaip neatsuksi, o jei pokalbis įrašomas, įrašo pakeisti neįmanoma nesugadinant laiko rodmenų. Paslėpti juostą būtų vienintelė išeitis, bet tada kiti gali išsiaiškinti, kad trūksta įrašo iš to laiko tarpo, apie kurį kalbama. Viskas taip nepriekaištingai padaryta tam, kad juosta būtų laikoma tinkamu įrodymu, jei kiltų teisinis ginčas.

– Ar nori pasakyti, kad turi pokalbio su Molnesu įrašą?

– Žinoma.

– Ar galėtume...

– Minutėlę.

Buvo keista girdėti gyvut gyvutėlį balsą žmogaus, kurį ką tik matei gulintį negyvą su peiliu nugaroje.

– Tai trečią valandą, – pasakė ambasadorius.

Balsas buvo monotoniškas, beveik liūdnas. Po šių žodžių jis padėjo ragelį.

Dvidešimtas skyrius

– Kaip tavo nugara? – susirūpinusi paklausė Liza, kai prieš rytinį susirinkimą Haris šlubčiodamas įėjo į kabinetą.

– Geriau, – pamelavo jis ir apsižergė kėdę.

Nho padavė jam cigaretę, bet Rangsanas kostelėjo, todėl Haris jos neprisidegė.

– Turiu porą naujienų, kurios galbūt pakels tau nuotaiką, – pasakė Liza.

– Mano nuotaika puiki.

– Visų pirma nusprendėme susemti Vu. Pažiūrėsim, ką galime iš jo ištraukti, grasindami trejais metais kalėjimo už policininko užpuolimą tarnybos metu. Ponas Sorensenas tvirtina, kad Vu nematė jau keletą dienų, kad jis tik laisvai samdomas darbuotojas. Neturim jokio jo adreso, bet žinom, kad jis dažnai eina pavalgyti į restoraną prie bokso arenos „Ratchadamnoen". Ten lažinamasi iš didelių sumų, todėl paskolų rykliai dažnai trainiojasi aplink, ieškodami naujų klientų arba stebėdami tuos, kurie jiems skolingi. Kita gera naujiena yra ta, kad Sunthornas pasiklausinėjo viešbučiuose, kuriuose, kaip įtariama, teikiamos palydovių paslaugos. Atrodo, kad viename iš jų ambasadorius lankydavosi reguliariai, jo automobilį atpažino iš diplomatinių numerių. Viešbutis pasakoja, kad su juo būdavo moteris.

– Puiku.

Liza atrodė kiek nusivylusi dėl abejingos Hario reakcijos.

– Puiku?

– Jis nusiveždavo panelę Ao į viešbutį ir ten smagindavosi, kas iš to? Ji turbūt nenorėjo jo kviestis į namus. Kiek suprantu, iš šito galime išspausti tik motyvą Hildei Molnes pasmaugti savo vyrą. Arba panelės Ao vaikinui, jeigu ji tokį turi.

– O panelė Ao gali turėti motyvą, jei Molnesas norėjo ją mesti, – pridūrė Nho.

– Daug gerų pasiūlymų, – pasakė Liza. – Nuo ko pradedam?

– Patikrinkit alibi, – pasigirdo iš už laikraščio.

*

Ambasados susitikimų kambaryje panelė Ao pažvelgė į Harį ir Nho nuo verkimo paraudusiomis akimis. Ji kategoriškai neigė bet kokius susitikinėjimus viešbutyje, papasakojo, kad gyvena su seserimi ir motina, bet žmogžudystės vakarą namuose nebuvo. Ji teigė buvusi viena, namo grįžusi labai vėlai, kažkada po vidurnakčio. Kai Nho bandė ją iškvosti, kur ji buvo, prasidėjo verksmai.

– Ao, geriau jau dabar mums papasakokit, – pasiūlė Haris ir suskleidė lango, išeinančio į koridorių, žaliuzes. – Jau vieną kartą mums melavote. Dabar viskas labai rimta. Jūs sakote, kad žmogžudystės vakarą buvote išėjusi, bet niekas negali paliudyti, kur jūs buvote.

– Mano motina ir sesuo...

– Gali paliudyti, kad grįžote namo kažkada po vidurnakčio. Jūsų, Ao, tai negelbsti.

Per mielą lėlės veidelį nubėgo ašaros. Haris atsiduso.

– Turėsite važiuoti su mumis, – pasakė jis. – Jeigu neapsigalvosite ir nepapasakosite, kur buvote.

Ji papurtė galvą, o Haris susižvalgė su Nho. Nho patraukė pečiais ir lengvai suėmė ją už rankos, bet ji kūkčiodama prispaudė galvą prie stalo. Tą pačią akimirką kažkas švelniai pabeldė į duris. Haris jas plačiai atvėrė. Už jų stovėjo Sanpetas.

– Sanpetai, mes...

Vairuotojas prispaudė pirštą prie lūpų.

– Žinau, – sušnabždėjo ir mostu pakvietė Harį išeiti lauk.

Haris uždarė paskui save duris.

– Kas?

– Jūs norite apklausti panelę Ao. Jums įdomu, kur ji buvo žmogžudystės metu.

Haris nieko nesakė. Sanpetas kostelėjo ir ištiesė nugarą.

– Aš melavau. Panelė Ao yra buvusi ambasados automobilyje.

– Ir? – kiek nustebęs tarstelėjo Haris.

– Daug kartų.

– Tai jūs žinojote apie ją ir ambasadorių?

– Ne ambasadorių.

Praėjo pora sekundžių, kol Haris susiprato ir negalėdamas patikėti žiopsojo į senąjį vyriškį.

– Jūs, Sanpetai? Jūs ir panelė Ao?

– Ilga istorija, ir bijau, kad jūs visko nesuprasite, – jis įdėmiai žiūrėjo į Harį. – Tą vakarą, kai mirė ambasadorius, panelė Ao buvo pas mane. Ji nenorėjo pasisakyti, nes tai galėtų mums abiem kainuoti darbus. Artimi santykiai tarp darbuotojų draudžiami.

Haris ranka persibraukė plaukus.

– Žinau, ką galvojate, pareigūne. Kad aš senas žmogus, o ji tik mergaitė.

– Na... Bijau, Sanpetai, kad ne visai suprantu.

Sanpetas nežymiai nusišypsojo.

– Mudu su jos motina kažkada labai seniai, dar prieš jai susilaukiant Ao, buvome mylimieji. Tailande yra toks dalykas, vadinamas *phîi*. Galit tai versti kaip vyresnybę: vyresnis asmuo yra viršesnis už jaunesnį. Bet tai reiškia kiek daugiau. Tai taip pat reiškia, kad vyresnis asmuo yra atsakingas už jaunesnį. Panelė Ao gavo darbą čia, ambasadoje, man rekomendavus, o ji yra šilta ir dėkinga moteris.

– Dėkinga? – išsprūdo Hariui. – Kiek jai buvo metų... – Jis susitvardė. – Ką apie tai mano jos motina?

Sanpetas liūnai nusišypsojo.

– Ji tokia pat sena kaip ir aš ir supranta. Aš skolinuosi panelę Ao tik trumpam. Kol ji susiras vyrą, su kuriuo kurs šeimą. Tai nėra taip jau neįprasta...

Haris sudejavęs atsikvėpė.

– Tai jūs esate jos alibi? O jūs nežinote, ką panelė Ao su ambasadoriumi veikdavo viešbutyje, kuriame jie dažnai lankydavosi?

– Jei ambasadorius važiuodavo į kokį nors viešbutį, tai tikrai ne su Ao.

Haris iškėlė pirštą.

– Jūs jau kartą pamelavote, ir aš galėčiau suimti jus už trukdymą policijai tirti žmogžudystės bylą. Jei dar ką nors turite man papasakoti, tai geriau papasakokit dabar.

Senos rudos akys nemirksėdamos žvelgė į Harį.

– Man ponas Molnesas patiko. Jis buvo mano draugas. Tikiuosi, kad tas, kas jį nužudė, bus nubaustas. Ne kas kitas.

Haris norėjo kažką pasakyti, bet susilaikė.

Dvidešimt pirmas skyrius

Saulė buvo sodriai raudona su oranžinėm juostom. Ji kabojo aukštai virš pilkos Bankoko panoramos tarsi nauja planeta, kuri iš anksto nepranešusi apsireiškė dangaus skliaute.

– Čia yra bokso arena „Ratchadamnoen“, – pasakė Liza, kai tojota su Hariu, Nho ir Sunthornu privažiavo prie pilko mūrinio pastato.

Pora melancholiškai atrodančių juodosios rinkos prekeivių jau apsidžiaugė, bet Liza juos nuvaikė.

– Gal ir neatrodo labai įspūdingai, bet čia yra „The Theatre of Dreams“ atitikmuo Bankoke. Čia visi turi galimybę tapti dievu, jei tik turi greitas kojas ir rankas. Ei, Riki!

Vienas vartų sargas priėjo prie automobilio, o Liza pasitelkė visą savo moterišką žavesį, kurio Haris nė neįtarė ją turint. Po greito žodžių pliūpsnio ir skambaus juoko ji šypsodamasi atsisuko į kitus.

– Paskubėkim suimti Vu. Ką tik gavau du bilietus prie pat ringo sau ir turistui. Ivanas boksuosis šiandien septintas, turėtų būti smagu.

Restoranas buvo iš paprastųjų – laminatas, musės ir vienišas ventiliatorius, iš virtuvės į likusią patalpų dalį pučiantis aliejaus kvapą. Virš prekystalio kabėjo Tailando karališkosios šeimos nuotrauka.

Tik pora stalelių buvo užimti ir jokio Vu nematyti. Nho ir Sunthornas atsisėdo prie atskirų stalelių prie durų, o Liza su Hariu užsiėmė vietas patalpos gilumoje. Haris užsisakė tajišką pavasario suktinuką ir dėl viso pikto kokakolos dezinfekcijai.

– Rikas buvo mano treneris, kai užsiėmiau tajų boksu, – paaiškino Liza. – Svėriau beveik dvigubai daugiau nei berniūkščiai, su kuriais boksuodavausi, buvau trim galvom aukštesnė ir kiekvieną kartą būdavau gerai aptalžoma. Gebėjimą boksuotis čia jie įgauna kartu su motinos pienu. Bet jie tvirtindavo, kad jiems nepatinka mušti moterį. Nors aš negaliu pasakyti, kad būčiau tą pastebėjusi.

– Kas čia su tais karališkais paveikslais? – paklausė Haris ir parodė pirštu. – Man atrodo, visur matau to vaikino atvaizdą.

– Matai. Tautai reikalingi didvyriai. Karališkoji šeima neturėjo vietos žmonių širdyse iki Antrojo pasaulinio karo, kai karalius pirmiausia sugebėjo sudaryti sąjungą su japonais, o vėliau – su amerikiečiais. Jis apsaugojo tautą nuo šiurpių skerdynių.

Haris pakėlė arbatos puodelį link portreto.

– Matyt, tikras žaltys.

– Suprask, Hari, Tailande nejuokaujama su dviem dalykais...

– Karališkąja šeima ir Buda. Dėkui, tiek ir pats suprantu.

Kažkas šmėkštelėjo tarpduryje.

– Laba diena, – sušnabždėjo Liza ir pakėlė beplaukius antakius. – Paprastai tikrovėje jie atrodo mažesni.

Haris neatsisuko. Reikėjo sulaukti, kol Vu bus patiektas maistas. Žmogus su lazdelėmis rankose traukdamas ginklą užtrunka ilgiau.

– Jis atsisėdo, – pasakė Liza. – Viešpatie Dieve, jį reikėtų uždaryti vien dėl išvaizdos. Bet džiaugsimės, jei sulaikysime jį pakankamai ilgai, kad spėtume užduoti keletą klausimų.

– Ką čia paistai? Vyrukas išmetė policininką iš antro aukšto.

– Žinau, bet turiu tave perspėti, kad nepuoselėtum labai didelių vilčių. „Virėjas" Vu tau ne bet kas. Jis dirba vienai iš šeimų, o ji turi gerus advokatus. Mes manom, kad jis nudėjo bent tuziną žmonių, suluošino dešimt kartų daugiau ir vis tiek savo biografijoje turi tik šūdelį.

– „Virėjas"? – Haris puolė prie savo dar garuojančio pavasario suktinuko, kurį jam ką tik padėjo ant stalo.

– Jis gavo šitą pravardę prieš porą metų. Pas mus pakliuvo viena Vu aukų, man atiteko byla ir dalyvavau, kai buvo pradėtas skrodimas. Lavonas buvo išgulėjęs lauke keletą dienų ir buvo toks išsipūtęs nuo dujų, kad priminė juodą ir mėlyną futbolo kamuolį. Tos dujos nuodingos, todėl patologas prieš pradurdamas liepė mums išeiti iš patalpos ir užsidėjo kaukę. Aš stovėjau prie lango ir žiūrėjau. Pilvo oda net suplazdėjo, kai jis prapjovė lavoną, o dujoms išsiveržus galėjai matyti žalią jų atspalvį.

Haris nuskriausto žmogaus mina padėjo suktinuką atgal į lėkštę, tačiau Liza jo nepaisė.

– Bet pribloškė tai, kad jo viduje knibždėte knibždėjo gyvių. Kai juodi padarėliai išropojo iš skrandžio, nusileido ant žemės ir savo greitomis kojytėmis mikliai išsilakstė po kampus, patologas atsitraukė prie sienos, – Liza smiliais pavaizdavo ragus ant kaktos. – Velnio vabalai.

– Vabalai? – Hario veidas net persikreipė – Aš maniau, kad jie į lavonus nelenda.

– Kai mirusįjį radom, jis buvo su plastikiniu vamzdeliu burnoje.

– Jis...

– Kinų kvartale ant grotelių kepti vabzdžiai yra delikatesas. Vu vargšelį šėrė per prievartą.

– Praleidęs kepimą ant grotelių?

Haris nustūmė nuo savęs lėkštę.

– Nuostabūs padarai tie vabzdžiai, – kalbėjo Liza. – Ar gali įsivaizduoti, kaip jie galėjo išgyventi skrandyje su nuodingomis dujomis ir visa kita?

– Ne, bet ir nenoriu apie tai galvoti.

– Per aštru?

Hariui prireikė poros sekundžių, kad suprastų, jog ji turi omeny maistą. Jis buvo nustūmęs lėkštę prie pat stalo krašto.

– Priprasi, Hari, tik reikia pamažu pratintis. Ar žinai, kad egzistuoja daugiau nei trys šimtai tradicinių tajiškų patiekalų? Siūlyčiau pasiimti su savimi porą receptų, kai važiuosi namo, – nustebinsi savo merginą virtuvėje.

Haris kostelėjo.

– Arba mamą, – pridūrė Liza.

Haris papurtė galvą.

– Atsiprašau, ir jos neturiu.

– Tai aš turėčiau atsiprašyti, – pasakė ji, bet tuoj užsičiaupė. Padavėjas jau nešė maistą Vu.

Iš dėklo ant diržo ji išsitraukė juodą tarnybinį pistoletą ir atleido saugiklį.

– „Smith & Wesson 650“, – įvertino Haris. – Stipru.

– Lik už manęs, – įspėjo Liza ir atsistojo.

Kai Vu pakėlė galvą ir įsistebeilijo į inspektorės vamzdžio žiotis, jo veido išraiška nė kiek nepasikeitė. Kairėje rankoje jis laikė valgymo lazdeles, o dešinė buvo paslėpta po stalu ant kelių. Liza kažką suviauksėjo tajiškai, bet Vu apsimetė, kad

negirdi. Nepajudindamas galvos akimis apžvelgė patalpą, pastebėjo Nho ir Sunthorną ir stabtelėjo ties Hariu. Silpna šypsenėlė nuvilnijo lūpomis.

Liza šūktelėjo dar kartą, ir Haris pajuto, kaip dilgčioja sprando oda. Pistoleto gaidukas pakilo, ir Vu ištraukė ranką iš po stalo. Tuščia. Haris girdėjo, kaip Liza kvėpuodama sušnypštė pro dantis. Vu žvilgsnis vis dar buvo nukreiptas į Harį, kai Nho ir Sunthornas uždėjo jam antrankius. Jie išvedė jį lauk, atrodė kaip cirko numeris su dviem nykštukais ir raumenų kalnu.

Liza įsikišo pistoletą atgal į dėklą.

– Man atrodo, tu jam nepatinki, – pareiškė ji ir parodė į lazdeles, kurios buvo įsmeigtos į ryžių dubenėlį taip, kad žiūrėtų tiesiai į viršų.

– Kodėl?

– Tai senas tajų ženklas, kuris reiškia, kad jis linki tau mirties.

– Gāli stotis į eilę, – Haris prisiminė, kad turėtų paprašyti, jog jam paskolintų pistoletą.

– Eime, pažiūrėsim, gal prieš eidami miegoti gausim truputėlį veiksmo, – paragino Liza.

*

Pakeliui į bokso salę juos pasitiko ekstazės apimtos minios riksmai ir instrumentinis orkestras, kuris dundėjo ir cypė tarsi apsirūkęs mokyklos ansamblis.

Į ringą ką tik įžengė du boksininkai su spalvingomis galvos juostomis ir medžiagos skiautėmis ant abiejų rankų.

– Mūsų vyrukas Ivanas su mėlynais šortais, – pranešė Liza.

Prie stadiono ji atėmė iš Hario visus banknotus, kuriuos jis turėjo kelnių kišenėse, ir atidavė juos vienam lažybų tarpininkui.

Juodu susirado savo vietas pirmoje eilėje už teisėjo, ir Liza patenkinta sučepsėjo. Ji persimetė pora žodžių su kaimynu.

– Taip ir maniau, – pasakė, – nieko nepraleidom. Jei nori pamatyti tikrai gerų kovų, reikia eiti antradieniais. Arba ketvirtadieniais į „Lumpini“. O šiaip čia pilna... pats supranti.

– Sultinio porų.

– Ko?

– Sultinio porų. Mes jas taip vadinam norvegiškai. Kai tarpusavyje varžosi du prasti čiuožėjai.

– Sultinio?

– Tada eini nusipirkti sultinio.

Lizai juokiantis jos akys pavirto į du siaurus blizgančius brūkšnelius. Haris nusprendė, kad jam iš principo patinka žiūrėti ir girdėti, kaip juokiasi inspektorė.

Abu boksininkai nusitraukė nuo galvos juostas, ėjo ratu ringe ir atliko kažkokį ritualą – priglaudė galvą prie kampinių ringo stulpelių, priklaupė ir stryktelėjo porą lengvų žingsnelių.

– Tai vadinasi *ram muay,* – paaiškino Liza. – Jie šoka, kad pagerbtų savo *khruu,* guru, ir tajų bokso angelą sargą.

Muzika nutilo, ir Ivanas nuėjo į savo kampą, kur su treneriu suglaudė galvas ir rankas.

– Jie meldžiasi, – pasakė Liza.

– O jam reikia? – paklausė Haris susirūpinęs. Jam atrodė, kad kišenėse turėjo visai gražią pinigų sumelę.

– Nereikia, jeigu sugebės pateisinti savo vardą.

– Ivano?

– Visi boksininkai išsirenka sau vardą. Ivanas taip pasivadino pagal Ivaną Hipolitą, olandą, kuris laimėjo kovą „Lumpini“ stadione 1995 metais.

– Tik vieną kovą?

– Jis vienintelis užsienietis, kada nors laimėjęs „Lumpini“ stadione. Vienintelis.

Haris atsisuko į ją pažiūrėti, ar iš jos veido išraiškos matyti kokia nors dviprasmybė, bet kaip tik tada suskambo gongas ir prasidėjo kova.

Boksininkai atsargiai artinosi vienas prie kito, išlaikė nemažą atstumą ir sukinėjosi vienas aplink kitą. Vienas mostas buvo nesunkiai atmuštas, o atsakomasis spyris baigėsi ore. Muzika sustiprėjo kaip ir minios palaikymo šūksniai.

– Jie tik šiek tiek apšyla, – sušuko Liza.

O tada jie puolė vienas ant kito. Akimirksniu virto kojų ir rankų sūkuriu. Viskas vyko taip greitai, kad Haris nelabai ką matė, bet Liza dejavo. Ivanui iš nosies jau bėgo kraujas.

– Jam pataikė alkūne, – pasakė ji.

– Alkūne? Argi to nematė teisėjas?

Liza šypsojosi.

– Nėra draudžiama smūgiuoti alkūne. Netgi atvirkščiai. Už smūgius rankomis ir spyrius gauni taškų, bet nokautus dažniausiai atneša alkūnės ir keliai.

– Turbūt dėl to, kad jų spyrių technika ne tokia gera kaip karatistų.

– Būčiau su tokiais pasisakymais atsargesnė, Hari. Prieš keletą metų Honkongas atsiuntė penkis geriausius savo kung fu meistrus į Bankoką, kad pažiūrėtų, kuris stilius yra efektyviausias. Apšilimas ir ceremonijos užtruko kiek ilgiau nei valandą, bet tos penkios kovos, kartu sudėjus, truko šešias su puse minutės. Tada penkios greitosios nulėkė į ligoninę. Spėk, ką jos išvežė?

– Na, jokio pavojaus, kad šįvakar taip nutiktų, – Haris demonstratyviai nusižiovavo. – Čiagi... eina sau!

Ivanas pagriebė varžovą už sprando ir staigiu kaip žaibas judesiu nulenkė jo galvą, o tuo pat metu jo kairysis kelis pakilo kaip katapulta. Varžovas krito atbulas, bet sugebėjo rankomis užsikabinti už virvių ir liko kaboti tiesiai priešais Lizą ir Harį. Kraujas tryško ir taškėsi ant ringo grindų, tarsi kažkur būtų prakiuręs vamzdis. Haris girdėjo nepatenkintų žmonių šūksnius ir suprato, kad jis atsistojo nuo kėdės. Liza jį pasodino.

– Grožis! – sušuko ji. – Matei, koks greitas buvo Ivanas? Sakiau, kad jis smagus, ar nesakiau?

Boksininkas su raudonais šortais pasuko galvą, ir Haris jį matė iš šono. Įžiūrėjo, kaip oda aplink akis kyla nuo priplūstančio kraujo. Atrodė kaip pripučiamas čiužinys.

Harį apėmė keistas pykinantis *déjà vu*, kai Ivanas prisiartino prie bejėgio varžovo, kuris jau vargiai besuprato, kad yra bokso ringe. Ivanas neskubėjo, tyrinėjo varžovą tarsi gurmanas, kuris mąsto, ar jam pradėti laužti viščiuko sparnelį, ar šlaunelę. Nuošalyje, tarp boksininkų, Haris įžiūrėjo teisėją. Jis buvo pakreipęs galvą ir nuleidęs rankas prie šonų. Haris suprato, kad teisėjas neketina nieko daryti, ir pajuto, kad širdis daužosi į šonkaulius. Instrumentinis trio nebeskambėjo kaip Nepriklausomybės dienos paradas, jis visai atleido vadžias ir pūtė ir trankė apimtas ekstazės.

Stop, pagalvojo Haris, bet tą pačią akimirką išgirdo savo paties balsą:

– Trenk!

Ivanas trenkė.

Haris nebesekė skaičiavimo. Jis nematė, kaip teisėjas pakėlė Ivano ranką į viršų, nematė nugalėtojo *wai* visiems keturiems ringo kampams. Jis žiopsojo į drėgnas suskilinėjusias cemento grindis sau prieš kojas, kur iš raudono kraujo lašo bandė ištrūkti mažas vabzdys. Įsipainiojęs į įvykių ir atsitiktinumų sūkurį, brendantis iki kelių kraujyje. Jis vėl buvo kitoje šalyje, kitu metu ir pabudo tik tada, kai ranka tvojo jam tarp menčių.

– Nugalėjom! – sustaugė Liza jam į ausį.

*

Jie stovėjo eilėje pasiimti pinigų iš lažybų tarpininko, kai Haris išgirdo gerai pažįstamą balsą, norvegiškai sakantį:

– Nuojauta man kužda, kad pareigūnas lažinosi protingai, o ne vien pasikliovė sėkme. Tokiu atveju sveikinu.

– Na, – tarė Haris ir atsisuko. – Inspektorė Kramli tvirtina esanti žinovė, tai galbūt su teisybe ir nelabai prasilenkta.

Jis pristatė inspektorę Jensui Brekei.

– O jūs irgi lažinotės? – paklausė Liza.

– Vienas draugas pakuždėjo, kad Ivano priešininkas truputėlį persišaldęs. Netikusi liga. Keista, kokių pasekmių gali turėti toks dalykas, ar ne panele Kramli? – Brekė plačiai nusišypsojo ir atsigręžė į Harį. – Aš sumaniau pabūti įžūlus ir paklausti, ar negalėtum man trupučiuką padėti, Hūle. Atsivedžiau su savimi Molnesų dukrą ir iš tikrųjų turėčiau parvežti ją namo, bet vienas iš mano svarbiausių klientų JAV ką tik paskambino į mobilųjį, todėl turiu grįžti į kontorą. Tikras chaosas, doleris lipa per lubas, o jis turi porą autobusų, prikrautų batų.

Haris pažiūrėjo ta kryptimi, kur linktelėjo Brekė. Atsirėmusi į mūrinę sieną ir pusiau pasislėpusi tarp žmonių, skubančių iš stadiono, stovėjo Runa Molnes, vilkinti „Adidas" marškinėliais ilgomis rankovėmis. Ji buvo ant krūtinės sukryžiavusi rankas ir žiūrėjo į priešingą pusę.

– Kai jus pastebėjau, prisiminiau, kad Hildė Molnes pasakojo, jog gyveni ambasados bute prie upės. Labai didelis lankstas nebus, jei kartu važiuosite taksi. Aš pažadėjau jos motinai ir taip toliau...

Brekė numojo ranka parodydamas, kad toks motiniškas rūpestis yra, žinoma, perdėtas, bet vis tiek būtų geriausia, jei pažadas būtų ištesėtas.

Haris dirstelėjo į laikrodį.

– Žinoma, kad parveš, – įsiterpė Liza. – Vargšė mergaitė. Nieko keisto, kad pastaruoju metu motina taip persigandusi.

– Žinoma, – sutiko Haris ir išspaudė šypseną.

– Puiku, – tarė Brekė. – Ai, taip, dar vienas dalykas. Gal galit būti geri ir paimti už mane ir mano pelną? Turėtų užtekti taksi. Jei liks, tai turit kokį policijos fondą našlėms ar ką nors panašaus.

Jis padavė Lizai čekį ir pradingo. Pamačiusi skaičius ji išpūtė akis.

– Kažin ar nepritrūksim našlių, – pasakė ji.

Runa Molnes neatrodė labai patenkinta, kad ją lydės namo.

– Ačiū, pati sugebu, – pareiškė ji. – Bankoke yra maždaug taip pat pavojinga kaip Eštos centre pirmadienio vakarą.

Haris, niekada nebuvęs Eštoje pirmadienio vakarą, sustabdė taksi ir atidarė jai dureles. Ji nenorom įlipo į vidų, sumurmėjo adresą ir įsispoksojo pro langą.

– Aš liepiau jam važiuoti į „River Garden“, – pranešė ji po kurio laiko. – Tau iki ten reikia, ar ne?

– Man rodos, buvo sakyta, kad jūs, panele, keliausit namo pirma.

– Panele? – ji nusijuokė ir pažiūrėjo į jį juodom kaip motinos akim. Beveik suaugę antakiai darė ją panašią į laumę. – Kalbi kaip mano teta. Kiek tau iš tikrųjų metų?

– Metų būna tiek, kiek jautiesi turintis, – atkirto Haris. – Jei taip, tai man turėtų būti apie šešiasdešimt.

Runa smalsiai dirstelėjo į jį.

– Aš noriu gerti, – išrėžė ji netikėtai. – Jei pastatysi išgerti, paskui galėsi palydėti iki pat durų.

Haris atsivertė tėvo per kiekvienas Kalėdas dovanojamą kalendorių iš „Sparebanken Nor“, susirado Molnesų adresą ir bandė atkreipti taksi vairuotojo dėmesį.

– Pamiršk, – pasakė ji. – Aš ir toliau kartosiu, kad važiuotų į „River Garden“, o jis pagalvos, kad bandai laimę, ir klausys manęs. Tau reikia scenos?

Haris pastukseno vairuotojui per petį, o Runa taip suspiegė, kad vairuotojas staigiai paspaudė stabdžius ir Haris trinktelėjo galvą į lubas. Vairuotojas atsisuko, Runa pasiruošė vėl spiegti, ir Haris pasiduodamas iškėlė rankas.

– Gerai, gerai. Kur tada? Patpongas, man regis, pakeliui.

– Patpongas? – ji pavartė akis. – Tu tikrai senas. Ten lankosi tik ištvirkę seniai ir turistai. Mes važiuosim į Siamo aikštę.

Ji persimetė pora žodžių su vairuotoju, o Hariui tai nuskambėjo kaip nepriekaištinga tajų kalba.

– Ar turi draugę? – paklausė ji, kai vėl pagrasinusi iškelti sceną gavo alaus.

Jie įsitaisė dideliame lauko bare ant plačių, didingų laiptų viršaus, kur buvo pilna jaunų žmonių, studentų, kaip spėjo Haris, jie sėdėjo ir žiūrėjo į lėtai judantį eismą ir vienas į kitą. Runa kreivai dėbtelėjo į Hario apelsinų sultis, bet užaugusi tokioje šeimoje greičiausiai buvo pratusi prie abstinentų. O gal ir ne. Haris įtarė, kad Molnesų šeimoje buvo laikomasi ne visų nerašytų partijos taisyklių.

– Ne, – atsakė Haris ir pridūrė: – Kodėl, po galais, visi šito klausinėja?

– Po galais, netgi šitaip? – Runa susirangė ant kėdės. – Bet turbūt daugiausia klausinėja merginos, ar ne?

Jis numykė:

– Bandai mane sugėdyti? Verčiau papasakok apie savo vaikinus.

– Apie kurį?

Ji laikė kairę ranką paslėpusi ant kelių, o dešine pakėlė alaus bokalą. Jos lūpose žaidė šypsena, kai neatitraukdama nuo jo žvilgsnio ji atlošė galvą.

– Jei manai, kad aš nekalta, klysti.

Haris vos nepaspringo gurkšniu ir vos neapspjovė viso stalo apelsinų sultimis.

– Kodėl turėčiau būti? – pasakė Runa ir pridėjo alaus bokalą prie lūpų.

Būtent, kodėl turėtum, pagalvojo Haris ir pastebėjo, kaip jai ryjant ties gerklomis sujudėjo oda. Prisiminė, ką Jensas Brekė sakė apie Adomo obuolį: kad jo išoperuoti dažniausiai negali.

– Nustebai? – Runa pastatė alaus bokalą ant stalo ir staiga atrodė labai rimta.

– Kodėl turėčiau? – Hario atsakymas nuskambėjo kaip jos žodžių aidas, ir jis paskubėjo pridurti: – Aš ir pats pirmą kartą pasimylėjau tavo amžiaus.

– Bet ne tada, kai buvai trylikos, – atrėžė ji.

Haris įkvėpė, susimąstė ir lėtai iškvėpė pro dantis. Gal verčiau šitos temos nebetęsti?

– Mat kaip. O kiek jam buvo metų?

– Paslaptis, – jos veide vėl pasirodė erzinanti išraiška. – Geriau papasakok, kodėl neturi merginos.

Akimirką Haris jau buvo bepasakąs, impulsyviai, gal kad pažiūrėtų, ar galėtų atsilyginti taip pat šokiruodamas. Papasakotų, kad tos dvi moterys, kurias nuoširdžiai galėtų prisipažinti mylėjęs, mirusios. Pirmoji nuo savo pačios rankos, antroji – nuo žudiko.

– Ilga istorija, – pasakė jis. – Aš jas praradau.

– Jas? O jų buvo ne viena? Tai dėl to ir išsiskyrė su tavim, jei su abiem vienu metu buvai, ar ne taip?

Haris girdėjo jos balse vaikišką entuziazmą ir juoką. Jis pradėjo svarstyti, kokie santykiai galėtų būti tarp jos ir Jenso Brekės.

– Ne, – pasakė jis. – Aš tiesiog nepakankamai gerai jas saugojau.

– Dabar jau rimtai atrodai.

– Atsiprašau.

Jie sėdėjo tylėdami. Ji lupinėjo alaus butelio etiketę. Pakėlė akis į Harį. Atrodė, tarsi bandytų apsispręsti. Alaus etiketė nusilupo.

– Eime, – pasakė ji ir paėmė Harį už rankos. – Aš tau kai ką parodysiu.

Jie nulipo laiptais pro studentus, nužingsniavo šaligatviu ant siauro pėsčiųjų tilto, einančio virš plataus prospekto. Vidury tilto jie sustojo.

– Pažiūrėk, – tarė ji. – Argi ne gražu?

Haris pažvelgė į transporto srautą, plaukiantį link jų ir nuo jų. Kelias nusidriekė, kiek tik akys matė, o automobilių, motociklų ir autorikšų šviesos atrodė kaip lavos upė, sutirštėjanti į auksinę juostą tolumoje.

– Atrodo kaip vinguriuojanti gyvatė su šviečiančiu raštu ant nugaros, matai? – Ji persisvėrė per turėklus. – Žinai, kas keista? Aš žinau, kad šiame mieste yra žmonių, kurie galėtų mane nužudyti, kad gautų tai, ką dabar turiu kišenėse. Ir vis tiek čia niekada nesu bijojusi. Norvegijoje savaitgaliais mes visada važiuodavome į trobelę kalnuose. Tą trobelę ir visus aplinkinius takelius pažįstu kaip savo penkis pirštus. O per kiekvienas atostogas važiuodavom į Eštą, kur visi vieni kitus pažįsta, o parduotuvės apkalbos patenka į vietinio laikraščio puslapius. Ir vis tiek saugiausiai jaučiuosi čia. Kur žmonių pilna ant kiekvieno kampo ir nė vieno iš jų nepažįstu. Ar ne keista?

Haris nesumojo, ką atsakyti.

– Jei nuo manęs priklausytų, norėčiau čia gyventi visą likusį gyvenimą. Ir tada ateičiau čia bent kartą per savaitę, ir tik stovėčiau ir žiūrėčiau.

– Žiūrėtum į eismą?

– Eismą. Aš myliu eismą. – Staiga ji atsisuko. Jos akys žibėjo. – O tu ne?

Haris papurtė galvą. Runa vėl nusisuko veidu į kelią.

– Gaila. Spėk, kiek automobilių būtent dabar gali būti Bankoko keliuose? Trys milijonai. Ir kiekvieną dieną šis skaičius išauga trim tūkstančiais. Bankoke vairuotojas automobilyje vidutiniškai praleidžia nuo dviejų iki trijų valandų per dieną. Esi girdėjęs apie „Comfort 100“? Gali nusipirkti degalinėse, čia tokie maišeliai, į kuriuos gali siusioti, kai stovi kamštyje. Kaip tau atrodo, ar eskimai turi žodį apibūdinti eismui? Arba maoriai?

Haris patraukė pečiais.

– Tik pagalvok, kiek jie praranda, – kalbėjo ji. – Jie gyvena vietovėse, kur negali maudytis tokioje žmonių jūroje kaip čia. Iškelk ranką... – Ji pagriebė jo ranką ir iškėlė į viršų. – Jauti? Kad vibruoja? Tai visų aplink mus esančių žmonių energija. Ji ore. Jeigu miršti ir manai, kad niekas negali tavęs išgelbėti, gali išeiti į lauką, iškelti rankas į orą ir pasisemti šiek tiek tos energijos. Gali gyventi amžinai. Nemeluoju!

Jos akys spinduliavo, visas veidas spinduliavo, ir ji priglaudė Hario ranką sau prie skruosto.

– Jaučiu, kad tu ir taip ilgai gyvensi. Labai ilgai. Net ilgiau už mane.

– Nekalbėk taip, – paprašė Haris. Jos oda degė jam prie delno. – Prišauksi nelaimę.

– Geriau jau nelaimė nei išvis nieko. Tėtis taip sakydavo.

Jis atitraukė ranką.

– Ar nori gyventi amžinai? – sušnabždėjo ji.

Haris sumirksėjo, žinodamas, kad smegenys įamžino šią akimirką kaip nuotrauką ant pėsčiųjų tilto su žmonėmis, skubančiais pro šalį, ir mirgančia jūros gyvate apačioje. Taip žmonės fotografuoja lankomas vietas, nes žino, kad ten ilgai neužsibus. Jis buvo patyręs tą anksčiau: vieną naktį skriedamas į vandenį Frognerio baseine, kitą naktį Sidnėjuje, kai vėjas plaikstė raudonų plaukų sruogas, ir šaltą vasario popietę Fornebu, kai Sėsė stovėjo spaudos fotografų blyksčių krušoje ir jo laukė. Žinojo, kad kas benutiktų, jis visada galės atgaminti tuos vaizdinius, jie niekada neišbluks, priešingai – su metais bręs ir įgaus daugiau skonio.

Tą pačią akimirką jis pajuto lašą sau ant veido. Ir dar vieną. Nustebęs pažvelgė į viršų.

– Man kažkas sakė, kad iki gegužės nelis, – pasakė jis.

– Mangų lietus, – atsiliepė Runa ir atsuko veidą į dangų. – Pasitaiko. Reiškia, kad mangai sunoko. Po minutėlės pils kaip iš kibiro. Eime...

Haris buvo beužmiegąs. Garsai nebebuvo tokie įkyrūs. Be to, jis pastebėjo, kad transporto triukšme yra šioks toks ritmas, jį galima nuspėti. Pirmą naktį jis prabusdavo dėl netikėto garsaus kaukimo. Po kelių naktų, matyt, prabusdavo, jei nebekaukdavo. Kriokimas iš prakiurusio duslintuvo pasigirsdavo neatsitiktinai, jis turėjo savo vietą šiame iš pirmo žvilgsnio chaotiškame pasaulyje. Tik reikėjo laiko prie viso to priprasti, kaip kad reikia laiko priprasti balansuoti ant besisupančio laivo denio.

Jis sutarė su Runa susitikti rytoj, kavinėje prie universiteto, kad užduotų keletą klausimų apie tėvą. Kai ji išlipo iš taksi, jai nuo plaukų vis dar lašėjo.

Pirmą kartą po ilgo laiko Haris sapnavo Birgitą. Jos plaukus, limpančius prie blyškios odos. Bet ji šypsojosi ir buvo gyva.

*

Advokatas per keturias valandas ištraukė Vu iš areštinės.

– Daktaras Lingas, jis dirba Sorensenui, – per rytinį susirinkimą paaiškino Liza ir atsiduso. – Nho spėjo tik paklausti Vu, kur jis buvo žmogžudystės dieną, tuo viskas ir baigėsi.

– O ką tavo mobilusis melo detektorius išsiaiškino iš jo atsakymo?

– Nieko, – atsiliepė Nho. – Jis nenorėjo mums nieko pasakoti.

– Nieko? Po velnių, o aš maniau, kad jūs čia gerai įvaldę kankinimą vandeniu ir elektrošoką.

– Būkit geri, pasakykit kas nors, kad turim gerų naujienų, – tarstelėjo Liza.

Sušnarėjo laikraščio popierius.

– Dar kartą paskambinau į viešbutį „Maradiz“. Tas, su kuriuo kalbėjau anąsyk, tepasakė, kad farangas su moterimi pas

juos atvažiuodavo ambasados automobiliu. Tas, su kuriuo kalbėjau šiandien, sakė, kad moteris buvo baltaodė ir jie tarpusavyje kalbėjo kalba, kuri jam priminė vokiečių arba olandų.

– Norvegų, – nusprendė Haris.

– Aš bandžiau iškvosti, kaip juodu atrodė, bet patys žinot, kaip yra...

Nho ir Sunthornas išsišiepė ir nuleido žvilgsnius į grindis. Visi tylėjo.

– Kas kaip? – susidomėjo Haris.

– Mes visi atrodom vienodai, – atsiduso Liza. – Sunthornai, nuvažiuok ir parodyk jiems keletą nuotraukų, pažiūrėsim, ar atpažins ambasadorių ir jo žmoną.

Haris suraukė nosį.

– Vyrui su žmona turėti meilės lizdelį už du šimtus dolerių už naktį pora kilometrų nuo ten, kur gyvena? Ar ne šiek tiek iškrypėliška?

– Darbuotojas, su kuriuo kalbėjau, sakė, kad jie pasilikdavo savaitgaliui, – paaiškino Rangsanas. – Gavau keletą datų.

– Lažinuosi iš vakar dienos pelno, kad ten nebuvo žmona, – pareiškė Haris.

– Gal ir ne, – sutiko Liza. – Šiaip ar taip, nelabai tikėtina, kad tai mus kur nors nuves.

Ji baigė susirinkimą. Liepė visiems likusią dienos dalį skirti darbui su kitų bylų popieriais, kuriuos apleido nusprendus, kad reikia teikti pirmenybę Norvegijos ambasadoriaus nužudymui. Visi išėjo, bet Haris liko sėdėti.

– Tai ištraukėm kortelę „Grįžk atgal į pradžią“? – paklausė jis.

– Gerai pagalvojus, ten visąlaik ir stovėjom, – atsakė Liza. – Matyt, kad bus, kaip norit.

– Kaip norim?

– Šiandien ryte kalbėjau su policijos viršininku. Jis vakar kalbėjo su ponu Torhiusu, šis teiravosi, kiek laiko dar ketiname tęsti tyrimą. Norvegijos valdininkai nori per savaitę matyti

rezultatus, jei turime ką nors konkretaus. Policijos viršininkas jam paaiškino, kad byla yra Tailando reikalas, o žmogžudysčių bylų taip paprastai nenutraukiame. Bet po pietų jam paskambino iš mūsų Teisingumo ministerijos. Matyt, Hari, buvo gera mintis paturistauti, kol galėjai, nes, ko gero, teks pradėti galvoti apie kelionę namo jau penktadienį. Nebent, kaip minėjau, kas nors paaiškėtų.

*

– Hari!

Tonjė Vig pasitiko jį registratūroje paraudusiais skruostais ir tokiomis raudonomis lūpomis, kad jis įtarė ją pasidažius prieš pat išeinant iš kabineto.

– Mums reikia išgerti arbatos, – tarė ji. – Ao!

Jam atėjus, Ao nieko nesakydama baikščiai į jį spoksojo, ir nors jis paskubėjo pareikšti, jog apsilankymas nieko bendro su ja neturi, pastebėjo, kad jos žvilgsnis buvo tarsi antilopės, kuri geria, nuolat dairydamasi liūtų. Ao atsuko jiems nugarą ir nuėjo.

– Graži mergina, – pasakė Tonjė ir įdėmiai pažiūrėjo į Harį.

– Nuolanki, – atsiliepė jis. – Jauna.

Tonjė atrodė patenkinta atsakymu ir nusivedė jį į kabinetą.

– Aš, tiesą sakant, vakar bandžiau tau prisiskambinti, – sučiulbėjo ji. – Bet tavęs, ko gero, nebuvo namie.

Haris matė, kad Tonjė laukia, kol jis paklaus, kodėl ji skambinusi, bet patylėjo. Ao pasirodė su arbata, jis palaukė, kol mergina išeis.

– Man reikia šiek tiek informacijos, – prabilo jis.

– Kokios?

– Kadangi tu esi *chargé d'affaires*, kai ambasadoriaus nėra, spėju, kad žinai, kada jis būdavo išvykęs.

– Žinoma.

Jis perskaitė keturias datas, o Tonjė sutikrino jas su savo kalendoriumi. Ambasadorius buvo išvykęs visomis minimomis

datomis. Tris kartus į Čiang Mają ir vienąkart į Vietnamą. Haris neskubėdamas užsirašė ir kalbėjo toliau:

– Ar ambasadorius pažinojo kitų norvegių moterų Bankoke, išskyrus savo žmoną?

– Ne... – atsakė Tonjė. – Kiek žinau, ne. Na, aišku, išskyrus mane.

Haris prieš paklausdamas palaukė, kol ji pastatys ant stalo puodelį.

– Ką pasakysi į tai, kad aš manau, jog su ambasadoriumi turėjai romaną?

Tonjei Vig atvipo žandikaulis. Ji buvo norvegiškos dantų priežiūros pažiba.

– O jergau! – aiktelėjo ji taip akivaizdžiai ironizuodama, kad Haris iš jos aiktelėjimo galėjo tik konstatuoti, jog „jergau" vis dar yra kai kurių moterų žodyne.

Jis kostelėjo.

– Aš manau, kad judu su ambasadoriumi būtent tomis dienomis lankėtės viešbutyje „Maradiz", o jei tai tiesa, turiu paprašyti paaiškinti, kokie buvo jūsų santykiai ir kur tu buvai tą dieną, kai jis mirė.

Keista, kad toks baltas žmogus kaip Tonjė Vig galėjo dar labiau išbalti.

– Ar aš turėčiau susisiekti su advokatu? – galiausiai paklausė ji.

– Nebent turi ką slėpti.

Haris pastebėjo, kad jos akių kampučiuose susitvenkė ašaros.

– Aš neturiu ko slėpti, – pareiškė ji.

– Vadinasi, turėtum man pasipasakoti.

Ji atsargiai servetėle patapšnojo sau prie akių, kad nesugadintų makiažo.

– Aš, žinokit, būčiau galėjusi trokšti jo mirties.

Haris atkreipė dėmesį, kad ji vėl pradėjo vartoti formą „jūs", ir kantriai laukė.

– Gal ir troškau, nes beveik apsidžiaugiau, kai išgirdau, kad jis numirė.

Jis suvokė, kad ambasados ministrei patarėjai atsirišo liežuvis. Tereikėjo saugotis, kad neleptelėtum ar neiškrėstum kokios nors kvailystės ir nesustabdytum šitos lavinos, mat prisipažinimas retai kada ateina vienas.

– Nes jis nenorėjo palikti savo žmonos?

– Ne! – Tonjė Vig papurtė galvą. – Jūs ne taip supratot. Nes jis man viską sugadino! Viską, ką... – Pirmas kūktelėjimas nuskambėjo taip skausmingai, kad Haris suprato kažkur pataikęs. Ji susivaldė, nusišluostė abi akis ir kostelėjo. – Tai buvo politinis paskyrimas, šiam darbui jis neturėjo reikiamos kvalifikacijos. Man jau buvo duota suprasti, kad esu reali kandidatė į ambasadoriaus pareigybę, kai gavau žinią. Jį išsiuntė iš Norvegijos visu greičiu, tarsi būtų rūpėję kuo skubiau jo atsikratyti. Turėjau atiduoti ambasados raktus žmogui, kuris nežinojo, kuo ambasados ministras patarėjas skiriasi nuo atašė. Tarp mūsų niekada nieko nebuvo, man tokia mintis atrodo visiškai absurdiška, argi jūs nesuprantat?

– Kas tada nutiko?

– Kai mane pakvietė jo atpažinti, staiga pamiršau viską dėl to paskyrimo, pamiršau, kad gavau naują progą. Vietoj to prisiminiau, koks mielas ir protingas jis buvo žmogus. Būtent toks jis ir buvo! – ji pasakė taip, tarsi Haris būtų ruošęsis prieštarauti. – Nors jis, mano nuomone, ir nebuvo labai tikęs kaip ambasadorius. Ir žinote, nuo tada aš nemažai galvojau. Kad galbūt visą gyvenimą teikiau pirmenybę ne tam, kam reikėjo, kad yra svarbesnių dalykų nei darbas ir karjera. Gal net nepateiksiu prašymo dalyvauti konkurse dėl ambasadoriaus posto. Bus matyt. Daug ką reikia apmąstyti. Taip, gal neteiksiu, kol kas nieko tiksliai negaliu pasakyti. – Ji porą kartų sušniurkščiojo ir, atrodo, suėmė save į rankas. – Matot, būtų labai neįprasta ambasadoriumi paskirti tos pačios ambasados ministrą patarėją. Kiek žinau, tokio atvejo nėra buvę. – Tonjė išsitraukė

veidrodėlį, patikrino, ar makiažas tvarkingas, ir beveik pati sau tarė: – Bet, spėju, visada būna pirmas kartas.

*

Važiuodamas taksi į policijos nuovadą Haris nusprendė, kad Tonję Vig gali išbraukti iš įtariamųjų sąrašo. Iš dalies dėl to, kad ji jį įtikino, iš dalies todėl, kad galėjo įrodyti, jog tomis dienomis, kurias ambasadorius praleido viešbutyje „Maradiz", ji buvo kitur. Tonjė taip pat patvirtino, kad nuolat Bankoke gyvenančių norvegių yra mažai.

Todėl pagalvojus apie tai, kas neįmanoma, Hariui tarsi kumščiu smogė į paširdžius. Kadangi tai visai nebuvo neįmanoma.

*

Mergina, įėjusi pro stiklines „Hard Rock Café" duris, atrodė visai kitas žmogus nei sode ir laidotuvėse – jos kūno kalba nebuvo uždara ir intravertiška, o veido išraiška nedemonstravo nuobodulio ir užsispyrimo. Kai pamatė Harį, sėdintį su tuščiu kokakolos buteliuku ir laikraščiu priešais save, Runos veidą nušvietė šypsena. Ji buvo apsivilkusi suknelę trumpomis rankovėmis ir mėlynų gėlių raštu. Kaip patyrusi iliuzionistė laikė protezą taip, kad jo beveik nepastebėdavai.

– Laukei manęs, – konstatavo ji patenkinta.

– Sunku nuspėti eismą, – pasakė jis. – Nenorėjau vėluoti.

Ji prisėdo ir užsisakė šaltosios arbatos.

– Vakar. Tavo motina...

– Miegojo, – nukirto ji trumpai. Taip trumpai, kad Haris suprato, jog čia būta perspėjimo. Bet jis nebeturėjo laiko vaikščioti aplinkkeliais.

– Norėjai pasakyti – girta?

Runa pakėlė į jį akis. Jos laiminga šypsena išgaravo.

– Ar nori paklausinėti apie mano motiną?

– Ir apie ją. Kaip tavo motina sutarė su tėvu?

– Kodėl jos pačios neklausi?

– Nes man atrodo, kad tu prastesnė melagė, – atsakė jis nuoširdžiai.

– Ane? Jeigu taip, tai fantastiškai.

Jos veidą vėl perkreipė nuobodulio išraiška.

– Taip prastai?

Ji pasimuistė.

– Atsiprašau, Runa, bet toks mano darbas.

Ji patraukė pečiais.

– Aš su motina nekaip sutariu. O su tėčiu buvom geriausi draugai. Man atrodo, ji pavydėjo.

– Ko?

– Abiejų. Aha. Nežinau.

– Kodėl jo?

– Jam jos tarsi visai nereikėjo. Ji jam buvo tuščia vieta...

– Ar būdavo, Runa, kad tėvas nusivežtų tave į viešbutį? Pavyzdžiui, į viešbutį „Maradiz"?

Haris pamatė, kaip ji nustebo.

– Ką nori tuo pasakyti? Kodėl būtų turėjęs?

Jis spoksojo į laikraštį ant stalo, bet prisivertė vėl pakelti akis.

– Fui! – sušuko ji ir švystelėjo šaukštelį į puodelį taip, kad suteliūškavo arbata. – Kalbi žiauriai keistai. Ką nori tuo pasakyti?

– Na, Runa, suprantu, kad sunku, bet manau, kad tavo tėvas užsiėmė dalykais, dėl kurių turėjo gailėtis.

– Tėtis? Tėtis visąlaik gailėjosi. Gailėjosi ir prisiimdavo kaltę, ir atsiprašinėdavo, bet ta ragana nepaliko jo ramybėje. Visą laiką jį ujo, tai tu toks, tai tu anoks, tu mane į šitą pragarą atsitempei ir taip toliau. Ji manė, kad aš negirdžiu, bet aš girdėjau. Kiekvieną žodį. Kad jai ne su eunuchu gyvenimą pragyventi buvo skirta, kad ji yra pilnakraujė moteris. Aš jam

sakiau, kad paliktų ją, bet jis kentė. Dėl manęs. Jis niekada to nepasakė, bet aš žinau, kad dėl to.

Haris jautė, kad pastarąsias dvi paras plaukiojo ašarų upėje, bet ir vėl į ją įpuolė.

– Aš bandau pasakyti, – prabilo jis ir nuleido galvą, kad pagautų jos žvilgsnį, – kad tavo tėvas buvo ne tokios lytinės orientacijos kaip visi.

– Ar dėl to tu čia taip stresuoji? Manai, nežinau, kad mano tėvas buvo žydras?

Haris vos neišsižiojo.

– Ką konkrečiai turi omeny, sakydama „žydras"? – paklausė jis.

– Gėjus. Homikas. Gaidys. Pedalas. Subinkišys. Aš esu rezultatas vieno iš tų kelių pasibarškinimų, kuriuos ragana išgavo iš tėčio. Jam tai buvo šlykštu.

– Jis taip pasakė?

– Jis, aišku, buvo per daug rimtas, kad ką nors tokio pasakytų. Bet aš pati žinojau. Aš buvau jo geriausia draugė. Jis pats taip sakė. Kartais atrodydavo, kad ir vienintelė. „Aš mėgstu tik tave ir arklius", – kartą prisipažino jis. Mane ir arklius, kietai pasakyta, ane? Man atrodo, jis turėjo draugą – vaikiną – studijuodamas, prieš susipažindamas su motina. Bet tas vyrukas jį paliko, nenorėjo pripažinti, kad jie draugavo. Na ir gerai, ir tėtis nenorėjo. Viskas buvo labai seniai, tais laikais viskas buvo kitaip.

Ji kalbėjo su aklu paauglio įsitikinimu. Haris pakėlė stiklinę prie lūpų ir lėtai gurkšnojo. Jam reikėjo laimėti laiko, viskas susiklostė ne taip, kaip tikėjosi.

– Nori žinoti, kas lankydavosi viešbutyje „Maradiz"? – paklausė ji.

Vietoj atsakymo jis tik linktelėjo.

– Motina su savo meilužiu.

Nuo šerkšno baltos šakos stiebėsi link blyškaus žiemos dangaus virš Karališkojo parko. Dagfinas Torhiusas stovėjo prie lango ir žiūrėjo, kaip drebantis vyras gūždamasis bėga Hokono VII gatve. Suskambo telefonas. Torhiusas pažiūrėjo į laikrodį ir pamatė, kad jau pietų metas. Jis sekė vyrą, kol šis pradingo iš akių prie metro stotelės, tada pakėlė ragelį ir prisistatė. Linija švilpė ir traškėjo, kol jį pagaliau pasiekė balsas.

– Duodu, Torhiusai, tau paskutinį šansą. Jeigu juo nepasinaudosi, pasirūpinsiu, kad URM paskelbtų konkursą tavo pareigoms užimti greičiau, nei tu sugebėsi pasakyti: „Norvegų policininkas sąmoningai suklaidintas ministerijos kanclerio.“ Arba: „Ambasadorius Molnesas – susidorojimo dėl lytinės orientacijos auka?“ Abu pasakymai skamba kaip neblogos laikraščių antraštės, nemanai?

Torhiusas atsisėdo.

– Kur esi, Hūle? – paklausė jis, nes nieko geresnio nesugalvojo.

– Aš ką tik turėjau ilgą pokalbį su Bjarne Meleriu. Aš jo penkiolika skirtingų būdų klausiau, ką, po galais, šitas Atlė Molnesas veikė Bankoke. Viskas, ką iki šiol išsiaiškinau, rodo, kad jis buvo mažiausiai tinkamas ambasadorius, sekęs Rejulfo Stėjeno pėdomis. Aš šito pūlinio dar nepradūriau, bet bent jau gavau patvirtinimą, kad pūlinys egzistuoja. Meleris laikosi konfidencialumo, aš suprantu, todėl liepė kreiptis į jus. Klausimą jau girdėjote. Ką jūs žinot, ko aš nežinau? Jeigu jums įdomu, sėdžiu su laikraščių *VG*, *Aftenposten* ir *Dagbladet* numeriais, o šalia manęs fakso aparatas.

Torhiuso balsas nusiuntė į Bankoką visą žiemos šaltį:

– Jie nespausdina nepagrįstų prasigėrusio policininko svaičiojimų, Hūle.

– Jei tas prasigėręs policininkas yra ir įžymybė, tai...

Torhiusas neatsakė.

– Ai, tiesa, man regis, Siunmiorės vietinis laikraštis irgi spausdins.

– Jūs privalote laikytis konfidencialumo, – sušnypštė Torhiusas. – Jums bus taikomas baudžiamasis persekiojimas.

Hūlė nusijuokė.

– Arba maras, arba cholera, ką? Nebandyti visko išsiaiškinti, žinant, ką aš žinau, būtų pareigų nevykdymas. Žinot, už tai irgi baudžiama. Kažkodėl jaučiu, kad prarasčiau mažiau nei jūs, jeigu būtų sulaužytas konfidencialumas.

– Kokia garantija... – pradėjo sakyti Torhiusas, bet jį pertraukė linijos traškesys. – Alio?

– Aš čia.

– Kokia garantija, kad jūs neišplepėsite to, ką pasakysiu?

– Jokios, – dėl aido atrodė, kad Hūlė tą pasakė tris kartus.

Įsivyravo tyla.

– Pasitikėkit manim, – pasiūlė Haris.

Torhiusas suprunkštė:

– Kodėl turėčiau?

– Nes neturit kitos išeities.

Kanceliarijos viršininkas pasižiūrėjo į laikrodį, matė, kad vėluoja pietų. Sumuštiniai su jautiena valgykloje jau turbūt visi dingę, bet nieko tokio. Jis nebeturėjo apetito.

– Šitie dalykai negali būti paviešinti, – pasakė jis. – Kalbu labai rimtai.

– Mano tikslas ne paviešinti šiuos dalykus.

– Gerai, Hūle. Kiek yra buvę skandalų Krikščionių tautininkų partijoje?

– Nedaug.

– Būtent. Metų metais Krikščionys tautininkai buvo maža, jauki partija, kuri mažai kam rūpėjo. Nors spauda vis bandydavo ką nors iškasti apie valdžios elitą Darbo partijoje arba keistuolius iš Pažangos partijos, Krikščionių tautininkų atstovai parlamente galėjo iš esmės gyventi be nepageidaujamo dėmesio. Vyriausybės kaita viską pakeitė. Kai reikėjo atskleisti

kortas sudarinėjant naują vyriausybę, greitai paaiškėjo, kad Atlė Molnesas, nepaisant neabejotinų gabumų ir ilgos tarnybos Stortinge, yra netinkamas tapti ministru. Krikščioniška partija, savo programoje pasisakanti už moralės normas, negalėjo sau leisti prisiimti tos rizikos, kuri kiltų paviešinus Molneso asmeninį gyvenimą. Negali priešintis homoseksualių kunigų įšventinimui, jeigu tavo paties ministrai yra homoseksualūs. Man atrodo, kad net ir Molnesas tą suprato. Bet kai paaiškėjo, kas bus naujosios vyriausybės nariai, daug žurnalistų nustebo. Kodėl nėra Atlės Molneso vardo? Nuo tada, kai jis ministrui pirmininkui užleido partijos vadovo vietą, dauguma laikė jį antru ar bent jau trečiu ar ketvirtu žmogumi partijoje. Iškilo klausimų, atgijo kalbos dėl homoseksualumo, kurios tik vos buvo pradėjusios sklisti, kai jis atsisakė kandidatuoti į partijos lyderio postą. Dabar aišku, kad tarp parlamentarų ne vienas yra homoseksualus, tad kam tas triukšmas, paklaustumėt. Na, šiuo atveju, neskaitant to, kad Molnesas yra krikščionis tautininkas, jis yra artimas ministro pirmininko draugas – jie kartu ne tik studijavo, bet dargi gyveno viename kambaryje. Buvo tik laiko klausimas, kada žurnalistai šitą išknis. Molnesas nepateko į vyriausybę, bet vis tiek darėsi vis didesnė asmeninė našta ministrui pirmininkui. Visi žinojo, kad ministras pirmininkas ir Molnesas nuo pat pradžių buvo svarbiausi vienas kito politiniai rėmėjai, tai kas gi patikėtų, jei jis sakytų, kad jis visus šiuos metus nieko nenutuokė apie Molneso lytinę orientaciją? Kaip tada su rinkėjais, kurie parėmė ministrą pirmininką dėl aiškios partijos pozicijos, dėl partnerystės įstatymo ir kitų ištvirkimų? O kalbant bibliniais motyvais, kaip jis galėjo pats penėti gyvatę prie savo krūtinės? Kaip galima tokiu žmogumi pasitikėti? Iki tol ministro pirmininko asmeninis populiarumas buvo viena iš svarbiausių garantijų, kad mažumos vyriausybė galės tęsti savo darbą, ir skandalo dabar mažiausiai reikėjo. Buvo akivaizdu, kad Molnesas kuo greičiau turi palikti šalį. Ambasadoriaus postas užsienyje pasirodė geriausias sprendimas, nes

tada ministras pirmininkas nebūtų apkaltintas, kad po ilgos ir ištikimos tarnystės išmetė lauk partijos bičiulį. Tuo momentu buvo susisiekta su manimi. Mes veikėme greitai. Ambasadoriaus vieta Bankoke dar nebuvo oficialiai užimta, o atstumas pakankamai didelis, kad žurnalistai paliktų jį ramybėje.

Torhiusas nutilo.

– Viešpatie Dieve, – po minutėlės pasakė Haris.

– Pritariu, – sutiko Torhiusas.

– Ar jūs žinojot, kad jo žmona turi meilužį?

Torhiusas tyliai nusijuokė.

– Ne. Bet turėtum daug man pasiūlyti, kad lažinčiausi, jog neturi.

– Kodėl?

– Visų pirma dėl to, kad spėju, jog homoseksualus sutuoktinis gali sau leisti žiūrėti į tokius dalykus pro pirštus. Visų antra dėl to, kad užsienio tarnybos vidinė kultūra, regis, skatina nevedybinius santykius. Na, kartais taip sudaromos ir naujos santuokos. Pas mus URM negali pereiti koridoriumi, nesutikęs buvusių sutuoktinių, buvusių mylimųjų arba dabartinių sugulovų. Tarnyba pagarsėjusi kraujomaiša, mes, po velniais, blogesni nei valstybinis transliuotojas.

Torhiusas vėl nusijuokė.

– Meilužis ne iš URM, – pranešė Haris. – Jis norvegas, vietinis Volstrito vilkas, stambus valiutos makleris. Jensas Brekė. Iš pradžių maniau, kad jis suėjęs su Molneso dukterimi, o pasirodo, kad visgi su Hilde Molnes. Jie susitiko beveik iškart, kai šeima čia atsikėlė ir, pasak dukters, tarp jų kiek daugiau nei pavieniai pasismaginimai. Tiesą sakant, viskas gana rimta, ir duktė mano, kad jie anksčiau ar vėliau apsigyvens drauge.

– Nieko nežinojau.

– Tai bent jau suteikia žmonai motyvą. Ir jos meilužiui.

– Nes Molnesas jiems trukdė?

– Ne, atvirkščiai. Pasak dukters, Hildė Molnes visus tuos metus atsisakė paleisti vyrą. Spėju, kad kai jo politinės ambicijos

buvo užgniaužtos, santuoka nebebuvo tokia svarbi. Ji naudojosi motinystės teisėmis, kad jį šantažuotų, argi tai negirdėta? Ne, motyvas šiuo atveju ne toks taurus, kaip pagalvotum. Pasirodo, kad Molnesų šeimai priklauso pusė Eštos.

– Matai kaip.

– Aš paprašiau Melerio išsiaiškinti, ar yra koks testamentas ir kiek šeimos akcijų ir kitų turtų priklauso Molnesui.

– Na na, Hūle, čia ne mano sritis, bet ar tik jūs nepersistengiate? Galėjo būti paprasčiausiai koks beprotis, pasibeldęs į ambasadoriaus duris ir jį nudūręs.

– Galbūt. Ar turi, Torhiusai, ką nors iš principo prieš tai, kad tas beprotis yra norvegas?

– Ką turi omeny?

– Tikri bepročiai nesuvaro į vyruką peilio, o po to nesunaikina visų pėdsakų įvykio vietoje. Tokie bepročiai palieka ką nors, kad vėliau galėtų žaisti plėšikus ir policininkus. Šiuo atveju mes nieko neturim – visiškai nieko. Patikėk manimi, šią žmogžudystę skrupulingai suplanavo žmogus, kuris tai padarė ne dėl noro pažaisti, jis tik norėjo, kad darbas būtų atliktas, o byla nutraukta dėl įrodymų trūkumo. Bet kas žino, gal kad įvykdytum tokią žmogžudystę, reikia būti ne mažesniu bepročiu. Visi bepročiai, kuriuos tirdamas šią bylą iki šiol sutikau, kalbėjo norvegiškai.

Dvidešimt penktas skyrius

Haris galų gale rado duris tarp dviejų striptizo barų skersgatvyje *Soi 1* Patponge. Jis užlipo laiptais ir įžengė į prieblandoje skendintį kambarį, kurio palubėje tingiai sukosi ventiliatorius. Haris nenoriai pasilenkė po didžiulėmis mentėmis, jis jau buvo pažymėtas durų staktų ir kitų namų konstrukcijų, kurios

šioje šalyje nebuvo pritaikytos jo šimto devyniasdešimt trijų centimetrų ūgiui.

Hildė Molnes sėdėjo prie stalelio restorano gilumoje. Akiniai nuo saulės, kurie neva turėjo suteikti jai anonimiškumo, jo manymu, jau seniausiai atkreipė į ją visų dėmesį.

– Iš tikrųjų aš nemėgstu ryžių degtinės, – pareiškė ji ir ištuštino taurę. – „Mekongas" yra išimtis. Gal galiu jums, pareigūne, pasiūlyti taurę?

Haris papurtė galvą. Ji spragtelėjo pirštais, ir taurė vėl buvo pripildyta.

– Jie čia mane pažįsta, – šnekėjo ji. – Nustoja pilti, kai mano, kad man jau bus gana. O tada man paprastai ir būna gana, – ji kimiai nusijuokė. – Tikiuosi, jūs nieko prieš, kad čia susitikome, pareigūne. Namuose... kiek liūdnoka dabar. Dėl ko norėjote su manimi pasikonsultuoti, pareigūne?

Ji tarė žodžius kiek per aiškiai, kas būdinga išgėrusiems žmonėms, kurie iš įpročio bando tai nuslėpti.

– Viešbutyje „Maradiz" mums ką tik patvirtino, kad jūs ir Jensas Brekė jame reguliariai apsistodavote.

– Matai kaip! – tarė Hildė Molnes. – Pagaliau nors kas atlieka savo darbą. Jei čia pakalbinsit padavėją, tai jis patvirtins, kad ponas Brekė ir aš reguliariai susitikinėjame ir čia, – ji ištėškė žodžius vieną po kito. – Tamsu, anonimiška, niekada nebūna jokių kitų norvegų ir, be to, jie gamina geriausią mieste *plaa lòt*. Mėgstat, Hūle, ungurį? Jūros ungurį?

Haris prisiminė vyrą, kurį ištraukė iš vandens už Driobako. Jis prabuvo jūroje keletą dienų, o jo išbalęs lavono veidas žiūrėjo į juos nustebusio vaiko išraiška. Kažkas nuėdė vokus. Bet jų dėmesį prikaustė ungurys. Jo uodega kyšojo vyrui iš burnos ir tabalavo pirmyn atgal kaip sidabrinė rykštelė. Haris vis dar prisiminė druskos skonį ore, tai, matyt, ten ir buvo jūros ungurys.

– Mano senelis valgė beveik vien tik ungurius, – plepėjo ji. – Nuo pat karo pradžios iki pat mirties. Kimšte kimšo ir niekaip jam nebuvo gana.

– Taip pat gavau šiek tiek informacijos apie testamentą.

– Ar žinot, kodėl jis tiek daug ungurių valgė? Ak, aišku, kad nežinot. Jis buvo žvejys, o laikai buvo prieš pat karą ir žmonės Eštoje nenorėjo valgyti ungurių. Žinot kodėl?

Jis matė, kaip jos veidu prabėgo tas pats skausmo blyksnis, kurį pastebėjo sode.

– Ponia Molnes...

– Klausiu, ar žinot kodėl?

Jis papurtė galvą.

Hildė Molnes nuleido balsą ir ties kiekvienu skiemeniu barbeno į stalą ilgu raudonu nagu.

– Na, tą žiemą nuskendo laivas, visai ramiu oru ir tik keli šimtai metrų nuo kranto, bet buvo taip šalta, kad niekas iš devynių, buvusių laive, neišsigelbėjo. Ten, kur nuskendo laivas, kaip tik yra dugno įduba, ir skenduoliai nebuvo rasti. Vėliau žmonės tvirtino, kad fjorde priviso labai daug ungurių. Žinot, sakoma, kad unguriai ėda skenduolius. Beveik visi skenduoliai buvo Eštos gyventojų giminaičiai, todėl prekyba unguriais staiga visai sustojo. Žmonės nedrįso nė pasirodyti nešini unguriais pirkinių maišeliuose. Todėl senelis suprato, kad apsimoka parduoti visą kitą žuvį, o ungurius valgė pats. Nebūtų iš Siunmiorės. – Ji pakėlė nuo padėkliuko taurę ir pastatė ant stalo. Ant staltiesės nusidriekė tamsus ratilas. – O tada jis juos pamėgo. „Jie buvo tik devyni, – sakydavo senelis. – Negalėjo užtekti visiems unguriams. Gal ir suvalgiau vieną kitą, kurie pasivaišino vargšeliais, bet kas iš to? Net jei ir taip, aš nepajutau jokio skirtumo.“ Jokio skirtumo! Gerai pasakyta, ką?

Žodžiai nuskambėjo tarsi kažkieno aidas.

– Kaip jums, Hūle, atrodo? Manot, kad tie unguriai suėdė tuos žmones?

Haris pasikasė paausį.

– Na... Sakoma, kad skumbrės irgi yra žmogėdros. Aš nežinau. Man atrodo, kad jos visos krimsteli. Visos žuvys.

Hildė Molnes triumfuodama pakėlė taurelę.

– Žinot ką, lygiai taip pat ir man atrodo! Visos jos krimsteli.

Haris netrukdė jai išmaukti.

– Mano kolega Osle ką tik kalbėjosi su jūsų vyro verslo teisės advokatu Bjornaru Haraidu iš Olesiundo. Galbūt žinote, kad advokatai gali atskleisti konfidencialią informaciją, jei klientas miršta, o ta informacija, jų manymu, nepakenks kliento reputacijai.

– Nežinojau.

– Taigi. Bjornaras Haraidas nenorėjo nieko pasakoti. Todėl mano kolega paskambino Atlės Molneso broliui, bet ir iš jo neką teištraukė. Jis visai nutilo, kai mano kolega iškėlė teoriją, kad Atlė Molnesas visai nedisponuoja tokia didele šeimos turtų dalimi, kaip galbūt daugumai atrodo.

– Kodėl taip manote?

– Vyras, kuris neišgali grąžinti 750 tūkstančių kronų vertės lošimo skolos, nebūtinai yra skurdžius, bet tikrai nėra ir žmogus, disponuojantis šeimos turtu, kuris siekia beveik du šimtus milijonų kronų.

– Iš kur...

– Brionioisiundo registras mano kolegai telefonu pateikė AB „Molnesų baldai“ balanso duomenis. Nuosavas kapitalas, žinoma, oficialiai nurodomas mažesnis, bet mano kolega atkreipė dėmesį, kad įmonės akcijos siūlomos biržoje mažų ir vidutinio dydžio įmonių sąraše, todėl jis pasiskambino makleriui, kad šis jam paskaičiuotų įmonės vertę biržoje. Šeimos įmonė „Molnes Holding“ turi keturis akcininkus – tris brolius ir seserį. Visi yra AB „Molnesų baldai“ valdybos nariai. Jokių biržos pranešimų apie tarpusavio pardavimus nėra nuo tada, kai senasis Molnesas perdavė akcijas kontroliuojančiajai bendrovei, tai nebent jūsų vyras būtų pardavęs savo dalį vienam iš savo brolių arba seseriai, jei ne – jis turėtų būti apsirūpinęs bent... – Haris žvilgtelėjo į užrašų knygelę, kur buvo užsirašęs viską, ką sužinojo telefonu, – penkiasdešimčia milijonų kronų.

– Kaip matau, rimtai padirbėjot.

– Nesuprantu pusės to, ką aš ką tik pasakiau, bet suprantu tiek, kad kažkas trukdo naudotis jūsų vyro pinigais, ir aš norėčiau sužinoti kodėl?

Hildė Molnes pažvelgė į jį pro taurelę.

– Ar tikrai norite žinoti?

– Kodėl gi ne?

– Aš nesu tikra, ar tie, kas jus atsiuntė, norėjo, kad jūs taip giliai knistumėtės ambasadoriaus... asmeniname gyvenime.

– Tokiu atveju aš jau dabar per daug žinau, ponia Molnes.

– Jūs žinote?..

– Taip.

– Aha...

Ji stabtelėjo, kad ištuštintų taurelę mekongo. Padavėjas priėjo įpilti dar, bet ji atsisakydama numojo ranka.

– Pareigūne, jei žinote, kad Molnesų šeima turi gilias tradicijas trinti bažnyčios suolus ir dalyvauti Krikščionių tautininkų partijos veikloje, tai gal galit nuspėti ir visa kita.

– Galbūt. Bet būčiau dėkingas, jei jūs man tai papasakotumėte.

Ji nusipurtė, tarsi tik dabar būtų pajutusi degtinės kartumą.

– Taip nusprendė Atlės tėvas. Kai per rinkimus į partijos vadovus pradėjo sklisti kalbos, Atlė papasakojo tėvui, kaip viskas yra. Po savaitės tėvas perrašė testamentą. Jame nurodyta, kad šeimos turto dalis bus Atlės vardu, bet teisė disponuoti perduodama Runai, kuri tuomet buvo ką tik gimusi. Teisė disponuoti turtu įsigaliotų jai sulaukus dvidešimt trejų metų.

– O kas iki tol gavo teisę naudotis pinigais?

– Niekas. O tai reiškia, kad jie tiesiog lieka šeimos įmonėje.

– O kaip dabar, kai jūsų vyras mirė?

– Dabar, – pasakė Hildė Molnes ir pirštu perbraukė per taurelės kraštelį, – dabar Runa paveldi visus pinigus. O teisė disponuoti turtu, kol jai sueis dvidešimt treji, perduodama tam, kas yra jos globėjas.

– Jei gerai suprantu, tai pinigai nebeįšaldyti ir teisė jais disponuoti priklauso jums.

– Ko gero, taip. Iki kol Runai sueis dvidešimt treji.

– Ką konkrečiai reiškia tokia teisė disponuoti turtu?

Hildė Molnes patraukė pečiais.

– Tiesą sakant, apie tai labai negalvojau. Apie tai sužinojau tik prieš porą dienų. Iš advokato Haraido.

– Tai šis straipsnis dėl disponavimo teisių perdavimo anksčiau jums buvo nežinomas?

– Gal ir buvo paminėta. Aš gi pasirašiau po kažkokiais popieriais, bet visi šitie dalykai baisiai sudėtingi, ar jums taip neatrodo? Šiaip ar taip, tąkart aš į tai neatkreipiau dėmesio.

– Neatkreipėt? – nekaltai perklausė Haris. – Man rodos, ką tik kažką minėjote apie žmones iš Siunmiorės.

Ji nedrąsiai nusišypsojo.

– Aš visada buvau nevykusi Siunmiorės atstovė.

Haris pažvelgė į ją. Ar ji apsimeta girtesnė, nei iš tikrųjų yra? Jis pasikasė sprandą.

– Kiek laiko jūs pažįstama su Jensu Breke?

– Norit paklausti, kiek laiko su juo miegu?

– Na... Ir tai.

– Tada reikia pasakoti teisingai. Reikia pagalvoti... – Hildė Molnes suraukė antakius ir prisimerkusi žiūrėjo į lubas. Ji bandė smakrą atremti į delną, bet nepataikė, o Haris suprato, kad klysta. Moteris girta kaip šliurė. – Mes susipažinom Atlės pasveikinimo priėmime po dviejų dienų nuo atvykimo į Bankoką. Priėmimas prasidėjo aštuntą valandą, visa norvegų kolonija buvo pakviesta ir viskas vyko sode priešais ambasadoriaus rezidenciją. Jis mane išdulkino garaže, spėju, po dviejų trijų valandų. Kad jis mane išdulkino, sakau todėl, kad aš tuo metu greičiausiai buvau tokia girta, jog jam vargiai reikėjo mano dalyvavimo. Ar sutikimo. Užtat kitą kartą jį gavo. Ir dar kitą kartą, nebeprisimenu. Šiaip ar taip, po keleto kartų mes susipažinom, ar ne šito klausėt? Taip, ir nuo to laiko vis dar

esam pažįstami. Dabar vienas kitą pažįstame gana gerai. Tiek jums, pareigūne, užtenka?

Haris pajuto susierzinimą. Gal dėl to, kaip ji pateikė savo abejingumą ir neapykantą sau. Kad ir kaip ten būtų, ji nesuteikė jam jokios priežasties nenusimauti šilkinių pirštinių.

– Jūs teigėte, kad tą dieną, kai mirė jūsų vyras, buvote namie. Kur tiksliai buvote nuo penkių valandų po pietų iki tada, kai sužinojote, kad jis buvo rastas negyvas?

– Neatsimenu!

Ji nusikvatojo, jos juokas nuskambėjo kaip varno krankimas tykų rytą miške, ir Haris pastebėjo, kad jie pradėjo traukti į save dėmesį. Vieną akimirką atrodė, kad ji nusivers nuo kėdės, bet tada atgavo pusiausvyrą.

– Nusiraminkite, pareigūne. Aš, tiesą sakant, turiu alibi, ar ne taip tai vadinasi? Taip, puikiausią alibi, tik paklausykite. Mano duktė gali laisvai paliudyti, kad tą vakarą nelabai būčiau sugebėjusi pajudėti. Aš atsimenu, kad po pietų atsikimšau džino butelį, ir spėju, kad užmigau, atsikėliau, dar išgėriau, užmigau, atsikėliau ir taip toliau. Pats turbūt suprantat.

Haris suprato.

– Dar ką nors norite sužinoti, pareigūne Hūle?

Ji ištempė jo vardo balsius, nestipriai, bet pakankamai, kad jį išprovokuotų.

– Tik ar jūs nužudėte savo sutuoktinį, ponia Molnes?

Neįtikėtinai greitu ir lanksčiu judesiu ji griebė taurelę ir, Hariui nespėjus sustabdyti, šioji prašvilpė jam pro ausį ir sudužo į sieną už jo. Hildė Molnes išsiviepė.

– Gal po šito ir nepatikėsit, bet aš buvau taikliausia tarp Eštos merginų kategorijoje nuo keturiolikos iki šešiolikos.

Balsas buvo ramus, tarsi ji jau būtų pamiršusi, kas nutiko. Haris pažvelgė į visus persigandusius veidus, atsisukusius į juos.

– Šešiolika metų, turėjo būti prieš siaubingai daug laiko. Aš buvau gražiausia mergina... na, apie tai turbūt jums jau pasakojau. Ir aš turėjau apvalumų, ne taip, kaip dabar. Mudvi

su drauge užsukdavome į teisėjų persirengimo kambarį tik su mažučiukais rankšluostukais, teisindamosi, kad eidamos iš dušo supainiojome persirengimo kambarių duris. Viskas dėl komandos, suprantat. Tik nemanau, kad tai labai paveikdavo teisėjavimą. Jiems turbūt kildavo klausimas, kam mums eiti į dušą prieš rungtynes.

Staiga ji atsistojo nuo stalo ir suriko:

– Eštos bernai, ei, Eštos bernai, ei, Eštos bernai, ei, ei, ei!

Ji vėl susmuko ant kėdės. Patalpoje įsivyravo mirtina tyla.

– Mūsų sirgalių skanduotė. Neišeina su „merginos", suprantat. Nevykęs ritmas. Na, kas žino, gal tik mėgdavom išsišokti.

Haris apsikabino ją ir padėjo nulipti laiptais. Davė taksi vairuotojui adresą, penkių dolerių banknotą ir paprašė, kad pasirūpintų, jog ji įeitų į namus. Vargu ar vairuotojas ką suprato iš to, ką Haris sakė, bet atrodė, kad žino, ko iš jo nori.

Skersgatvyje *Soi 2* prie pat Silomo jis užsuko į barą. Prie baro buvo beveik tuščia, o ant scenos stovėjo pora baro šokėjų, kurios dar nebuvo išpirktos vakarui ir turbūt neturėjo didelių šansų. Mintyse jos jau plovė indus, bet vis dar pareigingai drebino kojas, kad papai kratytųsi pagal „When Susannah Cries". Haris negalėjo apsispręsti, kas jam atrodo liūdniau.

Kažkas pastatė priešais jį alaus butelį, nors jis neužsisakė. Jis jo nelietė, susimokėjo ir iš telefono automato prie vyrų tualeto durų paskambino į policijos nuovadą. Moterų tualeto durų jis nepastebėjo.

Dvidešimt šeštas skyrius

Lengvas vėjelis kedeno jo retus, pasišiaušusius plaukus. Haris stovėjo ant mūrinės stogo atbrailos ir žiūrėjo į miestą. Kai primerkdavo akis, jis atrodydavo kaip vientisas šviesos kilimas, kuris blizga ir žybčioja.

– Lipk žemyn, – pasakė balsas už jo. – Tu mane gąsdini.

Liza sėdėjo ant sulankstomos kėdės su alaus skardine rankoje. Haris atvažiavo į nuovadą ir rado ją apsikrovusią krūvomis ataskaitų, kurias reikėjo perskaityti. Buvo beveik vidurnaktis, ir ji sutiko, kad laikas padėti tašką. Ji užrakino kabinetą, abu liftu pakilo į dvyliktą aukštą, rado nakčiai užrakintas stogo duris, išlipo per langą, atkabino gaisrines kopėčias ir jomis užlipo ant stogo.

Staiga per staugiantį automobilių triukšmą prasimušė laivo sirena.

– Girdėjai? – paklausė Liza. – Kai buvau maža, tėvas sakydavo, kad Bankoke galima girdėti, kaip drambliai šaukia vienas kitą, kai juos plukdo laivais upe. Juos atgabena iš Malaizijos, nes miškai Borneo saloje jau iškirsti, todėl jie, prirakinti deniuose, plukdomi į Šiaurės Tailandą. Kai čia atvažiavau, dar ilgai maniau, kad tai drambliai trimituoja savo straubliais.

Aidas nutilo.

– Ponia Molnes turi motyvą, bet ar jis pakankamas? – atsiliepė Haris ir nušoko žemyn. – Ar tu ryžtumeisi žudyti, kad šešerius metus galėtum naudotis penkiasdešimčia milijonų?

– Priklauso nuo to, ką reikėtų nužudyti, – pasakė Liza. – Pažįstu porą, kuriuos galėčiau užversti ir už mažiau.

– Aš nesuprantu, ar penkiasdešimt milijonų šešeriems metams yra tas pats kaip penki milijonai šešiasdešimčiai metų?

– Atsakymas neigiamas.

– Taip ir maniau. Po galais!

– O tu norėtum, kad tai būtų ji? Ponia Molnes?

– Norėčiau, kad niekas nebūtų. Tik noriu, kad surastume žudiką ir aš galėčiau grįžti į pragarą namie.

Liza įspūdingai garsiai atsirūgo, pritardama sau linktelėjo ir padėjo į šalį alaus skardinę.

– Vargšė duktė. Ji vardu Runa? Tik pagalvok, jei tavo motina nužudytų tėvą dėl pinigų.

– Žinau. Visa laimė, ji kieta mergiotė.

– Esi tuo tikras?

Haris patraukė pečiais ir iškėlė ranką į dangų.

– Ką čia darai?

– Galvoju.

– Turiu omeny tą ranką, kas čia dabar?

– Energija. Renku energiją iš visų tų žmonių apačioje. Turėtų suteikti amžiną gyvenimą. Tiki tokiais dalykais?

– Nustojau tikėti amžinu gyvenimu, kai buvau šešiolikos, Hari.

Haris atsisuko, bet nakties tamsoje negalėjo įžiūrėti jos veido.

– Tavo tėvas?

Matė, kaip ryškus jos galvos siluetas linktelėjo.

– Būtent. Pasaulis neabejotinai laikėsi ant jo, mano tėvo, pečių. Gaila tik, kad jis buvo per sunkus.

– Kaip... – Haris nutilo.

Sutraškėjo, kai Liza suspaudė alaus skardinę.

– Tai tik dar viena liūdna istorija apie Vietnamo veteraną, Hari. Mes radom jį garaže, apsivilkusį uniforma ir su tarnybiniu ginklu šalimais. Jis parašė ilgą laišką – ne mums, o Jungtinių Valstijų armijai. Jame buvo parašyta, kad jis negalėjo tiesiog pabėgti nuo atsakomybės. Jis tą suprato, kai 1973 metais sraigtasparniu nusileido ant Amerikos ambasados Saigone stogo ir stovėdamas tarpduryje pažvelgė į nevilties apimtus pietų vietnamiečius, kurie šturmavo ambasadą, ieškodami prieglobsčio nuo pajėgų, besiveržiančių į miestą. Jis rašė, kad buvo lygiai taip pat atsakingas kaip ir karo policija, kuri su šautuvų buožėmis neleido jų į vidų, nors žadėjo jiems laimėti karą, žadėjo demokratiją. Kaip karininkas jis laikė save lygiai taip pat atsakingu dėl to, kad amerikiečių armija labiau rūpinosi evakuoti savus, o ne vietnamiečius, kurie kovėsi kartu su jais. Tėvas jiems skyrė savo karinius nuopelnus ir atsiprašė, kad jo atsakomybės jausmas nebuvo pakankamai subrendęs.

Pabaigoje perdavė linkėjimus motinai ir man ir ragino pasistengti jį kuo greičiau pamiršti.

Haris jautė, kaip norėtųsi užsirūkyti.

– Daug atsakomybės vienam žmogui, – tarė jis.

– Taip. Bet spėju, kad kartais lengviau prisiimti atsakomybę už mirusiuosius nei už gyvuosius. Mums, Hari, lieka rūpintis gyvaisiais. Juk kaip tik ta atsakomybė veda mus į priekį.

Atsakomybė. Jei jis ką ir bandė pakasti po žemėmis šiais metais, tai atsakomybę. Ar ji būtų už gyvuosius, ar už mirusiuosius, už save ar už kitus. Ji tik užtraukė kaltę, bet vis tiek neatnešė jokio atlygio. Ne, jis negalėjo pasakyti, kad jį į priekį veda atsakomybė. Gal Torhiusas buvo teisus, gal jo motyvai, kad būtų įvykdytas teisingumas, nėra tokie jau kilnūs. Gal tai tik kvaila garbėtroška, neleidžianti jam susitaikyti su tuo, kad byla bus nutraukta, o jį apsėdo troškimas sugauti ką nors, nesvarbu ką, kad tik būtų ką nuteisti, o byla būtų pažymėta kaip išaiškinta. Laikraščių antraštės ir paplekšnojimai per petį, kai jis grįžo iš Australijos, – ar jie tikrai tiek nedaug jam reiškė, kaip jis norėjo tikėti? Gal šita mintis, kad jis gali pereiti per viską ir visus, kad tik grįžtų prie Sėsės bylos, buvo tik savęs apgaudinėjimas? Iš tiesų jam pasidarė velniškai svarbu, kad pasisektų.

Akimirką viskas nutilo, atrodė, kad Bankokas įkvėpė oro. O tada orą ir vėl perskrodė ta pati laivo sirena. Priekaištaudama. Hariui atrodė, kad ji skamba kaip labai vienišo dramblio trimitavimas. Paskui vėl pradėjo pypsėti automobiliai.

*

Kai Haris grįžo namo, ant durų kilimėlio gulėjo lapelis. „Aš prie baseino. Runa."

Jis pastebėjo, kad ant skydelio lifte prie skaičiaus 5 buvo užrašyta „Baseinas", o kai išlipo penktame aukšte, iš tikrųjų užuodė chloro kvapą. Už kampo buvo baseinas po atviru dangumi ir iš abiejų pusių išeinantys balkonai. Vanduo švelniai

tviskėjo mėnesienoje. Jis atsitūpė prie baseino krašto ir įkišo į vandenį ranką.

– Tu vandeny jautiesi kaip žuvis, ar ne?

Runa neatsakė, tik kiek suplakė kojomis ir prieš vėl panerdama praplaukė pro jį. Jos drabužiai ir rankos protezas gulėjo sumesti į tumulą ant gulto.

– Ar žinai, kiek valandų? – paklausė jis.

Runa išniro tiesiai po juo, apkabino jį už kaklo, iškėlė iš vandens kelius ir švelniai atsispyrė. Haris buvo visiškai nepasiruošęs, prarado pusiausvyrą, bandydamas išsilaikyti griebėsi už Runos, tačiau rankos nuslydo šlapia nuoga oda ir jis pūkštelėjo į vandenį su ja po savimi. Jie neišleido jokio garso, tik stūmė vandenį į šalis kaip sunkią, šiltą antklodę ir nugrimzdo. Ausyse burbuliavo ir kuteno. Hariui atrodė, tarsi jo galva būtų pradėjusi plėstis. Jie pasiekė dugną, jis atsispyrė kojomis ir abu iškilo į paviršių.

– Tu beprotė! – suprunkštė jis.

Ji tyliai nusijuokė ir greitais grybšniais nuplaukė nuo jo šalin.

Kai Runa išlipo iš baseino, Haris gulėjo ant baseino krašto varvančiais drabužiais. Jis atmerkė akis, o ji laikė rankose graibštą ir bandė iš vandens išgriebti laumžirgį.

– Čia tai stebuklas, – pasakė Haris. – Aš buvau įsitikinęs, kad vieninteliai vabzdžiai, kurie išgyvena mieste, yra tarakonai.

– Kai kurie geriečiai visada išgyvena, – atsiliepė ji ir atsargiai pakėlė graibštą. Išlaisvino laumžirgį iš tinklelio, ir jis tyliai dūgzdamas nuskrido per baseiną.

– Argi tarakonai negeri?

– Fu, jie šlykštūs!

– Tai nereiškia, kad jie blogi.

– Gal ir ne. Bet man neatrodo, kad jie geri. Jie tiesiog yra.

– Tiesiog yra, – pakartojo Haris, ne sarkastiškai, o tiesiog susimąstęs.

– Jie taip sukurti. Sukurti taip, kad norėtume juos sutraiškyti. Jeigu ne, jų būtų per daug.

– Įdomi teorija.

– Paklausyk, – sušnabždėjo ji. – Visi miega.

– Bankokas niekada nemiega.

– Ne, paklausyk. Čia miego garsai.

Tinklelis buvo pritvirtintas prie aliumininio vamzdžio, ir Runa į jį papūtė. Nuskambėjo kaip didžeridu. Haris įsiklausė. Runa buvo teisi.

Ji užėjo į butą palįsti po dušu. Haris jau stovėjo koridoriuje ir buvo paspaudęs lifto iškvietimo mygtuką, kai ji išlindo iš vonios apsivyniojusi rankšluosčiu.

– Tavo drabužiai guli ant lovos, – pasakė jis ir uždarė lauko duris.

Paskui jie stovėjo koridoriuje ir laukė lifto. Raudonai šviečiantys skaičiai virš lifto durų pradėjo mažėti.

– Kada išvažiuoji? – paklausė ji.

– Greitai. Jeigu nieko neišlįs.

– Aš žinau, kad šiandien vakare turėjai susitikti su motina.

Haris susikišo rankas į kišenes ir įsižiūrėjo į savo kojų nagus. Runa sakė, kad jis turėtų juos nusikirpti. Lifto durys atsidarė, ir jis atsistojo tarpduryje.

– Tavo motina teigia, kad tą vakarą, kai mirė tėvas, ji buvo namie. Kad tu gali paliudyti.

Runa sudejavo.

– Visai atvirai, tu nori, kad aš tau tą paliudyčiau?

– Gal ir ne, – atsakė jis.

Jis žengtelėjo atgal, ir jie žiūrėjo vienas į kitą, laukdami, kol lifto durys užsidarys.

– Kaip tau atrodo, kas tai padarė? – galiausiai paklausė jis.

Kai durys užsivėrė, Runa vis dar žiūrėjo į jį.

Vidury Džimio gitaros solo per „All Along The Watchtower" staiga dingo muzika ir Džimas Lavas šoktelėjo, supratęs, kad kažkas jam ką tik nuėmė ausines.

Jis pasisuko su kėde, o aukštas šviesiaplaukis vyras, kuris akivaizdžiai nepasivargino išsitepti kremu nuo saulės, kaip stulpas stūksojo prie jo ankštoje sargo būdelėje. Akys slėpėsi už abejotinos kokybės lakūno akinių. Džimas tokius dalykus pastebėdavo, jo paties akiniai jam kainavo savaitės atlyginimą.

– Labas, – pasakė ilgšis. – Aš klausiau, ar kalbi angliškai?

Vyras kalbėjo su negirdėtu akcentu, o Džimas atsakė Bruklino tarme:

– Tikrai geriau nei tajiškai. Kuo galiu padėti? Kokios įmonės tau reikia?

– Šiandien jokios įmonės. Noriu pasikalbėti su tavimi.

– Su manimi? Tu ne kontrolierius iš apsaugos bendrovės, ką? Jei taip, turiu pasiaiškinti dėl nešiojamojo grotuvo...

– Ne iš apsaugos. Iš policijos. Mano vardas Hūlė. Mano kolega Nho...

Ilgšis žengė žingsnį į šoną, o už jo, tarpduryje, stovėjo tajas su tipine policininko šukuosena ir kruopščiai išlygintais baltais marškiniais. Dėl šitų dviejų dalykų Džimas nė akimirkos nesudvejojo, kad ženklelis, kurį jam parodė, yra tikras.

Jis prisimerkė.

– Policija, ką? Sakyk tu man, ar jūs visi kerpatės pas tą patį kirpėją? Niekada nieko naujo neužsimanai? Kažko tokio, pavyzdžiui, – Džimas parodė į plaukų rutulį sau ant galvos ir garsiai nusijuokė.

Ilgšis išsišiepė.

– Neatrodo, kad aštuntojo dešimtmečio retro būtų pasiekęs policijos nuovadas, ne.

– Kas tokio aštuntojo dešimtmečio?

– Pamiršk. Ar yra koks pakaitinis ir kokia vieta, kur galėtume pasikalbėti?

Džimas papasakojo, kad atvyko į Tailandą prieš ketverius metus, atvažiavo atostogų su keliais draugais. Jie išsinuomojo motociklus ir patraukė į šiaurę, o mažame miestelyje prie pat Mekongo upės pasienyje su Laosu vienas jų buvo toks kvailas, kad nusipirko opijaus ir įsidėjo į kuprinę. Grįžtančius juos sustabdė policija ir apieškojo. Dulkėtame kelkraštyje pačiame Tailando viduryje jiems staiga toptelėjo, kad draugeliui gresia neįtikėtinai ilga viešnagė kalėjime.

– Pagal visas taisykles jie net turi teisę įvykdyti mirties bausmę tiems, kurie kontrabanda įveža tą šūdą, žinojai? O mes, likusieji trys, kurie nieko nepadarėm, tikrai manėm, kad, po galais, irgi turėsim bėdų dėl bendrininkavimo ar kažko tokio. Šūdas, juk aš, juodaodis amerikietis, visai atitinku tipiško heroino kontrabandininko įvaizdį, ar ne? Mes maldavom ir prašėm, bet nesupratom, kur čia šuo pakastas, kol vienas iš policininkų užsiminė, kad galėtų bausmę pakeisti bauda. Tai mes sukrapštėm visus šlamančiuosius, kiek tik turėjom, o jie konfiskavo opijų ir leido mums važiuoti toliau. Po galais, kokie buvom laimingi! Visa bėda buvo ta, kad tie pinigai kaip ir buvo skirti lėktuvo bilietui namo, į Ameriką, supranti? Taigi...

Su daug žodžių ir dar daugiau gestų Džimas išdėstė, kaip vienas dalykas vedė prie kito, kaip jis kurį laiką bandė dirbti amerikiečių turistų gidu, bet susidūrė su problemomis dėl leidimo gyventi šalyje, paskui stengėsi niekam nekristi į akis, kol jį išlaikė tajė mergina, su kuria susipažino, o kai kiti turėjo išvykti, jis nusprendė pasilikti. Po daug tampymosi pirmyn ir atgal jis gavo leidimą dirbti šalyje, nes jam pasiūlė automobilių stovėjimo aikštelės sargo darbą, mat tuose pastatuose, kur įsikūrusios tarptautinės įmonės, jiems reikia žmonių, kalbančių angliškai.

Džimas tauškė nesustodamas, todėl Haris galų gale turėjo jį sustabdyti.

– Velnias, tikiuosi, tas tavo draugužis tajas nemoka angliškai, – pasakė Džimas ir nervingai žvilgtelėjo į Nho. – Tie vyručiai, kuriems susimokėjom šiaurėje...

– Nesinervink, Džimai. Mes čia dėl kai ko kito. Sausio trečią dieną, apie ketvirtą valandą, čia turėjo būti tamsiai mėlynas mersedesas su diplomatiniais numeriais. Ką nors atgamini?

Džimas nusikvatojo.

– Klaustum, kokios Džimio Hendrikso dainos tada klausiausi, tai gal ir galėčiau, žmogau, atsakyti. O mašinos, kurios įvažiuoja ir išvažiuoja... – jis skėstelėjo rankomis.

– Kai čia buvom, gavom bilietą. Gal gali patikrinti registracijos numerį ar dar ką nors?

Džimas papurtė galvą..

– Mes į tokius dalykus nelabai kreipiam dėmesio. Didžioji garažo dalis stebima vaizdo kameromis, tai jei kas nutiktų, visada galim patikrint vėliau.

– Vėliau? Nori pasakyti – viskas įrašoma?

– Žinoma.

– Aš nemačiau jokių monitorių.

– Todėl, kad čia nėra jokių monitorių. Čia yra šeši aukštai automobilių stovėjimo vietų, mes neturim galimybių sėdėti ir stebėti. Po galais, dauguma vagių, pamatę vaizdo kamerą, mano, kad juos stebi, ir dėl to išsinešdina, ar ne? Tai pusė tikslo jau ir pasiekta. O jeigu kuris būtų toks kvailas, kad įsmuktų ir apšvarintų kokį automobilį, tai viskas būtų užfiksuota juostoje ir perduota jums, vyručiai.

– Kiek laiko saugote įrašus?

– Dešimt dienų. Per tiek laiko dauguma turėtų pastebėti, kad iš automobilio kažkas dingo. Paskui iš naujo naudojam tas pačias juostas.

– Vadinasi, tebeturite įrašą, darytą sausio trečią dieną maždaug nuo 16 iki 17 valandos?

Džimas žvilgtelėjo į sieninį kalendorių.

– Kas be ko.

Jie nulipo laiptais ir įėjo į šiltą, drėgną rūsį, kur Džimas įjungė vienišą lemputę ir atrakino vieną iš geležinių spintelių, stovinčių palei sieną. Vaizdo kasetės buvo tvarkingai sukrautos į lentynas.

– Reikės peržiūrėti daug vaizdo įrašų, jei norit patikrinti visą garažą.

– Užteks tik vietų, kur stato lankytojai, – pasakė Haris.

Džimas ieškojo lentynose. Matyt, kiekviena kamera turėjo savo lentyną, o data būdavo užrašoma pieštuku ant kasetės nugarėlės. Džimas ištraukė vieną kasetę.

– Pradedame šou.

Jis atidarė kitą spintelę, kur stovėjo vaizdo leistuvas ir monitorius, įdėjo kasetę, ir po kelių sekundžių ekrane pasirodė nespalvotas vaizdas. Haris iškart atpažino lankytojų stovėjimo aikštelę, ko gero, įrašas buvo padarytas ta pačia kamera, kurią jis pastebėjo, kai buvo čia praeitą kartą. Skaičiukai apatiniame kampe rodė mėnesį, dieną ir laiką. Jie atsuko iki 15.50 val. Nebuvo matyti jokio ambasados automobilio. Jie laukė. Atrodė, kad žiūri į nuotrauką, niekas nevyko.

– Galim pagreitinti, – pasiūlė Džimas.

Nors laikas kampe pradėjo suktis greičiau, niekas nepasikeitė. Atėjo septyniolika valandų penkiolika minučių. Pro šalį pravažiavo pora automobilių, palikdami ant cemento šlapias vėžes. Atėjo septyniolika valandų keturiasdešimt minučių, ir jie matė, kaip vėžės ima pro truputį džiūti ir pradingsta. Kai atėjo septyniolika penkiasdešimt, Haris paprašė išjungti leistuvą.

– Lankytojų aikštelėje turėjo stovėti ambasados automobilis, – tarė Haris.

– Atsiprašau, – atsakė Džimas, – turbūt jus neteisingai informavo.

– Ar jis galėjo stovėti kur nors kitur?

– Žinoma. Bet visi, kurie neturi nuolatinės stovėjimo vietos, nukreipiami šiuo keliu po kamera, tai būtume matę automobilį pravažiuojant pro šalį.

– Norėtume peržiūrėti dar vieną įrašą, – paprašė Haris.

– Aha. Kokį?

Nho pasikuitė kišenėje.

– Ar žinai, kur automobilio su šiais numeriais stovėjimo vieta? – paklausė jis ir ištiesė lapelį. Džimas įtariai į jį įsižiūrėjo.

– Velnias, žmogau, tai tu vis dėlto moki angliškai.

– Tai raudonas poršė, – pasakė Nho.

Džimas atidavė lapelį.

– Man nereikia tikrinti. Nėra nuolatinių, kurie vairuotų raudoną poršė.

– Šūdas! – išsprūdo Hariui norvegiškai.

– Ką? – paklausė Džimas ir išsišiepė.

– Šito tau tikrai nereikia.

Jie vėl išėjo į dienos šviesą.

– Aš galiu tau parūpinti normalius akinius už gerą kainą, – pasiūlė Džimas ir parodė į Hario akinius nuo saulės.

– Ačiū, nereikia.

– Arba jei reikėtų ko nors kito.

Džimas primerkė akį ir nusijuokė. Jis jau pradėjo spragsėti pirštais, matėsi, kad nori vėl užsimaukšlinti ausines.

– Ei, pareigūne! – sušuko jis jiems nueinant.

Haris atsisuko.

– Šū-das!

Visą kelią iki automobilio jie girdėjo jo juoką.

*

– Tai ką sužinojom? – paklausė Liza ir užsikėlė kojas ant stalo.

– Mes žinom, kad Brekė meluoja, – atsakė Haris. – Jis teigė, kad po susitikimo palydėjo ambasadorių į garažą, kur buvo pastatytas jo automobilis.

– Kodėl reikėjo apie tai meluoti?

– Telefonu ambasadorius tik prašo patvirtinti, kad jie planuoja susitikti šešioliktą valandą. Jokios abejonės, kad ambasadorius atvyko į kontorą. Mes kalbėjome su sekretore, o ji tai paliudijo. Ji taip pat paliudijo, kad abu vyrai išėjo iš kontoros drauge, nes Brekė užsuko apie tai pranešti. Sekretorė tai atsimena todėl, kad buvo apie septyniolika valandų ir ji pati ruošėsi eiti namo.

– Gerai, kad nors kas nors ką nors atsimena.

– Bet ką Brekė ir ambasadorius veikė po to – to mes nežinom.

– Kur buvo automobilis? Nelabai tikėtina, kad jis būtų rizikavęs palikti automobilį gatvėje tame Bankoko rajone, – tarė Liza.

– Gali būti, kad jie buvo sutarę važiuoti kažkur kitur, todėl ambasadorius galėjo kieno nors paprašyti pasaugoti automobilį, kol jis atsives Brekę, – pasiūlė Nho.

Rangsanas švelniai atsikrenkštė ir pervertė puslapį.

– Kur knibždėte knibžda smulkių vagišių, kurie tik ir laukia ko nors tokio?

– Sutinku, – pritarė Liza. – Šiaip ar taip, keista, kad jis neįvažiavo į garažą, kas būtų buvę ir paprasčiausia, ir saugiausia. Juk jis galėjo pastatyti automobilį visai prie pat lifto.

Ji mažyliu pasikasė ausies landą, ir jos veidą nušvietė ekstazė.

– Kitas dalykas yra, ką mes iš tikrųjų norime tuo pasiekti, – pasakė ji.

Haris pasiduodamas nuleido rankas.

– Aš tikėjausi, kad galėsime patvirtinti, jog Brekė septynioliktą valandą išėjo iš kontoros kartu su ambasadoriumi ir jie išvažiavo ambasados automobiliu. O vaizdo įrašas parodys, kad jo paties poršė liko stovėti per naktį. Bet aš nepagalvojau, kad Brekė galėtų nevažinėti automobiliu į darbą.

– Kol kas pamirškime automobilius, – pasiūlė Liza. – Mes žinom, kad Brekė meluoja. Ką mums daryti toliau? – ji pajudino Rangsano laikraštį.

– Patikrinkim alibi, – nuskambėjo iš už laikraščio.

Žmonių reakcijos į sulaikymą yra tokios pat skirtingos kaip ir nenuspėjamos.

Hariui atrodė, kad jis jau matęs daugumą variantų, todėl pernelyg nenustebo išvydęs, jog įdegęs Jenso Brekės veidas įgavo pilką atspalvį, o akys bėgioja kaip medžiojamo žvėries. Kūno kalba pasikeitė, ir net pagal užsakymą pasiūtas Armanio kostiumas nebegulė taip dailiai. Brekė laikė iškėlęs galvą, bet atrodė, lyg jį būtų užgriuvusi našta, lyg jis būtų pasidaręs žemesnis.

Brekė dar nebuvo sulaikytas, tik pristatytas į apklausą, bet tam, kas niekada anksčiau nėra dviejų ginkluotų jaunesniųjų policininkų atvesdintas į nuovadą, neatsiklausus, ar metas tinkamas, skirtumas tėra teorinis. Kai Haris pamatė Brekę apklausų kambaryje, pamanė, jog mintis, kad tas prieš jį sėdintis vyras galėtų ką nors šaltakraujiškai papjauti peiliu, yra visiškai absurdiška. Bet jis taip yra manęs ir anksčiau ir buvo suklydęs.

– Gausim kalbėti angliškai, – įspėjo Haris ir įsitaisė priešais Brekę. – Bus įrašinėjama, – jis parodė į priešais juos stovintį mikrofoną.

– Gerai, – Brekė pabandė nusišypsoti. Atrodė, tarsi jo lūpų kampučius kažkas būtų patraukęs metaliniais kabliukais.

– Išsiprašiau vykdyti apklausą, – pasakė Haris. – Kadangi bus įrašinėjama, teoriškai tave turėtų apklausti Tailando policija, bet esi Norvegijos pilietis, todėl policijos viršininkas leido apklausti man.

– Ačiū.

– Na, nežinau, ar yra čia už ką dėkoti. Ar tau buvo paaiškinta, kad turi teisę susisiekti su advokatu?

– Taip.

Haris jau norėjo teirautis, kodėl Brekė nepasinaudojo pasiūlymu, bet nusprendė neklausti. Jokios prasmės duoti jam

galimybę apsigalvoti. Jis sužinojo, kad Tailando teisinė sistema beveik tokia pati kaip ir Norvegijos, todėl nėra pagrindo manyti, kad advokatai būtų kitokie. Šiuo atveju jų pirmas žingsnis būtų užčiaupti klientą. Bet viskas buvo atlikta, kaip priklauso, todėl galima tiesiog pradėti.

Haris davė ženklą, kad galima pradėti įrašinėti. Nho įėjo ir perskaitė kažkokius formalumus, kurie turėjo eiti įrašo pradžioje, o tada išėjo.

– Ar teisybė, kad turite romaną su Hilde Molnes, velionio Atlės Molneso žmona?

– Ką? – iš kito stalo krašto į jį įsistebeilijo dvi išplėstos paklaikusios akys.

– Aš kalbėjau su ponia Molnes. Siūlyčiau sakyti teisybę.

Įsivyravo tyla.

– Taip.

– Prašyčiau kiek garsiau.

– Taip!

– Kiek laiko tęsiasi šie santykiai?

– Nežinau. Ilgai.

– Nuo ambasadoriaus pasveikinimo banketo prieš pusantrų metų?

– Na...

– Na?

– Taip, galima ir taip sakyti.

– Ar jūs žinojote, kad vyro mirties atveju ponia Molnes įgis teisę disponuoti dideliu turtu?

– Turtu?

– Ar aš neaiškiai kalbu?

Brekė atsiduso tarsi pradurtas pripučiamas kamuolys.

– Man tai naujiena. Aš buvau susidaręs įspūdį, kad jų apyvartinės lėšos gana ribotos.

– Mat kaip? Paskutinį kartą, kai su jumis kalbėjau, pasakojote, kad per susitikimą su Molnesu savo kontoroje sausio trečią dieną turėjote kalbėtis apie pinigų investavimą. O mes

žinome, kad Molnesas turėjo nemažą skolą. Šie faktai prieštarauja vienas kitam.

Vėl įsivyravo tyla. Brekė norėjo kažką pasakyti, bet susilaikė.

– Aš melavau, – galų gale pratarė.

– Turit dar vieną progą papasakoti teisybę.

– Jis atėjo pas mane, nes norėjo pasikalbėti apie mano romaną su Hilde... su jo žmona. Jis norėjo, kad jis baigtųsi.

– Ne visai iš piršto laužtas reikalavimas, kaip jums atrodo?

Brekė patraukė pečiais.

– Nežinau, ką jūs žinote apie Atlę Molnesą.

– Tarkim, mes nieko nežinom.

– Galiu pasakyti tik tiek, kad dėl jo lytinės orientacijos santuoka nebuvo labai nusisekusi.

Jis pakėlė akis. Haris linktelėjo, kad kalbėtų toliau.

– Ne iš pavydo jis taip užsidegė, kad aš nesusitikinėčiau su Hilde. Regis, priežastis buvo gandai, sklandantys Norvegijoje. Jis sakė, jog tie gandai visai išvešės, jeigu mūsų santykiai bus atskleisti, o tada nukentėtų ne tik jis, bet ir kiti niekuo dėti žmonės, einantys svarbias pareigas. Aš bandžiau jo išsiklausinėti, bet jis daugiau nieko nenorėjo pasakoti.

– Kuo jis grasino?

– Grasino? Ką turi omeny?

– Negi jis tiesiog paprašė nustoti susitikinėti su moterimi, kuri, spėju, tau svarbi?

– Taip, tiesą sakant, taip. Man rodos, jis pavartojo būtent šį žodį.

– Kokį žodį?

– „Prašau“. – Brekė sunėrė rankas priešais save ant stalo. – Jis buvo keistas žmogus. „Prašau“, – jis nežymiai šyptelėjo.

– Turbūt šis žodis tavo srityje vartojamas retai?

– Turbūt tas pats ir taviškėje?

Haris staigiai pakėlė akis, bet iš Brekės žvilgsnio neatrodė, kad mestų jam iššūkį.

– Ką jūs sutarėte?

– Nieko. Pasakiau, kad turiu pagalvoti. O ką turėjau sakyti? Atrodė, kad žmogus tuoj apsiverks.

– Ar svarstei galimybę su ja išsiskirti?

Brekė suraukė antakius, tarsi ši mintis jam tik dabar būtų atėjusi į galvą.

– Ne. Man... na, man būtų buvę labai sudėtinga liautis su ja matytis.

– Tu pasakojai, kad po susitikimo palydėjai ambasadorių iki garažo, kur stovėjo jo automobilis. Ar dabar nori dėl šio momento pakeisti parodymus?

– Ne... – Brekė žiūrėjo į jį nustebęs.

– Mes peržiūrėjome tos dienos vaizdo įrašą nuo penkiolikos penkiasdešimt iki septyniolikos penkiasdešimt. Ambasadoriaus automobilio lankytojų aikštelėje nebuvo. Ar nori pakeisti parodymus?

– Pakeisti?.. – Brekė atrodė nusiteikęs skeptiškai. – Ne, bet Viešpatie Dieve, žmogau, aš išėjau su juo iš lifto ir mačiau ten stovintį jo automobilį. Mes abu turim matytis įraše. Aš atsimenu, kad mes netgi persimetėm pora žodžių prieš jam įsėdant į automobilį, aš pažadėjau Hildei nepasakoti, kad buvome susitikę pasikalbėti.

– Mes galime įrodyti, kad taip nebuvo. Paskutinį kartą klausiu – ar nori pakeisti parodymus?

– Ne!

Balsas nuskambėjo tvirtai, to Haris negirdėjo apklausos pradžioje.

– Ką darei po to, kai, anot tavęs, palydėjai ambasadorių į garažą?

Brekė papasakojo, kad pakilo į kontorą padirbėti su veiklos ataskaitomis ir ten prabuvo maždaug iki vidurnakčio, o tada grįžo namo taksi. Haris paklausė, ar kas nors buvo užsukęs arba skambino tuo metu, kai jis ten sėdėjo, bet Brekė

paaiškino, kad niekas negali įeiti į jo kontorą be įėjimo kortelės, o telefoną jis išjungė, kad galėtų ramiai dirbti. Jis visada taip daraąs, kai dirba prie veiklos ataskaitų.

– Niekas negali patvirtinti tavo alibi? Ar kas nors, pavyzdžiui, galėjo tave matyti grįžtantį namo?

– Benas, mano namo sargas. Gal jis atsimena? Jis bent jau mėgsta pakomentuoti, jei vėlai grįžtu namo, vilkėdamas kostiumą.

– Sargas, kuris matė tave grįžtantį namo maždaug vidurnaktį, niekas daugiau?

Brekė bandė prisiminti.

– Bijau, kad taip.

– Gerai, – pasakė Haris. – Kas nors kitas perims apklausą. Nori ko nors atsigerti? Kavos, vandens?

– Ne, ačiū.

Haris atsistojo eiti.

– Hari?

Jis atsisuko.

– Būtų geriau mane vadinti Hūle. Arba pareigūnu.

– Aha. Ar aš patekau į bėdą? – norvegiškai paklausė Brekė.

Haris prisimerkė. Sėdėdamas tarsi sukritęs sėdmaišis, Brekė atrodė nekaip.

– Manau, tavo vietoje dabar jau kreipčiausi į advokatą.

– Supratau. Ačiū.

Haris stabtelėjo tarpduryje.

– Tiesa, kaip dėl to pažado, kurį davei ambasadoriui garaže. Ištesėjai?

Brekė tarsi atsiprašydamas nusišypsojo.

– Nesąmonė. Ketinau papasakoti Hildei, aš neturėjau kitos išeities. Bet kai sužinojau, kad jis numirė... na, jis tikrai buvo keistas žmogus, man vis dėlto toptelėjo, kad būtent tą pažadą galiu ištesėti. Jokios praktinės reikšmės tai jau nebeturėjo.

*

– Minutėlę, įjungsiu tave per garsiakalbį.

– Klausau?

– Mes tave girdim, Hari. Pradėk.

Bjarnė Meleris, Dagfinas Torhiusas ir policijos viršininkė nepertraukdami klausėsi Hario ataskaitos telefonu.

Tada prabilo Torhiusas:

– Tai mes turim sulaikytą norvegą, įtariamą žmogžudyste. Klausimas toks: kiek laiko įstengsime tai nuslėpti?

Policijos viršininkė kostelėjo.

– Kadangi apie žmogžudystę žiniasklaida nežino, policijos vis dar niekas nespaudžia rasti žudiko. Paskui paskambinsiu. Manau, turime keletą dienų, ypač dėl to, kad jie nelabai ką turi, išskyrus šito Brekės melagingus parodymus ir motyvą. Jeigu jie privalės jį paleisti, greičiausiai nenorės, kad kas sužinotų apie sulaikymą.

– Hari, ar girdi mane? – kalbėjo Meleris. Pasigirdo kažkoks foninis triukšmas, kurį Haris suvokė kaip pritarimą. – Ar vyrukas kaltas, Hari? Ar jis tai padarė?

Pasigirdo dar didesnis triukšmas, ir Meleris pakėlė policijos viršininkės telefono ragelį.

– Ką sakei, Hari? ...kad? Aišku. Mes čia pasikalbėsime ir gausim palaikyti ryšį.

Jis padėjo ragelį.

– Ką jis pasakė?

– Kad nežino.

*

Kai Haris grįžo namo, buvo vėlu. „Le Boucheron" buvo pilna, todėl jis pavalgė restorane, įsikūrusiame Patponge, skersgatvyje *Soi 4*, gėjų gatvėje. Jam bevalgant pagrindinį patiekalą prie

jo stalo priėjo vyras, mandagiai paklausė, ar jam nepasmaukyti, ir greitai pasišalino, kai Haris papurtė galvą.

Haris išlipo penktame aukšte. Buvo tuščia, o šviesos prie baseino buvo užgesintos. Jis nusimetė drabužius ir paniro į vandenį. Vanduo apglėbė jį savo vėsuma. Jis kelis kartus perplaukė pirmyn atgal, juto vandens pasipriešinimą. Runa buvo sakiusi, kad visi baseinai skirtingi, kad jų vanduo turi savo ypatumų, savitą konsistenciją, kvapą ir spalvą. Šitas baseinas kaip vanilė, sakė ji. Saldus ir šiek kiek klampus. Jis įkvėpė, bet užuodė tik chloro ir Bankoko kvapą. Apsivertė ir užsimerkęs ėmė plūduriuoti ant nugaros. Dėl po vandeniu girdimo savo paties kvėpavimo jam atrodė, kad jis uždarytas mažyčiame kambaryje. Haris atsimerkė. Viename iš butų užgeso šviesa. Tarp žvaigždžių lėtai judėjo dirbtinis palydovas. Kriokė motociklas su prakiurusiu duslintuvu. Hario žvilgsnis vėl nukrypo link buto. Jis darkart suskaičiavo aukštus. Gurkštelėjo vandens. Šviesa buvo užgesinta jo bute.

Per kelias sekundes Haris iššoko iš baseino, užsitraukė kelnes ir apsižvalgė, bergždžiai ieškodamas ko nors, ką galėtų panaudoti kaip ginklą. Jis čiupo baseino graibštą, kuris buvo atremtas į sieną, pabėgėjo kelis metrus iki lifto ir paspaudė iškvietimo mygtuką. Lifto durys prasivėrė į šonus, jis žengė vidun ir užuodė švelnų kario kvapą. Atrodė, tarsi kas būtų išpjovęs iš jo gyvenimo sekundę, o kai atsipeikėjo, gulėjo aukštielninkas ant šaltų cementinių grindų. Visa laimė, kad smūgis pataikė į kaktą, tačiau šalia jo stovėjo milžiniška figūra, ir Haris iškart suprato, kad jo šansai menki. Jis kirto su graibštu, pataikė tiesiai virš kelių, bet dėl lengvo aliumininio koto smūgis nebuvo stiprus. Hariui pavyko išvengti pirmo spyrio ir jis pakilo ant kelių, bet antras spyris pataikė jam į petį ir pusiau jį apsuko. Maudė nugarą, bet pradėjo veikti adrenalinas ir, suriaumojęs iš skausmo, jis atsistojo ant kojų. Atdaro lifto šviesoje matė, kaip palei skustą galvą sušvytavo kaselė, kai

milžinas užsimojo, kumščiu žiebė jam virš akies ir pasiuntė Harį atbulą link baseino. Pats atžingsniavo iš paskos. Haris pabandė suklaidinti, kad voš iš kairės, bet pasiuntė smūgį dešine ten, kur spėjo esant galvą. Atrodė, kad būtų pataikęs į granito gabalą, o smūgis jį patį turbūt sužeidė labiau nei priešininką. Haris žengtelėjo atgal, patraukė galvą į šoną, pajuto vėjo gūsį nuo smūgio ir krūtinę spaudžiančią baimę. Apsigrabaliojo palei diržą, užčiuopė antrankius, atsegė juos ir sukišo į juos pirštus. Palaukė, kol milžinas priartėjo, surizikavo gauti smūgį iš apačios, bet vis tiek tūptelėjo. Tada tvojo, užsimojęs nuo klubo, paskui iš peties – visu kūnu iš įsiūčio ir nevilties paleido per tamsą geležim pakaustytus kumščius, kol jie atsitrenkė į mėsos ir kaulų kalną ir kažkas atsileido. Jis tvojo dar kartą ir pajuto, kad geležis prasigraužė per odą. Kraujas tarp pirštų buvo šiltas ir klampus, jis nežinojo, ar tai jo, ar to kito kraujas, bet vėl pakėlė kumštį, kad tvotų darsyk, beveik suakmenėjęs iš baimės, kad priešininkas vis dar stovi kaip stovėjęs. Tada išgirdo žemą gargaliuojantį juoką. Jam į galvą pataikė betono luitas, tamsa pasidarė dar tamsesnė, o skirtumo tarp viršaus ir apačios nebeliko.

Dvidešimt devintas skyrius

Haris atsipeikėjo nuo vandens, nevalingai įkvėpė, o kitą sekundę vėl buvo panardintas. Jis priešinosi, bet veltui. Vanduo pagarsino metalo spragtelėjimą, kai kažkas užsirakino, o ranka, kuri jį laikė, staiga paleido. Haris atmerkė akis, viskas aplink buvo turkio mėlynumo, o po kojomis jis jautė baseino plyteles. Atsispyrė, bet rankos truktelėjimas įrodė tai, ką smegenys bandė jam pasakyti, tačiau jis nenorėjo pripažinti.

Kad jis prigers. Kad Vu jo paties antrankiais prirakino jį prie vandens nutekamojo vamzdžio baseino dugne.

Jis pažiūrėjo į viršų. Per vandens filtrą švietė mėnulis. Haris ištiesė laisvąją ranką į viršų ir iškišo iš vandens. Velniava, baseinas toje vietoje tik metro gylio! Haris parietė kojas po savimi ir bandė atsikelti, išsitiesė, kiek tik pajėgė, antrankiai įsirėžė į nykščio kaulą, bet vis tiek trūko dvidešimties centimetrų, kad burna pasiektų paviršių. Jis pastebėjo, kad šešėlis viršuje prie baseino krašto dingo. Šūdas! Nepanikuok, galvojo jis, panikuojant išnaudojama daugybė deguonies.

Jis panėrė į dugną, pirštais patikrino nutekamąjį vamzdį dengiančias groteles. Jos buvo plieninės ir visiškai nepajudinamos, nepasidavė, net kai jis užsikabino abiem rankomis ir trūktelėjo. Kiek laiko jam pavyks išbūti nekvėpuojant? Minutę? Dvi minutes? Jau maudė raumenis, smilkiniuose tvinksėjo pulsas, o akyse šoko raudonos žvaigždutės. Jis vėl pabandė išsilaisvinti, suprasdamas, kad fizinės pastangos greitai sunaudoja deguonį. Burna išdžiūvo iš baimės, smegenys pradėjo kurti vaizdinius – Haris suprato, kad jie tėra haliucinacijos: per mažai degalų, per mažai vandens. Jam kilo absurdiška mintis: jei jis gertų, kiek pajėgtų, gal vandens lygis sumažėtų tiek, kad jo galva iškiltų iš vandens. Trinktelėjo laisvąja ranka į baseino kraštą, žinojo, kad niekas jo negirdi, – nors po vandeniu ir buvo tyku, viršuje Bankoko triukšmas riaumojo kaip riaumojęs ir užgožė visus kitus garsus. O kas, jei jį kas ir išgirstų? Nieko negalėtų padaryti, nebent palaikyti kompaniją iki mirties. Deginantis gobtuvas apspaudė galvą, ir jis pasiruošė tam, ką visi skęstantys žmonės anksčiau ar vėliau išmėgina – įkvėpti vandens. Laisvoji ranka atsitrenkė į metalą. Baseino graibštas. Jis gulėjo ant krašto. Haris jį pagriebė ir prisitraukė prie savęs. Runa grojo didžeridu. Tuščiaviduris. Oras. Jis apčiaupė aliumininio vamzdžio galą ir įkvėpė. Į burną pribėgo vandens, prarijo vos nepaspringęs, jautė ant

liežuvio sudžiūvusius negyvus vabzdžius ir stipriau kando vamzdį, kovodamas su kosulio refleksu. Kodėl deguonis buvo pavadintas *oxygenium*, „sudarantis rūgštį"? Jis gi ne rūgštus, o saldus, net Bankoke oras yra saldus kaip medus. Haris įkvėpė smėlio ir pavienių aliuminio atplaišų, šios prilipo prie burnos gleivinės, bet jis nepastebėjo. Traukė orą taip godžiai, lyg būtų bėgęs maratoną.

Smegenys vėl pradėjo veikti. Todėl Haris suprato, kad tik atitolina tai, kas neišvengiama. Kraujyje daugės anglies dvideginio, o vamzdis per ilgas, kad jis visiškai išstumtų dusinančias kūno išmetamąsias dujas. Dėl to jis visą laiką kvėpuoja tuo pačiu oru, kuriame lieka vis mažiau deguonies ir susidaro vis daugiau mirtino CO_2. Tai vadinasi hiperkapnija, ir jis greitai nuo jos numirs. Tiesą sakant, blogiausia tai, jog jis taip greitai kvėpuoja, kad pagreitina procesą. Po kiek laiko jis pasidarys mieguistas, smegenys praras norą įkvėpti oro, jis kvėpuos vis rečiau ir rečiau, kol galiausiai visai nustos.

Kaip vieniša, galvojo Haris. Prirakintas. Kaip drambliai upės laivuose. Drambliai. Jis kiek pajėgdamas išpūtė orą vamzdžiu.

*

Anė Verk gyveno Bankoke trejus metus. Jos vyras buvo „Shell" Tailando biuro vadovas, vaikų jie neturėjo, buvo vidutiniškai nelaimingi ir turbūt kartu dar galėjo išbūti kelerius metus. Paskui ji ketino grįžti atgal į Olandiją, baigti mokslus ir ieškotis naujo vyro. Iš neturėjimo ką veikti ji nusiuntė paraišką dėl neapmokamo mokytojos darbo „Empire " ir pati nustebo, kai jį gavo. „Empire" buvo idėjinis projektas, kurio tikslas iš esmės buvo prostitutėmis dirbančių merginų Bankoke lavinimas, ypač anglų kalbos mokymas. Anė Verk mokė jas tų dalykų, kurių joms reikėjo baruose, dėl to jos ir ateidavo. Jos sėdėjo už savo stalų, besišypsančios ir drovios jaunos merginos, kurios kikendavo, kai Anė Verk joms liepdavo kartoti paskui

ją: „Pone, ar galiu jums pridegti cigaretę?“ arba „Aš nekalta, jūs labai patrauklus, pone. Ar pavaišinsite gėrimu?“

Šiandien viena iš merginų buvo apsivilkusi nauja raudona suknele, kuria akivaizdžiai didžiavosi ir kuri, kaip paaiškino visai klasei laužyta anglų kalba, buvo pirkta Robertsono universalinėje parduotuvėje. Kartais būdavo sunku įsivaizduoti, kad šios merginos dirba prostitutėmis pavojingiausiuose Bankoko rajonuose.

Kaip ir dauguma olandų, Anė Verk kalbėjo nepriekaištinga anglų kalba. Vieną vakarą per savaitę dėstė ir kai kuriems mokytojams. Dabar ji išlipo iš lifto penktame aukšte. Vakaras buvo ypač varginantis, jie ginčijosi dėl mokymo metodų, ir Anė laukė nesulaukė, kada galės nusispirti batus dviejų šimtų kvadratinių metrų bute. Staiga ji išgirdo keistus, duslius garsus. Iš pradžių pamanė, kad jie sklinda nuo upės, bet tada suprato, kad nuo baseino. Ji užčiuopė šviesos jungiklį, prireikė keleto sekundžių, kol suvokė ir suprato, ką reiškia tas vaizdas – vyras po vandeniu ir baseino graibštas, styrantis paviršiuje. Tada ji puolė bėgti.

*

Haris matė, kaip užsidegė šviesa ir ant baseino krašto pasirodė figūra. Tada figūra pradingo. Atrodė kaip moteris. Ar ji supanikavo? Haris pradėjo jausti pirmuosius hiperkapnijos požymius. Teoriškai ji turėjo pasireikšti gan maloniai, nugramzdinti į nejautrą, bet jis jautė tik siaubą, srūvantį kraujagyslėmis tarsi ledyno tirpsmo vanduo. Bandė susikaupti, kvėpuoti ramiai, ne per dažnai, ne per retai, bet vėl darėsi sunku galvoti.

Dėl to jis nepastebėjo, kad vandens lygis pradėjo sekti, o kai moteris įšoko į baseiną ir jį pakėlė, buvo įsitikinęs, kad tai angelas atėjo jo pasiimti.

Beveik visa likusi nakties dalis praėjo kovojant su galvos skausmu. Hariui besėdint ant kėdės savo bute, atvyko gydytojas,

paėmė kraujo ir paaiškino, kad jam pasisekė. Tarsi jam reikėtų, kad kas nors tą paaiškintų. Vėliau šalia išdygo Liza ir užsirašė, kas nutiko.

– Ko jam reikėjo bute? – paklausė ji.

– Neįsivaizduoju. Gal mane išgąsdinti?

– Ar jis ką nors paėmė?

Haris greitai apsižvalgė aplinkui.

– Ne, jei mano dantų šepetėlis vis dar vonioje.

– Juokų maišelis. Kaip jautiesi?

– Pagiringas.

– Aš tuoj pat paskelbsiu paiešką.

– Pamiršk. Eik namo ir pati nors kiek pamiegok.

– Koks staiga pasitikintis savimi tapai.

– Gerai apsimetinėju, nesakyk, – jis rankomis pasitrynė veidą.

– Čia tau ne juokai, Hari. Ar supranti, kad apsinuodijai anglies dvideginiu?

– Pasak gydytojo, ne labiau nei vidutinis Bankoko gyventojas. Aš rimtai, Liza. Važiuok namo, aš neturiu jėgų daugiau su tavimi kalbėti. Ryt būsiu sveikutėlis.

– Rytoj tau laisva diena.

– Kaip žinai. Tik eik jau.

Haris susigrūdo tabletes, kurias davė gydytojas, miegojo nesapnuodamas ir pabudo tik tada, kai įdienojus paskambino Liza ir paklausė, kaip einasi. Vietoj atsakymo jis kažką suniurnėjo.

– Nenoriu šiandien tavęs matyti, – pasakė ji.

– Aš irgi tave myliu, – atsakė jis, padėjo ragelį ir atsikėlė apsirengti.

*

Buvo kol kas karščiausia metų diena, o policijos nuovadoje visi varžėsi dejuodami. Net ventiliatorius Lizos kabinete vos

spėjo suktis. Hariui pradėjo luptis nosis, todėl jis atrodė panašus į elnią Rudolfą. Jis buvo įpusėjęs gerti trečią litrinį butelį vandens.

– Jeigu čia šaltasis sezonas, tai kaip tada...

– Būk geras, Hari, – Lizai neatrodė, kad lengviau iškęsti karštį kalbant apie jį.

– Kaip dėl Vu, Nho? Yra pėdsakų?

– Nieko. Rimtai pasikalbėjau su ponu Siorensenu „Thai Indo Travellers" kontoroje. Jis sako, kad nežino, kur yra Vu ir kad jis jiems daugiau nebedirba.

Liza atsiduso.

– O mes neturim žalio supratimo, ką jis veikė Hario bute. Puikumėlis. Kaip dėl Brekės?

Brekės namų registratūroje Sunthornas surado sargą. Jis, tiesą sakant, atsiminė, kad norvegas tą vakarą grįžo namo kažkada po vidurnakčio, bet tiksliau pasakyti negalėjo.

Liza pranešė, kad Ekspertizių skyriaus žmonės jau visu pajėgumu pradėjo šukuoti Brekės butą ir kabinetą. Jie ypač atidžiai tyrinėjo drabužius ir batus, bandydami ką nors rasti – kraujo, plaukų, audinio plaušelių, – ko nors, kas galėtų Brekę susieti su nužudytuoju arba nusikaltimo vieta.

– Tuo tarpu, – pasakė Rangsanas, – turiu papasakoti porą dalykų apie tas nuotraukas, kurias radom Molneso lagaminėlyje.

Prie lentos šalia durų jis prisegė tris išdidintas nuotraukas. Nors tos nuotraukos jau kuris laikas neišėjo Hariui iš galvos ir jų pradinis šokiruojantis efektas buvo išblėsęs, jis vis tiek jautė, kad ima pykinti.

– Mes nusiuntėme jas į Lytinių nusikaltimų skyrių, tikėdamiesi, kad jie ką nors išsiaiškins. Jiems nepavyko susieti nuotraukų su jokiais vaikų pornografijos platintojais, – Rangsanas apvertė vieną nuotrauką. – Visų pirma, nuotraukos atspausdintos ant vokiško popieriaus, kuriuo Tailande neprekiaujama. Antra, nuotraukos yra nelabai ryškios ir iš pirmo žvilgsnio

primena asmenines mėgėjiškas nuotraukas, kurios nėra skirtos platinti. Ekspertizių skyrius pasitarė su fotografijos ekspertu, ir šis nustatė, kad jos padarytos iš didelio atstumo naudojant teleobjektyvą ir greičiausiai fotografuota iš lauko. Jo nuomone, čia lango rėmas, – Rangsanas bakstelėjo į pilką šešėlį nuotraukos krašte. – Tai, kad nuotraukos vis dėlto yra tokios profesionalios, rodo, jog vaikų pornografijos rinkoje yra atsiradusi nauja niša, kurią norima patenkinti, – vujeristai.

– Ir kas iš to?

– JAV pornografijos pramonė uždirba didelius pinigus, pardavinėdama neva privačius mėgėjiškus įrašus, kurie iš tikrųjų yra sukurti profesionalų ir fotografų, specialiai naudojančių paprastą įrangą ir ne itin iščiustytus modelius, kad viskas atrodytų mėgėjiška. Pasirodo, žmonės mielai sutinka daugiau mokėti už tai, ką laiko autentiškais įrašais iš žmonių miegamųjų. Taip pat yra su nuotraukomis ir vaizdo įrašais, kurie atrodo padaryti iš buto kitoje gatvės pusėje be pagrindinio vaidmens atlikėjo žinios ar sutikimo. Tokia produkcija ypač patinka vujeristams, žmonėms, kurie lytiškai susijaudina stebėdami žmones, nežinančius, kad yra stebimi. Mums atrodo, kad šios nuotraukos yra tokio tipo.

– Arba, – įsiterpė Haris, – gali būti, kad nuotraukos buvo skirtos ne platinti, o šantažuoti.

Rangsanas papurtė galvą.

– Mes apie tai galvojome, bet tokiu atveju suaugęs asmuo nuotraukoje turėtų būti lengviau atpažįstamas. Vaikų pornografijos nuotraukoms, kurios skirtos parduoti, būdinga, kad prievartautojų veidai yra paslėpti – taip, kaip čia.

Jis vėl bakstelėjo į tas tris nuotraukas. Matėsi vyro užpakalis ir apatinė nugaros dalis. Neskaitant raudonų marškinėlių, ant kurių buvo galima įžiūrėti dvejeto apačią ir nulį, vyras buvo nuogas.

– Tarkim, kad nuotraukos buvo skirtos šantažuoti, bet fotografui nepavyko nufotografuoti veido, – pasakė Haris. – Arba

jis šantažuojamajam teparodė kopijas, kuriose jis neatpažįstamas.

– Palauk! – Liza mostelėjo ranka. – Ką nori pasakyti, Hari? Kad vyras nuotraukoje – Molnesas?

– Čia tik viena teorija. Kad jį šantažavo, bet dėl lošimo skolos jis nepajėgė susimokėti.

– Ir kas iš to? – paklausė Rangsanas. – Šantažuotojas dėl to neturi jokio motyvo nužudyti Molnesą.

– Gal jis pagrasino įskųsti šantažuotoją policijai?

– Įskųsti šantažuotoją, kad pats būtų nuteistas už pedofiliją? – Rangsanas pavartė akis, o Sunthornas ir Nho pernelyg nesistengė nuslėpti šypsenų.

Haris paskėsčiojo rankomis.

– Kaip ir sakiau, čia tik teorija, ir aš sutinku, kad galime ją atmesti. Kita teorija yra, kad Molnesas buvo šantažuotojas...

– ...o Brekė prievartautojas, – Liza parėmė ranka smakrą ir susimąsčiusi įsižiūrėjo į tuštumą. – Na, Molnesui reikėjo pinigų, o Brekė turėtų motyvą nužudyti. Bet jis turi jį iš anksčiau, tai dėl to mes nė kiek nepasistumiame į priekį. Kaip manai, Rangsanai, ar galime *atmesti* prielaidą, kad Brekė galėtų būti asmuo nuotraukose?

Rangsanas papurtė galvą.

– Nuotraukos tokios neryškios, kad nieko negalime atmesti, nebent Brekė turėtų kokių nors išskirtinių bruožų.

– Kas savo noru eis patikrinti Brekės subinės? – paklausė Liza, ir visi nusikvatojo.

Sunthornas tyliai kostelėjo.

– Jeigu Brekė nužudė Molnesą dėl nuotraukų, kodėl jų nesusirinko?

Visi ilgam nutilo.

– Ar tik man čia atrodo, kad mes nieko daugiau neveikiam, tik sėdim ir plepam? – galiausiai paklausė Liza.

Oro kondicionierius kliuksėjo, ir Haris pagalvojo, kad diena bus tokia pat ilga kaip ir karšta.

*

Haris stovėjo terasos tarpduryje ir žiūrėjo į ambasadoriaus rezidencijos sodą.

– Hari? – Runa sumirksėjo, kad akyse neliktų vandens, ir išlipo iš baseino.

– Labas, – pasisveikino jis. – Tavo motina miega.

Ji gūžtelėjo pečiais.

– Mes suėmėme Jensą Brekę.

Jis laukė, kol Runa ką nors pasakys, paklaus kodėl, bet ji nieko nesakė. Jis atsiduso.

– Runa, nenoriu tavęs varginti šiais dalykais. Bet esu į visa tai įklimpęs, o tu irgi esi, todėl manau, kad galėtume pabandyti vienas kitam šiek tiek padėti.

– Na, – pasakė ji.

Haris bandė perprasti intonaciją. Nusprendė eiti tiesiai prie reikalo.

– Turiu daugiau apie jį išsiaiškinti, kokio tipo jis žmogus, ar jis tas, kuo dedasi, ir panašiai. Ketinu pradėti nuo jo santykių su tavo motina. Na, tarp jų gan didelis amžiaus skirtumas...

– Tau įdomu, ar jis jos neišnaudoja?

– Taip, kažkas panašaus.

– Greičiau jau mano motina jį išnaudoja, o ne atvirkščiai.

Haris atsisėdo ant kėdės po gluosniu, bet Runa liko stovėti.

– Motinai nepatinka, kai aš sukiojuosi netoliese, jiems būnant kartu, todėl artimiau su juo taip ir nesusipažinau.

– Tu pažįsti jį geriau negu aš.

– Taip manai? Hm. Jis atrodo slidus, bet gal tik iš išorės. Jis bent jau stengiasi būti man malonus. Nusivežti mane į tajiško bokso varžybas buvo jo mintis. Man atrodo, kad dėl mano šuolių į vandenį jam susidarė įspūdis, kad mane domina sportas. Ar jis ją išnaudoja? Nežinau. Atsiprašau, kad menka

iš manęs nauda, bet nežinau, kaip mąsto tokio amžiaus vyrai, o nepasakysi, kad labai demonstruotumėt jausmus...

Haris pasitaisė akinius nuo saulės.

– Ačiū, viskas gerai, Runa. Ar gali paprašyti motinos, kad man paskambintų, kai atsikels?

Ji atsistojo nugara į vandenį prie baseino krašto, atsispyrė ir išlenkta nugara bei atlošta galva atliko dar vieną šuolį kūliavirsčia. Jau susiruošęs eiti Haris pamatė, kaip į vandens paviršių išsiveržė oro burbulai.

*

Brekės viršininkas iš „Barclay Thailand" buvo užšukavęs plaukus į šoną, kad nesimatytų plikės, o veide atsispindėjo susirūpinimas. Jis kosėjo ir kosėjo, ir tris kartus paprašė Hario pakartoti savo vardą. Haris apsižvalgė kabinete ir konstatavo, kad Brekė nemelavo – viršininko kabinetas buvo mažesnis negu jo.

– Brekė yra vienas iš gabiausių mūsų maklerių, – pasakė viršininkas. – Turi gerą atmintį skaičiams.

– Aha.

– Taip, klastingas. Toks jo darbas.

– Aišku.

– Kai kurie tvirtina, kad kartais jis gali būti žiaurus, bet niekas iš mūsų klientų niekada jo neapkaltino nesąžiningumu.

– O koks jis žmogus?

– Argi ne tai jums ką tik papasakojau?

Haris iš nuovados paskambino Turei Bė, „DnB" Valiutų skyriaus vadovui. Šis paminėjo, kad Brekė turėjo trumpą romaną su mergina iš Valiutų skyriaus administracijos, bet jis greitai nutrūko, greičiausiai jos iniciatyva. Jis spėjo, kad tai galėjo būti viena iš priežasčių, kodėl iškart po to Brekė išėjo iš darbo ir priėmė darbo pasiūlymą Bankoke.

– Nekalbant jau apie riebią išeitinę išmoką ir didesnį atlyginimą, – pridėjo jis.

*

Po pietų Haris ir Nho liftu nusileido į antrą aukštą, kur vis dar uždarytas Brekė laukė, kol jį perkels į tardymo izoliatorių Pratuname.

Brekė tebevilkėjo tą patį kostiumą, su kuriuo jį suėmė, bet buvo atsisagstęs marškinius ir atsiraitojęs rankoves ir nebeatrodė panašus į maklerį. Nuo prakaito šlapi kirpčiai buvo prilipę prie kaktos, o jis tarsi stebėdamasis spoksojo sau į rankas, glebiai gulinčias ant stalo priešais.

– Čia Nho, mano kolega, – pristatė Haris.

Brekė pakėlė akis, drąsiai nusišypsojo ir linktelėjo.

– Aš iš tikrųjų turiu tik vieną klausimą, – pasakė Nho. – Ar jūs sausio trečią dieną septynioliktą valandą palydėjote ambasadorių į garažą, kur buvo pastatytas jo automobilis?

Brekė pažvelgė į Harį, o tada į Nho.

– Taip, – patvirtino jis.

Nho pasižiūrėjo į Harį ir linktelėjo.

– Ačiū, – padėkojo Haris. – Tik tiek.

Trisdešimtas skyrius

Transportas judėjo sraigės greičiu, Hariui skaudėjo galvą, o oro kondicionierius švilpė kaip prieš nelaimę. Nho stabtelėjo prie „Barclay Thailand" lankytojų garažo užkardo, nuleido automobilio langą ir iš plokščiaveidžio tajo kruopščiai išlyginta sargo uniforma sužinojo, kad Džimo Lavo šiandien nėra darbe.

Nho parodė policininko ženklelį ir paaiškino, kad jie norėtų peržiūrėti vieną vaizdo kasetę, bet sargas nepritardamas papurtė galvą ir pasiūlė kreiptis į apsaugos bendrovę. Nho atsisuko į Harį ir gūžtelėjo pečiais.

– Pasakyk jam, kad tai dėl žmogžudystės bylos, – patarė Haris.

– Pasakiau.

– Vadinasi, reikia paaiškinti išsamiau.

Haris išlipo iš automobilio. Karštis ir drėgmė tvoskė jam į veidą, lyg būtų nudengęs puodą su verdančiu vandeniu. Jis išsitiesė, lėtai apėjo automobilį, galva jau kiek apsvaigo. Sargas suraukė kaktą, kai prie jo priartėjo beveik dviejų metrų farangas krauju pasruvusiomis akimis, ir uždėjo ranką ant šautuvo.

Haris atsistojo priešais jį, išsišiepė ir kaire ranka griebė jį už diržo. Sargas riktelėjo, bet nespėjo pasipriešinti, kai Haris atsegė diržą ir įkišo dešinę ranką jam į kelnes. Haris trūktelėjo, ir sargas kilstelėjo nuo žemės. Apatinės kelnaitės plyšo su garsu. Nho kažką sušuko, bet buvo per vėlu. Haris jau stovėjo triumfuodamas, virš galvos iškėlęs baltas šortukų tipo kelnaites. Kitą akimirką jos jau nuskriejo virš sargo būdelės į krūmus. Tada Haris lėtai apėjo automobilį ir įlipo į vidų.

– Senas triukas iš gimnazijos laikų, – paaiškino jis akis išpūtusiam Nho. – Nuo čia gali perimti derybas. Velnias, karšta...

Nho iššoko iš automobilio. Po trumpų derybų įkišo galvą vidun, linktelėjo, ir Haris, sargui šnairuojant ir išlaikant atstumą, nusekė iš paskos į rūsį.

Sudūzgė vaizdo leistuvo mechanizmas, ir Haris prisidegė cigaretę. Jam atrodė, kad tam tikrose situacijose nikotinas gali suaktyvinti mąstymą. Pavyzdžiui, kai norisi parūkyti.

– Na, – prabilo Haris. – Tai manai, kad Brekė sako teisybę?

– Ir tu taip manai, – atkirto Nho. – Jeigu ne, nebūtum manęs čia atsitempęs.

– Teisybė. – Dūmai graužė Hariui akis. – O dabar pamatysi, kodėl manau, kad jis sako teisybę.

Nho žiūrėjo į vaizdus, bet turėjo pasiduoti ir papurtė galvą.

– Šitas įrašas yra pirmadienio, sausio dešimtosios, – paaiškino Haris, – įrašyta apie dešimtą valandą vakaro.

– Netiesa, – užginčijo Nho. – Čia tas pats įrašas, kurį matėme praeitą kartą, sausio trečiosios, žmogžudystės dienos. Data netgi matoma įrašo kamputyje.

Haris išpūtė dūmų žiedą, bet iš kažkur traukė skersvėjis, nes žiedas iškart susikreivino.

– Čia tas pats įrašas, bet data visą laiką buvo klaidinga. Aš spėju, kad mūsų draugas be apatinių kelnaičių galėtų mums patvirtinti, jog vieni juokai leistuve pakeisti datą ir laiką, kad jie pasikeistų ir įrašo kamputyje.

Nho pažiūrėjo į sargą, o šis gūžtelėjo pečiais ir linktelėjo.

– Bet tai nepaaiškina, iš kur tu žinai, kada buvo padarytas šis įrašas, – tarė Nho.

Haris galva parodė į vaizdą.

– Aš tą supratau, kai šįryt pabudau nuo gatvės triukšmo. Už mano buto langų – Taksino tiltas, – dėstė jis. – Buvo per mažai transporto. Čia yra šešiaaukštis judraus verslo centro garažas, tarp ketvirtos ir penktos valandos, o mes matom, kaip per valandą pravažiuoja du automobiliai, – Haris nukratė nuo cigaretės pelenus. – O paskui pagalvojau apie šitai. – Jis atsistojo ir bakstelėjo į juodus brūkšnius ant cemento. – Šlapių padangų žymės. Abiejų automobilių. Kada Bankoke pastarąjį kartą lijo?

– Prieš du mėnesius, jei ne seniau.

– Netiesa. Prieš keturias dienas, sausio dešimtą dieną, tarp dešimtos ir pusės vienuolikos buvo užėjęs mangų lietus. Žinau, nes didžioji jo dalis užlijo man už marškinių.

– Vajė, teisingai, – sutiko Nho. Jis suraukė kaktą. – Bet šitie leistuvai turėtų įrašinėti be pertraukos. Jeigu šitas įrašas ne sausio trečiosios, o dešimtosios, vadinasi, kasetė, kuri iš tikrųjų turėtų būti sausio trečiosios, buvo išimta.

Haris paprašė sargo surasti kasetę, ant kurios būtų užrašyta sausio dešimta diena, ir po trisdešimt sekundžių jie galėjo

konstatuoti, kad įrašas kasetėje sustojo ties 21.30. Po to ėjo penkių sekundžių snygis ir vėl pasirodė vaizdas.

– Tada kasetė buvo išimta, – nusprendė Haris. – Tas vaizdas, kurį dabar matom, yra likęs iš anksčiau, – jis parodė pirštu į datą, – sausio pirmoji, 05.25.

Haris paprašė sargo sustabdyti vaizdą, ir jie sėdėjo, žiūrėdami į jį, kol Haris baigė rūkyti.

Nho užsidengė burną delnais.

– Vadinasi, kažkas suklastojo įrašą, ir jis rodo, kad ambasadoriaus automobilio garaže niekada nebuvo. Kodėl?

Haris neatsakė. Jis pažiūrėjo į laiką. 05.25. Trisdešimt penkios minutės iki Naujųjų metų pradžios Osle. Kur jis buvo, ką veikė? Ar sėdėjo restorane „Schrøder"? Ne, jie turbūt jau buvo užsidarę. Turbūt jis miegojo. Bent jau fejerverkų jis neatsiminė.

*

Apsaugos bendrovė patvirtino, kad Džimas Lavas sausio dešimtą dieną dirbo naktinę pamainą, ir neatsikalbinėdama davė jo adresą ir telefono numerį. Nho paskambino Lavui į namus tikėdamasis, kad kas nors atsilieps, bet veltui.

– Pasiųsk pas jį patrulių automobilį ir patikrink, – paliepė Liza. Ji atrodė pakiliai nusiteikusi, gavusi nuveikti šį tą konkretaus.

Sunthornas užėjo pas ją į kabinetą ir padavė aplanką.

– Džimas Lavas nėra teistas, – pranešė jis. – Bet Maisanas, vienas iš po priedanga dirbančių Narkotikų skyriaus vyrukų, atpažino jį iš apibūdinimo. Jei čia tikrai jis, tai jis ne kartą buvo pastebėtas pas panelę Dujen.

– Ką tai reiškia? – paklausė Haris.

– Tai reiškia, kad jis nebūtinai buvo toks jau nekaltas toje opijaus istorijoje, kaip pats tvirtino, – pasakė Nho.

– Panelės Dujen namai yra opijaus salonas Kinų kvartale, – paaiškino Liza.

– Opijaus salonas? Argi jie... neuždrausti?

– Žinoma.

– Atsiprašau, kvailas klausimas, – pripažino Haris. – Aš tikrai maniau, kad policija kovoja su tokiais dalykais.

– Nežinau, kaip yra ten, iš kur atvažiavai, Hari, bet mes bandome į tokius dalykus žiūrėti praktiškai. Mes lengvai galime uždaryti panelės Dujen namus, bet kitą savaitę opijaus salonas bus atidarytas kitoje vietoje. Arba vargšeliai toliau svaiginsis gatvėje. Pranašumas palikti panelę Dujen yra tas, kad mes žinome, kas dedasi, mūsų žmonės gali ateiti ir išeiti, kaip jiems patinka, o tie, kurie nusprendė tirpdyti smegenis opijum, gali tą daryti daugmaž padorioje aplinkoje.

Kažkas sukosėjo.

– Be to, panelė Dujen turbūt gerai susimoka, – pasigirdo murmesys iš už *Bangkok Post*.

Liza apsimetė, kad neišgirdo.

– Kadangi jis šiandien nepasirodė darbe ir jo nėra namie, spėju, kad jis guli ant vieno iš panelės Dujen bambukinių kilimėlių. Siūlau tau, Nho, su Hariu ten užsukti. Pakalbėk su Maisanu, jis jums padės. Turistui bus įdomu apsižvalgyti.

*

Maisanas ir Haris įėjo į siaurą gatvelę, kurioje deginantis vėjas ginė šiukšles palei prastas namų sienas. Nho liko sėdėti automobilyje, nes Maisanui atrodė, kad jau iš tolo galima užuosti, jog jis policininkas. Be to, jis bijojo, kad jie įtartinai atrodys, jei pas panelę Dujen eis trise.

– Opijaus rūkymas nėra socialus užsiėmimas, – paaiškino Maisanas su plačiu amerikietišku akcentu.

Hariui pasirodė, kad kaip po priedanga dirbančiam policininkui tas akcentas ir „The Doors“ marškinėliai yra kiek per daug. Maisanas stabtelėjo priešais pravirus duris atstojančius vartelius iš suvirintos geležies, ilgaaulio bato kulnu ant asfalto sutrynė nuorūką ir įlindo vidun.

Įėjęs iš lauko, kur švietė saulė, Haris iš pradžių nieko neįžiūrėjo, bet girdėjo tylius murmančius balsus ir sekė paskui dvi nugaras toliau į vidų.

– Šūdas!

Haris susitrenkė galvą į durų staktą ir atsisuko, išgirdęs pažįstamą juoką. Tamsoje jam pasirodė, kad prie sienos įžiūri milžinišką figūrą, bet gali būti, kad klydo. Jis nuskubėjo tolyn, kad neatsiliktų nuo rodančiųjų kelią. Jie nusileido laiptais žemyn ir dingo iš akių, tad Haris pabėgėjo, kad pasivytų. Keletas banknotų perėjo iš rankų į rankas, ir durys atsidarė, bet tik tiek, kad jie prasprūstų į vidų.

Viduje galėjai užuosti žemę, šlapimą, dūmus ir saldų opijų.

Vienintelis Hario įsivaizdavimas apie opijaus saloną buvo iš Serdžio Leonės filmo, kuriame Robertą de Niro aptarnavo šilkiniais sarongais apsivyniojusios moterys, jis gulėjo ant minkštos lovos su didelėmis pagalvėlėmis, ir švietė geltona atleidžianti šviesa, kuri viskam suteikė sakralumo. Bent jau taip jis viską atsiminė. Šviesa buvo prigesinta ir čia, tačiau tuo panašumas į Holivudą ir baigėsi. Nuo dulkių buvo sunku kvėpuoti, palei sienas tebuvo keli gultai, o šiaip žmonės gulėjo ant kilimų ir bambukinių kilimėlių ant aslos.

Tvyrojo tamsa ir tvankuma, girdėjosi prislopintas kosčiojimas ir krenkštimas, tad Hariui iš pradžių pasirodė, kad viduje tėra saujelė žmonių, bet kai akys pamažu apsiprato su tamsa, jis pamatė, kad patalpa – tai vienas didelis kambarys, kuriame tikrai guli keli šimtai žmonių, beveik vieni vyrai. Neskaitant kosčiojimo, kambaryje buvo keistai tylu. Dauguma atrodė miegantys, kai kurie vos judėjo. Haris pastebėjo senį, kuris abiem rankomis laikė pypkės galą ir taip stipriai traukė, kad jo susiraukšlėjusi oda ties skruostikauliais išsilygino.

Beprotybė buvo organizuota – jie gulėjo eilėmis skersai ir išilgai, suskirstyti į kvadratus, tarp kurių buvo palikta vietos praeiti, panašiai kaip kapinėse. Haris sekė paskui Maisaną palei eiles, apžiūrinėjo veidus ir stengėsi nekvėpuoti.

– Matai savo vyruką? – sušnabždėjo užsislaptinęs policininkas.

Haris papurtė galvą.

– Čia nesveikai tamsu.

Maisanas kreivai šyptelėjo.

– Vienu metu jie ketino čia pakabinti neonines lempas, kad baigtųsi vagiliavimas. Bet tada žmonės nustojo lankytis. Dauguma lankytojų patys yra vagys.

Maisanas nuėjo gilyn. Po minutėlės išlindo iš prieblandos ir mostelėjo link išėjimo.

– Sužinojau, kad juodukas kartais eina į „Yupa House“, irgi šitoje gatvėje. Kai kurie pasiima opijaus ir eina ten ramiai parūkyti. Savininkas prie jų nesikabinėja.

Kai tik Hario vyzdžiai pakankamai išsiplėtė, kad įžiūrėtų tamsoje, į juos ir vėl ėmė spiginti didžioji dantisto lempa, kuri išėjus į lauką ištikimai kabėjo danguje. Jis paskubėjo užsidėti akinius nuo saulės.

– Ei, žinau vietelę, kur galima gauti nebrangius...

– Ne, ačiū. Ir šitie geri.

Jie pasikvietė Nho. „Yupa House“ norės pamatyti Tailando policijos ženklelį, kad parodytų svečių knygą, o Maisanas netroško, kad kaimynystėje jį įsimintų.

– Ačiū, – padėkojo Haris.

– Būkit atsargūs, – patarė Maisanas ir pradingo šešėliuose.

Trisdešimt pirmas skyrius

„Yupa House“ registratorius atrodė kaip atspindys ploninančiame atrakcionų parko veidrodyje. Virš siaurų nuolaidžių pečių ant paukštiško kaklo pūpsojo pailgaveidė galva. Plaukai buvo plonyčiai, akys įkypos, o skysti ūsai nukarę žemyn. Jis

buvo oficialiai mandagus, ir dėl to savo mandagumo bei juodo kostiumo Hariui priminė laidojimo namų darbuotoją.

Jis patikino Harį ir Nho, kad joks žmogus pavarde Lavas pas juos apsistojęs nebuvo. Kai jie apibūdino, kaip jis atrodo, registratorius tik dar plačiau nusišypsojo ir papurtė galvą. Už registratoriaus kabėjo iškaba, kurioje buvo išvardytos paprastos namų taisyklės: jokių ginklų, jokių nemalonų kvapą skleidžiančių medžiagų ir jokio rūkymo lovoje.

– Atsiprašome minutėlę, – pasakė Haris registratoriui ir pasivedė Nho šalin link durų.

– Kaip?

– Sunku, – atsiduso Nho. – Jis vietnamietis.

– Ir kas?

– Ar nesi girdėjęs, ką apie savo tautiečius per Vietnamo karą pasakė Ngujen Kao Ky? Jis pasakė, kad vietnamiečiai iš prigimties yra melagiai, kad melas yra užkoduotas jų genuose, nes jie iš kartos į kartą išmoko, kad tiesa neatneša nieko kito, tik nelaimę.

– Sakai, jis meluoja?

– Sakau, kad neturiu žalio supratimo. Jis gabus.

Haris apsisuko, grįžo prie registratūros ir paprašė visrakčio. Registratorius nedrąsiai šyptelėjo.

Haris kiek pakėlė balsą, paraidžiui jam pasakė „visraktis" ir nusišypsojo per sukąstus dantis.

– Mes apieškosim šį viešbutį, kambarį po kambario. Suprantat? Jeigu rasime ką nors, kas prieštarauja taisyklėms, žinoma, būsime priversti uždaryti viešbutį dėl tolesnio tyrimo, bet nemanau, kad dėl to čia galėtų kilti problemų.

Registratorius papurtė galvą ir staiga pradėjo labai sunkiai suprasti angliškai.

– Sakau, kad nebus problemų, nes matau, jog pas jus kabo iškaba, kurioje parašyta, kad lovoje rūkyti draudžiama.

Haris nuplėšė iškabą ir trenkė ją į prekystalį.

Vietnamietis ilgai žiūrėjo į iškabą. Kažkas sujudėjo po jo paukštiško kaklo oda.

– Trys šimtai ketvirtame kambaryje yra apsistojęs vyras vardu Džaunsas, – pasakė jis. – Gal tai jis?

Haris šypsodamasis atsigręžė į Nho, o šis gūžtelėjo pečiais.

– Ar ponas Džaunsas kambaryje?

– Jis niekur nebuvo išėjęs.

Registratorius užlipo kartu su jais į viršų. Jie pasibeldė, bet niekas neatsiliepė. Nho davė ženklą registratoriui, kad jis atrakintų, ir iš dėklo prie blauzdos išsitraukė juodą trisdešimt penkto kalibro pistoletą „Beretta", užtaisė jį ir atleido saugiklį. Registratoriaus galva pradėjo nestipriai trūkčioti tarsi vištos. Jis pasuko spynoje raktą ir greitai atsitraukė du žingsnius atgal. Haris atsargiai pravėrė duris. Užuolaidos buvo užtrauktos. Jis įkišo ranką ir paspaudė šviesos jungiklį prie durų. Ant lovos gulėjo Džimas Lavas, nejudantis, užmerktomis akimis ir su ausinėmis ant ausų. Ventiliatorius palubėje zvimbė ir dūzgė, o užuolaidos lengvai plevėsavo. Ant žemo staliuko prie lovos stovėjo kaljanas.

– Džimai! – sušuko Haris, bet Džimas Lavas nereagavo.

Arba jis miega, arba jo ausinukas per garsiai groja, pagalvojo Haris ir apsidairė kambaryje, kad įsitikintų, jog Džimas yra vienas. Tik kai pastebėjo musę, ramiausiai išlendančią iš Džimo dešiniosios šnervės, suprato, kad Džimas nekvėpuoja. Haris priėjo prie lovos ir uždėjo ranką jam ant kaktos. Lyg būtų palietęs šaltą marmurą.

*

Haris sėdėjo ant nepatogios kėdės viešbučio kambaryje ir laukė. Jis niūniavo dainos melodiją, bet negalėjo atsiminti kokios.

Atvyko gydytojas ir konstatavo, kad Lavas mirė daugiau nei prieš dvylika valandų, ką Haris jam jau iš anksto galėjo pasakyti. Kai gydytojo paklausė, kiek laiko jiems reikės laukti skrodimo rezultatų, o jis tik gūžtelėjo pečiais, Haris žinojo, kad atsakymas toks pats – daugiau nei dvylika valandų.

Vėliau tą patį vakarą visi, išskyrus Rangsaną, susirinko Lizos kabinete. Inspektorės puikioji nuotaika buvo garuote išgaravusi.

– Pasakyk, kad ką nors turim, – tarė ji grasinamai.

– Nusikaltimo vietos tyrimo komanda rado labai daug, – raportavo Nho. – Jie buvo trise ir rado begalę pirštų atspaudų, plaukų ir pluošto. Jiems pasirodė, kad „Yupa House" pusmetį nevalyta.

Sunthornas ir Haris nusijuokė, o Liza tik rūsčiai į juos dėbtelėjo.

– Jokių pėdsakų, kuriuos galėtume susieti su žmogžudyste?

– Mes dar nežinom, ar tai buvo žmogžudystė, – pasakė Haris.

– Buvo, po galais, – atšovė Liza. – Žmonės, kurie įtariami esant žmogžudystės bendrininkais, atsitiktinai nemiršta nuo perdozavimo prieš pat mums juos sučiumpant.

– Kam skirtos kartuvės, tas nenuskęs, – pareiškė Haris.

– Ką?

– Sakau, kad tu teisi.

Nho pridėjo, kad opijaus rūkytojai retai kada perdozuoja. Paprastai jie praranda sąmonę, nespėję tiek daug suvartoti. Atsidarė durys ir įėjo Rangsanas.

– Naujienos, – tarė jis, atsisėdo ir susirado laikraštį. – Išsiaiškinom mirties priežastį.

– Maniau, skrodimo rezultatų negausim anksčiau nei rytoj, – nustebo Nho.

– O jų nė nereikia. Vaikinai iš Ekspertizių skyriaus opijuje rado plonai užteptos cianido rūgšties. Vyrukas turėjo numirti vos patraukęs.

Akimirką aplink stalą visi nutilo.

– Susisiek su Maisanu! – Liza vėl buvo pakili. – Turime išsiaiškinti, iš kur Lavas gavo opijaus.

– Nesidžiauk per anksti, – perspėjo Rangsanas. – Maisanas kalbėjosi su prekeiviu, iš kurio Lavas visada pirkdavo, ir jis Lavo jau seniai nėra matęs.

– Gerai, – nusprendė Haris. – Bet dabar bent jau akivaizdu, kad kažkas specialiai bandė pateikti Brekę kaip žudiką.

– Tai mums niekuo nepadeda, – atkirto Liza.

– Nebūčiau toks užtikrintas, – paprieštaravo Haris. – Neaišku, ar Brekė buvo atsitiktinai pasirinktas būti atpirkimo ožiu; galbūt žudikas turėjo motyvą suversti jam kaltę, suvesti sąskaitas.

– Ir kas?

– Jei paleisime Brekę, gali būti, kad kas nors nutiks. Galbūt išviliosim žudiką į atvirą lauką.

– Nepyk, – pratarė Liza. Ji spoksojo į stalą. – Mes laikomės Brekės.

– Ką? – Haris negalėjo patikėti savo ausimis.

– Bankoko policijos viršininko įsakymas.

– Bet...

– Yra, kaip yra.

– Be to, turim naują netiesioginį įrodymą, kuris nukreipia Norvegijos link, – įsiterpė Rangsanas. – Ekspertizių skyrius nusiuntė peilio taukų tyrimo rezultatus kolegoms į Norvegiją ir paprašė ištirti. Jie išsiaiškino, kad tie taukai yra šiaurinio elnio, o su jais Tailande prasti reikalai. Kažkas iš Ekspertizių pasiūlė suimti Kalėdų Senelį.

Nho ir Sunthornas pradėjo kikenti.

– O tada Oslas papasakojo, kad šiaurinių elnių taukus paprastai naudoja Norvegijos samiai peilių plienui apsaugoti.

– Tajiškas peilis ir norvegiški taukai, – apibendrino Liza. – Kuo toliau, tuo įdomiau. – Ji staiga pakilo. – Visiems linkiu labos nakties ir tikiuosi, kad rytoj čia susirinksite visi pailsėję.

Haris sustabdė ją prie lifto ir paprašė paaiškinti.

– Klausyk, Hari, čia Tailandas ir čia galioja kiek kitokios taisyklės. Mūsų policijos viršininkas įsijautė ir pranešė Oslo policijos viršininkei, kad radom žudiką. Jam atrodo, kad tai Brekė, o kai jį informavau apie paskutinius įvykius, jis neatrodė labai patenkintas ir primygtinai reikalavo, kad Brekei ir

toliau būtų taikomas kardomasis kalinimas, bent jau kol paaiškės jo alibi.

– Bet...

– Garbė, Hari, garbė. Nepamiršk, kad tajai auklėjami taip, kad niekada nepripažintų savo klaidų.

– O kai visi žino, kas padarė klaidą?

– Tada geriau, jei visi pasistengia, kad tai neatrodytų kaip klaida.

Visa laimė, kad lifto durys atsidarė ir vėl užsidarė, Hariui nespėjus pasakyti, ką jis apie tai mano. Tačiau jis atsiminė, kokia daina be perstojo skamba jam galvoje – „All Along the Watchtower". Dabar jis prisiminė ir žodžius: *There must be some way out of here, said the joker to the thief.**

Ar ne?

*

Prie buto durų gulėjo laiškas, o kitoje pusėje Haris pamatė Runos vardą.

Jis atsisagstė marškinius. Prakaitas ant krūtinės ir pilvo buvo lipnus kaip storas aliejaus sluoksnis. Jis bandė prisiminti, ką reiškia būti septyniolikos. Ar jis buvo įsimylėjęs? Turbūt.

Haris padėjo laišką į naktinio stalelio stalčių, neatplėštą, tokį ir norėjo grąžinti Runai. Tada atsigulė į lovą, o pusė milijono automobilių kartu su oro kondicionieriumi mėgino jį užliūliuoti.

Jis galvojo apie Birgitą. Švedę, su kuria susipažino Australijoje ir kuri sakė, kad jį myli. Ką jam sakė Aunė? Kad jis „bijo prisirišti prie žmonių". Paskutinis dalykas, apie kurį pagalvojo, buvo tai, kad kiekvienas išganymas ateina su pagiriom. Ir atvirkščiai.

* Iš čia turėtų vesti koks nors kelias, tarė pokštininkas vagiui. (Angl.)

Jensas Brekė atrodė taip, tarsi būtų nemiegojęs nuo tada, kai Haris paskutinį kartą jį matė. Akys buvo pasruvusios krauju, o rankos be tikslo judėjo ant stalo priešais.

– Tai tu neatsimeni juodaodžio stovėjimo aikštelės sargo su afrikietiška šukuosena? – paklausė Haris.

Brekė papurtė galvą.

– Kaip ir sakiau, aš garažu niekad nesinaudodavau.

– Galim kol kas pamiršti Džimą Lavą, – pasiūlė Haris. – Sutelkim dėmesį į tą, kas bando įkišti tave už grotų.

– Ką turi omenyje?

– Kažkas gerokai padirbėjo, kad sugriautų tavo alibi.

Jensas taip kilstelėjo antakius, kad jie vos nesusiliejo su plaukų linija.

– Sausio dešimtą dieną kažkas įdėjo į vaizdo leistuvą sausio trečios dienos kasetę, įrašė ant juostos viršaus ir taip ištrynė seną įrašą, kuriame būtume išvydę ambasadoriaus automobilį ir tave, lydintį jį į garažą.

Jenso antakiai nusileido, sudarydami raidę M.

– Ką?

– Pagalvok.

– Klausi, ar aš neturiu priešų?

– Galbūt. Arba tiesiog buvo patogu rasti atpirkimo ožį.

Jensas pasitrynė sprandą.

– Priešų? Nepamenu nieko, bent jau ne tokio lygio. – Jis nušvito. – Bet tai reiškia, kad mane iš čia paleis.

– Deja, nuo tavęs įtarimo šešėlis dar nenukrito.

– Betgi tu ką tik sakei, kad jūs...

– Policijos viršininkas tavęs nepaleis be alibi. Dėl to prašau tavęs gerai pagalvoti. Ar buvo kas nors, bet kas, kas tave matė nuo tada, kai atsisveikinai su ambasadoriumi, iki kol grįžai namo? Kas nors garaže, kai išėjai iš kontoros arba kai važiavai taksi, gal užsukai į kioską, nors kas nors?

Jensas parėmė kaktą pirštų galais. Haris prisidegė cigaretę.

– Velniava, Hari! Tu mane visai išmušei iš vėžių su tomis kasetėmis. Nepajėgiu aiškiai mąstyti. – Jis sudejavo ir delnu trenkė į stalą. – Žinai, kas šiąnakt nutiko? Aš sapnavau, kad nužudžiau ambasadorių. Kad mes kartu išėjome per pagrindines duris, jo automobiliu nuvažiavome į motelį, kur aš jam į nugarą suvariau didžiulį skerdiko peilį. Aš bandžiau sustoti, bet kūnas manęs neklausė, aš buvau tarsi uždarytas robote, kuris dūrė ir dūrė, o aš...

Jis nepabaigė.

Haris nieko nesakė, davė jam tiek laiko, kiek jam reikėjo.

– Esmė ta, kad aš negaliu būti uždarytas, – pasakė Jensas. – Niekada negalėjau. Būdavo tėvas mane...

Jis nurijo ir sugniaužė dešinį kumštį. Haris matė, kaip pabalo jo krumpliai. Kai vėl pradėjo kalbėti, beveik šnabždėjo:

– Jeigu kas nors būtų įėjęs su prisipažinimu ir pasakęs, kad jei pasirašysiu, išleis mane pro duris, Jėzau, nežinau, ką būčiau padaręs.

Haris atsistojo.

– Pabandyk ką nors prisiminti. Dabar, kai vaizdo įrodymai atmesti, galbūt pajėgsi kiek aiškiau mąstyti.

Jis patraukė link durų.

– Hari?

Hariui buvo įdomu, kas taip skatina žmones kalbėti, kai jiems atsuki nugarą.

– Klausau.

– Kodėl tau atrodo, kad aš nekaltas, kai visiems kitiems atrodo priešingai?

Haris neatsisukęs atsakė:

– Visų pirma todėl, kad nė nepanašu, kad turėtume prieš tave įrodymų, turime tik trūkstamą alibi ir netvirtą motyvą.

– O antra?

Haris nusišypsojo ir pakreipė galvą.

– Nes iš pat pirmo žvilgsnio man pasirodei šunsnukis.

– Ir?

– Aš visiškai nesugebu perprasti žmonių. Geros dienos.

*

Bjarnė Meleris atmerkė vieną akį, prisimerkęs pažvelgė į laikrodį ant naktinio stalelio ir susimąstė, kam, po galais, gali pasirodyti, kad šešta valanda ryto yra tinkamas laikas skambinti.

– Žinau, kiek dabar valandų, – pasakė Haris prieš Meleriui išsižiojant. – Klausyk, turiu vyruką, ir man reikia, kad jį patikrintum. Kol kas nieko konkretaus, tik nuojauta.

– Nuojauta? – Melerio balsas priminė kartono skiautę, besidaužančią į dviračio stipinus.

– Na taip, spėju. Man regis, ieškome norvego, o tai kiek susiaurina pasirinkimą.

Meleris atsikrenkštė.

– Kodėl norvego?

– Na, ant Molneso švarko radome šiaurinio elnio taukų likučių, greičiausiai nuo peilio. O dūrio kampas rodo, kad dūrė gana aukštas žmogus. Paprastai tajai yra žemi, tą tikriausiai žinai.

– Gerai, bet ar negalėjai su šituo pakentėti porą valandų, Hūle?

– Žinoma, – sutiko Haris.

Abu nutilo.

– Tai kodėl nepakentėjai?

– Todėl, šefe, kad čia sėdi penki tyrėjai ir policijos viršininkas, kurie laukia, kol tu savo subinėje įjungsi pavarą.

*

Meleris atskambino po dviejų valandų.

– Kodėl norėjai, kad patikrintume būtent tą vyruką, Hūle?

– Na... Aš tiesiog pagalvojau, kad tas, kuris tepa peilį šiaurinio elnio taukais, turėtų būti iš Šiaurės Norvegijos. Tada prisiminiau porą draugelių, kurie grįžo iš karinės tarnybos Finmarke ir iš ten parsivežė didžiulių samiškų peilių. Ivaras Liokenas tarnavo Norvegijos ginkluotosiose pajėgose ir buvo paskirtas į Vardę. Be to, nujaučiu, kad jis moka naudotis peiliu.

– Gali būti, – pasakė Meleris. – Ką dar apie jį žinai?

– Nedaug. Tonjei Vig atrodo, kad jį čia atgrūdo iki pensijos.

– Na, apie jį Teistų asmenų registre duomenų nėra, – Meleris nutilo.

– Ir?

– Vis dėlto turėjome jo bylą.

– Ką nori pasakyti?

– Jo vardas pasirodė ekrane, bet negalėjau atidaryti failo. Po valandos man iš Husebio paskambino ginkluotųjų pajėgų vadas ir pasiteiravo, kodėl bandžiau atidaryti jo bylą.

– Vajė.

– Jie paprašė kreiptis raštu, jei man reikalingi duomenys apie Ivarą Liokeną.

– Pamiršk.

– Aš jau pamiršau, Hari, šiaip ar taip, nieko nepešim.

– Ar kalbėjai su Hamervoliu iš Lytinių nusikaltimų skyriaus?

– Taip.

– Ką jis sakė?

– Žinoma, kad nėra jokio archyvo, kuriame būtų kaupiami duomenys apie pedofilus Tailande.

– Taip ir maniau. Prakeikta asmens duomenų apsauga.

– Ji niekuo dėta.

– Ką?

– Prieš keletą metų mes kaupėme informaciją, bet paskui liovėmės ją atnaujinti. Jų tiesiog buvo per daug.

*

Kai Haris paskambino Tonjei Vig ir paprašė kuo greičiau susitikti, ji primygtinai pareikalavo išgerti arbatos „Rašytojų ložėje“ viešbutyje „Oriental“.

– Visi ten eina, – pasakė ji.

Haris išsiaiškino, kad „visi“ – tai baltieji, pasiturintys ir prabangiai apsirengę.

– Sveikas atvykęs į geriausią pasaulio viešbutį, Hari, – sučirškė Tonjė iš fotelio vestibiulyje.

Ji vilkėjo mėlyna medvilnine suknele, o rankoje laikė šiaudinę skrybėlę, dėl kurios ji, kaip ir kiti vestibiulyje esantys žmonės, priminė seną, nerūpestingą kolonializmą.

Jie patraukė į „Rašytojų ložę“, gavo arbatos ir mandagiai linksėjo kitiems baltiesiems, kuriems atrodė, kad rasė yra pakankamas pagrindas sveikintis. Haris nervingai žvangino porcelianą.

– Turbūt ne tavo skonio vieta, Hari? – Tonjė sugebėjo siurbčioti arbatą ir tuo pat metu šelmiškai į jį žiūrėti.

– Bandau suvokti, kodėl aš šypsausi amerikiečiams golfo drabužiais.

Ji nusikvatojo.

– Ak, kiek kultūringesnė aplinka dar niekam nepakenkė.

– Nuo kada languotos kelnės yra kultūringumo apraiška?

– Na, ne kelnės, o kultūringi žmonės.

Haris nusprendė, kad Fredrikstadas nieko gero priešais sėdinčiai moteriai nedavė. Jis prisiminė Sanpetą, senuką tają, kuris, kai Haris jį aplankė, persirengė ką tik išlygintais marškiniais ir ilgomis kelnėmis ir sėdėjo lauke saulei kepinant, kad niekas nepatogiai nepasijustų dėl to, kaip kukliai jis gyvena. Tai buvo daug kultūringiau nei visa kita, ką jis matė tarp užsieniečių Bankoke.

Haris paklausė, ką Tonjė žino apie pedofilus.

– Tik tiek, kad Tailandas jų nemažai pritraukia. Tikriausiai prisimeni, kad praeitais metais Patajoje norvegas buvo tikrąja tų žodžių prasme sugautas be kelnių. Norvegų laikraščiai išspausdino žavią suklijuotą trijų berniukų, kurie jį nurodė policijai, nuotrauką. Vyro veidas buvo užtušuotas, berniukų – ne. Angliškoje *Pattaya Mail* versijoje buvo atvirkščiai. Be to, jie santraukoje įvardijo vyrą vardu ir pavarde, o vėliau nuosekliai jį vadino „norvegu“, – Tonjė papurtė galvą. – Žmonės, kurie anksčiau nebuvo girdėję apie Norvegiją, staiga sužinojo, kad Oslas yra Norvegijos sostinė, nes buvo rašoma, kad Norvegijos valdžia tikisi jį lėktuvu parskraidinti į Oslą. Čia jis bent jau būtų buvęs uždarytas ne vieniems metams.

– Jeigu bausmės čia tokios griežtos, kodėl Tailande tiek daug pedofilų?

– Valdžia nori, kad Tailandas atsikratytų pedofilų Eldorado vardo, jis kenkia tai turizmo daliai, kuri nesusijusi su seksu. Bet policija šiems tyrimams pirmenybės neteikia, nes paskui kyla daug triukšmo suimant užsieniečius. Pedofilai paprastai atvyksta iš pasiturinčių Europos šalių, Japonijos ir JAV, šios valstybės greitai pajungia visą aparatą, reikalaudamos juos išduoti, todėl po koridorius pradeda lakstyti ambasadų žmonės, kaltinama kyšininkavimu ir panašiai.

– Vadinasi, išvada tokia, kad valdžios kenkia viena kitai?

Tonjės veidą nušvietė šypsena, kuri, kaip Haris suprato, buvo skirta ne jam, o vienam iš „visų“, ką tik praėjusiam jam už nugaros.

– Ir taip, ir ne, – pasakė ji. – Kai kurie bendradarbiauja. Pavyzdžiui, Švedijos ir Danijos valdžios institucijos susitarė su Tailando valdžia, jog jiems bus leidžiama čia įkurdinti savo policininkus, kad tirtų bylas, į kurias įsivėlę pedofilai iš Švedijos ir Danijos. Be to, šios šalys yra priėmusios įstatymų pakeitimus, kurie leidžia pedofilus iš Švedijos ir Danijos už vaikų prievartavimą Tailande teisti gimtinėje.

– O kaip Norvegija?

Tonjė gūžtelėjo pečiais.

– Mes neturim jokios sutarties su Tailandu. Žinau, kad Norvegijos policija siekė susitarti dėl tokios pat tvarkos, bet, man regis, Norvegijos valdžia ne visai supranta, kokie tokių nusikaltimų mastai Patajoje ir Bankoke. Ar matei vaikus, kurie sukiojasi aplinkui ir pardavinėja kramtomąją gumą?

Haris linktelėjo. Jų knibždėte knibždėjo naktiniuose baruose Patponge.

– Toks jų vadinamasis slaptasis kodas. Kramtomoji guma reiškia, kad tie vaikai yra parduodami.

Harį nupurtė šiurpas prisiminus, kaip jis nusipirko pakelį „Wrigley's" gumos iš baso juodaakio berniūkščio, kuris atrodė baisiai persigandęs, bet Haris pagalvojo, kad jis taip atrodo todėl, kad aplink tiek daug žmonių ir taip triukšminga.

– Ar gali man ką nors daugiau papasakoti apie Ivaro Liokeno pomėgį fotografuoti, ar esi mačiusi jo nuotraukų?

– Ne, bet mačiau jo įrangą, ir ji tikrai įspūdinga.

Jos skruostai kiek paraudo, kai suprato, kodėl Haris nenorom išsišiepė.

– O visos jo kelionės po Indokiniją, ar tu tikrai žinai, kad jis ten keliavo?

– Žinau, kiek galiu žinoti, kodėl jis turėtų dėl to meluoti?

– Gal turi kokių minčių?

Ji sunėrė rankas ant krūtinės, tarsi staiga jai būtų pasirodę, kad atvėso.

– Tiesą sakant, ne. Ar patiko arbata?

– Turiu tavęs, Tonje, paprašyti paslaugos.

– Kokios?

– Pakvietimo pietų.

Ji nustebusi pakėlė akis.

– Jeigu turėsi laiko, – pridėjo jis.

Ji kiek užtruko, kol perstumdė savo veido išraišką, bet galų gale jos veide vėl pasirodė šelmiška šypsena.

– Tau, Hari, mano dienotvarkėje visada atsiras vietos. Kada nori?

– Puiku, – pro sukąstus dantis Haris įtraukė oro. – Tada noriu paklausti, ar gali šiandien tarp septintos ir dešimtos pakviesti pietų Ivarą Liokeną.

Ji buvo pakankamai patyrusi, kad išlaikytų neutralią miną ir nebūtų pernelyg nemalonu. Kai jis paaiškino kodėl, ji netgi sutiko. Haris dar šiek tiek pažvangino porcelianą, pasakė, kad jau turi eiti. Tada nerangiai ir greitai pasišalino.

Trisdešimt trečias skyrius

Bet kas gali įsilaužti į namus, tereikia laužtuvą užkišti spynos aukštyje ir užgulti, kad nulėktų medinis apvadas. Bet įsilaužti taip, kad įeitum vidun, bet nieko nesulaužytum ir ten gyvenantis žmogus niekada nesuprastų, jog turėjo nekviestų svečių, – tai menas. Menas, kurį, pasirodo, Sunthornas buvo tobulai įvaldęs.

Ivaras Liokenas gyveno butų komplekse kitoje Pra Pinklao tilto pusėje, ir Haris su Sunthornu, pastatę automobilį, beveik valandą laukė, kol pamatė, kad jis pagaliau išėjo. Jie dar palaukė dešimt minučių, kol įsitikino, kad Liokenas, ką nors pamiršęs, negrįš atgal.

Apsauga buvo ne iš nuovokiųjų. Du uniformuoti vyrai stovėjo prie garažo vartų ir kalbėjosi, dirstelėjo į juos, pamatė baltaodį ir daugmaž padoriai apsirengusį tają nueinančius prie lifto ir toliau tęsė pokalbį.

Kai Haris ir Sunthornas priėjo prie Liokeno durų tryliktame aukšte, arba, anot lifto mygtuko, 12B, Sunthornas išsitraukė du plaukų segtukus, vieną paėmė į vieną ranką, kitą – į kitą ir įkišo į spyną. Ištraukė juos beveik iškart.

– Tik nereikia jaudintis, – sušnabždėjo Haris. – Neskubėk, turim marias laiko. Pabandyk su kokiais kitais įrankiais.

– Neturiu jokių kitų įrankių.

Sunthornas nusišypsojo ir pastūmė duris.

Haris negalėjo patikėti. Gal Nho ir nejuokavo, užsimindamas, kad Sunthornas, prieš pradėdamas dirbti policijoje, iš to valgė duoną. O jei Sunthornas anksčiau ir nebuvo įstatymų pažeidėjas, tai dabar juo tapo, pagalvojo Haris, kai nusiavė batus ir žengė į tamsų butą. Liza paaiškino, kad, norint gauti kratos orderį, reikalingas prokuroro parašas, o šiuo atveju tai reiškė, kad tektų informuoti policijos viršininką. Jai pasirodė, kad gauti orderį gali būti sudėtinga, kadangi viršininkas aiškiai įsakė, jog visi tiriamieji veiksmai turi būti nukreipti į Jensą Brekę. Haris priminė, kad jis nėra pavaldus policijos viršininkui, ir pasakė, kad tik pasitrins palei Liokeno butą ir pažiūrės, ar nieko nevyksta. Liza suprato, apie ką kalbama, ir pareiškė apie Hario planus norinti žinoti kuo mažiau. Bet Sunthornas būtų gera kompanija.

– Eik į automobilį ir lauk, – sušnabždėjo Haris Sunthornui. – Jei pasirodytų Liokenas, iš mobiliojo automobilyje paskambink jo telefonu ir prieš padėdamas ragelį leisk suskambėti tris kartus, gerai?

Sunthornas linktelėjo ir dingo.

Haris įjungė šviesą, prieš tai įsitikinęs, kad nė vienas langas nežiūri į gatvę, surado telefoną ir patikrino, ar signalas geras. Tada apsižvalgė. Butas buvo viengungio, be jokių nereikalingų menkniekių ir šilumos. Trys plikos sienos, ketvirta užstatyta knygų lentyna, kurioje buvo gausybė stovinčių ir gulinčių knygų ir kuklus kelioninis televizorius. Didžiulio atviro kambario natūralus centras buvo masyvus medinis stalas ant žirgių ir lempa, kokias Haris buvo matęs prie architektų braižymo lentų.

Kampe gulėjo du atsegti fotoaparatų dėklai ir stovėjo į sieną atremtas stovas. Ant stalo buvo pilna popieriaus skiaučių,

turbūt nuokarpų, nes vidury stalo gulėjo dvejos žirklės, vienos didelės, kitos mažos.

Į Harį aklai žvelgė du fotoaparatai – „Leica“ ir „Nikon F5“ su teleobjektyvu. Šalia fotoaparatų gulėjo naktiniai žiūronai. Haris tokius buvo matęs ir anksčiau – izraelietiški, juos jis buvo naudojęs per kelias sekimo operacijas. Baterijos sustiprina visus išorinius šviesos šaltinius ir leidžia matyti net ten, kur plika akis mato akliną tamsą.

Kitos buto durys vedė į miegamąjį. Lova buvo neklota, todėl Haris spėjo, kad Liokenas priklauso tai Bankoko užsieniečių mažumai, kuri neturi namų tvarkytojos. Jų paslaugos daug nekainavo, o Haris susidarė įspūdį, kad iš tavęs, kaip užsieniečio, buvo vos ne tikimasi, jog taip prisidėsi prie užimtumo šalyje.

Šalia miegamojo buvo vonios kambarys.

Haris įjungė šviesą ir iš karto suprato, kodėl Liokenas neturi namų tvarkytojos. Akivaizdu, kad vonia buvo naudojama kaip ryškinimo kambarys, ji smirdėjo chemikalais, o sienos buvo nukabinėtos nespalvotomis nuotraukomis. Ant virvutės virš vonios buvo padžiauta visa eilė nuotraukų. Jose buvo vyras iš profilio, nuo krūtinės iki kojų, ir Haris dabar išvydo, kad visos jo figūros nesimato ne dėl lango rėmo, o dėl viršutinės lango dalies – įmantrios stiklo mozaikos su lotoso ir Budos motyvais.

Berniukas, kuriam negalėjo būti daugiau nei dešimt metų, atliko felaciją, o fotoaparatas buvo taip priartinęs, kad galėjai įžiūrėti berniuko žvilgsnį. Jis buvo tuščias, tolimas ir iš pažiūros bereikšmis. Vaikas vilkėjo marškinėlius su gerai pažįstamu „Nike“ logotipu.

– *Just do it**, – sumurmėjo Haris pats sau. Bandė įsivaizduoti, ką galėjo galvoti berniukas.

* Nagi. (Angl.)

Be marškinėlių jis nieko daugiau nevilkėjo. Haris priėjo arčiau prie grūdėtos nuotraukos. Vyras vieną ranką buvo uždėjęs sau ant klubo, kitą – berniukui ant pakaušio. Už mozaikos matėsi vyro šešėlis, bet veido bruožų buvo neįmanoma įžiūrėti. Hariui staiga pasirodė, kad ankštas dvokiantis vonios kambarys susitraukė, o nuotraukos ant sienų priartėjo. Jis pasidavė impulsui ir nuplėšė nuotraukas nuo sienų – pusiau iš įsiūčio, pusiau apimtas nevilties, o smilkiniuose tvinkčiojo kraujas. Veidrodyje pamatė atsispindint savo veidą ir apsvaigusia galva su krūvele nuotraukų po pažastim išsvyravo į svetainę. Atsisėdo ant kėdės.

– Prakeiktas mėgėjas! – sušuko, kai vėl galėjo normaliai kvėpuoti.

Viskas įvyko priešingai, nei planavo. Kadangi jie neturėjo kratos orderio, sutarė, kad nepaliks pėdsakų, tik išsiaiškins, kas yra bute, o jeigu ką nors ras, tada grįš su kratos orderiu.

Haris bandė rasti tašką sienoje, į kurį sutelktų žvilgsnį ir įtikintų save, kad buvo būtina paimti konkrečių įrodymų, norint perkalbėti policijos viršininką, užsispyrusį kaip ožys. Jei suktųsi greitai, spėtų jau šįvakar susisiekti su prokuroru ir galėtų su visais reikalingais popieriais laukti Liokeno, grįžtančio iš pietų. Besvarstydamas argumentus už ir prieš, jis paėmė naktinius žiūronus ir pažiūrėjo pro langą. Pro langą matėsi užpakalinis kiemas, ir Haris nejučiom pradėjo ieškoti lango rėmo su stiklo mozaika, bet viskas, ką matė, tebuvo kalkėmis baltintos sienos, plaukiančios žaliame žiūronų šviesos mirgėjime.

Haris dirstelėjo į laikrodį. Jis nusprendė, kad reikia pakabinti nuotraukas atgal. Policijos viršininkas turės patikėti jo žodžiu. Tą pačią akimirką suakmenėjo.

Jis išgirdo garsą. Tiksliau, jis girdėjo tūkstančius garsų, bet šis nepriklausė prie tos gatvės kakofonijos, kurią buvo spėjęs pažinti. Be to, jis sklido iš koridoriaus. Tas garsas buvo slidus spragtelėjimas. Alyva ir metalas. Pajutęs skersvėjį ir supratęs,

kad kažkas atidarė duris, Haris pirmiausia pagalvojo apie Sunthorną, bet tada jam toptelėjo, kad tas, kuris įėjo, stengiasi elgtis kuo tyliau. Iš ten, kur sėdėjo Haris, lauko durų nesimatė; jis sulaikė kvėpavimą, o smegenys pašėlusiu greičiu sukosi po savo garsų archyvą. Garsų ekspertas Australijoje jam pasakojo, kad ausies membrana gali atskirti milijoną įvairių garso slėgių. O šitas garsas nebuvo apvalios durų rankenos spragtelėjimas ją pasukus, bet neseniai sutepto pistoleto spragtelėjimas jį užtaisius.

Haris stovėjo kambario gilumoje prie baltų sienų tarsi gyvas taikinys, o šviesos jungiklis buvo priešingoje pusėje prie durų. Jis čiupo ant stalo gulinčias didžiąsias žirkles, pasilenkė ir nusekė architekto lempos laidą iki elektros lizdo. Ištraukė laidą iš lizdo ir su visa jėga per kietą plastiką sukišo žirkles.

Iš lizdo pasipylė mėlynos žiežirbos, paskui nuaidėjo prislopintas pokštelėjimas. Ir tada įsivyravo aklina tamsa.

Nuo elektros smūgio Haris nebejautė rankos ir su degančio plastiko ir metalo kvapu šnervėse dejuodamas nuslydo palei sieną.

Jis klausėsi, bet girdėjo tik transporto gausmą ir savo paties širdies plakimą. Ji taip daužėsi, kad galėjo ją jausti, tarsi sėdėtų ant žirgo, šuoliuojančio kiek įkabina. Išgirdo, kaip koridoriuje kažkas atsargiai buvo padėta ant žemės, ir suprato, kad įėjęs žmogus nusiavė batus. Haris rankose vis dar laikė žirkles. Ar matė judant šešėlį? Buvo neįmanoma nieko pasakyti, buvo taip tamsu, kad net baltos sienos išnyko. Sugirgždėjo miegamojo durys, spragtelėjo rankena. Haris suprato, kad įėjęs žmogus bando miegamajame įjungti šviesą, bet dėl trumpojo jungimo, ko gero, išmušė viso buto saugiklius. Iš to bent jau galima spręsti, kad atėjūnas pažįsta butą. Bet jei čia būtų Liokenas, Sunthornas būtų paskambinęs. Ar ne? Hariui akyse sušmėžavo Sunthorno galva, palinkusi prie šoninio stiklo su maža skylute tiesiai virš ausies.

Haris svarstė, ar nevertėtų pabandyti prasmukti iki lauko durų, bet nuojauta jam sakė, kad būtent to atėjūnas ir laukia.

Kai tik jis atidarys duris, jo siluetas prilygs taikiniui Ekerno šaudykloje. Šūdas! Atėjūnas tikriausiai jau guli kur nors ant žemės ir kaip tik dabar taikosi į duris.

Jei tik jis galėtų duoti ženklą Sunthornui! Tą pačią akimirką Haris suprato, kad naktiniai žiūronai vis dar kabo jam ant kaklo. Jis pridėjo juos prie akių, bet matė tik žalią košę, tarsi kažkas būtų snargliais ištepliojęs lęšius. Pasuko atstumo nustatymo žiedus iki galo. Vaizdas vis dar buvo neryškus, bet jis galėjo įžiūrėti siluetą žmogaus, stovinčio prie sienos kitapus stalo. Jo rankos buvo sulenktos, pistoletas nukreiptas į viršų. Nuo stalo krašto iki sienos buvo gal du metrai.

Haris puolė, abiem rankomis įsikibo į stalą ir juo taranavo. Išgirdo aimaną ir ant grindų nukritusio pistoleto dunkstelėjimą, nuslydo per stalą ir sugriebė už kažko, kas pasirodė kaip galva. Jis ranka apglėbė kaklą ir suspaudė.

– Policija, – sušuko jis, o žmogus suakmenėjo, kai Haris prie šiltos veido odos jam prispaudė šaltą žirklių metalą. Akimirką jie taip ir sėdėjo, susikibę, du nepažįstami vyrai aklinoje tamsoje, abu gaudantys orą kaip po maratono bėgimo.

– Hūle? – sudejavo žmogus.

Haris suprato, kad jis iš sumišimo sušuko norvegiškai.

– Būtų gerai, jei dabar mane paleistum. Aš Ivaras Liokenas ir aš nieko nedarysiu.

Trisdešimt ketvirtas skyrius

Liokenas uždegė žvakes, o Haris per tą laiką tyrinėjo Liokeno pistoletą, pagal užsakymą pagamintą „Glock 31“. Jis išėmė šovinių dėtuvę ir įsidėjo į kišenę. Pistoletas vis tiek buvo vienas iš sunkiausių, kokius Hariui teko kada nors laikyti rankoje.

– Aš įsigijau šį pistoletą, kai atlikau karinę tarnybą Korėjoje, – pasakė Liokenas.

– Aišku. Korėjoje. Ką ten darei?

Liokenas padėjo degtukus į stalčių ir atsisėdo prie stalo priešais Harį.

– Norvegija turėjo karo lauko ligoninę, kuri priklausė JTO, o aš buvau jaunas jaunesnysis leitenantas ir maniau, kad man patinka įtampa. Sudarius taiką 1953 metais toliau dirbau JTO, naujai įsteigtoje Pabėgėlių reikalų vyriausiojo komisaro tarnyboje. Pabėgėliai plūste plūdo per sieną su Šiaurės Korėja, padėtis buvo tokia, kad įstatymai praktiškai neveikė. Miegodavau su juo po pagalve, – jis ranka parodė į pistoletą.

– Oho. O ką veikei paskui?

– Bangladešas ir Vietnamas. Badas, karas ir pabėgėliai, plaukiantys laivais. Po viso to gyvenimas Norvegijoje atrodė nepaprastai nereikšmingas, todėl namie ištempiau tik porą metų ir turėjau judėti toliau. Pats supranti.

Haris nesuprato. Jis nesuprato, ką ir begalvoti apie tą liesą vyrą priešais save. Jis panėšėjo į seną didiką – vanago nosimi ir giliomis ryškiomis akimis. Jo plaukai buvo balti, o veidas rudas ir susiraukšlėjęs. Erikas Bija, pagalvojo Haris. Be to, jis atrodė visiškai atsipalaidavęs, dėl to Haris stengėsi būti dar budresnis.

– Kodėl grįžai? Kaip praėjai pro mano kolegą?

Baltaplaukis norvegas nusišypsojo vilko šypsena, o jo auksinis dantis žybtelėjo žvakių šviesoje.

– Jūsų automobilis neįprastas šioje gatvėje, čia stovi tik autorikšos, taksi ir seni laužai. Automobilyje pastebėjau du žmones, abu sėdėjote kiek per tiesiomis nugaromis. Užėjau į kavinę už kampo, iš ten galėjau jus stebėti. Po minutėlės pamačiau, kad automobilyje užsidegė šviesa ir jūs išlipote. Spėjau, kad vienas iš jūsų saugos, todėl palaukiau, kol tavo kolega grįš. Tada pabaigiau savo gėrimą, pamojau taksi ir paprašiau, kad

nuvežtų mane į garažą, o iš ten liftu pakilau į viršų. Puikus mažas triukas su trumpuoju jungimu...

– Paprasti žmonės neatkreipia dėmesio į automobilius gatvėje. Nebent būtų specialiai išmokyti arba kažko saugotųsi.

– Na taip. Visų pirma, Tonjė Vig už savo pasirodymą Oskaro tikrai negaus.

– Tai su kuo tu iš tikrųjų čia dirbi?

Liokenas mostelėjo ranka į nuotraukas ir ant žemės išmėtytą įrangą.

– Užsidirbi fotografuodamas... tokius dalykus? – paklausė Haris.

– Taip.

Haris pajuto, kaip padažnėjo pulsas.

– Ar žinai, kiek metų kalėjimo tau gresia už tokius dalykus? Už tai, ką čia matau, manau, be problemų patupdyčiau tave dešimčiai metų.

Liokenas nusijuokė – trumpai ir sausai.

– Pareigūne, ar aš panašus į kvailį? Tau nebūtų reikėję pas mane laužtis, jei būtum turėjęs kratos orderį. Jei ir rizikuočiau būti nubaustas už tai, ką turiu savo bute, tai tu ir tavo kolega kaip tik pasirūpinot, kad taip nenutiktų. Joks teisėjas nepripažins tokiu būdu gautų įrodymų, tai ne tik nereglamentuota, bet ir visiškai neteisėta. Gal tau pačiam, Hūle, tektų pratęsti savo viešnagę čia.

Haris trenkė pistoletu. Lyg būtų atsukęs čiaupą – kraujas pliūptelėjo Liokenui iš nosies.

Liokenas nepajudėjo, tik pažiūrėjo žemyn, kaip jo gėlėti marškiniai ir baltos kelnės nusidažo raudonai.

– Žinai, čia tikras tailandietiškas šilkas, – tarė jis. – Nepigus.

Smurtas turėjo Harį prigesinti, bet nutiko atvirkščiai – jis tik jautė augant įtūžį.

– Gali sau tą leisti, prakeiktas pederaste. Spėju, kad jie tau gerai moka už šitą mėšlą, – Haris koja paspyrė nuotraukas ant grindų.

– Na, nepasakyčiau, – atsakė Liokenas ir prispaudė prie nosies baltą nosinaitę. – Valstybės nustatytas atlyginimas. Ir priedas už tarnybą užsienyje.

– Ką čia paistai?

Vėl žybtelėjo auksinis dantis. Haris pastebėjo, kad pistoleto rankeną laiko taip stipriai suspaudęs, jog net pradėjo mausti ranką. Džiaugėsi išėmęs dėtuvę.

– Hūle, tu nežinai poros dalykų. Gal ir turėjai anksčiau apie tai sužinoti, tačiau tai niekaip nesusiję su tavo žmogžudystės byla, todėl policijos viršininkė nusprendė, kad nėra reikalo tavęs informuoti. Bet kadangi mane demaskavai, tai gali sužinoti ir visa kita. Policijos viršininkė ir Dagfinas Torhiusas man pranešė apie nuotraukas, rastas Molneso lagamine, o tu, aišku, supratai, kad jos mano, – Liokenas mostelėjo ranka. – Tos ir kitos nuotraukos, kurias čia matai, yra vienos dėl įvairių priežasčių įslaptintos pedofilijos bylos tyrimo dalis. Aš šį asmenį seku daugiau nei šešis mėnesius. Nuotraukos yra įrodymai.

Hariui nereikėjo pamąstyti, jis suprato, kad tai tiesa. Viskas stojo į savo vietas, tarsi jis būtų tai žinojęs visą laiką. Perdėtas slaptumas dėl Liokeno darbo, fotografavimo įranga, naktiniai žiūronai, tariamos kelionės į Vietnamą ir Laosą, viskas tiko. O kraujuojantis vyras priešais jį staiga nebebuvo priešas, o kolega, sąjungininkas, kuriam jis vos nesulaužė nosikaulio.

Jis lėtai linktelėjo ir padėjo pistoletą ant stalo.

– Gerai, aš tavim tikiu. Kodėl taip slaptai?

– Ar esi girdėjęs apie Švedijos ir Danijos sutartį, kuri jiems leidžia vaikų prievartos bylas tirti čia?

Haris linktelėjo.

– Na, Norvegija derasi su Tailando valdžia, bet jokios sutarties dar nėra sudariusi. Kol jos nėra, aš užsiimu itin neoficialia veikla. Mes apie jį žinome pakankamai, kad suimtume, bet turime laukti. Jei suimtume jį dabar, tektų atskleisti, kad Tailando teritorijoje vykdėme neteisėtą tyrimą, o tai yra politiškai nepriimtina.

– Tai kam tu dirbi?

Liokenas atsuko delnus į viršų.

– Ambasadai.

– Žinau, bet kas tau duoda nurodymus? Kas už tavęs? Kaip dėl Stortingo, ar jie žino?

– Ar tu tikras, kad nori tiek daug žinoti, Hūle?

Ryškios akys susidūrė su Hario žvilgsniu. Jis žiojosi kažką pasakyti, bet susilaikė ir papurtė galvą.

– Geriau jau papasakok, kas tas vyras nuotraukose.

– Negaliu. Atsiprašau, Hūle.

– Ar jis Atlė Molnesas?

Liokenas pažiūrėjo į stalą ir nusišypsojo.

– Ne, ne ambasadorius. Jis ėmėsi iniciatyvos, kad būtų pradėtas tyrimas.

– Ar tai?..

– Kaip ir sakiau, dabar negaliu apie tai pasakoti. Jeigu mūsų bylos pasirodytų susijusios, galbūt galėtume tai apsvarstyti, bet tą nuspręsti turės mūsų viršininkai. – Jis atsistojo. – Aš pavargęs.

*

– Kaip sekėsi? – paklausė Sunthornas, kai Haris įsėdo į automobilį.

Haris paprašė sušelpti jį cigarete, prisidegė ją ir aistringai įtraukė į plaučius dūmų.

– Nieko neradau. Veltui. Manau, vyrukas švarus.

*

Haris buvo savo bute.

Su Sėse jis kalbėjo beveik pusvalandį. Tiksliau, kalbėjo vien ji. Stebėtina, kiek daug gali nutikti žmogaus gyvenime per kiek daugiau nei savaitę. Sėsė pranešė, kad skambino tėčiui,

užsuks pas jį sekmadienio pietų. Mėsos kukulaičiai. Sėsė žadėjo gaminti ir tikėjosi, kad tėtis ką nors papasakos. Haris irgi to tikėjosi.

Paskui jis pavartė užrašų knygutę ir surinko kitą numerį.

– Klausau? – atsiliepė kitame gale.

Jis sulaikė kvėpavimą.

– Klausau? – pakartojo balsas.

Haris padėjo ragelį. Runos balse nuskambėjo kažkas, kas priminė maldavimą. Jis iš tikrųjų nesuvokė, kodėl skambino. Po kelių sekundžių telefono aparatas supypsėjo. Haris pakėlė ragelį, tikėdamasis išgirsti jos balsą. Skambino Jensas Brekė.

– Aš prisiminiau, – pasakė jis. Balse buvo girdėti įkarštis. – Kai kilau liftu iš garažo į kontorą, pirmame aukšte sutikau merginą. Ji išlipo penktame. Man rodos, ji mane atsimins.

– Kodėl?

Nuskambėjo šiek tiek nervingas juokas.

– Aš pakviečiau ją į pasimatymą.

– Pakvietei į pasimatymą?

– Taip. Ji yra viena iš merginų, dirbančių „McEllis", esu ją matęs keletą kartų anksčiau. Lifte buvome tik aš ir ji, o ji taip mielai šypsojosi, kad man tiesiog išsprūdo.

Stojo tyla.

– Tu tai atsiminei tik dabar?

– Ne, bet tik dabar atsiminiau, kada tai nutiko, kad tai buvo po to, kai palydėjau į apačią ambasadorių. Nežinau, kodėl man atrodė, kad tai nutiko dieną prieš tai. Bet paskui man toptelėjo, kad ji įlipo pirmame aukšte, vadinasi, aš turėjau kilti iš žemesnio aukšto. O garaže aš šiaip nesilankau.

– Ką ji atsakė?

– Ji sutiko, bet aš iškart pasigailėjau. Tai tebuvo flirtas, todėl paprašiau jos vizitinės kortelės ir pasakiau, kad kurią nors dieną paskambinsiu, kad sutartume datą. Žinoma, iš to nieko neišėjo, bet aš vis dėlto manau, kad ji mane atsimins.

– Tu turi jos vizitinę kortelę? – apstulbo Haris.

– Taip, argi ne šaunu?

Haris susimąstė.

– Paklausyk, Jensai, viskas labai puiku, bet ne taip paprasta. Tu vis dar neturi jokio alibi. Teoriškai iškart po to vėl galėjai nusileisti liftu žemyn. Pavyzdžiui, galėjai būti pamiršęs ką nors kabinete, ar ne?

– A, – atrodė, kad jis sumišo. – Bet...

Jensas nutilo, ir Haris išgirdo atodūsį.

– Velniava. Tu teisus, Hari.

Trisdešimt penktas skyrius

Haris krūptelėjęs nubudo. Per monotonišką dūzgimą nuo Taksino tilto girdėjo, kaip Čau Prajos upėje suriaumojo užvedami laivo varikliai. Sucypė švilpukas, o šviesa akino. Jis atsisėdo lovoje, delnais parėmė galvą ir laukė, kol liausis cypimas, bet galiausiai įsisąmonino, kad skamba telefonas. Nenorom pakėlė ragelį.

– Pažadinau? – vėl skambino Jensas.

– Nieko tokio, – pasakė Haris.

– Aš idiotas. Aš toks kvailas, kad nežinau, ar išdrįsiu papasakoti.

– Tai nepasakok.

Stojo tyla, tik žvangtelėjo moneta, įmesta į automatą.

– Juokauju. Klok.

– Gerai, Hari. Aš visą naktį gulėjau, negalėdamas užmigti, ir galvojau, bandžiau prisiminti, ką tiksliai veikiau tą vakarą kontoroje. Žinai, galiu atsiminti prieš keletą mėnesių sudarytų valiutos sandorių dešimtąsias dalis, bet nesugebu atsiminti paprastų faktų, sėdėdamas kalėjime ir įtariamas žmogžudyste. Ar supranti?

– Gal dėl to ir neatsimeni. Regis, apie tai jau šnekėjom?

– Gerai, štai kas nutiko. Atsimeni, sakiau, kad tą vakarą sėdėdamas kabinete išjungiau telefoną? Aš gulėjau ir mąsčiau, kad kai nesiseka, tai nesiseka, jei tik jis būtų buvęs įjungtas, o man kas nors būtų paskambinęs, tai būtų užfiksuota magnetofone ir aš galėčiau įrodyti, kad ten buvau. Su jo laiku taip nepažaisi, kaip kad garažo sargas padarė su vaizdo įrašu.

– Ką nori pasakyti?

– Aš pagalvojau, kad, po velnių, net jei telefonas buvo išjungtas, aš galėjau pats kam nors skambinti. Aš paskambinau sekretorei ir liepiau nueiti į viršų ir patikrinti magnetofoną. Ir žinai, ji rado įrašą, o aš viską atsiminiau. Aštuntą valandą aš skambinau savo seseriai į Oslą. Nepaimsi!

Haris nė neketino mėginti.

– Tavo sesuo gali patvirtinti tavo alibi, o tu iš tikrųjų šito neatsiminei?

– Ne. O žinai kodėl? Nes jos nebuvo namie. Aš tik palikau autoatsakiklyje žinutę, kad skambinau.

– Ir tu šito neatsiminei? – pakartojo Haris.

– Jėzau, Hari, tokius dalykus pamiršti dar prieš padėdamas ragelį, argi ne? Gal tu atsimeni visus skambučius, į kuriuos niekas neatsiliepia?

Haris turėjo pripažinti, kad Jensas teisus.

– Ar kalbėjai su savo advokatu?

– Šiandien – ne. Pirmiausia norėjau papasakoti tau.

– Gerai, Jensai. Dabar skambink savo advokatui, o aš pasiųsiu ką nors į tavo kontorą, kad patvirtintų tavo žodžius.

– Žinai, teismas pripažįsta tokius įrašus, – jo balse girdėjosi įtampa.

– Atsipalaiduok, Jensai, nebedaug liko. Dabar jie turės tave paleisti.

Telefono ragelyje trakštelėjo, kai Brekė iškvėpė.

– Būk geras, Hari, pasakyk dar kartą.

– Jie turės tave paleisti.

Jensas nusijuokė keistu, sausu juoku.

– Tokiu atveju, pareigūne, lieku skolingas pietus.

– Geriau nereikia.

– Kodėl?

– Aš esu policininkas.

– Vadink tai apklausa.

– Nemanau, Jensai.

– Kaip žinai.

Gatvėje nugriaudėjo sprogimas, gal pokštelėjo petarda ar sprogusi padanga.

– Pagalvosiu.

Haris padėjo ragelį, nuėjo į vonią ir pažiūrėjo į veidrodį. Jis svarstė, kaip galima taip ilgai kiurksoti tropiniuose kraštuose ir vis tiek būti tokiam išbalusiam. Jis niekada pernelyg nemėgo saulės, bet anksčiau taip ilgai neužtrukdavo įgauti atspalvį. Gal jo gyvenimo būdas pastaraisiais metais sunaikino pigmento gamybą? Vargu. Jis apsišlakstė veidą šaltu vandeniu, pagalvojo apie įrudusius girtuoklius restorane „Schrøder" ir vėl pažvelgė į veidrodį. Na, nuo saulės bent jau nosis tapo portveino spalvos.

*

– Vėl nuo nulio, – atsiduso Liza. – Brekė turi alibi, o tą Liokeną kol kas turim nurašyti.

Ji su kėde loštelėjo atgal ir pažiūrėjo į lubas.

– Ar turit, vyrukai, kokių pasiūlymų? Jei ne, tai šį rytinį susirinkimą galime baigti, darykit, ką norit, bet aš vis dar neturiu poros ataskaitų ir tikiuosi jas išvysti vėliausiai rytoj ryte.

Susirinkusieji išbildėjo pro duris. Haris liko sėdėti.

– Kas? – paklausė Liza.

– Nieko, – atsiliepė jis su nepridegta cigarete, besisupančia burnos kamputyje. Inspektorė buvo griežtai uždraudusi rūkyti jos kabinete.

– Žinau, kad kažkas yra.

Haris išsiviepė.

– Tik tiek ir tenorėjau sužinoti, inspektore. Jog suprantate, kad kažkas yra.

Jai tarp antakių susimetė rimta raukšlė.

– Pranešk, kai turėsi ką papasakoti.

Haris išsitraukė cigaretę ir įkišo ją atgal į pakelį.

– Gerai, – pasakė jis ir atsistojo. – Taip ir padarysiu.

Trisdešimt šeštas skyrius

Jensas, įraudusiais skruostais ir su varlyte ant kaklo, sėdėjo atsilošęs kėdėje ir šypsojosi. Hariui jis priminė berniūkštį savo gimtadienio vakarėlyje.

– Aš beveik džiaugiuosi, kad buvau trumpam uždarytas, po tokių įvykių pradedi daug labiau vertinti paprastus dalykus. Pavyzdžiui, 1985 metų „Dom Perignon" butelį.

Jis spragtelėjo pirštais padavėjui, šis atskubėjo prie stalo, paėmė iš kibirėlio varvantį butelį ir įpylė į taures šampano.

– Man labai patinka, kai jie taip elgiasi. Pasijunti beveik kaip antžmogis. Argi ne taip, Hari?

Haris čiupinėjo taurę.

– Gal. Ne visai mano skonio.

– Mes skirtingi, Hari.

Jensas savo žodžius patvirtino šypsena. Jo kostiumas nebeatrodė per didelis. Arba jis tiesiog apsivilko kitą beveik tokį patį kostiumą, Haris nebuvo tikras.

– Kai kuriems žmonėms prabangos reikia, kaip kitiems oro, – pareiškė Jensas. – Brangus automobilis, dailūs drabužiai ir šioks toks aptarnavimas man yra tiesiog būtini, kad jausčiausi gyvas. Ar gali tai suprasti?

Haris papurtė galvą.

– Ką gi, – Jensas laikė šampano taurę už kojelės. – Iš mudviejų dekadentas esu aš. Turėtum pasikliauti savo pirmu įspūdžiu, Hari, aš esu šunsnukis. O kol šiame pasaulyje bus vietos tokiems šunsnukiams kaip aš, toks ir ketinu likti. Į sveikatą.

Prieš nurydamas jis palaikė šampaną burnoje. Tada išsišiepė ir sudejavo iš malonumo. Haris negalėjo nesišypsoti ir pakėlė savo taurę, o Jensas žiūrėjo į jį nepritardamas.

– Vanduo? Ar ne laikas šiek tiek pasimėgauti gyvenimu, Hari? Nereikia būti sau tokiam griežtam.

– Kartais reikia.

– Nesąmonė. Visi žmonės iš tikrųjų yra hedonistai, tik kai kuriems ilgiau užtrunka tą suprasti. Turi moterį?

– Ne.

– Ar ne laikas?

– Greičiausiai. Tik nesuprantu, kaip tai susiję su mėgavimusi gyvenimu.

– Teisybė. – Jensas žvilgtelėjo į taurės vidų. – Ar pasakojau tau apie savo seserį?

– Tą, kuriai skambinai?

– Taip. Žinai, ji laisva.

Haris nusijuokė.

– Neprivalai jaustis man skolingas, Jensai. Aš beveik nieko nepadariau, išskyrus tai, kad tave suėmiau.

– Aš nejuokauju. Puiki mergina. Ji yra leidyklos redaktorė, bet, mano nuomone, per daug dirba, kad susirastų vyrą. Be to, pati juos atbaido: ji panaši į tave – griežta ir ne iš kelmo spirta. Ar pastebėjai, kad visos norvegės merginos taip ir sako, kai būna išrinktos vienokiomis ar kitokiomis misėmis ir turi apibūdinti save žurnalistams – kad yra ne iš kelmo spirtos? Po galais, ir iš kur jos randasi? – Jensas atrodė susimąstęs. – Mano sesuo pasiėmė motinos mergautinę pavardę tą pačią dieną, kai tapo pilnametė. Pilnametė tikrąja to žodžio prasme.

– Nesu toks įsitikinęs, kad būtume puiki pora.

– Kodėl ne?

– Na... Aš esu bailys. Aš ieškau drovios merginos, dirbančios socialinės rūpybos srityje ir tokios gražios, kad niekas iki šiol jai neišdrįso to pasakyti.

Jensas juokėsi.

– Gali ramia sąžine tuoktis su mano seserimi. Nieko tokio, jei ji tau nepatiks, ji tiek daug dirba, kad tu vis tiek retai ją tematysi.

– Kodėl tada skambinai jai į namus, o ne į darbą? Kai skambinai, Norvegijoje buvo antra valanda dienos.

Jensas papurtė galvą.

– Niekam nesakyk, bet aš niekaip nesugebu susiorientuoti tuose laiko skirtumuose. Nesuprantu, ar reikia pridėti, ar atimti kažkiek valandų. Tikra gėda, mano tėvas sako, kad man gresia silpnaprotystė, jam atrodo, kad paveldėjau iš motinos pusės.

Jis paskubėjo pridurti, kad sesuo tokių bėdų neturi, greičiau atvirkščiai.

– Gana, Jensai, geriau papasakok apie save, ar pradėjai galvoti apie santuoką?

– Ša, garsiai netark šito žodžio, man vien nuo minties permuša širdį. Santuoka... – Jensas nusipurtė. – Iš vienos pusės, bėda yra ta, kad aš nesukurtas monogamijai, o iš kitos pusės, esu romantikas. Jei jau susituoksiu, tai, po velnių, nesiduosiu su kitom, supranti? O mintis, kad niekada daugiau gyvenime nesimylėsiu su kita moterimi, yra sukrečianti. Tau taip neatrodo?

Haris bandė įsijausti.

– Kaip manai, kodėl lifte pakviečiau tą merginą į pasimatymą? Iš paprasčiausios panikos, argi ne? Tik tam, kad įrodyčiau sau, jog vis dar galiu susidomėti kita moterimi. Tiesą sakant, itin nesėkmingai. Hildė yra... – Jensas ieškojo žodžių. – Ji turi kažką, ko jokioje kitoje moteryje neradau. Patikėk, aš ieškojau. Nežinau, ar sugebu paaiškinti, kas tai yra, bet nedrįstu to atsisakyti, nes žinau, kad vėl rasti būtų sunku.

Haris pagalvojo, kad ši priežastis nėra prastesnė už kitas, kurias buvo girdėjęs. Jensas sukinėjo rankose taurę ir kreivai šypsojosi.

– Akivaizdu, kad šita viešnagė kalėjime mane tikrai paveikė, nes kalbėti apie tokius dalykus man nebūdinga. Pažadėk, kad nepapasakosi apie tai niekam iš mano draugų.

Padavėjas priėjo prie stalo ir davė ženklą.

– Eime, jau prasidėjo, – paragino Jensas.

– Kas prasidėjo?

Padavėjas palydėjo juos pro virtuvę į restorano gilumą ir viršun siaurais laiptais. Koridoriuje vienas ant kito buvo sukrauti skalbimo dubenys, o senąa moteris sėdėjo ant kėdės ir viepė savo pajuodusius dantis.

– Betelio riešutas, – tarė Jensas. – Žiaurus įprotis. Jie kramto jį, kol supūva smegenys ir iškrinta dantys.

Už durų Haris girdėjo šūkaujančius balsus. Padavėjas atidarė, ir jie atsidūrė didelėje palėpėje be langų. Dvidešimt ar trisdešimt vyrų buvo glaudžiai sustoję ratu. Jie gestikuliavo ir kažką rodė, o sulamdyti banknotai buvo skaičiuojami ir siunčiami per rankas neįtikėtinu greičiu. Dauguma vyrų buvo baltieji, kai kurie iš jų vilkėjo šviesius medvilninius kostiumus. Hariui pasirodė, kad jis atpažino vieną veidą, matytą viešbučio „Oriental" „Rašytojų ložėje".

– Gaidžių peštynės, – paaiškino Jensas. – Uždaras renginys.

– Kodėl? – Haris turėjo rėkti per visą sumaištį. – Man rodos, skaičiau, kad gaidžių peštynės Tailande vis dar legalios.

– Kažin. Valdžia leidžia modifikuotą gaidžių peštynių versiją, kur jiems prie kojų užpakalinės pusės pririša nagus, kad jie vienas kito nesužalotų. Be to, apibrėžia laiką, nebeleidžia kovoti iki mirties. Čia viskas vyksta pagal senąsias taisykles. Ir neribojamos statymo sumos. Einam arčiau?

Haris buvo aukštesnis už vyrus priešais ir per galvas žvilgtelėjo į ringą. Du gaidžiai, abu rudi su raudonomis ir oranžinėmis

plunksnomis, linguodami galvas vaikštinėjo aplink ir atrodė stebėtinai nesusidomėję vienas kitu.

– Kaip jie privers juos peštis? – paklausė Haris.

– Juokų darbas. Tuodu gaidžiai nekenčia vienas kito daug stipriau, nei aš ir tu kada nors įstengtume.

– Kodėl?

Jensas pasižiūrėjo į jį.

– Jie tame pačiame ringe. Jie – gaidžiai.

Tada, tarsi po signalo, gaidžiai puolė vienas kitą. Haris tematė plasnojančius sparnus ir skriejančius šiaudus. Vyrai šaukė iš susijaudinimo, o kai kurie ėmė šokinėti aukštyn žemyn. Patalpoje pasklido keistas, saldžiai kartus adrenalino ir prakaito kvapas.

– Ar matai tą su per vidurį skelta skiautere? – paklausė Jensas.

Haris neatsakė.

– Jis laimėtojas.

– Iš ko sprendi?

– Aš ne sprendžiu. Aš žinau. Žinojau iš anksto.

– Iš kur...

– Neklausk, – Jensas šypsojosi.

Šūksniai staiga nutilo. Vienas gaidys gulėjo ringe. Kai kas dejavo, vienas vyras pilku lininiu kostiumu susierzinęs numetė skrybėlę ant žemės. Haris pasižiūrėjo į dvesiantį paukštį. Po plunksnomis nestipriai trūktelėjo raumuo, ir jis liko gulėti visiškai nejudėdamas. Beprasmybė, atrodžiusi kaip kažkoks žaidimas, tik daugybė sparnų, kojų ir šūksnių.

Kruvina plunksna pralėkė jam pro veidą. Tajas plačiomis kelnėmis iškėlė iš ringo gaidį. Atrodė, kad jis tuoj apsiverks. Antrasis gaidys vėl pradėjo vaikštinėti. Dabar Haris pastebėjo skeltą skiauterę.

Padavėjas priėjo prie Jenso su banknotų krūva. Kai kurie vyrai pasižiūrėjo į jį, kiti linktelėjo, bet nieko nesakė.

– Ar būna, kad pralaimėtum? – paklausė Haris, kai jie vėl atsisėdo prie stalo restorane.

Jensas prisidegė cigarą ir užsisakė konjako, seno 40 procentų „Richard Hennessy“, dėl kurio padavėjas dukart pasitikslino. Buvo sunku suvokti, kad šitas Jensas yra tas pats vyras, kurį Haris vakar guodė telefonu.

– Ar žinai, Hari, kodėl lošimas yra liga, o ne profesija? Todėl, kad lošėjas dievina riziką. Jis gyvena ir kvėpuoja dėl tos virpančios nežinomybės. – Jis išpūtė riebius dūmų ratilus. – O man atvirkščiai, aš galiu imtis ekstremalių kraštutinumų, kad išvengčiau rizikos. Tai, ką šiandien matei mane laimint, turės padengti išlaidas ir mano pastangas, o jos nemažos, patikėk.

– Bet niekada nepralaimi?

– Apsimoka.

– Apsimoka? Ar nesakei, kad lošėjai anksčiau ar vėliau būna priversti užstatyti viską, kas jiems priklauso ir ką turi.

– Kažkas panašaus.

– Ar nedingsta žaidimo žavesio dalis, kai žinai, kaip viskas baigsis?

– Žavesio? – Jensas iškėlė pinigų krūvą. – Man regis, jie pakankamai žavingi. Už juos galiu gauti visa tai, – jis mostelėjo ranka aplink. – Aš paprastas žmogus, – jis tyrinėjo, kaip žėri cigaras. – Arba galim vadinti daiktus tikraisiais vardais. Aš truputėlį primityvus. – Jensas pažiūrėjo į laikrodį ir stryktelėjo. – JAV atsidaro. Prakeikta turbulencija. Susisieksim. Pagalvok dėl mano sesers.

Jis nėrė pro duris, o Haris liko sėdėti, kad pabaigtų rūkyti cigaretę ir pagalvotų apie jo seserį. Tada taksi nuvažiavo į Patpongą. Nežinodamas, ko ieško, užėjo į naktinį barą, vos nenusipirko alaus, bet greitai išėjo. Valgė varlių kojytes restorane „Le Boucheron“, o jo savininkas priėjo ir itin prasta anglų kalba papasakojo, kad ilgisi Normandijos. Haris pasakė, kad jo senelis dalyvavo išsilaipinant sąjungininkams. Ne visai buvo tiesa, bet bent jau pradžiugino prancūzą.

Haris susimokėjo ir susirado naują barą. Prie jo prisėdo mergina su bateliais juokingai aukštais kulnais, pažiūrėjo didelėmis rudomis akimis ir paklausė, ar nori, kad jam pačiulptų. Po galais, aišku, kad noriu, pagalvojo jis ir papurtė galvą. Pastebėjo, kad virš veidrodinių baro lentynų kabančio televizoriaus ekrane žaidžia „Manchester United". Veidrodžių atspindyje matė, kaip merginos šoka ant mažos intymios scenos tiesiai už jo. Jos buvo užsiklijavusios auksinio popieriaus žvaigždutes, kurios vos dengė spenelius, bet kurių užteko, kad baras nepažeistų įstatymo dėl nuogumo. O ant minimalių kelnaičių kiekviena mergina buvo prisitvirtinusi numerį. Policija neklausdavo kam, bet visi žinojo, kad jis reikalingas išvengti nesusipratimų, kai klientas norės išsipirkti merginą iš baro. Haris jau buvo ją pastebėjęs. Dvidešimtas numeris. Iš keturių šokančių merginų Dim buvo kraštinė, o jos pavargęs žvilgsnis kaip radaras skenavo vyrų eiles prie baro. Retkarčiais jos lūpose šmėkštelėdavo šypsena, bet gyvybė akyse neįsižiebdavo. Atrodė, kad ji užmezgė kontaktą su lieknu vyru, apsivilkusiu savotišką atogrąžų uniformą. Vokietis, spėjo Haris, nežinodamas kodėl. Jis pažvelgė į jos tingiai siūbuojančius klubus, į blizgančius juodus plaukus, kurie plakėsi į nugarą, kai ji apsisukdavo, ir lygią, švytinčią odą, kuri atrodė apšviesta iš vidaus. Jeigu ne akys, ji būtų graži, pagalvojo Haris.

Vieną akimirką jų žvilgsniai susitiko veidrodyje, ir Haris iškart pasijuto nepatogiai. Ji neišsidavė jį atpažinusi, bet jis nukreipė žvilgsnį į televizoriaus ekraną, kuriame rodė keičiamo žaidėjo nugarą. Tas pats numeris. Marškinėlių viršuje buvo užrašyta „Sulšeras". Haris tarsi pabudo iš sapno.

– Šūdas! – sušuko jis ir apvertė savo stiklinę taip, kad kola išsitaškė ant atkakliosios kurtizanės kelių.

Haris prasiskynė kelią lauk, paskui save girdėdamas jos pasipiktinusį šūksnį: „Tu būti ne draugas!"

*

Neradęs Ivaro Liokeno namie, Haris paskambino Tonjei Vig.

– Hari, aš bandžiau su tavimi susisiekti! – sučiulbėjo ji. – Liokenas vakar taip ir nepasirodė, o šiandien darbe pasakė, kad nesuprato, apie kokį restoraną kalbėjau, ir pralaukė manęs visai kitoje vietoje. Kas vyksta?

– Kitą kartą, – atsakė Haris. – Ar žinai, kur dabar Liokenas?

– Ne. Arba luktelk, šiandien trečiadienis. Jis ir dar keli ambasados žmonės žadėjo dalyvauti teminiame vakare FCCT. Tai klubas užsienio korespondentams Bankoke, bet daug kitų ekspatų yra nariai.

– Ekspatų?

– Oi, dovanok, Hari. Ekspatriantų. Užsieniečių, kurie čia apsistoję ir dirba.

– Vadinasi, imigrantų?

Ji trumpai nusijuokė.

– Mes nelinkę savęs taip vadinti.

– Kada prasidėjo susitikimas? – paklausė Haris.

– Devynios minutės po septynių.

– Devynios po?

– Čia toks budistinis reikalas. Devyni yra laimingas skaičius.

– Oho.

– Čia dar nieko, pamatytum, kas čia darosi, kai vyksta svarbūs dalykai. Prieš Honkongui atvykstant pasirašyti BERTS sutarties, keturi pranašai dvi savaites ieškojo palankiausios dienos ir laiko. Viskas gerai su azijiečiais, jie darbštūs ir mieli, bet kai kuriais atvejais gali pastebėti, kad dar ne visai išlipo iš medžių.

– Įdomu, bet aš jau...

– Turiu bėgti, Hari, gal vėliau apkalbėsime, kas liko?

Padėjęs ragelį Haris papurtė galvą dėl visų pasaulio beprotybių. Šiame kontekste laimę nešantys skaičiai neatrodė tokie jau absurdiški.

Jis paskambino į policijos nuovadą, susisiekė su Rangsanu, ir šis jam davė asmeninį „Benchamabophit" muziejaus profesoriaus telefono numerį.

Trisdešimt septintas skyrius

Du žaliai apsirengę vyrai prasibrovė pro brūzgyną, vienas jų buvo susilenkęs ir ant pečių nešė sužeistą draugą. Jie paguldė jį priedangoje už parvirtusio medžio kamieno, o patys iškišo šautuvus, nusitaikė ir ėmė šaudyti į pamiškę. Sausas balsas paskelbė, kad čia matoma beviltiška Rytų Timoro kova prieš prezidentą Suhartą ir jo teroristinį režimą.

Ant podiumo vyras nervingai šlamino popierius. Jis keliaudamas išnaršė Rytus ir Vakarus, kad papasakotų apie savo šalį, ir šis vakaras buvo svarbus. Gal Užsienio korespondentų Tailande klubo salėje ir nebuvo labai daug žmonių, gal keturiasdešimt ar penkiasdešimt, bet jie buvo įtakingi, visi kartu jie galbūt toliau perduos žinią milijonams skaitytojų. Filmą, kurį rodė, jis buvo matęs šimtus kartų ir tiksliai žinojo, kad už dviejų minučių jis žengs į ugnį.

Ivaras Liokenas nevalingai krūptelėjo, kai pajuto ant peties ranką, o balsas sušnabždėjo:

– Mums reikia pasikalbėti. Dabar.

Prieblandoje jis įžiūrėjo Hūlės veidą. Jis atsistojo, ir jie kartu paliko patalpą, o tuo metu partizanas, kurio pusė veido buvo pavirtusi į nejudrią kaukę, aiškino, kodėl pastaruosius aštuonerius savo gyvenimo metus jis praleido Indonezijos džiunglėse.

– Kaip tu mane suradai? – paklausė Liokenas, kai jie išėjo.

– Kalbėjau su Tonje Vig. Dažnai čia ateini?

– Kaip pažiūrėsi. Nenoriu atsilikti. Be to, susitinku su žmonėmis, su kuriais naudinga pasikalbėti.

– Pavyzdžiui, su žmonėmis iš Danijos ir Švedijos ambasadų?

Žybtelėjo auksinis dantis.

– Kaip ir sakiau, nenoriu atsilikti. Kas vyksta?

– Viskas?

– Kaip suprasti?

– Aš žinau, ką sekat. Ir žinau, kad bylos yra susijusios.

Liokeno šypsena pradingo.

– Keisčiausia, kad vieną iš pirmųjų savo viešnagės dienų buvau per žingsnį ar du nuo tos vietos, iš kurios jį sekei.

– Ką tu sakai? – Buvo sunku pasakyti, ar Liokeno balse neskambėjo sarkazmas.

– Inspektorė Kramli sumąstė mane pasiimti į pažintinę ekskursiją upe. Ji man parodė namą norvego, kuris iš Birmos į Bankoką perkėlė visą šventyklą. Pažįsti Uvę Kliprą, ar ne?

Liokenas neatsakė.

– Na... Aš nesusiejau dalykų, kol vakar vakare nepamačiau futbolo rungtynių.

– Futbolo rungtynių?

– Žymiausias pasaulio norvegas atsitiktinai žaidžia Klipros mėgstamiausiame klube.

– Ir kas?

– Ar žinai, kuriuo numeriu žaidžia Ulė Gunaras Sulšeras?

– Ne. Ir kuriam galui turėčiau žinoti?

– Na, tą žino berniūkščiai visame pasaulyje, o marškinėlius su jo numeriu sporto prekių parduotuvėse galima nusipirkti nuo Keiptauno iki Vankuverio. Būna, kad ir suaugusieji nusiperka tokius marškinėlius.

Liokenas linktelėjo, neatitraukdamas žvilgsnio nuo Hario.

– Dvidešimtas numeris, – pasakė jis.

– Kaip ir nuotraukoje. Tada supratau dar keletą dalykų. Peilio kotas, kurį radome Molneso nugaroje, buvo papuoštas specialia stiklo mozaika, o meno istorijos profesorius papasakojo, kad peilis yra labai senas, iš Šiaurės Tailando, greičiausiai pagamintas šanų genties. Aš su juo šįvakar susisiekiau. Jis man papasakojo, kad šanų gentis buvo paplitusi ir dalyje Birmos, kur jie taip pat statė šventyklas. Šioms šventykloms būdinga, kad jų langai ir durys dažnai papuošti tokia pat stiklo mozaika kaip ir peiliai. Čia važiuodamas užsukau pas profesorių ir parodžiau jam vieną tavo nuotraukų. Liokenai, jis neabejojo, kad tai šanų šventyklos langas.

Jie girdėjo, kad pranešėjas kavinėje pradėjo kalbą. Per garsiakalbį jo balsas skambėjo aštriai ir spiegiančiai.

– Gerai padirbėta, Hūle. Kas dabar?

– Dabar tu man papasakosi viską, kas vyksta užkulisiuose, o aš toliau perimsiu tyrimą.

Liokenas garsiai nusikvatojo.

– Gal juokauji?

Haris nejuokavo.

– Įdomus pasiūlymas, Hūle, bet nemanau, kad jis išdegs. Mano viršininkai...

– Nemanau, kad žodis „pasiūlymas“ čia tinka, Liokenai. Greičiau jau „ultimatumas“.

Liokenas dar garsiau nusikvatojo.

– Turi kiaušus, Hūle, tiek nusipelnei. Bet kodėl manai, kad gali sau leisti kelti ultimatumą?

– Nes jūs turėsite velniškai didelių bėdų, kai papasakosiu savo tajui policijos viršininkui, kas čia vyksta.

– Jie tave atleis, Hūle.

– Už ką? Visų pirma aš čia esu įgaliotas ištirti žmogžudystę, o ne gelbėti Oslo biurokratų subines. Aš neturiu nieko prieš, kad jūs bandot sučiupti pederastą, bet tai ne mano atsakomybė. O kai Stortingas išgirs, kad jie nebuvo informuoti apie neteisėtą tyrimą, tai, mano asmenine nuomone, keli kiti

asmenys labiau už mane rizikuoja būti išspirti. Ko gero, sau pasilaikydamas, ką žinau, tapčiau bendrininku, ir tikimybė tapti bedarbiu būtų didesnė. Cigaretę?

Haris atkišo ką tik atidarytą dvidešimties „Camel" cigarečių pakelį. Liokenas papurtė galvą, bet apsigalvojo. Haris pridegė jiems abiem, ir jie atsisėdo ant dviejų prie sienos stovinčių kėdžių. Iš kavinės pasigirdo garsūs plojimai.

– Kodėl tiesiog negalėjai visko palikti ramybėje, Hūle? Seniausiai supratai, kad tavo darbas čia nėra išspręsti kažkokią bylą, tai kam eiti prieš vėją ir kelti rūpesčių ir sau, ir mums?

Haris giliai įkvėpė ir vienu ilgu atsikvėpimu išpūtė orą. Dauguma dūmų liko plaučiuose.

– Šį rudenį vėl pradėjau rūkyti „Camel", – pasakė Haris ir pliaukštelėjo sau per kišenę. – Kadaise turėjau merginą, kuri rūkė „Camel". Ji nesidalydavo savo cigaretėmis, jai atrodė, kad tai gali tapti blogu įpročiu. Mes keliavom „InterRail" ir traukinyje tarp Pamplonos ir Kanų apsižiūrėjau, kad man baigėsi cigaretės. Ji manė, kad man bus gera pamoka. Kelionė truko beveik dešimt valandų, ir galų gale aš turėjau eiti per kupė ir prašinėti kitų žmonių, nors ji sėdėjo ir pešė savo „Camel". Keista, ką?

Jis iškėlė cigaretę ir papūtė į žariją.

– Na, kai pasiekėm Kanus, aš ir toliau prašinėjau nepažįstamųjų cigarečių. Iš pradžių jai buvo juokinga. Kai Paryžiuje restoranuose pradėjau vaikščioti nuo stalelio prie stalelio, jai pasidarė mažiau juokinga ir ji pasiūlė imti iš jos pakelio, bet aš atsisakiau. Kai ji Amsterdame sutiko pažįstamų iš Norvegijos ir aš pradėjau jų prašinėti, nors jos pakelis gulėjo ant stalo, jai atrodė, kad elgiuosi vaikiškai. Ji man nupirko cigarečių pakelį, teigė, kad nebesiskaitys kaip prašinėjimas, bet aš jį palikau viešbučio kambaryje. Kai grįžom į Oslą, o aš nesilioviau, ji pareiškė, kad aš nesveikas.

– Ar šita istorija turi pabaigą?

– Kaip kitaip. Ji metė rūkyti.

Liokenas prunkštelėjo.

– Tai ilgai ir laimingai.

– Daugmaž tuo pat metu ji su kažkokiu muzikantu persikėlė į Londoną.

Liokenui kažkas pateko ne į tą gerklę.

– Matyt, kiek persistengei?

– Aišku.

– Bet nelabai iš to pasimokei?

– Ne.

Jie toliau rūkė tylėdami.

– Suprantu, – tarė Liokenas ir užgesino cigaretę. Žmonės pradėjo skirstytis.

– Einam kur nors kitur išgerti alaus, ir aš tau papasakosiu visą istoriją.

*

– Uvė Klipra tiesia kelius. Be to, tiesą sakant, ne tiek daug apie jį ir žinome. Žinom, kad jis atvažiavo į Tailandą būdamas dvidešimt penkerių, nebaigęs inžinerijos mokslų ir turėdamas prastą reputaciją, ir kad pasikeitė pavardę iš Pederseno į Klipros, o tai, pasirodo, yra Olesiundo rajono, kuriame Klipra užaugo, pavadinimas.

Jie sėdėjo ant žemos odinės sofos, o priešais juos stovėjo stereo sistema, televizorius ir stalas, ant kurio laukė butelis alaus, butelis vandens, du mikrofonai ir dainų katalogas. Kai Liokenas pasiūlė eiti į karaokę, Haris pamanė, kad jis juokauja. Kol Liokenas nepaaiškino kodėl. Ten pageidaujamam valandų skaičiui išsinuomodavai garsui nepralaidų kambarį, niekas nesiteiraudavo jokių vardų, užsisakydavai ką norėsi gerti, o paskui tave palikdavo ramybėje. Be to, ten būdavo pakankamai daug žmonių, kad galėtum ateiti ir išeiti nepastebėtas. Karaokė

tiesiog buvo pati geriausia vieta slaptiems susitikimams, ir atrodė, kad Liokenas čia lankosi ne pirmą kartą.

– Kokią prastą reputaciją? – paklausė Haris.

– Kai pradėjom knaisiotis, paaiškėjo, kad Olesiunde buvo keletas epizodų su nepilnamečiais berniukais. Niekas policijai skundo nerašė, bet kalbos sklido, ir jam pasirodė tikslinga išvažiuoti. Kai čia atvyko, įregistravo inžinerijos įmonę, prisispausdino vizitinių kortelių, kuriose titulavosi daktaru, ir pradėjo belstis į duris, tvirtindamas, kad šį tą išmano apie kelių tiesimą. Tuo metu, prieš dvidešimt metų, Tailande iš principo buvo tik du būdai gauti kelių tiesimo užsakymą – arba turėti giminių vyriausybėje, arba turėti pakankamai pinigų, kad papirktum tuos žmones. Klipra neturėjo nei vieno, nei kito, ir aplinkybės jam nebuvo palankios. Bet jis išmoko dviejų dalykų, kuriais, gali būti tikras, remiasi visas jo šiandieninis turtas – tajų kalbos ir pataikavimo. Ne aš sugalvojau dėl pataikavimo, jis pats tuo pasigyrė keletui čia gyvenančių norvegų. Jis tvirtina, kad jam taip sekėsi šieptis, kad net tajams tokio gėrio atrodė per daug. Be to, su kai kuriais politikais, su kuriais jis po kurio laiko užmezgė ryšius, turėjo bendrą pomėgį – jaunus berniukus. Turėti tokių pat ydų nebūtinai buvo minusas, kai buvo dalijami kontraktai tiesti vadinamąsias „Hopewell Bangkok Elevated Road and Train Systems".

– Keliai ir geležinkeliai?

– Taip. Turėjai atkreipti dėmesį į tuos milžiniškus stulpus, kurie kalami į žemę visame mieste.

Haris linktelėjo.

– Kol kas yra šeši tūkstančiai stulpų, bet jų bus daugiau. Jie ne tik greitkeliui – virš jo eis ir naujasis geležinkelis. Mes kalbam apie penkiasdešimt kilometrų paties moderniausio greitkelio ir šešiasdešimt kilometrų geležinkelio bėgių už dvidešimt penkis milijardus kronų, jie turėtų išgelbėti šį miestą nuo uždusimo. Supranti? Šitas projektas greičiausiai yra visų

laikų didžiausias kelių projektas bet kokiame mieste, tikras asfalto ir pabėgių Mesijas.

– Ir čia įsisuko Klipra?

– Regis, niekas tiksliai nežino, kas čia dalyvauja, o kas ne. Aišku tik tiek, kad pradinis pagrindinis rangovas iš Honkongo pasitraukė, o biudžeto ir tvarkaraščio planai beveik neabejotinai nueis šuniui ant uodegos.

– Viršijamas biudžetas? Aš priblokštas, – sausai pasakė Haris.

– Šiaip ar taip, tai reiškia, kad bus daugiau darbo kitiems, o aš spėju, kad Klipra jau stipriai įsitvirtinęs projekte. Jeigu kas nors iškrinta, politikai turi pritarti tam, kad likusieji keičia savo pasiūlymus. Jeigu Klipra turi finansinių pajėgumų apžioti tą torto gabalą, kurį jam siūlo, jis greitai gali tapti vienu iš galingiausių regiono rangovų.

– Gerai, bet kaip tai susiję su vaikų prievartavimu?

– Tik tiek, kad galingi žmonės turi savybę pakreipti ir pasukti įstatymų straipsnius jiems palankia linkme. Aš neturiu pagrindo abejoti dabartinės vyriausybės garbingumu, bet šansai išduoti vyrą, kuris turi politinės įtakos, o dėl jo suėmimo dar ir uždelstų visas kelių projektas, nėra dideli.

– Tai ką jūs darot?

– Reikalai juda. Po to įvykio su norvegu, kuris buvo pagautas Patajoje metų pradžioje, politikai namie atsibudo ir dirba, kad būtų sudaryta panaši sutartis, kokią turi Švedija ir Danija. Kai ji bus pasirašyta, mes truputėlį palauksime, suimsime Kliprą ir paaiškinsime Tailando valdžiai, kad nuotraukos buvo, žinoma, padarytos po sutarties įsigaliojimo.

– Ir nuteisite jį už nederamą elgesį su nepilnamečiais?

– Galbūt dar ir už žmogžudystę.

Haris sujudėjo.

– Gal tu, pareigūne, galvojai, kad tu vienintelis susiejai peilį su Klipra? – pasakė Liokenas, bandydamas prisidegti pypkę.

– Ką žinai apie peilį? – paklausė Haris.

– Aš palydėjau Tonję Vig, kai ji motelyje turėjo atpažinti ambasadorių. Padariau porą nuotraukų.

– O būrys policininkų stovėjo aplink ir žiūrėjo?

– Na, fotoaparatas buvo visai nedidelis. Jis telpa rankiniame laikrodyje, tokiame kaip šis, – Liokenas šypsojosi. – Tokiais parduotuvėje neprekiaujama.

– Ir tada susiejai stiklo mozaiką ant peilio su Klipros namais?

– Aš susisiekiau su vienu žmogumi, dalyvavusiu parduodant šventyklą Kliprai, *pongyi* iš Masahi centro Rangūne. Peilis buvo šventyklos inventoriaus dalis ir atiteko Kliprai, kai jis nusipirko šventyklą. Pasak vienuolio, tokie peiliai gaminami po du. Turi būti dar vienas visiškai toks pats peilis.

– Luktelk, – tarė Haris. – Kadangi susisiekei su tuo vienuoliu, turėjai iš anksto žinoti, kad peilis kažkaip susijęs su birmiečių šventyklomis.

Liokenas gūžtelėjo pečiais.

– Nagi, – neatlyžo Haris. – Tu irgi nesi meno istorikas. Mes turėjom kreiptis į profesorių vien tam, kad nustatytume, jog peilis susijęs su šanais ar kaip jie ten. Tu įtarei Kliprą dar prieš paklausdamas.

Liokenas nusidegino pirštus ir susierzinęs numetė sudegusį degtuką.

– Aš turėjau pagrindo manyti, kad žmogžudystė gali būti susijusi su Klipra. Tą pačią dieną, kai buvo nužudytas ambasadorius, aš sėdėjau bute tiesiai priešais Klipros rezidenciją.

– Ir?

– Apie septintą valandą ten atvyko Atlė Molnesas. Apie aštuntą jis ir Klipra iš ten išvažiavo ambasadoriaus automobiliu.

– Ar esi tikras, kad ten buvo jie? Aš mačiau automobilį, jis, kaip ir dauguma ambasados automobilių, yra nepermatomais tamsintais langais.

– Kai atvažiavo automobilis, aš sėdėjau ir stebėjau Kliprą per kameros lęšį. Automobilį pastatė į garažą, o iš jo durys veda tiesiai į namą. Iš pradžių temačiau, kaip Klipra atsistojo ir nuėjo prie durų. Paskui kurį laiką nieko nemačiau, bet tada pasirodė ambasadorius ir svetainėje apsuko keletą ratų. Po šito automobilis išvažiavo, o Klipros nebebuvo.

– Negali žinoti, kad ten buvo ambasadorius, – užginčijo Haris.

– Kodėl ne?

– Todėl, kad iš ten, kur sėdėjai, matei jį tik nuo pusės nugaros žemyn, visa kita uždengė mozaika.

Liokenas nusijuokė.

– Na, užteko ir tiek, – pasakė jis, galų gale prisidegė pypkę ir patenkintas traukė dūmą. – Tik vienas asmuo Tailande vaikšto su tokiu kostiumu.

Kitomis aplinkybėmis Haris gal būtų pamaloninęs pašnekovą šypsena, bet tuo momentu jo galvoje sukosi pernelyg daug kitų dalykų.

– Kodėl apie tai nebuvo informuoti Torhiusas ir Oslo policijos viršininkė?

– O kas tau sakė, kad jie nebuvo informuoti?

Haris jautė, kaip pradėjo spausti kažkur už akių. Apsižvalgė, norėdamas ką nors sudaužyti.

Trisdešimt aštuntas skyrius

Bjarnė Meleris stovėjo ir žiūrėjo pro langą. Neatrodė, kad šaltis žadėtų taip imti ir pasiduoti. Berniukams baisiai patiko. Jie grįžo namo pietų nušalusiais pirštais ir raudonais skruostais, besiginčydami, kas toliausiai nušoko.

Laikas taip greitai bėga, atrodo, dar visai neseniai jis laikė juos tarp savo slidžių ir plūgu leidosi trasomis nuo Grefsenkoleno. Vakar jis užėjo į jų kambarį, paklausė, ar jiems truputėlį nepaskaityti, o jie tik keistai į jį pažiūrėjo.

Margretė sakė, kad jis atrodo pavargęs. Argi? Galbūt. Daug minčių jam nedavė ramybės, daugiau nei jis tikėjosi, kai sutiko eiti policijos skyriaus viršininko pareigas. Jei ne ataskaitos, susirinkimai ir biudžetai, tai pasibelsdavo vienas iš jo žmonių su neįveikiama problema – ar žmona nori skirtis, ar paskola už būstą pasidarė per didelė, ar nervai pakriko.

Tiesioginis policininko darbas vadovauti tyrimui – o to Meleris tikėjosi, kai ėmėsi šių pareigų, – buvo tapęs antraeiliu dalyku. Ir jis vis dar nebuvo perpratęs slaptų dienotvarkių, skaitymo tarp eilučių ir karjeros žaidimų. Kartais jam atrodydavo, kad gal derėjo pasilikti ten, kur buvo, bet žinojo, kad Margretė vertina priedus už aukštesnę kategoriją. O berniukai nori slidžių šuoliams. Gal jau laikas jiems gauti ir tą kompiuterį, dėl kurio tiek zyzia. Už lango sūkuriavo mažos snaigės. Jis, po galais, buvo toks geras policininkas.

Suskambo telefonas.

– Meleris.

– Čia Hūlė. Ar tu visą laiką tai žinojai?

– Klausau? Čia tu, Hari?

– Ar tu žinojai, kad mane specialiai išrinko, kad būtų tikri, jog šitas tyrimas niekur nenuves?

Meleris nuleido balsą. Jis pamiršo šuolių slides ir kompiuterį.

– Dabar aš nelabai suprantu, apie ką tu čia kalbi.

– Aš tik noriu išgirsti, kaip tu sakai, kad nežinojai, jog žmonės Osle nuo pat pradžių įtarė, kas yra žudikas.

– Gerai, Hari. Aš nežinau... tiksliau, neturiu žalio supratimo, ką čia sapalioji.

– Policijos viršininkė ir Dagfinas Torhiusas nuo pat žmogžudystės įvykdymo žino, kad norvegas vardu Uvė Klipra ir

ambasadorius kartu išvažiavo iš Klipros namų pusvalandį prieš ambasadoriui atvykstant į motelį. Jie taip pat žino, kad Klipra turėjo velniškai gerą motyvą nužudyti ambasadorių.

Meleris sudribo ant kėdės.

– Ir koks jis?

– Klipra yra vienas turtingiausių Bankoko žmonių, ambasadoriui buvo striuka su pinigais, jis pats ėmėsi iniciatyvos pradėti visiškai neteisėtą tyrimą dėl Klipros ir vaikų prievartavimo, o kai jis buvo rastas, lagaminėlyje turėjo nuotraukų, kuriose buvo Klipra su berniuku. Nėra žiauriai sunku įsivaizduoti, dėl ko jis lankėsi pas Kliprą. Molnesas turėjo įtikinti Kliprą, kad jis veikė vienas, kad jis pats padarė nuotraukas. O tada tikriausiai nurodė kainą už „visas kopijas“, ar ne taip sakoma? Žinoma, kad neįmanoma patikrinti, kiek Molnesas padarė kopijų, taip pat nesunku įsivaizduoti, kad Klipra suprato, jog reketuotojas, kuris yra toks nepagydomas lošėjas, koks buvo ambasadorius, tikrai vėl pasirodys prie jo durų. Ir vėl. Todėl Klipra galėjo pasiūlyti pasivažinėti, iššoko prie banko, liepė Molnesui važiuoti į motelį ir laukti, kol pasirodys su pinigais. Kai Klipra ten atvyko, jam nereikėjo ieškoti kambario, jis pamatė lauke pastatytą ambasadoriaus automobilį, ar ne? Po galais, vyrukas netgi sugebėjo pagal peilį atsekti Kliprą.

– Koks vyrukas?

– Liokenas. Ivaras Liokenas. Senas žvalgybininkas, kuris jau keletą metų dirba šiame regione. JTO darbuotojas, sako, kad dirbo su pabėgėliais, bet velniai jį žino. Spėju, kad didžiąją savo atlyginimo dalį gauna iš NATO ar panašiai. Jis ne vieną mėnesį sekė Kliprą.

– Argi ambasadorius to nežinojo? Man rodos, sakei, kad jis ir iniciavo tyrimą.

– Ką nori pasakyti?

– Tu tvirtini, kad ambasadorius nuvyko ten, kad iš Klipros išreketuotų pinigų, nors ir žinojo, kad tas žvalgybininkas juos stebi.

– Aišku, kad žinojo, juk nuotraukų kopijas jis ir gavo iš Liokeno. Kas iš to? Nieko įtartino, kad Norvegijos ambasadorius atvyksta pas turtingiausią Bankoko norvegą mandagumo vizito, ar ne?

– Gal ir ne. Ką dar papasakojo tas Liokenas?

– Jis papasakojo tikrąją priežastį, kodėl buvau atsiųstas čionai.

– Kodėl?

– Palauk truputį.

Meleris girdėjo, kaip ant ragelio buvo uždėta ranka ir pasigirdo pikti šūksniai norvegiškai ir angliškai. Tada Haris kalbėjo toliau:

– Atsiprašau, Meleri, bet mes čia sėdim vienas ant kito. Kaimynas pastatė savo kėdę ant telefono laido. Kur sustojom?

– Priežastis, dėl kurios tave atsiuntė.

– Taip. Tie, kurie dalyvauja Klipros tyrime, smarkiai rizikuoja. Jeigu jie būtų demaskuoti, prasidėtų tikra velniava – kiltų politinis sambrūzdis, ristųsi galvos ir taip toliau. Todėl, kai ambasadorius buvo rastas negyvas, o jie gan aiškiai numanė, kas galėjo tai padaryti, reikėjo pasirūpinti, kad žmogžudystės tyrimas neatskleistų viso jų sumanymo. Jie turėjo rasti aukso vidurį, kažką daryti, bet ne tiek daug, kad sukeltų dulkes. Atsiuntė norvegų policininką, kad nebūtų apkaltinti neveiklumu. Girdėjau, kad niekas nenorėjo siųsti komandos, nes tailandiečiams tai nepatiktų. – Hario juokas susimaišė su kitu pokalbiu, zvimbiančiu kažkur tarp Žemės ir palydovo. – Todėl jie išrinko žmogų, kuris, jų manymu, nelabai sugebės ką nors išsiaiškinti. Dagfinas Torhiusas pasidomėjo ir rado idealų kandidatą, tokį, kuris tikrai neturėtų sukelti jiems rūpesčių. Juk greičiausiai jis praleis vakarus prie alaus dėžės, o rytus – pagirių snauduly. Haris Hūlė tobulai tiko, nes jis funkcionuoja, bet tik vos vos. Pasirinkimą, jeigu toks klausimas būtų iškilęs, jie būtų galėję paaiškinti tuo, kad Hūlė buvo gerai įvertintas už panašaus pobūdžio darbą Australijoje. Negana to,

policijos skyriaus viršininkas Meleris tam pritarė, o juk jis turėtų geriausiai žinoti, kaip kas yra.

Hario žodžiai Meleriui nepatiko. Juoba kad dabar jam viskas paaiškėjo – policijos viršininkės žvilgsnis kitoje stalo pusėje, kai buvo užduotas klausimas, nežymiai pakeltas antakis. Tai buvo įsakymas.

– Bet kodėl Torhiusas ir policijos viršininkė turėtų rizikuoti savo postais tik tam, kad sugautų vargšą pederastą?

– Geras klausimas.

Abu nutilo. Nė vienas nedrįso pasakyti garsiai, apie ką galvoja.

– Kas dabar bus, Hari?

– Dabar pradedama operacija „Subinių gelbėjimas".

– Ką tai reiškia?

– Tai reiškia, kad niekas nenori likti kvailio vietoje. Liokenas nenori, nenoriu ir aš. Sutarėm, kad kol kas abudu laikom liežuvį už dantų ir kartu pričiumpam Kliprą. Spėju, viršininke, kad gali norėti vėliau perimti šitą reikalą. Galbūt kreiptis į Stortingą. Žinai, ir tu turi užpakalį, kurį reikia gelbėti.

Meleris susimąstė. Jis nebuvo tikras, ar nori, kad jį išgelbėtų. Blogiausia, kas gali nutikti, – teks grįžti prie eilinio policininko darbo.

– Čia rimti reikalai, Hari. Man reikia pagalvoti ir tada aš tau paskambinsiu, gerai?

– Gerai.

Pasigirdo silpni kito pokalbio signalai kosmose, bet paskui nutilo. Kurį laiką jie sėdėjo ir klausėsi žvaigždžių triukšmo.

– Hari?

– Taip?

– Eina šikt su tuo galvojimu. Aš su tavim.

– Aš, šefe, iš tikrųjų taip ir maniau.

– Paskambink man, kai jį suimsit.

– Ai, tiesa, pamiršau pasakyti. Niekas nematė Klipros nuo tada, kai buvo nužudytas ambasadorius.

*

Ir atėjo tokia diena, kai Haris nieko neveikė.

Piešė apskritimus ir žiūrėjo, ar jie ką primena.

Jensas paskambino ir paklausė, kaip einasi tyrimas. Haris atsakė, kad tokie dalykai yra valstybinė paslaptis, ir Jensas susiprato, tik pasakė, kad geriau miegotų, jei žinotų, kad jie turi kitą pagrindinį įtariamąjį. Tada Jensas papasakojo ką tik telefonu išgirstą anekdotą apie ginekologą, kuris papasakojo kolegai, kad vienos jo pacientės klitoris yra kaip marinuotas agurkas. „Toks didelis?“ – paklausė kolega. „Ne, – atsakė ginekologas. – Toks sūrus.“

Jensas atsiprašė, kad tarp finansininkų sklinda tik žemo lygio anekdotai.

Vėliau Haris bandė perpasakoti anekdotą Nho, bet arba jo, arba Nho anglų kalba buvo per prasta, nes pasidarė gana nejauku.

Paskui jis nuėjo pas Lizą ir paklausė, ar nieko, jei jis truputėlį pas ją pasėdės. Po valandos jai atsibodo tylus jo buvimas ir ji paprašė jo išeiti.

Jis vėl pavalgė „La Boucheron“. Prancūzas kalbėjo su juo prancūziškai, o Haris šypsojosi ir kažką atsakė norvegiškai.

Buvo beveik vienuolikta, kai jis grįžo namo.

– Turit svečių, – pranešė vartų sargas.

Haris pakilo liftu, atsigulė ant nugaros prie baseino krašto ir klausėsi trumpų ritmingų Runos grybšnių.

– Keliauk namo, – po kurio laiko pasakė jis.

Ji neatsiliepė, o jis atsistojo ir laiptais užlipo iki buto durų.

Liokenas padavė Hariui naktinius žiūronus.

– Laisva, – pranešė jis. – Žinau, kokia jų tvarka. Dabar sargas atsisės į būdelę keliuko gale prie vartų. Naujo rato neis anksčiau nei po dvidešimties minučių.

Jie sėdėjo palėpėje, name, stovinčiame maždaug už šimto metrų nuo Klipros nuosavybės. Langas buvo užkaltas, bet tarp dviejų lentų buvo paliktas tarpelis kaip tik žiūronams. Arba fotoaparatui. Tarp namo su palėpe ir Klipros tikmedžio rūmo, puošto drakono galva, buvo keletas žemų būdelių, kelias ir aukšta balta siena su spygliuota viela viršuje.

– Ne bėda, – pasakė Liokenas. – Vienintelė problema šiame mieste, kad čia visur pilna žmonių. Visą laiką. Mums reikia apeiti ir perlipti sieną už tos būdelės.

Jis parodė kur, o Haris žiūrėjo per žiūronus.

Liokenas liepė jam apsirengti į akis nekrintančiais aptemptais tamsiais drabužiais. Haris pasirinko juodus džinsus ir senus juodus „Joy Division" marškinėlius. Vilkdamasis marškinėlius prisiminė Kristiną, kad vienintelis dalykas, kurį jis kada nors privertė ją pamėgti, buvo „Joy Division". Jis pagalvojo, jog tai atsvėrė faktą, kad ji pradėjo nemėgti cigarečių „Camel".

– Pradedam, – paragino Liokenas.

Lauke buvo ramu, ir dulkės laisvai sklandė virš žvyrkelio. Būrys berniūkščių buvo užsiėmę žaidimu *takraw*, jie stovėjo ratu spardydami vienas kitam guminį kamuoliuką, bandė jį išlaikyti ore ir nekreipė dėmesio į du juodai apsirengusius farangus. Vyrai kirto gatvę, įlindo tarp būdelių ir nepastebėti pasiekė sieną. Miglotas vakaro dangus atspindėjo purviną geltoną šviesą, kurią skleidė milijonai mažų ir didelių šviesos šaltinių, dėl kurių Bankokas tokiais vakarais niekada visiškai nesutemsta. Liokenas švystelėjo per sieną savo kuprinytę, išvyniojo siaurą ploną guminį kilimėlį ir permetė jį per spygliuotą vielą.

– Tu pirmas, – paliepė ir sunėrė rankas į kilpą, o Haris į ją įstatė koją.

– Kaip tu?

– Negalvok apie mane, lipk.

Jis kilstelėjo Harį į viršų, kad šis įsikibtų į stulpelį ant sienos. Haris pastatė koją ant kilimėlio ir girdėjo, kaip spygliai rėžiasi į gumą po ja, tada permetė kitą koją. Stengėsi nuvyti mintis apie berniuką, kuris nučiuožė žemyn vėliavos stulpu per Rumsdalio šventę, nepagalvojęs apie kablį, ant kurio tvirtinama virvė. Senelis sakė, kad iškastruoto berniuko riksmas buvo girdėti kitoje fjordo pusėje.

Liokenas stovėjo šalia jo.

– Oho, greitai, – sušnabždėjo Haris.

– Mankštelė pensininkams.

Abu susikūprinę perbėgo per pievelę ir nuskuodė palei namo sieną. „Pensininkas“ bėgo pirmas. Sustojus prie kampo Liokenas išsitraukė naktinius žiūronus ir palaukė, kol įsitikino, kad sargas žiūri kitur.

– Greičiau!

Haris bėgo ir bandė įsivaizduoti, kad yra nematomas. Iki garažo nebuvo toli, bet atkarpa buvo apšviesta ir nuo sargo būdelės jos niekas neužstojo. Liokenas lipo jam ant kulnų.

Hariui atrodė, kad negali būti kažin kiek būdų įsilaužti į namą, bet Liokenas laikėsi savo, kad jiems reikia viską suplanuoti iki mažiausios smulkmenos. Kai jis pabrėžė, kad paskutinę kritinę atkarpą jie turės bėgti kartu vienas šalia kito, Haris paklausė, ar ne geriau būtų, jei bėgtų po vieną, kol kitas stovėtų sargyboje.

– Kokioje sargyboje? – suirzo Liokenas. – Mes pastebėsim, jei mus pamatys. Jei bėgsim po vieną, tikimybė būti pamatytiems tik padvigubės. Sakyk, ar šiais laikais policijoje nieko nemoko?

Jokių prieštaravimų dėl kitų plano detalių Haris neturėjo.

Garaže puikavosi baltas „Lincoln Continental“. Be to, čia iš tiesų buvo šoninės durys, vedančios į namą. Liokenui atrodė, kad atrakinti šoninių durų spyną bus lengviau nei pagrindinių, be to, jų nesimatys nuo vartų.

Jis išsitraukė visraktį ir pradėjo darbuotis.

– Užfiksavai laiką? – šnipštelėjo jis, ir Haris linktelėjo. Pagal planą buvo šešiolika minučių iki kito sargo apžiūros rato.

Po dvylikos minučių Hariui panižo visą kūną.

Po trylikos minučių jis pradėjo trokšti, kad čia atsitiktinai užsuktų Sunthornas.

Po keturiolikos minučių jis suprato, kad jie turės atšaukti operaciją.

– Dingstam iš čia, – paragino jis pakuždom.

– Dar truputėlį, – nenusileido Liokenas, palinkęs virš spynos.

– Neturim laiko.

– Tik porą sekundžių.

– Dabar pat! – iškošė pro dantis Haris.

Liokenas neatsakė. Haris įkvėpė ir padėjo jam ant peties ranką. Liokenas atsisuko į jį ir jų žvilgsniai susitiko. Žybtelėjo auksinis dantis.

– Atidaryta, – sušnabždėjo Liokenas.

Durys tyliai atsivėrė. Jie įlindo į vidų ir atsargiai uždarė duris. Tą pačią akimirką išgirdo žingsnius garaže, pro langą pamatė prožektoriaus šviesą ir staiga kažkas šiurkščiai papurtė rankeną. Jie stovėjo nugara prisišlieję prie sienos. Haris nekvėpavo ir jautė, kaip daužosi širdis, varinėjanti kraują po visą kūną. Tada žingsniai nutolo.

Haris nesusitvardė nepakėlęs balso:

– Sakei, dvidešimt minučių!

Liokenas gūžtelėjo pečiais.

– Plius minus pora minučių.

Haris skaičiavo, alsuodamas per burną.

Jie įsijungė prožektorius ir ketino eiti į buto gilumą, bet kažkas sugirgždėjo Hariui po kojomis.

– Kas čia?

Jis pašvietė į grindis. Ant tamsaus parketo gulėjo keli balti gumulėliai.

Liokenas pašvietė į kalkėmis balintą mūrinę dieną.

– Vajė, Klipra sukčiavo. Šitas namas neva turėjo būti pastatytas tik iš tikmedžio. Dabar jau tikrai praradau visą pagarbą tam vyrukui, – tarė jis sarkastiškai. – Eime, Hari, laikas nelaukia!

Pagal Liokeno nurodymus juodu greitai ir nuosekliai apieškojo namą. Haris buvo susikaupęs, kad viską darytų, kaip jam sakė, kad prisimintų, kaip daiktai buvo padėti prieš juos pajudinant, kad nepaliktų pirštų atspaudų ant baltų durų ir kad prieš atidarydamas stalčius ir spinteles patikrintų, ar prie jų nėra lipniosios juostos gabaliukų. Beveik po trijų valandų jie prisėdo prie virtuvės stalo. Liokenas rado keletą vaikų pornografijos žurnalų ir revolverį, iš kurio, regis, nebuvo šauta keletą metų. Jis nufotografavo ir tą, ir tą.

– Vyrukas išvažiavo labai skubėdamas, – įvertino jis. – Jo miegamajame stovi du tušti lagaminai, kosmetikos krepšys likęs vonioje, o drabužių spinta pilnutėlė.

– Gal jis turėjo trečią lagaminą? – pasvarstė Haris.

Liokeno žvilgsnyje sumišo pasišlykštėjimas ir atlaidumas. Tarsi žiūrėtų į entuziastingą, bet protu nepasižymintį naujoką kareivį, pagalvojo Haris.

– Joks žmogus neturi dviejų kosmetikos krepšių, Hūle.

Naujokas, pagalvojo Haris.

– Liko vienas kambarys, – paskelbė Liokenas. – Kabinetas antrame aukšte užrakintas, o spyna – kažkoks vokiškas siaubūnas, kurio nemoku atrakinti. – Jis iš kuprinės išsitraukė laužtuvą. – Tikėjausi, kad jo neprireiks, – tarė jis. – Po mūsų tose duryse liks didžiulė skylė.

– Nieko tokio, – atsiliepė Haris. – Man atrodo, jo šlepetes padėjau ne į tą lentyną.

Liokenas prunkštelėjo.

Jie laužė per vyrius, o ne per spyną. Haris per vėlai sureagavo ir sunkios durys su trenksmu įvirto į kambarį. Jie porą sekundžių tyliai pastovėjo ir palaukė, ar nepradės šūkauti sargai.

– Kaip manai, ar jie ką išgirdo? – paklausė Haris.

– Nemanau. Šiame mieste vienam gyventojui tenka tiek daug decibelų, kad niekas nepastebi, ar vienu trenksmu daugiau, ar mažiau.

Jų prožektorių šviesos bėgiojo sienomis kaip geltoni tarakonai.

Ant sienos virš rašomojo stalo kabėjo balta ir raudona „Manchester United" vėliava, o virš jos įrėminta komandos nuotrauka. Po ja – raudonas ir baltas miesto herbas ir iš medžio drožtas burlaivis.

Šviesos kūgis stabtelėjo prie nuotraukos. Joje buvo vyras plačia besišypsančia burna, stambiu dvigubu pagurkliu ir pora švelniai išsprogusių akių, kurios smagiai kibirkščiavo. Uvė Klipra atrodė kaip žmogus, kuris mėgsta juoktis. Šviesios garbanos plaikstėsi vėjyje. Turbūt fotografuota laive.

– Nepasakyčiau, kad jis atrodo taip, kaip galėtum įsivaizduoti pedofilą, – nustebo Haris.

– Jie retai kada atrodo kaip tokie, – atsakė Liokenas. Haris pažvelgė į jį, bet buvo apakintas šviesos. – Kas čia?

Haris atsisuko. Liokenas švietė į pilką metalinę dėžutę kampe. Haris greitai ją atpažino.

– Galiu pasakyti, – tarė jis patenkintas, kad pagaliau gali kuo nors prisidėti. – Čia magnetofonas, kainuojantis pusę milijono kronų. Tokį patį mačiau Brekės kabinete. Jis įrašinėja telefono pokalbius, o pakeisti įrašo ar jo laiko neįmanoma, todėl įrašas gali būti naudojamas kaip įrodymas. Geras daiktas, jei sudarinėji milijoninius sandorius telefonu.

– Geras daiktas, kai kalbi su žmonėmis iš labiausiai korumpuotos srities pasaulyje labiausiai korumpuotoje pasaulio šalyje, – atkirto Liokenas.

Haris greitai pervertė popierius, gulinčius ant rašomojo stalo. Ant laiškų jis matė japoniškų ir amerikietiškų įmonių logotipus, matė kontraktus, sutarčių juodraščius ir juodraščių pataisymus. Ne viename iš jų buvo paminėtas BERTS. Jis pastebėjo susegtą brošiūrą, ant kurios viršelio buvo parašyta „Barclay Thailand". Ko gero, tai buvo įmonės pavadinimu „Phuridell" vertinimas. Tada jis nukreipė prožektorių toliau. Ir ūmai sustojo, kai šviesa užkliudė kažką ant sienos.

– Bingo! Pažiūrėk, Liokenai. Čia bus tas peilis dvynys, apie kurį kalbėjai.

Liokenas neatsakė, stovėjo nusisukęs.

– Ar girdi, ką aš...

– Mums reikia nešdintis, Hari. Mikliai.

Haris atsigręžė ir pamatė, kad Liokeno prožektorius nukreiptas į mažą dėžutę ant sienos, ten žybčiojo raudona lemputė. Tuo pat metu jam pasirodė, tarsi kažkas būtų sugrūdęs virbalą į ausį, aukšto dažnio sirena buvo tokia garsi, kad jis pusiau apkurto.

– Uždelsto veikimo signalizacija! – sušuko Liokenas vidury šuolio. – Išjungt prožektorių!

Haris tamsoje bildėjo paskui jį žemyn laiptais. Jie bėgo link šoninių durų į garažą. Liokenas sustojo, kai Haris jau dėjo ranką ant durų rankenos.

– Palauk.

Lauke girdėjosi balsai ir raktų žvangėjimas.

– Jie stovi prie pagrindinių durų, – perspėjo Liokenas.

– Tai einam lauk!

– Ne, jei dabar išeisim, jie mus iš ten pamatys, – sušnabždėjo Liokenas. – Kai jie eis į vidų, mes spruksim lauk, gerai?

Haris linktelėjo. Stiklo mozaikos mėlynai nudažytas mėnulio šviesos ruožas pro langą krito ant parketo priešais juos.

– Ką darai?

Haris atsiklaupė ir nuo grindų rankomis susėmė kalkių gabalėlius. Jis nespėjo atsakyti, nes tą pačią akimirką atsidarė pagrindinės durys. Liokenas palaikė šonines duris pravertas, ir Haris išsmuko. Kitą akimirką jie jau bėgo susikūprinę per pievelę, klausydamiesi isteriško signalizacijos spiegimo, kuris pamažu vis silpo už jų.

– Nedaug trūko, – prabilo Liokenas, kai jie stovėjo kitoje sienos pusėje.

Haris žvilgtelėjo į jį. Mėnulio šviesoje žibėjo auksinis dantis. Liokenas net nebuvo priduseęs.

Keturiasdešimtas skyrius

Kai Haris įkišo žirkles į elektros lizdą, kažkur sienoje sudegė laidas, todėl jie vėl sėdėjo mirkčiojančioje žvakių šviesoje. Liokenas buvo ką tik atkimšęs butelį „Jim Beam".

– Ko, Hūle, raukai nosį? Nepatinka kvapas?

– Su kvapu viskas gerai.

– O su skoniu?

– Skonis geras. Džimas ir aš – seni draugai.

– Aha, – Liokenas sau gausiai įsipylė. – Bet dabar turbūt susipykote?

– Žmonės sako, kad jis man daro blogą įtaką.

– Tai kas tau dabar palaiko kompaniją?

Haris pakėlė kokakolos buteliuką.

– Amerikiečių kultūrinis imperializmas.

– Visai sausas?

– Rudenį buvo nemažai alaus.

Liokenas suprunkštė. Šiltai ir saugiai kaip iš Eriko Bijos laidos.

– Viskas aišku. Aš vis svarsčiau, kodėl, po galais, Torhiusas pasirinko tave.

Haris suprato, kad tai buvo netiesioginis komplimentas, kad Liokenui atrodo, jog Torhiusas galėjo rasti didesnių idiotų. Kad pasirinkimo priežastis buvo ne tai, jog jis yra niekam tikęs policininkas.

Haris linktelėjo link butelio.

– Ar jis nuslopina pykinimą?

Liokenas klausiamai pažvelgė į jį.

– Ar nuo jo gali kuriam laikui pamiršti darbą? Turiu omeny berniukus, nuotraukas, visą tą mėšlą?

Liokenas užsivertė gėrimą ir vėl įsipylė. Gurkštelėjo, pastatė stiklinę ir atsilošė kėdėje.

– Aš turiu šitam darbui reikiamą kvalifikaciją, Hari.

Haris miglotai nujautė, ką Liokenas turi omeny.

– Aš žinau, kaip jie mąsto, kas juos verčia veikti, kas juos jaudrina, kokioms pagundoms jie gali atsispirti, o kokioms ne. – Jis pasiėmė pypkę. – Aš juos suprantu, kiek tik save atsimenu.

Haris nežinojo, ką atsakyti. Todėl prikando liežuvį.

– Sakei, visai nebegeri? Ir kaip tau sekasi, Hūle? Susivaldyti? Kaip toje istorijoje su cigaretėmis, ar gali priimti sprendimą ir laikytis jo, nepaisydamas nieko?

– Na... Taip. Turbūt, – pasakė Haris. – Bėda tik ta, kad tie sprendimai ne visada tokie jau geri.

Liokenas vėl nusijuokė. Haris prisiminė seną draugą, kuris taip pat prunkšdavo. Palaidojo jį Sidnėjuje, bet jis reguliariai lankydavo Harį sapnuose.

– Tada mes vienodi, – kalbėjo Liokenas. – Aš niekada gyvenime nesu prisilietęs prie vaiko. Esu tai sapnavęs, apie tai svajojęs, dėl to verkęs, bet niekada to nepadariau. Ar gali tiek suprasti?

Haris nurijo. Jį užplūdo prieštaringi jausmai.

– Nežinau, kiek man buvo metų, kai mano patėvis pirmą kartą mane išprievartavo, bet spėju, kad ne daugiau nei penkeri. Kai man buvo trylika, aš jam kirviu kirtau per šlaunį. Pataikiau į arteriją, jį ištiko šokas ir jis vos nenusibaigė. Išgyveno, bet atsisėdo į invalido vežimėlį. Teigė, kad tai buvo nelaimingas atsitikimas, kad kirvis nuslydo, kai jis kapojo malkas. Jam atrodė, kad mes atsiskaitėm. – Liokenas pakėlė stiklinę ir kritišku žvilgsniu žvelgė į rudą skystį. – Tau galbūt atrodo, kad tai yra tikras paradoksas, – tarė jis, – kad vaikai, kurie buvo lytiškai išnaudoti, statistiškai turi didžiausią tikimybę patys tapti prievartautojais?

Hario veidas persikreipė.

– Tai tiesa, – kalbėjo Liokenas. – Pedofilai paprastai labai gerai žino, kokias kančias jie sukelia vaikams, dauguma prievartautojų patys yra patyrę baimę, sumišimą ir kaltės jausmą. Beje, ar žinojai, kad ne vienas psichologas tvirtina, jog tarp lytinio susijaudinimo ir mirties baimės yra glaudus ryšys?

Haris papurtė galvą. Liokenas vienu mauku išgėrė stiklinę ir susiraukė.

– Tai kaip vampyro įkandimas. Galvoji, kad numirei, bet paskui kažkur prisikeli pats pavirtęs vampyru. Nemirtingas, su nenumalšinamu kraujo troškuliu.

– Ir amžinu noru numirti?

– Būtent.

– Ir kuo tu skiriesi nuo kitų?

– Visi yra skirtingi, Hūle.

Liokenas baigė kimšti pypkę ir pasidėjo ją ant stalo. Nusivilko juodą megztinį su aukštu kaklu, o jo nuogas liemuo blizgėjo nuo prakaito. Jis buvo tvirtas ir gerai sudėtas, bet suglebusi oda ir išdžiūvę raumenys išdavė, kad yra senas ir vieną dieną mirs.

– Kai per karininkų suvažiavimą Vardėje mano spintelėje rado vaikų pornografijos žurnalą, mane išsikvietė štabo

viršininkas. Spėju, man pasisekė: jie apie mane nepranešė, nes neturėjo pagrindo įtarti nieko kito, tik tai, kad man patinka žiūrinėti nuotraukas. Dėl to mano byloje įrašo nėra, tik raginimas pasitraukti iš karinių oro pajėgų. Kaip žvalgybininkas aš turėjau ryšių Specialiosiose pajėgose, kurios tada taip vadinosi ir buvo CŽV pirmtakės. Mane išsiuntė į kursus Valstijose, o paskui – į Korėją, prisidengdami darbu Norvegijos karo ligoninėje.

– Ir kam tu dabar dirbi?

Liokenas gūžtelėjo pečiais, parodydamas, jog tai nesvarbu.

– Ar tau ne gėda?

– Žinoma, – sutiko Liokenas ir silpnai šyptelėjo. – Kiekvieną dieną. Aš pripažįstu savo silpnybę.

– O kodėl tu man visa tai pasakoji? – paklausė Haris.

– Na, visų pirma dėl to, kad esu per senas lakstyti ir slapstytis. Antra, man nereikia atsižvelgti į nieką kitą, tik į save. O trečia, todėl, kad gėda yra labiau emocinė būklė, o ne intelektualinė. – Vienas jo lūpų kamputis pakilo ir virto sarkastišku šypsniu. – Anksčiau aš prenumeravau *Archives of Sexual Behavior*, kad pažiūrėčiau, ar kas nors iš mokslininkų sugebės priskirti, kokiai pabaisų rūšiai aš priklausau. Labiau iš smalsumo nei iš gėdos. Skaičiau straipsnį apie vienuolį pedofilą iš Šveicarijos, kuris irgi nieko nebuvo padaręs, bet vidury straipsnio jis užsidarė kambaryje ir gėrė žuvų taukus su stiklo gabaliukais, todėl skaityti nepabaigiau. Man labiau patinka galvoti apie save kaip apie vaikystės ir aplinkos suluošintą, bet vis dėlto moralų žmogų. Aš su savim susitaikiau, Hūle.

– Bet kaip tu, būdamas pedofilu, gali dirbti su vaikų prostitucija? Tave juk tai jaudina?

Liokenas susimąstęs pažvelgė į stalą.

– Hūle, ar esi kada nors fantazavęs iššaginti moterį? Tau nebūtina atsakyti, žinau, kad esi. Tai nereiškia, kad nori ką nors iššaginti, ar ne? Nereiškia ir kad nesi tinkamas dirbti su iššaginimo bylomis. Nors ir gali suprasti, kad vyras gali prarasti savitvardą, viskas labai paprasta. Tai yra blogai. Tai

prieštarauja įstatymams. Šunsnukis sumokės už savo darbelius.

Trečia stiklinė nutekėjo gerkle. Liokenas buvo nugėręs žemiau butelio etiketės.

Haris papurtė galvą.

– Nepyk, Liokenai, bet man sunku viską suprasti. Tu perki vaikų pornografiją, tu esi viso to dalis. Be tokių kaip tu nebūtų rinkos šitai šlykštynei.

– Teisybė. – Liokeno žvilgsnis apsiblausė. – Aš ne šventas. Teisybė, kad prisidėjau prie to, kad šis pasaulis yra tokia ašarų pakalnė, kokia yra. Ką aš galiu pasakyti... Kaip toje dainoje: „Aš toks kaip ir visi, kai lyja, aš šlampu."

Haris iškart pasijuto toks pats senas. Senas ir pavargęs.

– Kas ten per reikalas su tais kalkių gabaliukais? – Liokeno liežuvis vertėsi vis sunkiau.

– Tik mintis. Man šovė į galvą, kad jie primena kalkes ant atsuktuvo, rasto Molneso bagažinėje. Kažkokios gelsvos. Ne visiškai baltos kaip įprastos kalkės. Aš nusiųsiu gabaliukus ištirti ir palyginti su kalkėmis automobilyje.

– Ir ką jos galėtų reikšti?

Haris gūžtelėjo pečiais.

– Niekada negali žinoti, kas ką reiškia. Devyniasdešimt devyni procentai informacijos, kuri surenkama tyrimo metu, yra bevertė. Turi tik tikėtis, kad būsi budrus, kai tas vienas procentas bus tau prieš nosį.

– Teisybė, – Liokenas užsimerkė ir atsilošė kėdėje.

Haris išėjo į gatvę ir iš bedančio senio su „Liverpool" kepuraite nusipirko sriubos su kiniškais makaronais ir karališkosiomis krevetėmis. Iš juodo puodo senis samčiu pripylė į plastikinį maišiuką, užrišo mazgą ir parodė dantenas. Virtuvėje Haris rado du dubenėlius sriubai. Kai Haris papurtė Liokeną, šis krūptelėjęs atsibudo, ir jie valgė tylėdami.

– Man atrodo, aš žinau, kas įsakė pradėti tyrimą, – prabilo Haris.

Liokenas tylėjo.

– Aš suprantu, kodėl negalėjote atidėti sekimo, kol bus parengta sutartis su Tailandu. Buvo skubu, ar ne? Reikėjo greičiau gauti rezultatus, todėl paslapčia pradėjot.

– Nepasiduodi?

– Ar dabar yra koks skirtumas?

Liokenas papūtė šaukštą.

– Surinkti įrodymus gali ilgai užtrukti, – pratarė jis. – Net keletą metų. Laiko klausimas buvo svarbesnis už visa kita.

– Spėju, kad nėra jokio dokumento, kuris galėtų nuvesti iki žmogaus, davusio nurodymą. Spėju, kad Torhiusas liktų vienas, jei viskas sugriūtų. Ar aš neteisus?

Liokenas pakėlė šaukštą su krevete priešais save ir tarė jai:

– Gabūs politikai visada pasirūpina priedanga, ar ne? Jie turi valstybės sekretorius, kuriems tenka užsiimti nešvariais darbeliais. O valstybės sekretoriai įsakymų neduoda. Jie tik gali užsiminti ministerijos kancleriui, kas išjudintų jo sustingusią karjerą.

– Askildsenas?

Liokenas susikišo krevetę į burną ir tylėdamas kramtė.

– Kas buvo Torhiusui pažadėta ateityje už vadovavimą operacijai? Ministerijos direktoriaus pavaduotojo pareigos?

– Nežinau. Apie tokius dalykus nekalbama.

– O kaip dėl policijos viršininkės, ar jinai niekuo nerizikuoja?

– Spėju, kad ji yra pavyzdinga socialdemokratė.

– Politinės ambicijos?

– Galbūt. Gal niekas taip smarkiai nerizikuoja, kaip tau atrodo. Tai, kad mano kabinetas tame pačiame pastate kaip ambasada, nereiškia...

– Kad ministerija tau moka atlyginimą? Tai kam tu dirbi? Ar tu laisvai samdomas?

Liokenas nusišypsojo savo atspindžiui sriuboje.

– Sakyk, Hūle, kas nutiko tai tavo merginai?

Haris sutrikęs pažvelgė į jį.

– Tai, kuri metė rūkyti.

– Aš tau jau pasakojau. Ji su muzikantu persikėlė į Angliją.

– O vėliau?

– Kas tau sakė, kad vėliau kas nors nutiko?

– Tu pats. Tai, kaip apie ją kalbėjai, – Liokenas nusijuokė. Jis padėjo į šalį šaukštą ir susmuko ant kėdės. – Nagi, Hūle. Jinai iš tikrųjų liovėsi rūkyti? Su visam?

– Ne, – tarė Haris tyliai. – Bet dabar jau liovėsi. Su visam.

Jis žvilgtelėjo į „Jim Beam" butelį, užsimerkė ir bandė prisiminti to vieno, pirmojo gurkšnio šilumą.

Haris sėdėjo, kol Liokenas užmigo. Tada padėjo jam nueiti iki lovos, užklojo jį pledu ir išėjo.

*

„River Garden" vartų sargas irgi miegojo. Haris ketino jį žadinti, bet apsigalvojo – visiems šiąnakt derėtų nors kiek pamiegoti. Po durimis buvo pakištas laiškas. Haris neatplėšęs padėjo jį į naktinio stalelio stalčių šalia pirmojo, atsistojo prie lango ir žiūrėjo, kaip juodas krovininis laivas be garso slysta po Taksino tiltu.

Keturiasdešimt pirmas skyrius

Kai Haris atėjo į nuovadą, buvo beveik dešimta valanda. Jis susitiko beišeinantį Nho.

– Ar girdėjai?

– Ką? – nusižiovavo Haris.

– Žinią iš policijos viršininko?

Haris papurtė galvą.

– Sužinojom šiandien per rytinį susirinkimą. Didieji ponai pasikalbėjo.

Liza šoktelėjo ant kėdės, kai Haris be jokių formalumų įsiveržė pro duris.

– Labas rytas, Hari?

– Ne itin. Atsiguliau į lovą ne anksčiau penkių ryto. Ką reiškia šitos kalbos, kad silpninimas tyrimas?

Liza atsiduso.

– Matyt, mūsų policijos viršininkai vėl šnektelėjo. Tavo policijos viršininkė kalba apie mažą biudžetą, žmonių trūkumą ir nekantrauja, kad tu grįžtum atgal, o mūsų policijos viršininkas gali gauti velnių dėl poros kitų žmogžudysčių, kurias apleidome, kai buvo įvykdyta šioji. Žinoma, niekas nekalba apie bylos nutraukimą, tik tyrimui nebebus teikiama pirmenybė.

– O tai reiškia?..

– Reiškia, jog man liepta pasirūpinti, kad per porą dienų atsidurtum lėktuve.

– Ir?..

– Aš paaiškinau, kad sausio mėnesį lėktuvai paprastai būna pilnutėliai ir gali užtrukti mažiausiai savaitę.

– Tai mes turim savaitę?

– Mažiau – jei nėra bilietų ekonomine klase, man liepta užsakyti pirmą klasę.

Haris nusijuokė.

– Trisdešimt tūkstančių. Mažas biudžetas? O ne, jie pradeda nervintis.

Kėdė sugirgždėjo, kai Liza atsilošė.

– Nori apie tai pasikalbėti, Hari?

– O tu nori? – paklausė jis.

– Nežinau, ar noriu, – pasakė ji. – Kai kuriuos dalykus gali būti geriausia tiesiog palikti ramybėje, ar ne?

– Tai kodėl mes taip nesielgiam?

Ji pasuko galvą, atitraukė žaliuzes ir pažvelgė į lauką. Haris sėdėjo taip, kad virš pliko jos pakaušio nuo saulės šviesos suspindo balta aureolė.

– Ar žinai, Hari, kokį atlyginimą gauna naujokas Valstybiniame policijos departamente? Šimtą penkiasdešimt dolerių per mėnesį. Departamente dirba šimtas dvidešimt tūkstančių policininkų, kurie stengiasi išmaitinti savo šeimas, bet mes neišgalim jiems pakankamai mokėti, kad jie išlaikytų bent save. Tau atrodo keista, kad dalis jų bando prisidurti prie atlyginimo, palikdami kai kuriuos dalykus ramybėje?

– Ne.

Ji atsiduso.

– Aš asmeniškai niekada nesugebėjau palikti visko ramybėje. Dievas mato, man nebūtų pamaišę papildomi pinigai, bet tai tiesiog ne man. Tikriausiai skamba kaip skautų priesaika, bet iš tikrųjų tai kažkam dirbti reikia.

– Be to, tai tavo...

– ...atsakomybė, žinau, – ji pavargusi nusišypsojo. – Tenka nešti savo kryžių.

Haris pradėjo pasakoti. Ji atnešė kavos, pranešė, kad neatsiliepinės į telefono skambučius, užsirašinėjo, dar atnešė kavos, žiūrėjo į lubas, keikėsi ir galiausiai liepė Hariui išeiti, kad galėtų pagalvoti.

Po valandos vėl jį pasikvietė. Buvo įtūžusi.

– Velnias, Hari, ar supranti, ko manęs prašai?

– Taip. Matau, ir tu supratai.

– Aš rizikuočiau savo darbu, jei sutikčiau pridengti tave ir tą Liokeną.

– Sveika prisijungusi.

– Kad tave velniai!

Haris išsišiepė.

Kai Haris paskambino į Bankoko prekybos rūmus ir prabilo angliškai, atsiliepusi moteris padėjo ragelį. Jis paprašė Nho paskambinti vietoj jo ir paraidžiui padiktavo pavadinimą, kurį pastebėjo Klipros kabinete rasto vertinimo pirmame puslapyje.

– Tik išsiaiškink, kuo jie užsiima, kas jų savininkai ir panašiai.

Nho dingo, o Haris, prieš paimdamas ragelį, kurį laiką barškino pirštais į stalą.

– Hūlės, – pasigirdo.

Tėvas gyveno vienas, bet Haris žinojo, kad jis senu įpročiu atsiliepia visos šeimos vardu. Tarytum motina vis dar sėdėtų ant žaliosios kėdės svetainėje ir siuvinėtų ar skaitytų knygą. Haris įtarė, kad jis buvo pradėjęs su ja kalbėtis.

Tėvas buvo ką tik atsikėlęs. Haris paklausė, kaip jis praleis dieną, ir nustebo, kai tėvas pasakė, kad ruošiasi į trobelę Raulande.

– Paskaldysiu malkų, – pasakė jis. – Pradėjo mažėti.

Haris nebuvo trobelėje nuo tada, kai mirė motina.

– Kaip einasi? – paklausė tėvas.

– Puikiai. Greitai grįšiu namo. Kaip sekasi Sėsei?

– Ji susitvarko. Bet virėjos iš jos niekada nebus.

Abu nusijuokė. Haris įsivaizdavo, kaip turėjo atrodyti virtuvė po Sesės sekmadienio pietų ruošimo.

– Parvežk jai ką nors gražaus lauktuvių, – paprašė tėvas.

– Ką nors sugalvosiu. O tu ko nors nori?

Tyla. Haris mintyse keikėsi, žinojo, kad abu galvoja tą patį, kad to, ko jis nori, Haris iš Bankoko neparveš. Taip nutikdavo kiekvieną kartą, kai jam pagaliau atrodydavo, kad išjudino tėvą, tada kas nors pasakydavo ar padarydavo kažką, kas jam primindavo žmoną, ir jis vėl atsiribodavo, grįždavo atgal į sau

pačiam primestą tylos izoliatorių. Sunkiausia buvo Sėsei, ji ir tėvas visada buvo „geriausi draugai“, kaip sakydavo tėvas. Dabar, kai Haris buvo išvykęs, ji buvo dvigubai vienišesnė.

Tėvas kostelėjo.

– Galėtum gal... galėtum atvežti tokius tailandietiškus marškinėlius.

– Aha?

– Taigi, būtų smagu. Ir porą normalių sportbačių „Nike“, sako, jie Tailande pigesni. Aš vakar išsitraukiau senus, bet jie jau nelaikys. Tiesa, o kokios tu formos, pasiruošęs bėgti lenktynių Hansekleivos trasoje?

Padėjęs ragelį Haris pajuto keistą gumulą gerklėje.

*

Haris vėl ją sapnavo. Raudonus plevėsuojančius plaukus ir ramų pasitikintį žvilgsnį. Laukė to, kas paprastai nutikdavo, laukė, kol jai iš burnos ir akiduobių pradės augti jūros dumbliai, bet taip neįvyko.

– Čia Jensas.

Haris nubudo ir susivokė, kad miegodamas pakėlė telefono ragelį.

– Jensai? – Jis nesuprato, kodėl staiga pradėjo daužytis širdis. – Man rodos, įpratai skambinti netikusiu laiku.

– Atsiprašau, Hari, bet nutiko bėda. Dingo Runa.

Hariui iškart išsilakstė visi miegai.

– Hildė kraustosi iš proto. Runa turėjo grįžti namo pietų, o dabar jau trys valandos nakties. Aš skambinau policijai, ir jie perdavė žinią patruliams, bet norėjau paprašyti ir tavo pagalbos.

– Kokios?

– Kokios? Nežinau. Gal gali atvažiuoti čionai? Velnias, Hildė tik sėdi ir žliumbia.

Haris įsivaizdavo. Jis ne itin troško pamatyti visa kita.

– Klausyk, Jensai, šįvakar nelabai ką galiu padaryti. Duok jai valiumo, jei ji ne visai nusigėrus, ir paskambink visoms Runos draugėms.

– Policija sakė tą patį. Hildė tvirtina, kad ji neturi jokių draugių.

– Šūdas!

– Kas?

Haris atsisėdo lovoje. Vis tiek jau nebeužmigs.

– Atsiprašau. Būsiu už valandos.

– Ačiū, Hari.

Keturiasdešimt antras skyrius

Hildė Molnes buvo tikrai per girta, kad gertų valiumą. Tiesą sakant, ji beveik viskam buvo per girta, nebent būtų galėjusi tik dar labiau prisigerti.

Neatrodė, kad Jensas į tai kreipia dėmesį, jis tik kaip kiškis bėgiojo pirmyn atgal į virtuvę gėrimų džinui praskiesti ir ledo.

Haris sėdėjo ant sofos ir viena ausim klausėsi jos sapalionių.

– Jai atrodo, kad nutiko kažkas baisaus, – pranešė Jensas.

– Pasakyk jai, kad per aštuoniasdešimt procentų tokių dingimo atvejų baigiasi tuo, kad dingusysis atsiranda sveikas ir gyvas, – atsiliepė Haris, tarsi tą būtų reikėję išversti į jos sapalionių kalbą.

– Aš irgi taip sakiau. Bet jai dingojasi, kad Runą kažkas nuskriaudė, ją kankina bloga nuojauta, sako ji.

– Nesąmonės!

Jensas sėdėjo ant kėdės kraštelio ir gniaužė rankas. Jis atrodė tarsi suparalyžiuotas ir vos ne maldaujamai žvelgė į Harį.

– Runa ir Hildė pastaruoju metu nemažai barėsi, aš pagalvojau, kad gal ji...

– ...nieko nesakius pabėgo, kad nubaustų motiną? Visai įmanoma.

Hildė Molnes sukosėjo, sujudėjo ant sofos. Jai pavyko atsisėsti ir ji nurijo dar vieną gurkšnį džino. Tonikas buvo pasibaigęs.

– Jai kartais taip būna, – paaiškino Jensas, tarsi jos čia nė nebūtų.

Iš tiesų tai ir nebuvo, turėjo pripažinti Haris. Burna buvo pražiota, ir ji tyliai knarkė. Jensas žvilgtelėjo į ją.

– Pirmą kartą, kai ją sutikau, ji man papasakojo, kad geria toniką, kad nesusirgtų maliarija. Žinai, jo sudėtyje yra chinino. Bet sakė, kad jo skonis toks nuobodus be džino. – Jis vos šyptelėjo ir pakėlė telefono ragelį dar sykį patikrinti, ar yra signalas. – Jeigu ji...

– Suprantu, – pasakė Haris.

Jie įsitaisė terasoje ir klausėsi miesto garsų. Pro transporto ūžimą juos pasiekė aršus pneumatinių grąžtų keliamas triukšmas.

– Naujasis greitkelis ant polių, – prabilo Jensas. – Dabar jie dirba dieną ir naktį. Jis eis tiesiai per aną kvartalą toje pusėje.

Jis parodė kur.

– Girdėjau, kad projekte dalyvauja vienas norvegas. Uvė Klipra, ar pažįsti jį? – Haris akies kampučiu žiūrėjo į Jensą.

– Uvė Klipra, taip. Vajė. Mes gi didžiausi jo makleriai. Aš jam esu atlikęs daugybę valiutos pirkimo sandorių.

– Mat kaip? Ar žinai, kuo jis dabar užsiima?

– Užsiima ir užsiima. Žinau, kad supirko daugybę įmonių.

– Kokios tai įmonės?

– Daugiausia nedidelės statybų įmonės. Greičiausiai jis didina savo pajėgumus, kad galėtų supirkęs subrangovus perimti didesnę BERTS dalį.

– Ar tai geras žingsnis?

Jensas atkuto, jam akivaizdžiai palengvėjo, kad gali galvoti apie kažką kito.

– Taip, kol išpirkimas gali būti finansuojamas. Ir kol įmonės nesužlunga dar joms nepaskyrus numatomų užduočių.

– Ar žinai įmonę pavadinimu „Phuridell“?

– Taip, aišku, – Jensas nusijuokė. – Klipros užsakymu mes atlikome įmonės vertinimą ir rekomendavome ją pirkti. Greičiau jau aš turėčiau paklausti, iš kur tu žinai apie „Phuridell“?

– Nelabai nusisekusi rekomendacija, ar ne?

– Ne, nelabai... – Jensas atrodė sutrikęs.

– Aš vakar paprašiau pasidomėti šia įmone, ir pasirodė, kad įmonė yra praktiškai bankrutavusi, – pasakė Haris.

– Teisybė, bet kodėl tave domina „Phuridell“?

– Galiu pasakyti tik tiek, kad mane labiau domina Klipra. Tu šiek tiek žinai, kokia jo padėtis. Ar smarkiai jį paveiks tas bankrotas?

Jensas gūžtelėjo pečiais.

– Normaliomis aplinkybėmis jis neturėtų būti didelė bėda, bet dėl BERTS jis ėmė paskolas, kad galėtų finansuoti tiek daug pirkimų, todėl visas reikalas virto vienu dideliu kortų nameliu. Vienas vėjo gūsis gali viską nugriauti, jei supranti, ką noriu pasakyti. O tada griūtų ir Klipra.

– Jis nupirko „Phuridell“, nes jūs, o gal tiksliau turėčiau sakyti – tu, rekomendavote. Jau po dviejų savaičių įmonė bankrutuoja, o dabar jis rizikuoja, kad viskas, ką jis pastatė, dėl vieno maklerio rekomendacijos suduš į šipulius. Nedaug išmanau apie įmonių vertinimą, bet žinau, kad trys savaitės yra labai trumpas laiko tarpas. Jis turbūt mano, kad tu jam pardavei naudotą automobilį be variklio. Galvoja, kad tokie banditai kaip tu turėtų sėdėti už grotų.

Atrodė, kad Jensui pradėjo aiškėti, ką Haris norėjo pasakyti.

– Kad Uvė Klipra?.. Nejuokauk!

– Na... Aš turiu teoriją.

– Kokią?

– Kad Uvė Klipra motelyje nužudė ambasadorių ir pasirūpino, kad įtarimas kristų ant tavęs.

Jensas atsistojo.

– Hari, dabar tu jau visai plaukioji.

– Jensai, sėskis ir paklausyk manęs.

Jensas atsiduseęs vėl susmuko ant kėdės. Haris pasilenkė virš stalo.

– Uvė Klipra yra agresyvus žmogus, ar ne? Vadinamasis veiksmo žmogus?

– Taaaip, – nutęsė Jensas.

– Įsivaizduok, kad Atlė Molnesas žino šį tą apie Kliprą ir kreipiasi į jį reikalaudamas didelės pinigų sumos kaip tik tuo metu, kai Klipra vargsta, kad finansiškai išsilaikytų vandens paviršiuje.

– Kokios pinigų sumos?

– Tarkim, kad Molnesui reikia pinigų ir jis gauna medžiagos, kuri yra itin nemaloni Kliprai. Normaliomis aplinkybėmis Klipra su tuo galbūt susitvarkytų, bet padėtis ir taip įtempta, todėl toks spaudimas jam per didelis ir jis pasijunta kaip žiurkė, užspeista į kampą. Seki?

Jensas linktelėjo.

– Jie palieka Klipros rezidenciją ambasadoriaus automobiliu, nes Klipra atkakliai reikalauja, kad jie iškeistų kompromituojančią medžiagą į pinigus kiek nuošalesnėje vietoje. Dėl savų priežasčių ambasadorius tam neprieštarauja. Spėju, kad Klipra apie tave negalvoja, kai išlipa iš automobilio prie savo banko ir pasiunčia ambasadorių pirmą važiuoti į motelį. Jis taip padaro todėl, kad nori atvykti į motelį nepastebėtas. Tada pradeda galvoti, kad jam galbūt pavyktų nušauti du zuikius vienu šūviu. Jis žino, kad ambasadorius anksčiau tą pačią dieną lankėsi pas tave, tad tu bet kokiu atveju pakliūsi

į policijos akiratį. Jis pradeda mintyti, gal ponaitis Brekė tą vakarą neturės alibi.

– Iš kur jis galėtų ištraukti tokį dalyką? – paprieštaravo Jensas.

– Nes jis pats užsakė veiklos ataskaitą, kurią turėjai pristatyti kitą dieną. Tu buvai jo makleris pakankamai ilgai, tad jis šiek tiek žinojo, kaip tu dirbi. Galbūt jis netgi paskambino tau iš telefono būdelės, kad įsitikintų, jog išjungei telefoną ir niekas kitas tau tą vakarą nesuteiks alibi. Jis pajunta kraujo skonį, eina dar toliau ir pasirūpina, kad policija pamanytų, jog tu tyčia meluoji.

– Turi galvoje vaizdo įrašą?

– Kadangi nuolat konsultuoji Kliprą valiutos klausimais, jis tikrai yra keletą kartų lankęsis pas tave ir žino, kokia sistema yra garaže. Galbūt Molnesas tarp kitko jam paminėjo, kad palydėjai jį iki garažo, ir jis suprato, kad tą pasakysi, duodamas parodymus policijai. O nors kiek atidesnis tyrėjas patikrins, ar tas pats užfiksuota vaizdo įraše.

– Tai Uvė Klipra papirko sargą, o paskui nunuodijo jį cianido rūgštim? Nepyk, Hari, bet man atrodo, jog šiek tiek perspaudi, įsivaizduodamas, kaip Uvė Klipra derasi su tuo juoduku, perka opijų ir namuose virtuvėje teplioja jį cianidu.

Haris išsitraukė iš pakelio paskutinę cigaretę, ją taupė kiek įstengdamas ilgiau. Pažvelgė į laikrodį. Iš principo nebuvo pagrindo tikėti, kad Runa skambintų penktą valandą nakties. Vis dėlto pastebėjo, kad nenuleidžia akių nuo telefono. Jensas pačiupo žiebtuvėlį, Hariui nespėjus išsitraukti savojo.

– Ačiū. Jensai, ar žinai apie Klipros praeitį? Ar žinojai, kad jis čia atvyko nebaigęs mokslų ir iš tikrųjų pabėgo iš Norvegijos dėl prastų gandų, kurie buvo pradėję sklisti?

– Taip, žinau, kad Norvegijoje jis negavo jokio formalaus akademinio laipsnio. Visa kita man nauja.

– Kaip manai, ar toks pabėgėlis, ir taip esantis visuomenės užribyje, turi skrupulų ir nepasinaudos viskuo, kas reikalinga,

kad prasimuštų, ypač kai priemonės yra daugiau ar mažiau priimtinos? Klipra daugiau nei trisdešimt metų sukasi vienoje iš labiausiai korumpuotų sričių pasaulyje vienoje iš labiausiai korumpuotų pasaulio šalių. Ar nesi girdėjęs dainos: „Aš toks kaip ir visi, kai lyja, aš šlampu“?

Jensas papurtė galvą.

– Aš tik sakau, kad būdamas verslininku Klipra žaidžia pagal tokias pačias taisykles kaip ir kiti. Tokie žmonės tik turi saugotis nesusitepti rankų, dėl to jiems ir reikalingi parankiniai nešvariems darbams atlikti. Spėju, kad Klipra net nežino, nuo ko mirė Džimas Lavas.

Haris patraukė dūmo. Cigaretės skonis nebuvo toks geras, kaip tikėjosi.

– Suprantu, – pagaliau prabilo Jensas. – Bet aš galiu paaiškinti tą bankrotą, dėl to ir nesuprantu, kodėl jis turėtų mane kaltinti. Buvo taip, kad mes nupirkome įmonę iš tarptautiñio koncerno, kuris nebuvo užfiksavęs įmonės skolos doleriais, nes iš kitų dukterinių įmonių gaudavo pajamas doleriais.

– Ir ką?

– Trumpai tariant – kai įmonė buvo atskirta ir pakliuvo į Klipros rankas, ji pasidarė nesveikai priklausoma nuo dolerio. Kilo rizika, kuri yra kaip tiksinti bomba. Aš prašiau jo tučtuojau fiksuoti skolą, sutariant kainą, už kurią bus parduodamas doleris, bet jis sakė, kad nori laukti, kad doleris pervertinamas. Esant įprastiniams valiutos svyravimams, būtų galima sakyti, kad jis blogiausiu atveju prisiėmė nemažą riziką. Bet viskas susiklostė blogiau nei blogiausiu atveju. Kai doleris bato atžvilgiu per tris savaites pabrango beveik dvigubai, padvigubėjo ir įmonės skola. Įmonė subankrutavo ne per tris savaites, o per tris *dienas*!

Svetainėje Hildė Molnes krūptelėjo nuo Jenso šūktelėjimo ir per miegus kažką sumurmėjo. Jensas susirūpinęs atsiręžė į ją ir palaukė, kol ji nusisuko ant šono ir vėl užknarkė.

– Tris dienas! – pakartojo jis pašnabždomis ir parodė su nykščiu ir smilium, koks trumpas tai laiko tarpas.

– Tai tau atrodo nelogiška, kad jis tave kaltintų?

Jensas papurtė galvą. Haris užgesino cigaretę, ji buvo tikras fiasko.

– Iš to, ką žinau apie Kliprą, žodis „logiška" jo žodyne neegzistuoja. Neturėtum, Jensai, nuvertinti žmogaus prigimties iracionalumo.

– Ką nori pasakyti?

– Kai kali vinį, bet pataikai į nykštį, ką sviedi į sieną?

– Plaktuką?

– Ir koks, Jensai, jausmas būti plaktuku?

*

Pusę šešių Haris paskambino į nuovadą, buvo sujungtas su trimis pareigūnais, kol pataikė ant tokio, kuris padoriai kalbėjo angliškai ir pranešė jam, kad apie dingusiąją nėra jokių žinių.

– Ji tikrai atsiras, – patikino pareigūnas.

– Tikrų tikriausiai, – pritarė Haris. – Spėju, ji dabar guli viešbutyje ir užsisakinėja pusryčius.

– Ką?

– Spėju... nieko. Ačiū už pagalbą.

Jensas palydėjo jį iki laiptų. Haris pažvelgė į dangų, naktis jau buvo pradėjusi blankti.

– Kai viskas baigsis, norėsiu paprašyti tavęs vieno dalyko, – prabilo Jensas. Jis įkvėpė ir neryžtingai nusišypsojo. – Hildė sutiko už manęs tekėti, o man reikia vyriausiojo pabrolio.

Hariui prireikė poros sekundžių, kad suprastų, ką Jensas nori pasakyti. Jis taip suglumo, kad nežinojo, ką atsakyti.

Jensas tyrinėjo savo batų nosis.

– Žinau, keistai skamba, kad mes tuoksimės taip greitai po jos vyro mirties, bet tam yra priežasčių.

– Na taip, bet aš...

– Neilgai mane pažįsti? Žinau, Hari, bet jei ne tu, dabar nebūčiau laisvas žmogus. – Jensas pakėlė galvą ir nusišypsojo. – Bent jau pagalvok.

Kai Haris susistabdė gatvėje taksi, rytuose virš namų stogų švito. Haris galvojo manęs, kad migla nuo išmetamųjų dujų per naktį prasisklaido, bet ji tik prigula pamiegoti tarp namų. Dabar ji atsibudo kartu su saule ir raudonai nuspalvino didingą saulėtekį. Jie važiavo Silomo keliu, o greitkelio poliai tarsi miegantys dinozaurai metė ilgus tylius šešėlius ant krauju dvokiančio asfalto.

*

Haris sėdėjo ant lovos ir spoksojo į naktinio stalelio stalčių. Jam tik dabar atėjo į galvą, kad Runos laiškas gali būti žinutė, kur ji išvažiavo. Jis atidarė stalčių, paėmė paskutinį laišką ir buto raktu jį atplėšė. Gal dėl to, kad vokai buvo vienodi, jis buvo įsitikinęs, jog laiškas nuo Runos. Jis buvo surinktas kompiuteriu, atspausdintas lazeriniu spausdintuvu, trumpas ir glaustas:

Hari Hūle. Aš tave stebiu. Nesiartink. Ji atsiras sveika, kai tu skrisi lėktuvu namo. Aš tave galiu pasiekti bet kur. Tu vienas, visiškai vienas. Numeris 20.

Atrodė, kad jam kažkas užspaudė gerklę, ir jis turėjo staigiai atsistoti, kad įkvėptų.

To nėra, galvojo jis. To negali būti – tik ne vėl.

„Aš tave stebiu. Numeris 20."

Jis žino, ką jie žino! Šūdas!

„Tu vienas."

Kažkas išplepėjo. Jis pakėlė telefono ragelį, bet vėl padėjo. Galvok, galvok. Vu nieko nelietė. Jis vėl pakėlė telefono ragelį ir atsuko ragelio dangtelį. Šalia mikrofono, kuris ten ir turėjo būti, buvo pritvirtintas mažas juodas daikčiukas, primenantis mikroschemą. Haris tokį buvo matęs anksčiau. Tai buvo rusiškas modelis, ko gero, dar geresnis nei tie, kuriuos naudoja CŽV.

Vieną akimirką pėdos skausmas nustelbė visus kitus, kai jis spyrė į naktinį stalelį taip, kad tas su triukšmu nuvirto.

Keturiasdešimt trečias skyrius

Liza priglaudė kavos puodelį prie lūpų ir sriūbtelėjo taip garsiai, kad Liokenas, kilstelėjęs vieną antakį, žvilgtelėjo į Harį, tarsi klaustų, kokį čia padarą jis atsivedė. Jie sėdėjo karaokės bare „Millie's", iš nuotraukos ant sienos į juos godžiu žvilgsniu žvelgė platininė blondinė Madona, o prieš akis žvaliai šokčiojo skaitmeninė „I Just Called To Say I Love You" versija, pagal kurią reikėjo dainuoti. Jie perskaitė laišką, bet niekas nieko nesakė. Haris rado tinkamą mygtuką, ir muzika staiga nutilo.

– Tą jums ir norėjau papasakoti, – pasakė Haris. – Kaip suprantate, kažkas iš mūsų nutekino informaciją.

– O kaip dėl to pasiklausymo mikrofono, kurį, kaip tau atrodo, tas Vu pritvirtino tavo telefone? – paklausė Liokenas.

– Jis nepaaiškina, iš kur įtariamasis žino, kad mes lipam jam ant kulnų. Aš tuo telefonu nieko svarbaus nekalbėjau. Vis dėlto siūlau nuo šiol susitikinėti čia. Jei rasim informatorių, galbūt jis nuves mus pas Kliprą, bet nemanau, kad reikėtų pradėti nuo šito galo.

– Kodėl ne? – paklausė Liza.

– Aš nujaučiu, kad informatorius yra lygiai taip pat gerai užsimaskavęs kaip ir Klipra.

– Ir?

– Klipra supranta, kad laiške išduoda turįs vidinės informacijos. Jis to nedarytų, jei nežinotų, kad mes galime rasti šaltinį.

– Kodėl nekeliam paties natūraliausio klausimo? – paklausė Liokenas. – Iš kur gali žinoti, kad informatorius nėra vienas iš mūsų?

– Negaliu. Bet jeigu taip, tai mes vis tiek jau pralaimėjome, todėl ir rizikuoju.

Likusieji du linktelėjo.

– Neverta sakyti, kad laikas mums nepalankus, taip pat neverta sakyti, kad mergaitės šansai prasti. Septyniasdešimt procentų tokių atvejų baigiasi pagrobtojo nužudymu, – Haris bandė pasakyti tai kuo neutraliau ir vengė jų žvilgsnių, įsitikinęs, kad viską, ką jis galvoja ir jaučia, galima perskaityti jo akyse.

– Tai nuo ko pradedam? – paklausė Liza.

– Pradedam nuo atmetimo, – tarė Haris. – Kur jos nėra?

– Na, kol su juo mergaitė, tol jis nekirs šalies sienos, – pasakė Liokenas. – Ir negyvens viešbutyje.

Liza pritarė:

– Greičiausiai jie tokioje vietoje, kur gali slėptis ilgesnį laiką.

– Ar jis vienas?

– Klipra nepriklauso jokiai vietinei šeimai, – pasakė Liza. – Jis nėra įsitraukęs į tokį organizuotą nusikalstamumą, kuris užsiimtų pagrobimais. Susirasti žmogų, kuris iš kelio pašalintų tokį heroino vergą kaip Džimas Lavas, yra visai realu. Visai kas kita pajungti aparatą, kuris pagrobtų baltaodę mergaitę, ambasadoriaus dukterį. Jei jis bandė ką nors pasamdyti, turėjo

kalbėtis su profesionalais, o jie prieš sutikdami visada įvertina riziką. Šiuo atveju suprastų, kad jeigu jie imsis šio darbo, puls visos šalies policijos pajėgos.

– Tai manai, kad jis veikia vienas?

– Kaip ir sakiau, jis nepriklauso jokiai šeimai. Šeimoje veikia lojalumo ryšiai ir tradicijos, o žmonėmis, kuriuos turėtų samdyti Klipra, niekada negalėtum šimtu procentų pasitikėti. Anksčiau ar vėliau jie suprastų, kam reikalinga mergaitė, ir jis rizikuotų, kad pasitaikius progai tai bus panaudota prieš jį. Faktas, kad atsikratė Džimu Lavu, rodo, jog jis nori užsitikrinti, kad jam niekas nesmogs iš už nugaros.

– Gerai, tarkim, jis vienas. Kur?

– Begalė galimybių, – pasakė Liza. – Jo įmonėms tikrai priklauso daugybė nekilnojamojo turto, o dalis jo tikriausiai stovi nenaudojamas.

Liokenas smarkiai atsikrenkštė, atgavo kvapą ir nurijo.

– Aš jau seniai įtariu, kad Klipra turi slaptą meilės lizdelį. Kartais jis pasiimdavo su savim vieną ar du berniukus ir dingdavo iki kito ryto. Man taip ir nepavyko susekti vietos, bet bent jau jo vardu jokio kito nekilnojamojo turto nėra užregistruota. Tačiau akivaizdu, kad jis turi būti atokioje vietoje netoli Bankoko.

– Gal galėtume surasti ir apklausti kurį nors iš berniukų? – pasiteiravo Haris.

Liokenas gūžtelėjo pečiais ir pažiūrėjo į Lizą.

– Miestas didelis, – atsiliepė ji. – O iš patirties žinome, kad šitie berniukai pradingsta kaip adata šieno kupetoje, vos tik pradedam jų ieškoti. Be to, jeigu taip, reikėtų įtraukti daugybę kitų žmonių.

– Pamiršk, – nusprendė Haris. – Negalim rizikuoti, kad Klipra sužinotų apie kokius nors mūsų veiksmus.

Haris tušinuku ritmingai stukseno į stalo kraštą. Pats susierzino, supratęs, kad „I Just Called To Say I Love You" vis dar sukasi jam galvoje.

– Apibendrinkim. Mes darome prielaidą, kad Klipra vienas įvykdė pagrobimą ir kad jis yra atokioje vietoje, kurią iš Bankoko galima pasiekti automobiliu.

– Ko imsimės? – paklausė Liokenas.

– Aš važiuoju į Patają, – pareiškė Haris.

*

Roaldas Borkas stovėjo prie vartų, kai Hario didžiulis visureigis „Toyota" keturiais varomaisiais ratais sustojo priešais jo namą. Dulkės nusėdo ant žvyrkelio, kol Haris kovojo su saugos diržu ir užvedimo rakteliu. Jis, kaip visada, nebuvo pasiruošęs tam karščiui, kuris smogė jam atidarius automobilio dureles, todėl nevalingai ėmė gaudyti orą. Oras buvo sūrus ir išdavė, kad iškart už žemų kalvų plyti jūra.

– Išgirdau tave važiuojantį keliu, – tarė Borkas. – Še tau ir automobilis, neblogas.

– Išsinuomojau didžiausią, kokį tik turėjo, – pasakė Haris. – Supratau, kad dydis važiuojant suteikia šokią tokią pirmenybę. O reikėjo, bepročiai čia važinėja kaire kelio puse.

Borkas nusijuokė.

– Ar radai naująjį greitkelį, apie kurį pasakojau?

– Taip. Tik jis nėra visiškai baigtas, todėl keliose vietose buvo užtvertas smėlio užtvaromis. Bet visi per jas pervažiavo, todėl leidausi iš paskos.

– Taip įprasta, – sutiko Borkas. – Ne visai teisėta, bet ir ne visai uždrausta. Ko čia stebėtis, kad įsimyli šitą šalį?

Jie nusiavė batus ir įėjo į namą. Šaltos, vėsinančios akmeninės plytelės degino nuogus padus. Svetainėje kabėjo Fritjofo Nanseno, Henriko Ibseno ir Norvegijos karališkosios šeimos paveikslai. Ant komodos stovinčioje nuotraukoje prisimerkęs į fotoaparatą žiūrėjo berniukas. Jis galėjo būti gal dešimties ir po pažastim laikė futbolo kamuolį. Ant valgomojo stalo ir pianino išdėlioti ratu gulėjo popieriai ir laikraščiai.

– Aš bandau truputėlį surikiuoti savo gyvenimą, – tarė Borkas. – Išsiaiškinti, kas ir kodėl nutiko. – Jis ranka parodė į vieną krūvelę. – Ten skyrybų dokumentai. Žiopsau į juos ir bandau prisiminti.

Įėjo mergina su padėklu. Įpylė kavos, Haris paragavo ir klausiamai pažvelgė, pajutęs, kad kava šalta kaip ledas.

– Ar tu vedęs, Hūle? – pasiteiravo Borkas.

Haris papurtė galvą.

– Gerai. Laikykis kuo atokiau. Anksčiau ar vėliau šeima bando su tavim susidoroti. Aš turiu žmoną, kuri mane sužlugdė, ir suaugusį sūnų, kuris bando padaryti tą patį. O aš negaliu suvokti, kuo jiems nusikaltau.

– Kaip jūs čia atsidūrėte? – paklausė Haris ir dar kartą gurkštelėjo. Tiesą sakant, skonis nebuvo toks jau baisus.

– Aš dirbau „Telekomui“, jie statė keletą telefonų skirstytuvų vienai Tailando telekomunikacijų bendrovei. Po trečio karto nebegrįžau.

– Niekada?

– Buvau išsiskyręs ir čia turėjau viską, ko man reikia. Kurį laiką tikėjau, kad iš tikrųjų ilgiuosi norvegiškos vasaros, fjordų ir kalnų, pats supranti – viso to, – jis galva mostelėjo į nuotraukas ant sienos, tarsi jos galėtų visa tai papasakoti. – Tada du kartus apsilankiau Norvegijoje, bet abu kartus išvažiavau neišbuvęs nė savaitės. Negalėjau iškęsti, ilgesys kankino nuo tos minutės, kai mano koja palietė Norvegijos žemę. Dabar suprantu, kad čia yra mano namai.

– Kuo užsiimate?

– Aš esu tuoj į pensiją išeisiantis konsultantas telekomunikacijų klausimais, retsykiais imuosi vieno kito darbelio, bet ne per dažnai. Bandau paskaičiuoti, kiek man liko ir kiek man reikės tam laikui. Maitvanagiams nepaliksiu nė cento.

Jis nusijuokė ir pamojo ranka į skyrybų dokumentus, tarsi vaikytų blogą kvapą.

– O Uvė Klipra, kodėl jis vis dar čia?

– Klipra? Sunku pasakyti, manau, jis galėtų tau papasakoti panašią istoriją. Niekas iš mūsų neturime pakankamai svarios priežasties grįžti atgal.

– Klipra kaip tik turi svarių priežasčių negrįžti atgal.

– Fu, žinau, ką nori pasakyti, – pasipiktino Borkas. – Visos tos kalbos yra prakeiktos nesąmonės. Jei Uvė kada nors būtų įsipainiojęs į kažką panašaus, niekada nebūčiau turėjęs su juo reikalų.

– Ar jūs tikras?

Borko akys sužaibavo.

– Buvo keli norvegai, kurie atvyko čia, į Patają, dėl netinkamų priežasčių. Kaip pats žinai, šiame mieste esu norvegų bendruomenės senbuvis, ir mes jaučiame šiokią tokią atsakomybę už tai, kuo užsiiminėja mūsų tautiečiai. Dauguma mūsų yra padorūs žmonės, todėl pasielgėme taip, kaip turėjome pasielgti. Šitie prakeikti pedofilai taip suteršė Patajos vardą, kad Norvegijoje paklausti, kur gyvena, ne vienas iš mūsų pradėjome sakyti gyvenantys tokiuose miesto rajonuose kaip Naklua arba Jomtienas.

– Kas tiksliai yra „taip, kaip turėjome pasielgti“?

– Galiu pasakyti tik tiek, kad du iš jų grįžo namo, o kitas net ir tiek nespėjo.

– Gal jis kartais iškrito pro langą? – bandė spėti Haris.

Borkas skardžiai nusikvatojo.

– Ne, iki to nepriėjom. Bet spėju, kad policija pirmą kartą sulaukė anoniminio skambučio iš žmogaus, kalbančio tajiškai su Nordlando akcentu.

Haris nusišypsojo.

– Jūsų sūnus? – jis linktelėjo į nuotrauką ant komodos.

Borkas kiek sutriko, bet linktelėjo.

– Atrodo šaunus berniukas.

– Tada toks ir buvo. – Borkas nusišypsojo liūdnom akim ir pakartojo: – Buvo.

Haris pasižiūrėjo, kiek valandų. Kelionė automobiliu iš Bankoko užtruko beveik tris valandas, bet jis vairavo kaip atsilikėlis, tik važiuodamas paskutinius kilometrus pasijuto kiek tvirčiau. Galbūt spės grįžti šiek tiek po dviejų. Jis iš aplanko išsitraukė tris nuotraukas ir išdėliojo jas ant stalo. Liokenas jas padidino iki 24x30 cm, kad sukeltų tikrą šoką.

– Mes įtariame, kad Uvė Klipra turi slėptuvę netoli Bankoko. Ar mums padėsite?

Keturiasdešimt ketvirtas skyrius

Telefonu Sėsės balsas skambėjo džiugiai. Ji sutiko vaikiną – Andersą. Jis ką tik atsikraustė į tą patį koridorių name Sognėje ir buvo metais už ją jaunesnis.

– Ir jis nešioja akinius. Bet nieko tokio, nes jis labai protingas.

Haris nusijuokė ir įsivaizdavo Sėsės naująjį Einšteiną.

– Jis visai beprotis. Jam atrodo, kad jie mums leistų susilaukti vaikų. Tik pagalvok.

Haris pagalvojo ir suprato, kad ateityje laukia ne vienas sudėtingas pokalbis. Bet dabar tegalėjo džiaugtis, kad Sėsė atrodo tokia laiminga.

– Kodėl tu nusiminęs? – klausimas nuskambėjo kartu su kvėptelėjimu, tarsi būtų natūralus naujienų, kad tėvas buvo jos aplankyti, tęsinys.

– Ar aš nusiminęs? – paklausė Haris, puikiai žinodamas, kad ji visada geba nustatyti jo nuotaiką daug geriau už jį patį.

– Taip, tu dėl kažko sielojiesi. Ar dėl tos švedės?

– Ne, ne dėl Birgitos. Dar ne viskas dabar gerai, bet greitai susitvarkys. Aš tuo pasirūpinsiu.

– Puiku.

Sėsė tylėjo, tokios pauzės jai nebuvo būdingos. Haris pasakė, kad jau gana kalbėtis.

– Hari?

– Taip, Sėse.

Jis jautė, kad sesuo nori kažką pasakyti.

– Kaip manai, ar dabar galim pamiršti visus tuos reikalus?

– Kokius reikalus?

– Tuos reikalus, su tuo vyru. Andersas ir aš, mums... mums gerai einasi. Aš nenoriu daugiau apie tai galvoti.

Haris nutilo. Įkvėpė.

– Jis tave sužeidė, Sėse.

Jos balse iškart pasigirdo verksmas.

– Žinau. Nereikia dabar to nuolat kartoti. Bet aš sakau, kad nenoriu daugiau apie tai galvoti.

Ji sušniurkščiojo, o Haris pajuto, kaip jam suspaudžia krūtinę.

– Būk geras, Hari?

Jis gniaužė telefono ragelį.

– Negalvok apie tai. Negalvok apie tai, Sėse. Viskas bus gerai.

*

Jie gulėjo aukštoje drambliažolėje beveik dvi valandas ir laukė, kol nusileis saulė. Už šimto metrų, miškelio pakrašty, stovėjo nedidelė trobelė, pastatyta tradiciniu Tailando stiliumi iš bambuko ir medžio, su atviru vidiniu kiemu. Vartų nebuvo, tik siauras žvyrkelis iki pagrindinių durų. Priešais trobelę stovėjo kažkas panašaus į spalvingą paukščių narvelį ant strypo. Tai buvo *phra phum*, dvasių namelis, turintis apsaugoti namus nuo piktųjų dvasių.

– Savininkas turi pastatyti jiems namelį, kad jos neįsikraustytų į pagrindinį namą, – paaiškino Liza ir pasirąžė. – Paskui

jis turi aukoti maistą, smilkalus, cigaretes ir panašius dalykus, kad jos būtų patenkintos.

– To užtenka?

– Ne šiuo atveju.

Jie negirdėjo ir nematė jokių gyvybės ženklų. Haris stengėsi galvoti apie ką nors kito, ne apie tai, kas galėtų būti viduje. Iš Bankoko jie automobiliu atvažiavo per valandą, bet vis tiek atrodė, kad pakliuvo į kitą pasaulį. Jie pastatė automobilį už nedidelio namuko šalia kelio prie kiaulidės ir rado takelį, vedantį stačiu, mišku apaugusiu šlaitu iki plokščiakalnio, ant kurio, kaip paaiškino Roaldas Borkas, stovi mažytė Klipros trobelė. Miškas buvo žalias kaip pažaliavęs varis, dangus ryškiai mėlynas, o visų vaivorykštės spalvų paukščiai skraidė virš Hario, gulinčio ant nugaros ir besiklausančio tylos. Iš pradžių jis pamanė, kad jam užsikimšo ausys, bet tada suprato, dėl ko taip atrodo, – aplink jį nebuvo taip tylu nuo to laiko, kai išvažiavo iš Oslo.

Kai nusileido tamsa, tyla baigėsi. Pasigirdo girgždėjimas ir zvimbimas, tarsi simfoninis orkestras derintų instrumentus. Koncertas prasidėjo nuo kvarksėjimo ir kudakavimo, kuris perėjo į *crescendo*, kai prie orkestro prisijungė kaukimas ir širdį veriantys riksmai iš medžių viršūnių.

– Ar visi šitie gyvūnai čia buvo visą laiką? – paklausė Haris.

– Neklausk manęs, – atsakė Liza. – Aš miesto vaikas.

Haris pajuto, kaip kažkas šalto prisiglaudė prie odos, ir žaibiškai pritraukė prie savęs ranką.

Liokenas prunkštelėjo.

– Čia tik varlės išėjo vakare pasivaikščioti, – tarė jis. Ir sakė teisybę: netrukus aplink juos buvo pilna varlių, kurios iš pažiūros be jokios tvarkos šokinėjo šen bei ten.

– Na, na, kol tik varlės ganosi, viskas gerai, – sutiko Haris.

– Varlės irgi maistas, – priminė Liokenas. Jis ant galvos užsitraukė juodą gobtuvą. – Ten, kur yra varlių, bus ir gyvačių.

– Juokauji?!

Liokenas patraukė pečiais.

Haris nenorėjo klausti, bet nesusivaldė:

– Kokių gyvačių?

– Penkios ar šešios skirtingos kobrų rūšys, žalioji angis, Raselo angis ir dar daugybė kitų. Pasisaugok, sakoma, kad iš trisdešimties dažniausių rūšių Tailande dvidešimt šešios yra nuodingos.

– Šūdas, – išsprūdo Hariui. – Iš kur žinoti, kurios nuodingos?

Liokenas vėl pažiūrėjo į jį kaip į vargšą naujoką.

– Hari, kai jų šitiek, aš tavo vietoje spėčiau, kad jos visos nuodingos.

Atėjo aštunta valanda.

– Aš pasiruošusi, – nekantriai prabilo Liza ir trečią kartą pasitikrino, ar užtaisytas jos „Smith & Wesson 650“ ir ar įjungtas saugiklis.

– Bijai? – paklausė Liokenas.

– Tik dėl to, kad spėtume, iki kol policijos viršininkas supras, kas vyksta, – atkirto ji. – Ar žinote, kokia Bankoko eismo reguliuotojo vidutinė gyvenimo trukmė?

Liokenas uždėjo ranką jai ant peties.

– Gerai. Pradėk.

Liza susilenkusi nubėgo per aukštą žolę ir pradingo tamsoje.

Liokenas stebėjo namą per naktinius žiūronus, o Haris pridengė fasadą su dramblinių šautuvu, Lizos paimtu iš policijos sandėlio kartu su pistoletu „Ruger SP-101“, kurį jam buvo neįprasta laikyti prie blauzdos, bet dėklas po pažastimi netiko šalyje, kurioje švarkas yra labai nepraktiškas drabužis. Aukštai danguje švietė pilnatis ir bent jau buvo pakankamai šviesu, kad jis galėtų įžiūrėti langus ir duris.

Liza vieną kartą žybtelėjo prožektoriumi, signalizuodama, kad pasiekė savo poziciją po vienu iš langų.

– Tavo eilė, Hari, – paragino Liokenas pastebėjęs, kad jis dvejoja.

– Velnias, ir reikėjo tau pasakot apie tas gyvates? – pasakė Haris ir patikrino, ar prie diržo turi peilį.

– O tau jos nepatinka?

– Ne. Tos pora, kurias esu sutikęs, nepaliko gero pirmo įspūdžio.

– Jeigu įkąstų, pasistenk sugauti gyvatę, kad gautum reikiamų priešnuodžių. Nieko tokio, jei įkąs dar kartą.

Haris tamsoje nematė, ar Liokenas šypsosi, bet spėjo, kad taip.

Jis nubėgo link namo, dunksančio tamsoje. Bėgant dingojosi, kad išsižiojusio drakono galvos siluetas ant kraigo juda. Bet namas vis tiek atrodė visiškai išmiręs. Kūjo, kurį turėjo kuprinėje, kotas trankėsi jam į nugarą. Jis liovėsi galvoti apie gyvates.

Pribėgo prie antro lango, davė signalą Liokenui ir atsisėdo. Seniai nebuvo taip toli bėgęs, turbūt dėl to taip smarkiai daužėsi širdis. Išgirdo lengvą kvėpavimą šalimais. Liokenas.

Haris siūlė ašarines dujas, bet Liokenas griežtai atmetė pasiūlymą. Buvo taip tamsu, kad jos būtų trukdžiusios ką nors įžiūrėti, o jie neturėjo pagrindo manyti, kad Klipra sėdi ir laukia jų, prikišęs peilį Runai prie gerklės.

Liokenas parodė Hariui kumštį, signalą pradėti.

Haris linktelėjo ir pajuto, kaip išdžiūvo burna, aiškus ženklas, kad į kraują gausiai plūsta adrenalinas. Pistoleto rankena rankoje pasidarė drėgna ir šalta. Prieš Liokenui pakeliant kūjį, Haris patikrino, ar durys atsidaro į vidų.

Mėnulio šviesa atsispindėjo ant geležies ir trumpą akimirką, prieš kūjui su visa jėga trinktelint į spyną, Liokenas atrodė kaip kamuoliuką paduodantis tenisininkas.

Kitą akimirką Haris buvo viduje, o prožektoriaus šviesos kūgis šukavo kambarį. Pamatė ją iš karto, bet šviesa tarsi savaime nuslydo toliau. Virtuvės lentynos, šaldytuvas, suolelis, krucifiksas. Jis nebegirdėjo gyvūnų skleidžiamų garsų, tik grandines, bangas, besiplakančias į laivo šoną Sidnėjaus

prieplaukoje, klykiančius kirus, galbūt dėl to, kad Birgita gulėjo ant denio ir buvo nesugrąžinamai mirusi.

Stalas su keturiomis kėdėmis, spintelė, du alaus buteliai, nejudantis vyras ant žemės, kraujas jam po galva, ranka, pakišta jai po plaukais, pistoletas po kėde, paveikslas su vaisių padėklu ir tuščia vaza. Natiurmortas. Sustingęs gyvenimas. *Nature morte*. Šviesa nubėgo per ją, ir Haris vėl pamatė ranką, iškeltą į viršų, priglaustą prie stalo kojos. Girdėjo jos balsą: „Jauti? Gali gyventi amžinai!", tarsi ji būtų bandžiusi surinkti energiją, paskutinį kartą protestuodama prieš mirtį. Durys, šaldiklis, veidrodis. Prieš apakdamas nuo šviesos, jis pamatė savo atspindį – figūrą juodais drabužiais ir gobtuvu ant galvos. Jis atrodė kaip budelis. Haris numetė prožektorių.

*

– Ar tau viskas gerai? – Liza uždėjo ranką jam ant peties.

Jis norėjo atsakyti, prasižiojo, bet neišleido nė garso.

– Čia Uvė Klipra, taip, – patvirtino Liokenas. Jis atsitūpė šalia mirusiojo, vieniša lemputė palubėje apšvietė sceną. – Keista. Aš šitą vyruką stebėjau mėnesių mėnesius.

Liokenas uždėjo ranką Kliprai ant kaktos.

– Neliesk!

Haris čiupo Liokeną už apykaklės ir truktelėjo į viršų.

– Ne!..

Jis paleido lygiai taip pat staigiai.

– Atsiprašau, aš... tik neliesk nieko. Dar ne.

Liokenas nieko nesakė, tik žiūrėjo į jį. Tarp beplaukių Lizos antakių įsirėžė gili raukšlė.

– Hari?

Jis šleptelėjo ant kėdės.

– Viskas baigta, Hari. Man labai gaila, mums visiems labai gaila, bet viskas baigta.

Haris tik papurtė galvą.

– Ar bandai man kažką pasakyti, Hari?

Liza palinko virš jo ir uždėjo didelę šiltą ranką jam ant sprando. Taip pat darydavo jo motina. Šūdas, šūdas.

Jis atsistojo, nustūmė ją šalin ir išėjo į lauką. Pažvelgė į dangų, ieškojo žvaigždės, bet negalėjo jos rasti.

*

Kai Haris paskambino į duris, buvo beveik vidurnaktis. Hildė Molnes atidarė. Jis nudelbė akis – nei paskambino, nei perspėjo, ir iš jos kvėpavimo girdėjo, kad ji tuoj pravirks.

Jie atsisėdo vienas priešais kitą svetainėje. Haris niekur nematė džino butelio, o Hildė Molnes atrodė pakankamai blaivi. Ji nusišluostė ašaras.

– Ji turėjo tapti šuolininke į vandenį, ar žinojot?

Jis linktelėjo.

– Bet jai nenorėjo leisti dalyvauti įprastose varžybose. Sakė, kad teisėjai nežino, kaip ją vertinti. Kai kas netgi tvirtino, kad šokti tik su viena ranka yra pranašumas, sakė, kad taip nesąžininga.

– Man labai gaila, – išspaudė jis. Tai buvo pirmas dalykas, kurį jis pasakė nuo atėjimo.

– Ji nežinojo, – tarė ji. – Jeigu būtų žinojusi, nebūtų su manimi taip kalbėjusi. – Veidas susiraukė, ji sukūkčiojo, o ašaros raukšlelėse prie burnos bėgo kaip maži upeliai.

– Ką žinojus, pone Molnes?

– Kad aš sergu! – sušuko ji ir panarino veidą delnuose.

– Sergat?

– O kaip manote, kodėl šitaip svaiginuosi? Mano kūnas greitai bus suėstas, jis tik supuvusi žuvusių ląstelių masė.

Haris nieko nesakė.

– Aš norėjau jai papasakoti, – sušnabždėjo ji pro pirštus, – kad gydytojai davė šešis mėnesius. Bet norėjau tai papasakoti

gerą dieną, – jos balsas tapo vos girdimas. – Bet tiesiog nebuvo nė vienos geros dienos.

Haris atsistojo, nebegalėjo išsėdėti. Nuėjo prie didžiojo lango į sodą, vengė šeimos nuotraukų ant sienos, nes žinojo, kieno akis ten sutiks. Baseine atsispindėjo mėnulis.

– Ar jie darkart skambino, tie vyrai, kuriems jūsų vyras buvo skolingas?

Ji nuleido rankas. Akys buvo raudonos nuo ašarų ir baisios.

– Skambino, bet čia buvo Jensas ir su jais pasikalbėjo. Po to nieko iš jų negirdėjau.

– Jis jumis rūpinasi, ar ne?

Hariui ir pačiam buvo įdomu, kodėl paklausė būtent šito. Galbūt tai buvo nevykęs bandymas paguosti, priminti, kad jai dar kažkas liko.

Ji nebyliai linktelėjo.

– O dabar jūs susituoksite?

– Jūs tam nepritariat?

Haris atsisuko į ją.

– Ne, kodėl turėčiau?

– Runa... – Ji daugiau nepajėgė, o ašaros vėl pabiro jai per skruostus. – Aš patyriau nedaug meilės savo gyvenime, Hūle. Ar per daug noriu, tikėdamasi kelių mėnesių laimės prieš viskam pasibaigiant? Nejaugi ji nebūtų man to linkėjusi?

Haris baseine pamatė plūduriuojant violetinį lapelį. Pagalvojo apie krovininius laivus iš Malaizijos.

– Ar mylite jį, pone Molnes?

Stojusioje tyloje jis bandė išgirsti trimito signalus.

– Ar myliu? Koks skirtumas? Aš sugebu įsivaizduoti, kad myliu, man atrodo, kad galėčiau mylėti bet ką, kas myli mane. Ar suprantat?

Haris pažvelgė į barą. Iki jo tebuvo trys žingsniai. Trys žingsniai, du ledukai ir viena stiklinė. Jis užsimerkė ir galėjo girdėti, kaip ledukai žvanga ir šoka stiklinėje, kaip kliuksi

butelyje, kai jis pila rudąjį skystį, ir galų gale šnypštimą, kai gazuotas vanduo susimaišo su alkoholiu.

Keturiasdešimt penktas skyrius

Buvo septinta valanda ryto, kai Haris grįžo į nusikaltimo vietą. Penktą valandą jis nustojo stengtis užmigti, apsirengė ir sėdo į nuomotą automobilį, vis dar stovintį garaže. Nieko daugiau nebuvo, nusikaltimo vietos tyrimo komanda išsiskirstė pamiegoti ir negrįš anksčiau nei po valandos. Jis perlipo oranžinę policijos juostą ir įėjo vidun.

Dienos šviesoje viskas atrodė visai kitaip, buvo ramu ir tvarkinga. Tik kraujas ir ant grubių medinių grindų kreida apibrėžti dviejų kūnų kontūrai liudijo, kad tai tas pats kambarys, kuriame jis buvo vakar vakare.

Jie nerado jokio laiško, bet niekas pernelyg neabejojo, kas čia nutiko. Svarbesnis klausimas buvo, kodėl Uvė Klipra pirmiausia nušovė ją, o paskui nusišovė pats. Ar jis suprato, kad žaidimas pralaimėtas? Jeigu taip, kodėl jos tiesiog nepaleido? Gal tai nebuvo planuota, gal ją nušovė, kai ji bandė bėgti, arba dėl to, kad ji pasakė kažką, dėl ko jis prarado savitvardą. O tada nusišovė pats? Haris pasikasė galvą.

Jis žiūrėjo į kreida nupieštus jos kūno kontūrus ir nenuplautą kraują. Klipra šovė jai į kaklą pistoletu, kurį jie rado – „Dan Wesson". Kulka perskrodė ją kiaurai, pataikė į arteriją, per kurią širdis, prieš nustodama plakti, spėjo pripumpuoti kraujo iki pat spintelės su kriaukle. Gydytojas sakė, kad ji turėjo iškart nualpti, nes smegenys negavo deguonies, ir numirė po trijų keturių širdies susitraukimų. Skylė lango stikle

rodė, kur Klipra stovėjo, kai į ją šovė. Haris atsistojo į nupieštą Klipros kūno vietą. Kampas atitiko.

Jis pažvelgė į grindis.

Kraujas paliko sukrešėjusią juodą aureolę ten, kur turėjo gulėti jo galva. Ir viskas. Klipra šovė sau į burną. Haris pamatė, kad nusikaltimo vietos tyrimo komanda ant sienos kreida pažymėjo, kur kulka perskrodė dvigubą bambukinę sieną. Įsivaizdavo, kaip Klipra atsigula, pasuka galvą ir pažvelgia į ją, galbūt prieš paspausdamas gaiduko svirtelę nori įsitikinti, kur ji.

Haris išėjo į lauką ir vėl susirado kulkos padarytą skylę sienoje. Pažiūrėjo pro ją į vidų, tiesiai į ant priešingos sienos kabantį paveikslą. Natiurmortas. Keista, jis tikėjosi išvysti Klipros kūno kontūrus. Patraukė link vietos, kur jie vakar gulėjo žolėje, smarkiai trypė, kad netyčia neužmintų ant kokio roplio. Sustojo prie dvasių namelio. Jį visą užėmė maža besišypsanti storapilvio Budos figūrėlė, vaza su keliomis nuvytusiomis gėlėmis, keturios cigaretės su filtru ir pora sudegusių žvakių. Maža balta skylutė keraminės figūrėlės užpakalinėje pusėje rodė, kur pataikė kulka. Haris išsitraukė šveicarų armijos peilį ir iškrapštė deformuotą švino gabalą. Pažvelgė į namą. Kulka skriejo tiesia horizontalia linija. Aišku, kad Klipra nusišovė stovėdamas. Kodėl jam pasirodė, kad gulomis?

Haris grįžo į namą. Kažkas čia buvo ne taip. Viskas atrodė taip tvarkinga ir gražu. Jis atidarė šaldytuvą. Tuščia, nieko, kas palaikytų dviejų žmonių gyvybę. Kai atidarė virtuvės spintelę, iš jos išvirto siurblys ir pataikė jam į kojos nykštį. Jis nusikeikė ir sugrūdo siurblį atgal į spintelę, bet šis vėl išvirto, nespėjus uždaryti durelių. Atidžiau pažiūrėjęs Haris rado kabliuką, ant kurio buvo galima pakabinti siurblį.

Tvarka, galvojo jis. Čia yra tvarka. Bet kažkas vis dėlto ne taip.

Jis nukėlė nuo šaldiklio alaus butelius ir jį atidarė. Prieš akis raudonavo kiek pabalusi mėsa. Ji nebuvo supakuota, tik sumesta dideliais gabalais, o kai kuriose vietose kraujas sušalo į juodą plėvelę. Haris pakėlė vieną gabalą, patyrinėjo, prakeikė savo liguistą fantaziją ir padėjo jį atgal. Matyt, paprasčiausia kiauliena.

Jis išgirdo garsą ir atsigręžė. Tarpduryje sustingo figūra. Liokenas.

– Velnias, išgąsdinai mane, Hari. Buvau įsitikinęs, kad čia tuščia. Ką čia veiki?

– Nieko. Dairausi. O tu?

– Tik norėjau pažiūrėti, ar čia nėra kokių nors popierių, kuriuos galėtume panaudoti pedofilijos byloje.

– Kam? Dabar, kai jis miręs, ta byla vis tiek baigta.

Liokenas patraukė pečiais.

– Mes turime surinkti įrodymus, kad elgėmės teisingai, kadangi mūsų šnipinėjimas dabar gali iškilti į dienos šviesą.

Haris pažvelgė į Liokeną. Ar jis neatrodo kiek įsitempęs?

– Viešpatie, žmogau, tu juk turi nuotraukas. Ar begali būti geresni įrodymai?

Liokenas nusišypsojo, bet ne taip plačiai, kad Haris pamatytų auksinį dantį.

– Gal tu ir teisus, Hari. Aš turbūt tik baikštus senis, kuris nori apsidrausti. Ar ką nors radai?

– Tik šitą, – Haris parodė švininę kulką.

– Aha, – pasakė Liokenas ir ją apžiūrėjo. – Kur radai?

– Dvasių namelyje lauke. Man atrodo, kažkas čia ne taip.

– Kodėl?

– Matai, ji reiškia, kad nusišaudamas jis turėjo stovėti.

– Ir kas?

– Jeigu taip, kraujas turėjo išsitaškyti po visas virtuvės grindis. Bet jo niekur nėra, išskyrus tą vietą, kur jis gulėjo. O ir ten nedaug.

Liokenas laikė kulką pirštų galiukais.

– Ar nesi girdėjęs apie vakuumo efektą, kai šaunama į burną?

– Ką?

– Kai auka iškvepia orą ir burna apžioja pistoleto vamzdį, susidaro vakuumas, dėl kurio kraujas nuteka žemyn gerkle, o ne plūsta iš žaizdos lauk. Paskui jis nubėga į skrandį ir palieka tik tokią nedidelę mįslę.

Haris skeptiškai žiūrėjo į Liokeną.

– Man naujiena.

– Būtų nuobodu, jei viską žinotum vos perkopęs trisdešimt, – pasakė Liokenas.

* *

Paskambino Tonjė Vig ir papasakojo, kad skambino visi didesni Norvegijos laikraščiai, o labiausiai ištroškę kraujo pranešė atvyksiantys į Bankoką. Norvegijoje laikraščių antraštės kol kas didžiausią dėmesį skyrė neseniai mirusio ambasadoriaus dukteriai. Uvė Klipra, kad ir kokią padėtį užėmė Bankoke, Norvegijoje nebuvo žinomas. Teisybė, *Kapitalas* prieš porą metų ėmė iš jo interviu, bet kadangi nei pas Perą Stolę Lioningą, nei pas Anę Grosvol jis neviešėjo, labai retas buvo girdėjęs jo vardą.

Buvo pranešama, kad ir „ambasadoriaus duktė“, ir „nežinomas norvegų magnatas“ buvo rasti nušauti, greičiausiai įsilaužusių vagių arba užpuolikų.

Tailando laikraščiuose, priešingai, pirmuosiuose puslapiuose vyravo Klipros nuotraukos. Be to, *Bangkok Post* žurnalistas abejojo policijos teorija apie užpuolimą. Jis rašė, kad negalima atmesti tikimybės, jog Klipra nužudė Runą Molnes, o paskui nusižudė pats. Laikraštis taip pat samprotavo, kokias pasekmes tai galėtų turėti BERTS projekto įgyvendinimui. Haris buvo sužavėtas.

Tačiau abiejų šalių laikraščiai pabrėžė, kad duomenys iš Tailando policijos kol kas tėra labai šykštūs.

*

Haris privažiavo prie vartų priešais Klipros namus ir pyptelėjo. Turėjo pripažinti, kad jam pradeda patikti didžiulis visureigis „Toyota". Sargas išėjo, o Haris nuleido langą.

– Iš policijos, aš skambinau, – prisistatė jis.

Prieš atidarydamas vartus sargas metė į jį tipišką sargo žvilgsnį.

– Ar atrakinsi man pagrindines duris? – paklausė Haris.

Sargas užšoko ant visureigio laiptelio, ir Haris pajuto jo žvilgsnį. Jis pastatė automobilį garaže. Sargas barškino raktų ryšulį.

– Pagrindinės durys yra kitoje pusėje, – pasakė jis, o Hariui vos neišsprūdo, kad jis žino.

Sargas įkišo raktą į spyną, bet prieš pasukdamas atsigręžė į Harį.

– Ar nesu jūsų, *sele*, matęs anksčiau?

Haris nusišypsojo. Kas čia galėtų būti? Jo losjonas po skutimosi? Muilas, kurį naudoja? Sakoma, kad kvapas yra ta juslė, kurią smegenys atsimena geriausiai.

– Vargu.

Sargas irgi nusišypsojo.

– Atsiprašau, *sele*. Turbūt sumaišiau. Aš neskiriu farangų.

Haris pavartė akis, bet staiga stabtelėjo.

– Sakyk, ar atsimeni mėlyną ambasados automobilį, kuris čia atvažiavo prieš pat Kliprai išvykstant?

Sargas linktelėjo.

– Automobilius atsiminti jokio vargo. Jame irgi buvo farangas.

– Kaip jis atrodė?

Sargas nusijuokė.

– Kaip ir sakiau...

– Kaip jis buvo apsirengęs?

Jis papurtė galvą.

– Kostiumu?

– Man atrodo.

– Geltonu kostiumu? Geltonu kaip viščiukas?

Sargas suraukė kaktą ir pažiūrėjo į jį.

– Viščiukas. Kas nešioja kostiumą, geltoną kaip viščiukas?

Haris gūžtelėjo pečiais.

– Na... Yra tokių.

Jis stovėjo koridoriuje, per kurį anąkart įėjo su Liokenu, ir žvelgė į mažą apskritą skylutę sienoje. Lyg kažkas būtų bandęs pakabinti paveikslą, bet pasidavęs, neįsukęs varžto. Arba čia galėjo būti kai kas kito.

Haris užlipo į viršų, į kabinetą, pavartė popierius, nesusimąstydamas įjungė kompiuterį ir buvo paprašytas įvesti slaptažodį. Jis pabandė įvesti MAN U. *Incorrect.* Neteisingas.

Mandagi kalba, angliškai.

OLD TRAFFORD. Vėl neteisingas.

Paskutinis bandymas prieš automatiškai išsijungiant. Haris apsižvalgė, kambaryje ieškodamas kokios nors užuominos. Kokį jis pats naudoja? Jis prunkštelėjo. Žinoma. Dažniausias slaptažodis Norvegijoje. Jis atidžiai įvedė raides PASSWORD ir paspaudė ENTER.

Atrodė, kad vieną akimirką kompiuteris sudvejojo. Tada užgeso ir iššoko ne toks jau ir mandagus pranešimas juodu ant balto, kad prieiga nesuteikiama.

– Šūdas.

Jis pabandė kompiuterį išjungti ir vėl įjungti, bet ekranas tik pabaltavo.

Haris vėl pavartė popierius, rado neseną „Phuridell" akcininkų sąrašą. Naujas akcininkas, „Elem Ltd.", pagal sąrašą

turėjo 3 procentus akcijų. „Elem“. Hariui į galvą šovė beprotiška mintis, bet jis ją nuvijo.

Apatiniame stalčiuje jis rado telefono atsakiklio naudojimo instrukciją. Pažiūrėjo, kiek valandų, ir atsiduso. Reikia pradėti skaityti. Po pusvalandžio jis jau paleido įrašą. Klipros balsas monotoniškai skambėjo daugiausia tajiškai, bet Haris išgirdo, kad kelis kartus buvo paminėta „Phuridell“. Po trijų valandų jis pasidavė. Nė vienoje iš juostų nebuvo pokalbio su ambasadoriumi žmogžudystės dieną. Tiesą sakant, nebuvo ir jokių kitų žmogžudystės dienos pokalbių. Haris įsidėjo į kišenę vieną juostą, išjungė aparatą ir išeidamas nepamiršo paspirti kompiuterio.

Keturiasdešimt šeštas skyrius

Jis nieko ypatingo nejautė. Dalyvauti laidotuvėse buvo tas pats, kaip žiūrėti televizijos programos pakartojimą. Ta pati vieta, tas pats kunigas, ta pati urna, tas pats šokas akims, vėl išėjus į saulę, ir tie patys žmonės, kurie stovi laiptų viršuje ir sutrikę žvilgčioja vienas į kitą. Beveik tie patys žmonės. Haris pasisveikino su Roaldu Borku.

– Jūs juos radot, taip, – tepasakė jis. Jo guvios akys apsitraukė pilka plėvele, jis atrodė pasikeitęs, tarsi tai, kas nutiko, būtų pridėję jam papildomų metų.

– Mes juos radom.

– Ji juk buvo tokia jauna, – nuskambėjo kaip klausimas. Tarsi jis būtų norėjęs, kad jam kas nors papasakotų, kaip tai galėjo nutikti.

– Karšta, – tarė Haris, kad pakeistų temą.

– Ten, kur pakliuvo Uvė, daug karščiau, – Borkas tai pasakė abejingai, bet balse buvo girdėti griežta, kartėlio pilna gaidelė.

Jis nosinaite nusišluostė kaktą. – Tiesa, aš supratau, kad reikia atsikvėpti nuo šito karščio. Užsisakiau bilietus namo.

– Namo?

– Taip, į Norvegiją. Kuo greičiau. Paskambinau sūnui ir pasakiau, kad noriu susitikti. Ne iškart supratau, kad telefonu atsiliepė ne jis, o jo sūnus. Cha, cha. Prasideda senatvinė silpnaprotystė. Silpnaprotis senelis, bus vaizdų.

Bažnyčios šešėlyje, atsiskyrę nuo kitų, stovėjo Sanpetas ir Ao. Haris priėjo prie jų ir atsakė į jų *wai*.

– Ao, gal galiu jums užduoti trumpą klausimą?

Prieš linktelėdama ji žvilgtelėjo į Sanpetą.

– Juk jūs išrūšiuojate ambasados paštą. Gal atsimenate, ar esat ką nors gavę iš įmonės pavadinimu „Phuridell"?

Ji šiek tiek pagalvojo ir atsiprašydama nusišypsojo.

– Neatsimenu, būna labai daug laiškų. Galėsiu rytoj paieškoti ambasadoriaus kabinete, jeigu norite. Gali šiek tiek užtrukti, jis nebuvo labai tvarkingas.

– Aš nekalbu apie ambasadorių.

Ji atrodė nieko nesuprantanti.

Haris atsiduso.

– Aš net nežinau, ar tai svarbu, bet ar man pranešite, jeigu ką nors rasite? – paklausė jis.

Ao žvilgtelėjo į Sanpetą.

– Ji praneš, pareigūne, – patikino šis.

*

Kai Liza uždususi įpuolė į kabinetą, ten sėdėjo Haris ir jos laukė. Jai ant kaktos blizgėjo prakaito lašeliai.

– Viešpatie Dieve, – sužiopčiojo ji. – Lauke asfaltas svilina ir per batus.

– Kaip praėjo susirinkimas?

– Galima sakyti, gerai. Šefas pasveikino išsiaiškinus ir per daug smulkiai nekamantinėjo apie ataskaitą. Netgi patikėjo,

kad Klipra susidomėjome dėl anoniminio pranešėjo pateiktos informacijos. Jeigu policijos viršininkas ir turi įtarimų dėl to, kas nutiko, jis bent jau neketina kelti triukšmo.

– Iš tikrųjų to ir tikėjausi. Juk jis iš to nieko nelaimėtų.

– Ar girdžiu šiokį tokį sarkazmą, pone Hūle?

– Visiškai ne, panele Kramli. Tik jauną, naivų pareigūną, kuris pradėjo šiek tiek suprasti žaidimo taisykles.

– Galbūt. Bet visos pusės tyliai džiaugiasi, kad Klipra negyvas. Teisminis nagrinėjimas būtų tikrai atskleidęs nemažai dalykų, nemalonių ne tik porai policijos viršininkų, bet ir valdininkams abiejose mūsų šalyse.

Liza nusispyrė batus ir patenkinta atsilošė. Sugirgždėjo kėdės spyruoklės ir tuo pat metu kambaryje pasklido su niekuo nesupainiojamas kojų prakaito kvapas.

– Taip, tokia pabaiga kai kuriems žmonėms neįtikėtinai palanki, nemanai? – paklausė Haris.

– Ką nori pasakyti?

– Nežinau, – atsakė Haris. – Tik manau, kad kažkas dvokia.

Liza žvilgtelėjo į savo kojų pirštus ir įtariai dėbtelėjo į Harį.

– Ar tau kas nors yra sakęs, kad sergi paranoja, Hari?

– Aišku, yra. Bet tai nebūtinai reiškia, kad maži žali žmogeliukai tavęs nepersekioja, ar ne?

Ji nieko nesuprasdama pažiūrėjo į jį.

– Atsipalaiduok truputėlį, Hari.

– Pabandysiu.

– Kada važiuoji namo?

– Kai tik pasikalbėsiu su patologu ir Ekspertizių skyriumi.

– Ko tau iš jų reikia?

– Tik atsikratyti paranojos. Žinai... šovė į galvą pora beprotiškų minčių.

– Taip, taip, – tarė Liza. – Valgei?

– Taip, – pamelavo Haris.

– Velnias, nekenčiu pietauti viena. Ar negali palaikyti man kompanijos?

– Gal kitą kartą, ką?

Haris atsistojo ir išėjo iš kabineto.

*

Jaunasis policijos patologas kalbėdamas valėsi akinius. Pauzės tarp žodžių kartais būdavo tokios ilgos, jog Hariui vis atrodydavo, kad jo klampi žodžių srovė jau visai sustojo. Bet tada išsprūsdavo naujas žodis, po jo dar vienas, tarsi būtų ištrauktas kamštis, ir jis tęsdavo. Kalbėjo lyg bijodamas, kad Haris ims priekaištauti dėl jo anglų kalbos.

– Vyras ten galėjo pragulėti daugių daugiausia dvi dienas, – pasakė patologas. – Dar kiek tokiame karšty, ir jo kūnas... – jis išpūtė žandus ir skėstelėjo rankomis, – būtų kaip didelis dujų balionas. O jūs būtumėt užuodę kvapą. O dėl mergaitės... – jis pasižiūrėjo į Harį ir vėl išpūtė žandus, – tas pats.

– Per kiek laiko Klipra numirė nuo šūvio?

Patologas apsilaižė lūpas, o Hariui pasirodė, kad ima jausti, kaip bėga laikas.

– Greitai.

– O ji?

Policijos patologas susikišo nosinę į kišenę.

– Iš karto. Buvo perrėžtas kaklo slankstelis.

– Noriu paklausti, ar kuris nors iš jų galėjo pajudėti po šūvio dėl konvulsijų ar panašiai?

Patologas užsidėjo akinius, patikrino, ar jie gerai sėdi ant nosies, ir vėl nusiėmė.

– Ne.

– Aš skaičiau, kad per Didžiąją Prancūzijos revoliuciją, prieš pradedant naudoti giljotiną, kol dar galvas kirsdavo ranka, pasmerktiesiems būdavo pasakoma, kad kartais budelis nepataiko ir, jeigu jie sugebės atsistoti ir nulipti nuo ešafoto, bus laisvi. Regis, ne vienas sugebėjo atsistoti be galvos ir, žinoma, didžiam publikos pasitenkinimui, prieš suklupdamas

dar paeidavo keletą žingsnių. Jei teisingai atsimenu, vienas mokslininkas paaiškino, kad smegenys gali būti iš anksto užprogramuotos ir raumenys dar kurį laiką gali dirbti, jeigu prieš nukertant galvą į smegenis priplūdo daug adrenalino. Juk taip pat yra ir su vištom, kurioms nukerta galvas.

Patologas kandžiai nusišypsojo.

– Juokinga, pareigūne. Bet bijau, kad čia pasakos vaikams.

– Tai kaip tą paaiškinti?

Jis ištiesė patologui nuotrauką, kurioje Klipra ir Runa guli ant grindų. Šis ilgai žiūrėjo į ją, paskui užsidėjo akinius ir patyrinėjo atidžiau.

– Ką paaiškinti?

Haris pirštu parodė nuotraukoje.

– Pažiūrėkit. Jam ant rankos užkritę jos plaukai.

Patologas sumirksėjo, tarsi koks krislas akyje jam trukdytų suprasti, ką Haris turi omeny.

Haris nuvijo šalin musę.

– Klausykit, jūs tikriausiai žinote, kaip pasąmonė nevalingai padaro išvadas, ar ne?

Patologas patraukė pečiais.

– Na... Pati to nesuvokdama manoji padarė išvadą, kad nusišaudamas Klipra turėjo gulėti, nes tik tokiu atveju jo ranka galėjo atsidurti po jos plaukais. Suprantat? Bet šūvio kampas rodo, kad jis stovėjo. Kaip jis galėjo ir ją nušauti, ir pats nusišauti, ir vis tiek pakišti ranką jai po plaukais, o ne užmesti ant plaukų?

Patologas vėl nusiėmė akinius ir pradėjo juos valyti.

– Galbūt ji nušovė juos abu, – pasakė jis, bet Haris jau buvo nuėjęs.

*

Haris nusiėmė akinius nuo saulės ir prisimerkęs perštinčiom akim pažvelgė į tamsią restorano gilumą. Ore sumosavo ranka,

ir jis atkreipė dėmesį į stalą po palme. Kai vyras atsistojo, nuo saulės spindulio žybtelėjo metaliniai akinių rėmeliai.

– Kaip suprantu, gavai žinią, – pasakė Dagfinas Torhiusas. Marškinių pažastyse juodavo dideli tamsūs ratilai, o ant kėdės atlošo kabėjo švarkas.

– Inspektorė Kramli sakė, kad skambinote. Kas jus čia atvedė? – paklausė Haris ir paspaudė ištiestą ranką.

– Administraciniai reikalai ambasadoje. Atvykau šiandien ryte sutvarkyti įvairių popierių. Ir dar patvirtinsime naują ambasadorių.

– Tonję Vig?

Torhiusas šyptelėjo.

– Bus matyti. Į daug ką reikia atsižvelgti. Ką čia suvalgius?

Padavėjas jau stovėjo prie jų stalo, ir Haris klausiamai pakėlė akis.

– Ungurys, – pasakė padavėjas. – Vietnamiečių specializacija. Su vietnamietišku rožiniu vynu ir...

– Ačiū, ne, – padėkojo Haris, pažvelgė į meniu ir parodė pirštu į sriubą su kokosų pienu. – Ir mineralinio vandens.

Torhiusas patraukė pečiais ir linktelėjo to paties.

– Sveikinu, – Torhiusas įsikišo tarp dantų krapštuką. – Kada išvažiuoji?

– Ačiū, bet bijau, kad dar per anksti, Torhiusai. Dar liko pora galų, kuriuos reikia sutvarkyti.

Torhiusas nustojo krapštyti dantis.

– Galų? Hūle, ne tavo darbas aplieti glazūra. Tau liko tik susikrauti daiktus ir traukti namo.

– Ne viskas taip paprasta.

Griežtos mėlynos biurokrato akys žybtelėjo.

– Viskas baigta, supranti? Byla praplyšo. Vakar visuose Oslo laikraščiuose ji buvo pirmuosiuose puslapiuose: kad Klipra nužudė ambasadorių ir jo dukterį. Bet mes išgyvensime, Hūle. Jie cituoja Bankoko policijos viršininką, kuris sako, kad jie neįžvelgia jokio motyvo, kad atrodo, jog Klipra

buvo ne viso proto. Taip paprasta ir taip visiškai nesuvokiama. Svarbiausia, kad žmonės tuo patikėtų. O jie ir tiki.

– Tai skandalas jau kilo?

– Ir taip, ir ne. Mes sugebėjome nuslėpti apie motelį. Svarbiausia, kad į skandalą neįsivėlė ministras pirmininkas. Dabar turim rūpintis kitais dalykais. Laikraščiai pradėjo skambinėti į ambasadą ir klausinėti, kodėl anksčiau nebuvo paskelbta, kad ambasadorius buvo nužudytas.

– Ką jūs sakote?

– Ką, po galais, galiu atsakyti? Kalbinės problemos ir nesusipratimai, o Tailando policija iš pradžių atsiuntusi mums nepakankamai duomenų.

– O jie ir tiki?

– Aišku, kad ne. Bet jie negali mūsų apkaltinti, kad neteisingai informavome. Spaudos pranešime buvo sakoma, jog ambasadorius buvo rastas miręs viešbutyje, o tai juk tiesa. Kaip taip nutiko, kad tu radai dukterį ir Kliprą, Hūle?

– Aš to nesakiau, – Haris kelis kartus įkvėpė. – Klausyk, Torhiusai, Klipros namuose aš radau keletą pornografinių žurnalų, iš kurių galima spręsti, kad jis buvo pedofilas. Tai neminima nė vienoje policijos ataskaitoje.

– Dar ir tai? Taip, taip, – Torhiuso balsas nė akimirką neišdavė, kad jis meluoja. – Šiaip ar taip, tu Tailande nebeturi jokių įgaliojimų, o Meleris sako, kad nori kuo greičiau tave susigrąžinti.

Garuojanti karštutėlė kokosų pieno sriuba buvo patiekta, ir Torhiusas skeptiškai pažvelgė į savo dubenėlį. Jo akiniai aprasojo.

– *VG* tikrai padarys neblogą tavo nuotrauką, kai nusileisi Fornebu, – kandžiai pasakė jis.

– Paragauk tų raudonų, – pasiūlė Haris ir parodė pirštu.

Pasak Lizos, daugiausia žmogžudysčių Tailande išaiškindavo Supavadis. Jo svarbiausi įrankiai buvo mikroskopas, keletas stiklinių kolbų ir lakmuso popierėlis. Sėdėdamas priešais Harį jis šypsojosi kaip saulutė.

– Teisingai, *Hali*. Tuose kalkių gabaliukuose, kuriuos mums davei, yra to paties pigmento kaip ir kalkių dulkėse ant atsuktuvo iš ambasadoriaus automobilio bagažinės.

Užuot tiesiog atsakęs į Hario klausimą „taip" arba „ne", jis pakartojo visą klausimą, kad išvengtų bet kokių nesusipratimų. Taip buvo dėl to, kad Supavadis išmanė kalbas, žinojo, kad anglų kalboje dėl vienos ar kitos priežasties vartojamas dvigubas neiginys. Jeigu Haris Tailande įliptų ne į tą autobusą, pradėtų dvejoti ir paklaustų kito keleivio: „Ar čia ne autobusas į Hualampongą?", tajas greičiausiai atsakytų „taip", turėdamas galvoje: „Taip, gerai sakai, šitas autobusas važiuoja ne į Hualampongą." Farangai, kurie truputį moka tajiškai, šitą žino, bet nesusipratimų kyla, kai tajas, šiek tiek geriau mokantis anglų kalbą, atsako „ne". Supavadis iš patirties žinojo, kad dauguma farangų nieko nesupranta, kai jis bando jiems ką nors paaiškinti, todėl nusprendė, jog geriausia jiems atsakinėti kaip šiek tiek mažiau išsilavinusiems asmenims.

– Ir tai teisinga, *Hali*. Dulkių siurblio filtro turinys iš Klipros trobelės buvo labai įdomus. Jame buvo pluošto iš ambasadoriaus automobilio bagažinės kilimėlio, ambasadoriaus kostiumo ir Klipros švarko.

Haris užsirašinėjo su augančiu užsidegimu.

– Kaip dėl tų dviejų juostų, kurias gavai? Ar nusiuntei jas į Sidnėjų?

Supavadis išsišiepė dar plačiau, jei tik tai apskritai buvo įmanoma, mat šituo buvo itin patenkintas.

– Pareigūne, dabar dvidešimtas amžius, mes nesiunčiam juostų, jei taip, jos keliautų mažiausiai keturias dienas. Mes perrašėme DAT kasetes skaitmeniniu formatu ir išsiuntėme įrašus tam jūsų garsų ekspertui elektroniniu paštu.

– Oho, net ir taip galima? – paklausė Haris – iš dalies, kad pamalonintų Supavadį, iš dalies apimtas nevilties. Kompiuterių frykai jį visada versdavo pasijusti seną. – O ką sakė Chesus Markesas?

– Aš jam iš pradžių aiškinau, kad pagal telefono atsakiklio įrašą neįmanoma nustatyti, iš kokio kambario žmogus skambina. Bet tavo draugas kalbėjo labai įtikinamai, daug labai naudingų dalykų apie dažnių diapazonus ir hercus. Ar tu, pavyzdžiui, žinojai, kad ausis per vieną mikrosekundę gali atskirti vieną iš milijono skirtingų garsų? Man atrodo, kad mudu su juo galėtume...

– Kokios išvados, Supavadi?

– Jo išvada yra tokia, kad tuose dviejuose garso įrašuose girdimi dviejų skirtingų asmenų balsai, bet jie greičiausiai įrašyti tame pačiame kambaryje.

Haris pajuto, kaip širdis pradėjo greičiau plakti.

– O kaip mėsa šaldiklyje? Ar ten buvo kiauliena?

– Sakai teisingai, *Hali*. Mėsa šaldiklyje buvo kiauliena.

Supavadis mirktelėjo ir susijuokė iš tyro džiaugsmo. Haris suprato, kad čia dar ne viskas.

– Ir?..

– Bet kraujas nebuvo vien tik kiaulės kraujas. Buvo ir žmogaus kraujo.

– Ar žinai kieno?

– Na, reikia dar kelių dienų, kad gaučiau galutinius DNR tyrimo rezultatus, todėl kol kas galiu atsakyti tik 90 procentų tikslumu.

Hario įsitikinimu, jei Supavadis būtų turėjęs trimitą, jis pirmiausia būtų iškilmingai sutrimitavęs.

– Kraujas yra mūsų draugo, *nai* Klipros.

*

Galų gale Haris pakliuvo į Jenso kabinetą.

– Kaip einasi, Jensai?

– Normaliai.

– Tikrai?

– Ką nori pasakyti?

– Nuskambėjo... – Haris negalėjo sugalvoti, kaip tai nuskambėjo. – Nuskambėjo liūdnokai.

– Taip. Ne. Sunku pasakyti. Ji prarado visą savo šeimą, o aš...

Jensas nutilo.

– O tu?

– Pamiršk.

– Sakyk, Jensai.

– Tik tiek, kad jei aš kada nors ir norėčiau išvengti šitų vedybų, dabar tai visiškai neįmanoma.

– Kodėl?

– Viešpatie, aš vienintelis jai likau, Hari. Žinau, kad turėčiau galvoti apie ją ir viską, ką ji išgyveno, bet vietoj to galvoju apie save ir į kur aš veliuosi. Aš tikrai esu blogas žmogus, bet visas šitas reikalas mane gąsdina, ar gali tą suprasti?

– Manau, kad galiu.

– Velnias. Jei viskas būtų dėl pinigų. Apie juos aš bent šį tą išmanau. O šitie... – jis bandė rasti tinkamą žodį.

– Jausmai? – pasiūlė Haris.

– Būtent. Jie tikras šūdas, – Jensas nelinksmai nusijuokė. – Ar vienaip žiūrėsi, ar kitaip. Vis dėlto nusprendžiau, kad bent kartą gyvenime šį tą padarysiu ne vien dėl savęs. Noriu, kad būtum kartu ir įspirtum man į šikną, jei nors kiek pradėčiau spyriotis. Hildei geriau apie nieką kita negalvoti, todėl mes jau išsirinkome datą. Balandžio ketvirtoji. Velykos Bankoke, kaip tau skamba? Ji jau pradėjo kiek šviesiau į viską žiūrėti, beveik

apsisprendė pristabdyti gėrimą. Aš tau, Hari, paštu atsiųsiu lėktuvo bilietus. Turėk galvoje, kad tavim pasitikiu, tu man, po galais, nenusiplausi.

– Jeigu aš esu geriausias kandidatas būti vyriausiuoju pabroliu, nedrįstu nė pagalvoti, Jensai, koks tavo socialinis gyvenimas.

– Visus, kuriuos pažįstu, nors kartą esu apsukęs. Tokios istorijos nelabai tinka vyriausiojo pabrolio kalbai, ar ne?

Haris nusijuokė.

– Puiku, duok man dar porą dienų pagalvoti. Bet iš tikrųjų skambinau, kad paprašyčiau paslaugos. Aš bandau ką nors išsiaiškinti apie vieną iš „Phuridell" savininkų, įmonę, registruotą pavadinimu „Elem Limited", bet įmonių registre randu tik pašto dėžutės adresą Bankoke ir patvirtinimą, kad akcinis kapitalas sumokėtas.

– Turi būti naujas savininkas, nesu girdėjęs šito pavadinimo. Aš, žinoma, galiu kai kam paskambinti ir pažiūrėti, ar ką išsiaiškinsiu. Aš tau pranešiu.

– Ne, Jensai. Tai itin konfidencialu, apie tai žinome tik Liza, Liokenas ir aš, todėl negali niekam prasitarti. Net policijoje niekas kitas nežino. Mes šiandien vakare susitiksime slaptoje vietoje, todėl būtų šaunu, jei iki to laiko ką nors turėtum. Aš tau iš ten paskambinsiu, gerai?

– Taip, žinoma. Skamba labai rimtai, aš maniau, kad byla jau baigta.

– Ji bus baigta šįvakar.

*

Akmenį gręžiančio pneumatinio grąžto garsas buvo kurtinantis.

– Ar jūs Džordžas Voltersas? – sušuko Haris į ausį vyrui su geltonu apsauginiu šalmu; tą vyrą jam nurodė kombinezonais vilkintis būrys.

Vyras atsisuko į Harį.

– Taip, kas jūs toks?

Dešimt metrų po jais lėtai slinko transportas. Atrodė, kad bus eilinė popietė su kamščiais kelyje.

– Pareigūnas Hūlė. Norvegijos policija.

Voltersas suvyniojo brėžinį ir padavė jį vienam iš dviejų šalimais stovinčių vyrų.

– O, taip. Dėl Klipros?

Vyrui su pneumatiniu grąžtu jis ženklu parodė padaryti pertrauką, o kai grąžtas buvo išjungtas, įsivyravo šiokia tokia tyla, kuri kaip filtras aptraukė ausų būgnelius.

– „Wacker" grąžtas, – pasakė Haris. – „LHV5".

– O, šį tą išmanai?

– Porą vasarų dirbau statybose. Šiek tiek atkračiau inkstus su tuo grąžtu.

Voltersas linktelėjo. Jo antakiai buvo saulės išbalinti ir jis atrodė pavargęs. Vidutinio amžiaus veide jau buvo įsirėžusios gilios raukšlės.

Haris mostelėjo ranka į betoninį kelią, kuris kaip romėnų akvedukas driekėsi virš akmeninės namų ir dangoraižių dykumos.

– Tai čia ir yra BERTS, Bankoko išsigelbėjimas?

– Taip, – atsakė Voltersas ir pažvelgė ta pačia kryptimi kaip ir Haris. – Tu ant jo dabar stovi.

Iš pasišventimo jo balse ir to fakto, kad jis yra čia, o ne savo kabinete, Haris galėjo spręsti, kad „Phuridell" šefui inžinerijos menas yra mielesnis už apskaitą. Įdomiau stebėti, kaip projektas virsta kūnu, nei per daug gilintis, kas daroma su įmonės skola doleriais.

– Primena Didžiąją kinų sieną, – įvertino Haris.

– BERTS sujungs, o ne atsiskirs žmones.

– Noriu šiek tiek paklausinėti apie Kliprą ir šį projektą. Ir apie „Phuridell".

– Tragiška, – tarė Voltersas, nepatikslindamas, apie ką taip mano.

– Ar pažinojot Kliprą, pone Voltersai?

– Taip tvirtai nepasakyčiau. Mes kalbėjomės per keletą valdybos susirinkimų ir porą kartų telefonu. – Voltersas užsidėjo akinius nuo saulės. – Tik tiek.

– Porą kartų kalbėjote telefonu? Argi „Phuridell" nėra gana didelė įmonė?

– Daugiau nei aštuoni šimtai darbuotojų.

– O jūs beveik nešnekėjote su įmonės, kuriai vadovaujate, savininku?

– Sveiki atvykę į verslo pasaulį! – Voltersas nužvelgė kelią ir miestą, tarsi su niekuo kitu jis neturėtų nieko bendro.

– Jis į „Phuridell" investavo nemažai pinigų. Ar jums atrodo, kad jam ji nerūpėjo?

– Akivaizdu, kad jis neturėjo jokių pastabų dėl to, kaip vadovaujama įmonei.

– Ar esate girdėjęs apie įmonę pavadinimu „Elem Limited"?

– Mačiau, kad ji atsirado akcininkų sąraše. Pastaruoju metu turėjome rūpintis kitais reikalais.

– Pavyzdžiui, kaip išspręsti problemą dėl skolos doleriais?

Voltersas vėl atsisuko į Harį. Haris jo akinių stikluose matė iškreiptą savo paties atvaizdą.

– Ką jūs apie tai žinot, pone?

– Žinau, kad jūsų įmonei reikalingas naujas finansavimo šaltinis, jeigu norite tęsti savo veiklą. Jūs nesate įpareigoti informuoti, nes įmonės akcijomis nėra prekiaujama biržoje, todėl kurį laiką galite slėpti savo problemas nuo aplinkinių ir tikėtis, kad atsiras gelbėtojas su nauju kapitalu. Juk būtų apmaudu dabar nuleisti rankas, kai esate tokioje padėtyje, kai galite tikėtis gauti daugiau didelių sutarčių dėl BERTS, ar ne tiesą sakau?

Voltersas parodė inžinieriams, kad jam jų nebereikia.

– Spėju, kad gelbėtojas pasirodys, – kalbėjo Haris. – Jis už skatikus nupirks įmonę ir greičiausiai susižers turtus, kai pradės plaukti BERTS sutartys. Kiek žmonių žino apie šią įmonės situaciją?

– Klausykit, pone...

– Pareigūne. Valdyba, savaime aišku. Kas dar?

– Mes informuojame visus savininkus ir nematome reikalo pasakoti apie šiuos dalykus žmonėms, kurie su tuo nesusiję.

– Kaip jums, pone Voltersai, atrodo, kas nupirks įmonę?

– Aš esu generalinis direktorius, – šiurkščiai atrėžė Voltersas. – Aš esu akcininkų samdomas ir į nuosavybės klausimus nesikišu.

– Nors tai gali reikšti, kad ir jūs, ir dar aštuoni šimtai žmonių būsite atleisti? Ir prarasite galimybę toliau su tuo dirbti? – Haris linktelėjo ten, kur migloje išnyko betonas.

Voltersas nieko neatsakė.

– Visai gražu, – pasakė Haris. – Beveik primena geltonų plytų kelią. Tą iš *Nuostabiojo Ozo šalies burtininko*, žinot?

Džordžas Voltersas lėtai linktelėjo.

– Klausykit, Voltersai, aš skambinau Klipros advokatui ir keliems likusiems smulkiems akcininkams. „Elem Limited" per pastarąsias dienas supirko jūsų „Phuridell" akcijas. Niekas iš likusiųjų nebūtų sugebėjęs įnešti pakankamo kapitalo, todėl jie tik džiaugiasi pasitraukę iš įmonės ir nepraradę visų investicijų. Jūs sakot, kad savininko pasikeitimas ne jūsų reikalas, Voltersai, bet atrodote kaip atsakingas žmogus. O „Elem" yra jūsų naujasis savininkas.

Voltersas nusiėmė akinius nuo saulės ir atgalia ranka pasitrynė akis.

– Ar norite, Voltersai, man papasakoti, kas stovi už „Elem Limited"?

Pneumatiniai grąžtai vėl pradėjo veikti, o Haris turėjo pasilenkti, kad girdėtų, ką Voltersas sako.

Haris linktelėjo.

– Aš tik norėjau tai išgirsti iš jūsų, – sušuko jis atsakydamas.

Keturiasdešimt aštuntas skyrius

Haris negalėjo užmigti. Kambaryje ropojo ir traškėjo, bet kai įjungdavo šviesą, nieko nebebūdavo. Jis atsiduso, persisvėrė per lovą ir paspaudė mygtuką perklausyti telefono atsakiklio žinučių. Iš garsiakalbio vėl cyptelėjo jos nosinis balsas:

– Labas, čia Tonjė. Tik norėjau išgirsti tavo balsą.

Turbūt jau dešimtą sykį jis perklausė jos žinutę, bet susierzindavo kiekvieną kartą lygiai taip pat – skambėjo tarsi eilutė, kurią ji ištraukė iš bobiško romano. Haris vėl užgesino šviesą. Praėjo minutė.

– Šūdas, – pasakė jis ir vėl įjungė šviesą.

Kai taksi sustojo prie mažo, bet prabangaus namo, apjuosto žema balta siena, buvo jau po vidurnakčio. Tonjės Vig balse per telefonspynės garsiakalbį nuskambėjo nuostaba, o kai atidarė duris, jos skruostai buvo spėję nurausti nuo skubėjimo. Visąlaik, kol Haris traukė nuo jos drabužius, ji atsiprašinėjo už netvarką bute. Ji buvo liekna, balta kaip kreida, ir jis galėjo įžiūrėti, kaip jos kakle greitai ir baimingai tvinkčioja kraujagyslė. Ji pagaliau užsičiaupė, Haris ją pakėlė, ir ji, linksmai atmetusi galvą, net plaukai plaikstėsi virš parketo, be žodžių parodė į miegamojo duris. Suinkštė jam paguldžius ją ant lovos, aiktelėjo jam atsisagsčius kelnes ir nežymiai paprieštaravo jam atsiklaupus ant kelių ir prisitraukus ją prie savęs.

– Pabučiuok mane, – sušnabždėjo ji, bet Haris nekreipė į tai dėmesio ir įsiskverbė užmerktomis akimis.

Tonjė čiupo jam už kelnių, norėjo, kad jis visai jas nusimautų, bet jis patraukė jos rankas šalin. Ant naktinio stalelio

stovėjo senyvos poros nuotrauka, greičiausiai jos tėvų. Haris sukando dantis, jautė, kaip blykčioja po vokais, ir bandė ją įsivaizduoti.

– Ką sakai? – paklausė Tonjė ir pakėlė galvą, bet negalėjo suprasti jo neaiškaus murmėjimo. Ji bandė judėti jo ritmu, dejuoti, bet jis tik nuvargino ją, nes tai laikėsi tvirtai įsikibęs, tai bandė numesti, tarsi ji būtų rodeo raitelis.

Jis pasiekė orgazmą neaiškiai suriaumodamas, tuo pat metu ji suleido nagus į jo marškinėlius, išsirietė ir suriko. Prisitraukė jį prie savęs, o jis padėjo veidą jos kaklo linkyje.

– Buvo gera, – pasakė ji, bet žodžiai liko kaboti ore kaip absurdiškas, nereikalingas melas, ir jis nieko neatsakė.

Išgirdęs, kad ji kvėpuoja tolygiai, Haris atsikėlė ir tyliai apsirengė. Abu suprato, kad abu žino, jog ji nemiega. Ir jis išėjo.

Pūtė vėjas. Jis ėjo žvyruota alėja, o jos kvapas sklaidėsi. Prie vartų virvė piktai trankėsi į vėliavos stulpą. Gal šiais metais musonas bus ankstyvas, gal tai El Ninjo. O gal tik normalūs svyravimai.

Už vartų jis atpažino tamsų automobilį. Jam rodėsi, kad viduje už tamsintų langų mato žmogaus siluetą, bet nebuvo tikras, kol neišgirdo nuleidžiamo lango zyzimo ir tylių Grygo simfonijos C-moll garsų.

– Trauksit namo, pone Hūle?

Haris linktelėjo. Durelės atsidarė, ir jis įlipo vidun. Vairuotojas pastatė savo sėdynės atkaltę.

– Ką čia taip vėlai veikiate, Sanpetai?

– Ką tik vežiau poną Torhiusą. Nėra prasmės važiuoti namo miegoti, vos už poros valandų vis tiek turiu paimti panelę Vig.

Jis įjungė variklį, ir jie nuriedėjo tyliomis naktinėmis gatvėmis per privačių namų rajoną.

– O kur taip vėlai važiavo Torhiusas? – pasidomėjo Haris.

– Jis norėjo aplankyti Patpongą.

– Aha. Parekomendavai jam kokį barą?

– Ne, atrodė, kad žino, kur eiti. Kiekvienas pats geriausiai žino, kokie vaistai jam reikalingi.

Haris veidrodėlyje sutiko Sanpeto žvilgsnį.

– Teisybę sakai, – pritarė jis ir pažvelgė pro langą.

Jie išvažiavo į Ramos V gatvę, ir eismas sustojo. Nuo pikapo priekabos į juos spoksojo sena bedantė moteris. Hariui pasidingojo, kad ji atrodo pažįstama, ir staiga ji nusišypsojo. Tik po kiek laiko jam toptelėjo, kad ji negalėjo matyti ambasados automobilio vidaus, kad tik žiūrėjo į savo atvaizdą jo juoduose languose.

Keturiasdešimt devintas skyrius

Ivaras Liokenas žinojo, kad viskas baigta. Nė viena skaidula jo kūne nebuvo pasidavusi, bet viskas buvo baigta. Panika užeidavo bangomis, perliedavo jį ir atsitraukdavo. Ir visą laiką jis žinojo, kad mirs. Tai buvo išvada, kurią padarė vien protas, bet žinojimas sroveno visu jo kūnu lyg ledinis vanduo. Tąkart, kai pakliuvo į spąstus prie My Lai ir stovėjo su viena mėšlu dvokiančia bambukine lazda šlaunyje, o kita per padą sulindusia iki pat kelio, jis nė sekundės nepagalvojo, kad mirs. Kai karščiuodamas gulėjo Japonijoje ir jam sakė, kad reikia amputuoti koją, jis atkirto, kad verčiau mirs, bet žinojo, jog mirtis nėra jokia alternatyva, jog tai neįmanoma. Kai atėjo suleisti anestetikų, jis išmušė švirkštą slaugytojai iš rankų.

Idiotiška. Taigi jam leido pasilikti pėdą. „Kol skauda, tol yra gyvybė“, – išraižė jis ant sienos virš lovos. Beveik metus pragulėjo Okabės ligoninėje, kol laimėjo kovą prieš savo paties užkrėstą kraują.

Jis sau kartojo, kad nugyveno ilgą gyvenimą. Ilgą. Tai juk šį tą reiškia. O juk jis buvo matęs tokių, kuriems buvo blogiau.

Tai kam priešintis, galvojo jis. Bet jis priešinosi. Kūnas nepasidavė, kaip kad visą gyvenimą nesutiko pasiduoti. Neperžengė ribos, kai geismas spaudė jam strėnas, nesileido sužlugdomas, kai jį išvarė iš ginkluotųjų pajėgų, nepuolė savęs gailėtis, kai pažeminimas čaižė taip, kad vėl atsivėrė žaizdos. Bet visų pirma jis nesutiko užmerkti akių. Dėl to jis viską siurbė į save – karus, kančias, baisumus, drąsą ir žmogiškumą. Tiek daug, kad galėjo tvirtai sakyti nugyvenęs ilgą gyvenimą. Net ir dabar jis neužmerkė akių, vos mirksėjo. Liokenas žinojo, kad mirs. Jei būtų turėjęs ašarų, būtų verkęs.

*

Liza pasižiūrėjo į laikrodį. Buvo pusė devynių, o ji ir Haris jau beveik valandą sėdėjo karaokės bare „Millie's". Net Madona nuotraukoje pradėjo atrodyti labiau nekantraujanti nei alkana.

– Kur jis dingo? – paklausė ji.

– Liokenas ateis, – atsiliepė Haris. Jis stovėjo prie lango, atitraukė žaliuzes ir žiūrėjo į savo paties atspindį, kurį perskrosdavo automobilių šviesos, slenkančios pro šalį Silomo keliu.

– Kada su juo kalbėjaisi?

– Iškart, kai tik pasikalbėjau su tavimi. Jis buvo namie, tvarkėsi nuotraukas ir įrangą. Liokenas ateis.

Haris prispaudė plaštakų viršų prie akių. Kai šiandien atsibudo, akys buvo raudonos ir sudirgusios.

– Pradėkim, – paragino jis.

– Ką pradėkim? Tu nieko nepasakojai, kas čia dabar bus.

– Mes viską peržvelgsim, – pasakė Haris. – Paskutinį kartą atkursim eigą.

– Gerai. Bet kodėl?

– Nes mes visą laiką klydom.

Jis paleido virvutę, žaliuzės dardėdamos nusileido ir nuskambėjo taip, tarsi kas būtų šlumštelėjęs tarp tankios lapijos.

*

Liokenas sėdėjo ant kėdės. Priešais jį ant stalo gulėjo išdėlioti peiliai. Kiekvienu iš jų žmogų galima nužudyti per keletą sekundžių. Apskritai stebėtina, kaip lengva nužudyti žmogų. Taip lengva, kad kartais atrodydavo neįtikėtina, jog dauguma žmonių sulaukia garbingo amžiaus. Sukamasis judesys, panašiai kaip pjaunant apelsino žievelę, ir gerklė perrėžta. Kraujas plūsta tokiu greičiu, kad mirtis ištinka per keletą sekundžių, bent jau kai žudo šio amato mokovas.

Dūris į nugarą reikalauja didesnio tikslumo. Gali durti dvidešimt, trisdešimt kartų ir niekur nepataikyti, tik nesužeisdamas kapoti žmogaus mėsas. Bet jeigu išmanai žmogaus anatomiją, žinai, kaip pradurti plautį arba pasiekti širdį, tai tik vaikų žaidimas. Duriant iš priekio, geriausia smeigti žemai ir nukreipiant į viršų, kad palįstum po šonkauliais ir pasiektum gyvybinius organus. Bet iš nugaros lengviau, jei duri kiek į šoną nuo stuburo.

Ar lengva nušauti žmogų? Labai lengva. Pirmą žmogų jis nušovė pusiau automatiniu šautuvu Korėjoje. Jis nusitaikė, paspaudė gaiduko svirtelę ir pamatė, kaip žmogus parkrito. Ir viskas. Niekada nejautė jokių sąžinės priekaištų, nekankino košmarai nei nerviniai priepuoliai. Galbūt dėl to, kad buvo karas, bet jam neatrodė, kad tik dėl to. Gal jam trūksta atjautos? Vienas psichologas paaiškino, kad jis yra pedofilas dėl to, kad jo siela yra sužeista. Galėjo tiesiai šviesiai sakyti, jog jis piktavalis.

*

– Gerai, atidžiai klausykis, – Haris atsisėdo priešais Lizą. – Žmogžudystės dieną į Uvės Klipros namus pusę septynių atvažiavo ambasados automobilis, bet jį vairavo ne ambasadorius.

– Ne?

– Ne. Sargas neatsimena jokio geltono kostiumo.

– Na ir kas?

– Liza, tu matei tą kostiumą, šalia jo degalinės darbuotojų apranga atrodytų kukliai. Tau atrodo, kad galima pamiršti tokį kostiumą?

Ji lėtai papurtė galvą, o Haris kalbėjo toliau:

– Tas, kuris vairavo, pastatė automobilį garaže, paskambino į šonines duris, o kai Klipra atidarė, greičiausiai pažvelgė tiesiai į pistoleto vamzdį. Lankytojas įėjo į vidų, uždarė duris ir mandagiai paprašė Klipros išsižioti.

– Mandagiai?

– Aš tik noriu pasakojimui suteikti šiek tiek spalvų. Galiu tęsti?

Liza susičiaupė ir smiliumi perbraukė sau per lūpas.

– Tada jis įkišo pistoleto vamzdį Kliprai į burną, liepė įsikąsti ir iššovė, šaltai ir be pasigailėjimo. Kulka perėjo Kliprai per pakaušį ir įstrigo sienoje. Žudikas išvalė kraują ir... na, pati žinai, kaip po to viskas atrodo.

Liza linktelėjo ir ragindama pamojo.

– Trumpai tariant – žudikas pašalino visus pėdsakus. Galiausiai jis iš bagažinės pasiėmė atsuktuvą ir su juo iškrapštė iš sienos kulką.

– Iš kur žinai?

– Koridoriuje ant grindų pastebėjau kalkes ir kulkos paliktą žymę. Ekspertizių skyrius išsiaiškino, kad ten buvo tokios pat kalkės kaip ir ant atsuktuvo, kurį radome bagažinėje.

– Ir?

– Paskui žudikas nuėjo į automobilį ir pastūmė ambasadoriaus lavoną, kad padėtų atgal atsuktuvą.

– Jis jau buvo nužudęs ambasadorių?

– Prie to dar grįšiu. Žudikas persirengė ambasadoriaus kostiumu, nuėjo į Klipros kabinetą ir pasiėmė vieną šanų peilį

ir raktus nuo trobelės. Paskubom paskambino iš kabineto ir pasiėmė su savimi pokalbio įrašą. Tada įkėlė Klipros lavoną į bagažinę ir aštuntą valandą iš ten išvažiavo.

– Hari, viskas gan painu.

– Pusę devynių jis įsiregistravo pas Vangą Li.

– Baik, Hari. Vangas Li atpažino ambasadorių kaip tą žmogų, kuris įsiregistravo.

– Vangas Li neturėjo jokio pagrindo manyti, kad mirusysis ant lovos ne tas pats žmogus, kuris įsiregistravo. Jis tematė farangą geltonu kostiumu. Jam...

– ...visi farangai atrodo vienodi. Kad jį kur velnias!

– Ypač, jei jie slepiasi po akiniais nuo saulės. Ir nepamiršk, kad kai Vangas Li turėjo atpažinti ambasadorių, jo dėmesį blaškė iš nugaros kyšantis peilis.

– Aha, o kaip dėl peilio?

– Ambasadorius buvo nužudytas peiliu, taip, bet daug anksčiau, nei jie atvyko į motelį. Manau, kad samių peiliu, nes jis buvo išteptas šiaurės elnio taukais. Bet kur Finmarke galima nusipirkti tokį peilį.

– Bet patologas sakė, kad žaizda atitinka šanų peilio žymes.

– Esmė ta, kad šanų peilis ilgesnis ir platesnis už samių peilį, todėl neįmanoma nustatyti, ar prieš jį buvo panaudotas kitas peilis. Klausykis toliau. Žudikas atvyko į viešbutį su dviem lavonais bagažinėje, paprašė toliausiai nuo registratūros esančio kambario, kad automobilį pastatytų atbulą ir nepastebėtas nuneštų Molnesą tuos kelis metrus į kambarį. Jis taip pat paprašė, kad jo netrukdytų, kol neduos žinios. Kambaryje jis vėl persirengė, ambasadorių aprengė geltonuoju kostiumu. Bet jis skubėjo, todėl ne viską atliko kaip reikiant. Ar atsimeni, kaip pakomentavau, jog akivaizdu, kad ambasadorius laukė moters, nes diržas buvo susegtas per dvi skylutes stipriau, nei rodė nusitrynusi žymė?

Liza caktelėjo liežuviu per gomurį.

– Prieš užsegdamas diržą žudikas pamiršo pažiūrėti į žymes.

– Nereikšminga klaidelė, nieko, kas jį išduotų, tik vienas iš daugelio dalykų, kurie leidžia suvesti galus. Kai Molnesas gulėjo ant lovos, žudikas atsargiai įstūmė šanų peilį į samių peilio padarytą žaizdą, o tada nuvalė rankeną ir pašalino visus pėdsakus.

– Tai paaiškina, kodėl motelio kambaryje buvo tiek mažai kraujo, mat jis buvo nužudytas kitur. Kodėl į tai nesureagavo patologai?

– Visada labai sunku tiksliai pasakyti, kiek kraujuos tokia žaizda, priklauso nuo to, kokios arterijos bus perpjautos ir kiek pats peilis pristabdys kraujo tėkmę. Niekas nebuvo taip neįprasta, kad kristų į akis. Apie devintą valandą žudikas paliko motelį ir su Klipra bagažinėje nuvažiavo į Klipros trobelę.

– Jis žinojo, kur yra trobelė? Jei taip, tai jis turėjo gerai pažinoti Kliprą.

– Jis gerai jį pažinojo.

*

Ant stalo užslinko šešėlis, o ant kėdės priešais Liokeną atsisėdo vyras. Pro atvirą balkoną girdėjosi kurtinantis transporto triukšmas, o visas kambarys smirdėjo išmetamosiomis dujomis.

– Ar tu pasiruošęs? – paklausė Liokenas.

Milžinas su kasele pažiūrėjo į jį, akivaizdžiai nustebęs, kad farangas kalba tajiškai.

– Aš pasiruošęs, – atsakė jis.

Liokenas blausiai nusišypsojo. Jis jautėsi baisai pavargęs.

– Tai ko lauki. Pradėk.

– Atvažiavęs į trobelę žudikas užsirakino viduje ir įkišo Kliprą į šaldiklį. Tada išplovė ir išsiurbė bagažinę, kad mes nerastume jokių žymių.

– Na gerai, ir iš kur tu tai žinai?

– Ekspertizių skyrius šaldiklyje rado Uvės Klipros kraujo, o siurblio filtre – bagažinės ir mirusiųjų drabužių pluošto.

– Vajė. Vadinasi, ambasadorius nebuvo toks tvarkingas žmogus, kaip kad tvirtinai, kai mes apžiūrinėjom automobilį?

Haris nusišypsojo.

– Aš supratau, kad ambasadorius visiškai nebuvo tvarkingas, kai pamačiau jo kabinetą.

– Ar gerai išgirdau? Pasakei, kad suklydai?

– Na taip, – Haris iškėlė smilių. – Bet Klipra buvo tvarkingas žmogus. Viskas toje trobelėje atrodė taip tvarkinga, visur buvo sistema, atsimeni? Spintelėje net buvo kabliukas pakabinti siurbliui. Bet kai aš kitą dieną atidariau spintelės duris, siurblys iškrito. Tarsi paskutinis juo naudojęsis asmuo nebūtų susipažinęs su ta tvarka. Dėl to man ir šovė į galvą Ekspertizių skyriui nusiųsti ištirti filtrą.

Liza lėtai purtė galvą, o Haris dėstė toliau:

– Kai pamačiau visą tą mėsą šaldiklyje, supratau, kad jame laisvai galėtum savaičių savaites laikyti lavoną ir jis ne... – Haris išpūtė žandus ir skėstelėjo rankomis.

– Tau ne visi namie, – pareiškė Liza. – Turėtum apsilankyti pas gydytoją.

– Nori išgirsti pabaigą, ar ne?

Ji norėjo.

– Paskui jis nuvažiavo į motelį, pastatė automobilį, užėjo į kambarį ir Molneso kišenėje paliko automobilio raktelius. O tada be pėdsakų dingo naktyje. Tikrąja to žodžio prasme.

– Palūkėk truputėlį. Kai važiavom į tą trobelę, į vieną pusę užtrukom pusantros valandos, ar ne? Atstumas nuo čia beveik toks pats. Mūsų draugė Dim rado jį pusę dvylikos, vadinasi, po dviejų su puse valandos nuo tada, kai, tavo tvirtinimu, žudikas paliko motelį. Jis niekaip nebūtų suspėjęs grįžti iki randant Molneso kūną. Ar apie tai nepagalvojai?

– Pagalvojau. Aš netgi suvažinėjau tuo maršrutu, kad pabandyčiau. Pradėjau devintą valandą, pusę valandos praleidau trobelėje ir grįžau atgal.

– Ir?

– Grįžau po dvylikos penkiolika.

– Matai, neatitinka.

– Ar atsimeni, ką apie automobilį sakė Dim, kai ją apklausėme?

Liza prikando viršutinę lūpą.

– Ji neprisiminė jokio automobilio, – pasakė Haris. – Nes jo ten nebuvo. Po dvylikos penkiolika jie buvo registratūroje, laukė policijos ir nepamatė, kaip nepastebimai įvažiavo ambasadoriaus automobilis.

– Vajė, o aš maniau, kad turim reikalų su atsargiu žudiku. Jis juk rizikavo grįžęs ten jau rasti policiją.

– Jis buvo atsargus, bet negalėjo numatyti, kad lavonas bus aptiktas prieš jam grįžtant. Buvo susitarta, kad Dim neateis į kambarį, kol jis nepaskambins ir nepakvies, ar ne? Bet Vangas Li nekantravo ir vos visko nesugadino. Žudikas buvo ramus ir nenujautė jokio pavojaus, kai užėjo į vidų palikti raktelių.

– Sakai, paprasčiausia sėkmė?

– Sakyčiau, truputėlis laimės didelėje nelaimėje. Šitas vyras sėkme nepasikliauja.

*

Jis greičiausiai mandžiūras, galvojo Liokenas. Galbūt iš Dzilino provincijos. Per Korėjos karą Liokenas sužinojo, kad Raudonoji armija iš ten imdavo rekrutais daug kareivių, nes jie buvo tokie aukšti. Logika neaiški, juk jie giliau įklimpdavo į purvą ir buvo didesni taikiniai. Kambaryje už jo stovėjo dar vienas žmogus ir niūniavo dainelę. Liokenas nebuvo visiškai tikras, bet skambėjo kaip „I Wanna Hold Your Hand".

Kinas nuo stalo paėmė vieną peilį, jeigu septyniolikos centimetrų lenktą kardą galima vadinti peiliu. Pasvėrė jį rankose, tarsi beisbolininkas rinkdamasis beisbolo lazdą, ir be žodžių iškėlė jį virš galvos. Liokenas sukando dantis. Tą pačią akimirką dingo malonus apsnūdimas nuo barbitūratų, kuriais

buvo apsvaigintas, kraujagyslėse sustingo kraujas, o jis prarado savitvardą. Kol klykė ir traukė odinius pančius, kuriais jo rankos buvo pririštos prie stalo, iš užpakalio priartėjo niūniavimas. Ranka griebė jam už plaukų, truktelėjo galvą atgal, o jam į burną buvo įkištas teniso kamuoliukas. Liežuviu ir gomuriu jis jautė plaukuotą paviršių, kuris lyg sugeriamasis popierius sugėrė seiles, ir jo riksmai virto bejėgėm dejonėm.

Dilbį buvo taip stipriai užspaudęs varžtis, kad Liokenas seniausiai nebejautė rankos, ir kai kardas leisdamasis bukai dunkstelėjo, o jis nieko nepajuto, akimirką pagalvojo, kad kardas nepataikė. Tada išvydo savo dešinę ranką kitoj kardo geležtės pusėj. Ji buvo prispausta, o dabar pamažu atsiskyrė. Pjūvis atrodė švarus ir gražus. Liokenas matė du kaulų vamzdžius, perkirstus pusiau. Stipinkaulis ir alkūnkaulis. Jis buvo matęs kitų žmonių kaulų, bet niekada savo paties. Dėl varžčio kraujo nebuvo daug. Meluoja tas, kas sako, kad staigi amputacija yra neskausminga. Skausmas buvo nepakeliamas. Jis laukė šoko, tos paralyžiuojančios nebūties būsenos, bet šį avarinį išėjimą jie iškart uždarė. Niūniuojantis vyras, net nepabandęs surasti venos, tiesiai per marškinius jam į žastą suvarė adatą. Tuo ir puikus morfinas, jis veikia, nepaisant to, kur suleidžiamas. Liokenas suprato, kad gali išgyventi. Gan ilgai. Tiek, kiek jie norės.

*

– Kaip dėl Runos Molnes? – Liza degtuku krapštėsi tarpdančius.

– Jis galėjo ją įsisodinti bet kur, – pasakė Haris. – Pavyzdžiui, pakeliui iš mokyklos.

– O tada nusivežė į Klipros trobelę. Kas nutiko paskui?

– Kraujas ir kulkos skylė lange rodo, kad ji buvo nušauta trobelėje. Tikriausiai iškart, kai ten atvyko.

Buvo visai lengva kalbėti apie ją šitaip – kaip apie žmogžudystės auką.

– Šito aš nesuprantu, – tarė Liza. – Kodėl jis turėtų ją pagrobti ir iškart nužudyti? Aš maniau, jog viso to esmė buvo pasinaudoti ja, kad sustabdytų tavo tyrimą. Jei taip, jis tą galėjo padaryti, tik kol Runa Molnes buvo gyva. Juk turėjo numanyti, kad prieš patenkindamas jo reikalavimą prašysi įrodyti, jog ji sveika ir gyva.

– O kaipgi aš būčiau patenkinęs jo reikalavimą? – paklausė Haris. – Išvažiavęs savais keliais, o tada Runa laiminga ir patenkinta parbėgtų namo? O pagrobėjas, nebeturėdamas šantažo priemonės, ramiai atsikvėptų vien todėl, kad aš pažadėjau palikti jį ramybėje. Ar taip įsivaizdavai? Manei, jis tiesiog leistų jai...

Haris pamatė Lizos žvilgsnį ir suprato, kad pakėlė balsą. Jis užsičiaupė.

– Kalbam ne apie mane, o apie tai, ką galvojo žudikas, – atkirto Liza, vis dar neatplėšdama nuo Hario akių. Jai tarp antakių vėl atsirado susirūpinimo raukšlė.

– Atsiprašau, Liza, – Haris prispaudė pirštų galiukus prie žandikaulio. – Aš, matyt, pavargęs.

Jis atsistojo ir vėl nuėjo prie lango. Nuo šalčio viduje ir šilto, drėgno oro lauke ant lango stiklo susidarė plonas pilkas kondensato sluoksnis.

– Jis pagrobė ją ne iš baimės, kad aš pradėjau suprasti daugiau, nei derėjo. Tam nebuvo jokio pagrindo, aš iš tiesų nė velnio nesupratau.

– Tai koks pagrobimo motyvas? Kad patvirtintų mūsų teoriją – jog Klipra atsakingas dėl ambasadoriaus ir Džimo Lavo nužudymo?

– Tai buvo antrinis motyvas, – pasakė jis į stiklą. – Pirminis buvo tai, kad jam reikėjo nužudyti ir ją. Kai aš...

Iš kaimyninio kambario girdėjosi silpnas boso bumbsėjimas.

– Kas, Hari?

– Kai aš ją pirmą kartą pamačiau, ji jau buvo pasmerkta myriop.

Liza įkvėpė.

– Jau beveik devynios, Hari. Gal vis dėlto prieš Liokenui ateinant atskleisi man, kas yra žudikas?

*

Septintą valandą Liokenas užrakino savo buto duris ir išėjo į gatvę, kad pasigautų taksi važiuoti į karaokės barą „Millie's". Jis iškart pastebėjo automobilį. Tai buvo „Toyota Corolla", o vyras prie vairo, rodės, užpildė visą saloną. Keleivio sėdynėje jis matė dar vieno žmogaus siluetą. Pagalvojo, kad reikėtų nueiti prie automobilio ir išsiaiškinti, ko jie nori, bet nusprendė pirmiausia juos išbandyti. Jam atrodė, kad žino, ko jiems reikia ir kas juos atsiuntė.

Liokenas susistabdė taksi, o nuvažiavęs keletą kvartalų pamatė, kad, kaip ir galvojo, korola seka jiems įkandin.

Taksi vairuotojas be vargo suprato, kad farangas ant užpakalinės sėdynės ne turistas, todėl nepradėjo siūlyti masažo. Bet kai Liokenas kelis kartus paprašė važiuoti aplinkkeliu, vairuotojas greičiausiai pakeitė nuomonę. Liokenas sutiko jo žvilgsnį veidrodėlyje.

– Pažintinis turas, *sele*?

– Taip. Pažintinis.

Po dešimties minučių neliko jokios abejonės. Tuodu policininkai aiškiai laukia, kad Liokenas nuves juos į slaptą susitikimo vietą. Liokenas tik svarstė, kaip policijos viršininkas suuodė, kad jie išvis turi susitikti. Ir kodėl taip įsižeidė, kad viena iš jo inspektorių užsiėmė ne visai eiliniu bendradarbiavimu su užsieniečiais. Gal ir ne visai pagal taisykles, bet juk rezultatai akivaizdūs.

Sua Pa kelyje eismas visai sustojo. Vairuotojas įsispraudė į tarpą tarp dviejų autobusų ir parodė į polius, statomus tarp eismo juostų. Praeitą savaitę plieninė sija nukrito ir užmušė vairuotoją. Jis buvo apie tai skaitęs. Laikraštis išspausdino ir nuotraukas. Vairuotojas papurtė galvą, išsitraukė skudurą ir nuvalė prietaisų skydelį, langus, Budos figūrėlę ir karališkosios šeimos nuotrauką, o tada atsidusdamas išskleidė ant vairo *Thai Rath* ir atsivertė sporto naujienų skiltį.

Liokenas pažvelgė pro užpakalinį langą. Tarp jų ir korolos buvo tik du automobiliai. Jis dirstelėjo į laikrodį. Pusė aštuonių. Jis vėluotų, net jei ir neeikvotų laiko, stengdamasis atsikratyti šitų dviejų mulkių. Liokenas apsisprendė ir pabaksnojo vairuotojui į petį.

– Aš matau pažįstamus, – pasakė jis angliškai ir mostelėjo atgal.

Vairuotojas įtariai pašnairavo, greičiausiai pagalvojo, kad farangas nori pabėgti nesusimokėjęs.

– Greitai grįšiu, – pažadėjo Liokenas ir vos išlindo pro duris.

Viena diena mažiau gyventi, pagalvojo jis, kai įkvėpė tiek CO_2, kad užtektų uždusinti žiurkių šeimynai, ir ramiai nuėjo link korolos. Viena lempa greičiausiai buvo pamušta, nes švietė jam tiesiai į veidą. Jis pasiruošė kalbą, nekantravo, norėdamas pamatyti jų ištįsusius veidus. Buvo vos už poros metrų ir galėjo beveik įžiūrėti tuodu automobilyje. Tada iškart sudvejojo. Kažkas jų išvaizdoje buvo ne taip. Nors policininkai paprastai nėra iš protingųjų, net ir jie suvokia, kad diskretiškumas yra pirmasis įsakymas, kai ką nors seki. Vyras keleivio sėdynėje buvo su akiniais nuo saulės, nors saulė jau seniausiai buvo nusileidusi, o milžinas vairuotojo sėdynėje itin krito į akis nepaisant to, kad kaselės tarp kinų Bankoke nėra neįprastos. Kai Liokenas norėjo apsisukti, korolos durelės atsidarė.

– *Misteli*, – tarė minkštas balsas.

Blogai. Liokenas norėjo grįžti atgal į taksi, bet automobilis trūktelėjo ir užtvėrė kelią. Jis atsisuko atgal į korolą. Kinas ėjo link jo.

– *Misteli*, – pakartojo jis, kai automobiliai priešingoje eismo juostoje pajudėjo. Jo balsas skambėjo kaip šnabždėjimas per uraganą.

Kartą Liokenas plikomis rankomis nužudė žmogų. Suknežino jam gerklas, trenkęs plaštakos šonu, būtent taip, kaip juos mokė treniruočių stovykloje Viskonsine. Bet tai buvo seniai, jis buvo jaunas. Ir persigandęs. Dabar jis nebuvo persigandęs, tik įsiutęs.

Greičiausiai jis nieko nebūtų galėjęs padaryti.

Kai pasijuto apkabintas ir kojomis nebesiekiąs žemės, žinojo, kad nieko nebegali pakeisti. Bandė rėkti, bet oras, kurio reikėjo balso stygoms, kad pradėtų vibruoti, buvo iš jo išspaustas. Jis matė, kaip lėtai ima suktis žvaigždėtas dangus, kol jį uždengė medžiaga muštas automobilio stogas.

Liokenas jautė ant sprando šiltą, duriantį kvėpavimą ir pažvelgė pro korolos priekinį stiklą. Vyras su akiniais nuo saulės stovėjo prie taksi ir per langelį padavė vairuotojui porą banknotų. Gniaužtai šiek tiek atsilaisvino, ir Liokenas vienu ilgu, drebančiu įkvėpimu tarsi šaltinio vandenį gėrė purviną orą.

Taksi langelis užsidarė, ir vyras su akiniais nuo saulės patraukė link jų. Jis kaip tik nusiėmė akinius, ir kai tik įžengė į daužtos lempos šviesą, Liokenas jį atpažino.

– Jensas Brekė? – nustebęs sušnabždėjo jis.

Penkiasdešimtas skyrius

– Jensas Brekė? – sušuko Liza.

Haris linktelėjo.

– Neįmanoma! Jis juk turi alibi, turi tą prakeiktą net ir kvailiui aiškią juostą, kurioje užfiksuota, kad be penkiolikos aštuonios skambino seseriai.

– Tiesa, bet ne iš savo kontoros. Aš paklausiau, kam, po galais, skambinti savo darboholikei seseriai vidury darbo dienos. Jis pasakė, kad pamiršo, kiek Norvegijoje valandų.

– Ir?

– Ar esi girdėjusi apie valiutos maklerį, kuris nežinotų, kiek valandų kitose šalyse?

– Gal ir ne, bet kaip tai susiję su byla?

– Jis paskambino seseriai į namus, kad įsijungtų telefono atsakiklis, nes neturėjo nei laiko, nei noro su ja kalbėtis.

– Nieko nesuprantu.

– Aš apie tai pagalvojau, kai pamačiau, jog Klipra turi tokį patį aparatą kaip ir Brekė. Nušovęs Kliprą, jis iš Klipros kabineto paskambino seseriai ir pasiėmė su savimi juostą. Joje užfiksuota, kada jis skambino, bet ne iš kur. Mes niekada nesusimąstėme, kad juosta galėtų būti iš kito aparato. Bet aš galiu įrodyti, kad viena juosta iš Klipros kabineto yra paimta.

– Kaip?

– Atsimeni, ambasadoriaus mobiliajame telefone buvo užfiksuotas Klipros skambutis sausio trečios dienos rytą. Jo nėra nė vienoje iš juostų jo kabinete.

Liza nusikvatojo.

– Padūkimas, Hari. Tas žiurkius užsitikrino stiprų alibi ir sėdėjo už grotų, laukdamas progos išsitraukti kozirį, kad šis pasirodytų dar įtikinamesnis!

– Man atrodo, inspektore, kad jūsų balse girdžiu susižavėjimą.

– Grynai profesinį. Ar manai, kad viskas buvo suplanuota nuo pat pradžių?

Haris pasižiūrėjo į laikrodį. Protas jam Morzės abėcėle pradėjo siųsti signalus, kad kažkas negerai.

– Jeigu dėl ko ir esu tikras, tai kad viskas, kuo užsiima Brekė, yra suplanuota. Jis nepaliko nė mažiausios spragos atsitiktinumams.

– Kaip gali būti toks tikras?

– Na, – tarė Haris ir priglaudė prie kaktos tuščią stiklinę. – Jis pats man tą sakė. Kad nepakenčia rizikos, kad nelošia, jei nežino, kad laimės.

– Spėju, tu išmąstei ir kaip jis nužudė ambasadorių?

– Pirmiausia jis palydėjo ambasadorių į garažą, tą gali patvirtinti sekretorė. Tada pakilo liftu į viršų, tą gali paliudyti mergina, kuri įlipo į liftą ir kurią jis pakvietė į pasimatymą. Ambasadorių jis greičiausiai nužudė garaže, nudūrė samių peiliu, kai jis nusisuko sėstis į automobilį, paėmė jo raktelius ir įkėlęs į bagažinę užrakino, grįžo į liftą ir palaukė, kol kas nors paspaus iškvietimo mygtuką, kad būtų tikras – dar vienas žmogus paliudys, jog jis pakilo liftu į viršų.

– Jis netgi pakvietė merginą į pasimatymą, kad tik jį įsimintų.

– Taip. Jei būtų įlipęs kas nors kitas, būtų sugalvojęs ką nors kito. Tada jis užblokavo įeinančius skambučius, kad atrodytų, jog užsiėmęs, vėl nusileido liftu ir ambasadoriaus automobiliu išvažiavo pas Kliprą.

– Bet jeigu jis nužudė ambasadorių garaže, šitai turėjo nufilmuoti stebėjimo kameros?

– Kaip manai, kodėl ta vaizdajuostė dingo? Akivaizdu, kad niekas nebandė sugriauti Brekės alibi, jis pats pasirūpino, kad Džimas Lavas atiduotų jam juostą. Tą vakarą, kai susitikome bokso rungtynėse, jis išskubėjo į kontorą. Bet ne pasikalbėti su amerikiečiais klientais, o todėl, kad buvo susitaręs su Džimu, jog šis įleis jį peržiūrėti įrašo, kuriame užfiksuota, kaip jis nužudo ambasadorių. Ir perprogramuoti laikmačio, kad rodytų kitą laiką ir susidarytų įspūdis, jog kažkas bando sugriauti jo alibi.

– Kodėl jis tiesiog nepasiėmė originalios juostos?

– Jis perfekcionistas. Žinojo, kad bent kiek pastabesnis tyrėjas anksčiau ar vėliau išsiaiškins, kad įrašas neatitinka nurodyto laiko.

– Kaip?

– Vien dėl to, kad jis panaudojo kito vakaro įrašą sunaikintajam pakeisti. Anksčiau ar vėliau policija būtų pasikalbėjusi su pastato darbuotojais, ir šie būtų paliudiję, kad sausio trečiąją tarp penkių ir pusės šešių pravažiavo pro kamerą. Tai, kad jų nėra įraše, būtų įrodymas, kad įrašas suklastotas. Lietus ir šlapios padangų žymės tik padėjo mums tai išsiaiškinti greičiau, nei būtume išsiaiškinę su jų pagalba.

– Tai tu nebuvai protingesnis, nei jis tikėjosi.

Haris patraukė pečiais.

– Ne. Bet su tuo galiu susigyventi. Džimas Lavas gyventi nebegalėjo. Jo užmokestis buvo užnuodytas opijus.

– Nes jis buvo liudytojas?

– Kaip jau minėjau, Brekė nemėgsta rizikos.

– Tačiau koks jo motyvas?

Haris išpūtė orą pro nosį, – nuskambėjo, lyg stabdytų vilkikas.

– Atsimeni, mes svarstėm, ar nužudyti ambasadorių dėl teisės šešerius metus disponuoti 50 milijonų kronų yra pakankamas motyvas. Ne. Bet disponuoti tokiais pinigais visą likusį gyvenimą Jensui Brekei buvo pakankamas motyvas nužudyti tris žmones. Pagal testamentą Runa turėjo paveldėti pinigus sulaukusi pilnametystės, bet kadangi testamente nenurodyta, kas būtų jos mirties atveju, pinigai atitenka artimiausiam giminaičiui. Tai reiškia, kad turtas atitenka Hildei Molnes. Testamentas taip pat nenumato jokių kliūčių jai jau dabar disponuoti pinigais.

– Kaip Brekė žada išvilioti iš jos pinigus?

– Jam nieko nereikia daryti. Hildei Molnes gyventi likę šeši mėnesiai. Pakankamai daug, kad spėtų už jo ištekėti, bet

ne tiek daug, kad Brekė nesugebėtų išlaukti vaidindamas tobulą džentelmeną.

– Jis iš kelio patraukė vyrą ir dukterį, kad paveldėtų turtą jai mirus?

– To dar negana, – pasakė Haris. – Jis jau išleido pinigus.

Liza klausiamai į jį pažvelgė.

– Jis perėmė beveik bankrutavusią įmonę „Phuridell". Jeigu viskas eisis taip, kaip spėja „Barclay Thailand", įmonė po poros metų bus verta dvidešimt kartų daugiau, nei jis sumokėjo.

– Tai kodėl kiti jam pardavė?

– Pasak Džordžo Volterso, „Phuridell" vadovo, „kiti" tėra pora smulkių akcininkų, kurie, Uvei Kliprai tapus pagrindiniu akcininku, atsisakė parduoti savo akcijų paketus, nes suprato, kad vyksta kažkas svarbaus. Bet kai Klipra dingo, jie sužinojo, jog skola doleriais baigia sužlugdyti įmonę, todėl mielai sutiko su Brekės pasiūlymu. Taip pat nutiko ir su advokatų firma, kuri perėmė Klipros turto administravimą. Bendra sandorių suma yra apie šimtas milijonų kronų.

– Bet juk Brekė dar neturi tų pinigų?

– Voltersas papasakojo, kad pusė sandorio sumos turi būti sumokėta dabar, kita pusė – po šešių mėnesių. Nežinau, kaip jis ketina sumokėti pirmąją dalį, turbūt gavo pinigų kitu būdu.

– O kas, jeigu Hildė per šešis mėnesius nenumirs?

– Kažkodėl manau, jog Brekė pasirūpins, kad taip nutiktų. Jis maišo jai kokteilius...

Liza susimąsčiusi pažvelgė priešais save.

– Ar jis nebijojo sukelti įtarimų, jei kaip tik dabar išaiškės, kad jis yra naujasis „Phuridell" savininkas?

– Taip. Dėl to jis supirko akcijas įmonės „Elem Limited" vardu.

– Galima būtų išsiaiškinti, kad ji priklauso jam.

– Ji jam nepriklauso. Įmonė yra įkurta Hildės Molnes vardu. Po Hildės mirties jis, žinoma, paveldės ir ją.

Lizos lūpos suformavo, bet nebeištarė „o".

– Ir visa tai išsiaiškinai savo jėgomis?

– Su Volterso pagalba. Bet įtarimas man kilo, kai pas Kliprą radau „Phuridell“ akcininkų sąrašą.

– Ir ką?

– „Elem“, – Haris šyptelėjo. – Dėl pavadinimo aš, tiesą sakant, pirmiausia įtariau Ivarą Liokeną. Jo pravardė Vietnamo karo metu buvo būtent LM. Bet šifras daug banalesnis.

Liza susidėjo rankas už galvos.

– Aš pasiduodu.

– Jei nuo galo skaitytum „Elem“ išeitų „Mele“. Tai Hildės Molnes mergautinė pavardė.

Liza pažiūrėjo į Harį, tarsi jis būtų zoologijos sodo eksponatas.

– Tau, po galais, ne visi namie, – sumurmėjo ji.

*

Jensas žiūrėjo į papają, kurią laikė rankoje.

– Žinai ką, Liokenai. Tą akimirką, kai atsikandi papajos, ji smirda kaip vėmalai, niekad nepastebėjai? – Jis suleido dantis į vaisiaus minkštimą. Sultys nubėgo smakru. – O skonis kaip pyzdos, – jis atlošė galvą ir nusijuokė. – Žinai, čia, Kinų kvartale, papaja kainuoja penkis batus – beveik nieko. Visi gali sau tą leisti, valgyti papają yra vienas iš tų vadinamųjų mažų gyvenimo malonumų. Ir kaip visų mažų gyvenimo malonumų, jo neįvertini, kol neprarandi. Tas pats kaip... – Jensas sumosikavo rankomis priešais save, tarsi ieškotų tinkamos analogijos, – kaip galėti nusišluostyti šikną. Ar galėti pasismaukyti. Tereikia turėti bent vieną sveiką ranką.

Jis pakėlė nukirstą Liokeno plaštaką už mažojo pirštelio ir prikišo jam prie veido.

– Tau dar viena liko. Pagalvok. Pagalvok apie viską, ko negali padaryti be rankų. Aš jau truputėlį apie tai mąsčiau, todėl galiu tau padėti. Negali nusilupti apelsino, negali užmauti jauko ant kabliuko, negali glamonėti moters kūno ar užsisegti

savo paties kelnių. Taip, negali net pats nusišauti, jei netyčiom užsimanytum. Reikia, kad kas nors tau dėl visko padėtų. Tik pagalvok, dėl visko.

Nuo rankos lašėjo kraujas, tekšėjo į stalo kraštą, ir Liokenui ant marškinių liko mažos raudonos dėmelės. Jensas padėjo šalin plaštaką. Pirštai buvo nukreipti į lubas.

– Kita vertus, su abiem rankom niekam nėra ribų. Gali pasmaugti žmogų, kurio nekenti, susižerti ant stalo gulintį prizinį fondą ir laikyti rankose golfo lazdą. Ar žinai, kiek šiais laikais yra pažengusi medicina?

Jensas palaukė, kol įsitikino, kad Liokenas neatsakys.

– Gydytojai gali prisiūti ranką, nepažeisdami nė vieno nervo. Jie iš rankos viršaus tarsi gumytes atitempia nervus. Po šešių mėnesių vargiai beprisiminsi, kad ji kada nors buvo nukirsta. Tai, žinoma, priklauso nuo to, kaip greitai atsidursi pas gydytoją ir ar nepamirši su savimi pasiimti rankos.

Jis užėjo Liokenui už nugaros, padėjo smakrą jam ant peties ir sušnabždėjo į ausį:

– Pažiūrėk, kokia puiki ranka. Argi ne graži? Beveik kaip ranka tame Mikelandželo paveiksle, kaip jis vadinasi?

Liokenas neatsakė.

– Tame, kurį panaudojo „Levi's" reklamoje, atsimeni?

Liokenas sutelkė žvilgsnį į tašką priešais save. Jensas atsiduso.

– Turbūt nė vienas iš mūsų nesam meno žinovai, ar ne? Na, kai viskas baigsis, gal reikės nusipirkti keletą įžymių paveikslų, pažiūrėsiu, ar jie sužadins susidomėjimą. O kalbant apie baigtį, kaip tu manai, kiek laiko turi praeiti, kad jau būtų per vėlu prisiūti tą ranką? Pusė valandos? Valanda? Galbūt ir ilgiau, jei įdėtume ją į ledą, bet jis šiandien, deja, baigėsi. Visa laimė, kad nuvažiuoti iki „Ansvuto" ligoninės trunka tik penkiolika minučių.

Jis įkvėpė, prikišo lūpas Liokenui prie pat ausies ir suriaumojo:

– KUR HŪLĖ IR TA MOTERIŠKĖ?

Liokenas krūptelėjo ir skausmo perkreiptu veidu iššiepė dantis.

– Atsiprašau, – tarė Jensas. Jis nuėmė oranžinį vaisiaus gabalėlį Liokenui nuo skruosto. – Tik tiek, kad man gan svarbu su jais susitikti. Jūs trys vis dėlto esate vieninteliai, kurie suprato, kaip viskas susiję, ar ne?

Iš seno žmogaus lūpų pasigirdo kimus šnabždesys:

– Tu teisus...

– Ką? – pasakė Jensas. Jis pasilenkė arčiau Liokeno. – Ką sakai? Garsiau, žmogau!

– Tu teisus dėl papajos. Ji smirda vėmalais.

*

Liza sunėrė rankas virš galvos.

– Tas reikalas su Džimu Lavu. Aš kažkaip neįsivaizduoju Brekės, stovinčio virtuvėje ir maišančio cianido rūgštį su opijum.

Haris kreivai šyptelėjo.

– Tą patį Brekė sakė apie Kliprą. Tu teisi, jis turėjo pagalbininką, tikrą profą.

– Nepasakytum, kad tokie žmonės skelbtųsi laikraščiuose.

– Ne.

– Gal jis atsitiktinai su kuo nors suėjo. Jis juk dažnai lankosi abejotinos reputacijos lošėjų aplinkoje. Arba...

Liza nutilo pastebėjusi, kad Haris žiūri į ją.

– Kas? – pasakė ji. – Kas yra?

– Argi nesupranti? Tai mūsų senas draugas Vu. Jis ir Jensas visą laiką bendradarbiavo. Jensas jam įsakė paslėpti tą mikrofoną mano telefone.

– Man atrodo, kad būtų per didelis sutapimas, jei žmogus, kuris dirbo Molneso kreditoriams, dirbtų ir Brekei.

– Aišku, kad čia joks ne sutapimas. Hildė Molnes man papasakojo, kad pinigų išieškotojai, kurie jai skambino po ambasadoriaus mirties, iškart liovėsi, kai telefonu pasikalbėjo su Jensu Breke. Kaip čia pasakius, aš abejoju, ar jis galėjo juos taip išgąsdinti. Kai mes apsilankėme „Thai Indo Travellers", ponas Sorensenas tvirtino, kad jiems Molnesas nieko nebeskolingas. Tikėtina, kad jis sakė tiesą, aš spėju, kad Brekė padengė ambasadoriaus skolą. Žinoma, mainais į kitas paslaugas.

– Vu paslaugas.

– Būtent, – Haris pasižiūrėjo į laikrodį. – Šūdas, šūdas. Kur prapuolė Liokenas?

Liza atsistojo ir atsiduso.

– Reikia pabandyti jam paskambinti. Gal jis užmigo?

Haris susimąstęs pasikasė smakrą.

– Gal.

*

Liokenas pajuto skausmą krūtinėje. Jis niekada neturėjo problemų su širdimi, bet žinojo, kokie būna simptomai. Tikėjosi, kad jeigu čia infarktas, tai bus toks stiprus, kad atimtų jam gyvybę. Jis vis tiek mirs, todėl būtų neblogai, jei galėtų sugadinti Brekei nors dalį džiaugsmo. Nors ką gali žinoti, gal jis tuo nesidžiaugtų. Gal Brekei tai tėra, kaip ir jam pačiam – darbas, kurį reikia atlikti. Šūvis, žmogus krinta ir tiek. Jis pažiūrėjo į Brekę. Matė, kaip juda jo lūpos, ir pats nustebo, kad nieko negirdi.

– Todėl kai Uvė Klipra paprašė manęs užfiksuoti „Phuridell" skolą doleriais ir tą padarė per pietus, o ne telefonu, – kalbėjo Jensas, – negalėjau patikėti, kad tai tiesa. Beveik pusės milijardo vertės paliepimas, o jis jį duoda žodžiu, neturėdamas

įrodymų juostoje! Gali tokios galimybės laukti visą gyvenimą ir nesulaukti, – Jensas nusišluostė burną servetėle. – Grįžęs į kontorą sudariau išankstinį dolerių pirkimo sandorį savo vardu. Jeigu doleris būtų kritęs, būčiau galėjęs vėliau tiesiog perrašyti sandorį „Phuridell" vardu ir pasakyti, kad toks buvo skolos fiksavimas, kaip ir sutarėme. Jeigu jis būtų pakilęs, galėjau pasiimti pelną ir neigti, kad Klipra prašė manęs sudaryti išankstinį pirkimo sandorį. Jis vis tiek nebūtų galėjęs nieko įrodyti. Spėk, kas nutiko, Ivarai? Ar nieko tokio, kad vadinu tave Ivaru?

Jis suglamžė servetėlę į kamuoliuką ir nusitaikė į šiukšlių kibirą prie durų.

– Taip, Klipra grašino dėl šito kreiptis į „Barclay Thailand" vadovybę. Aš jam paaiškinau, kad jei „Barclay Thailand" pripažintų, kad jis teisus, turėtų padengti jo nuostolius. Be to, prarastų geriausią savo maklerį. Trumpai tariant – jie negalėjo sau leisti manęs neparemti. Tada jis grasino pasinaudoti savo politiniais ryšiais. Ir žinai ką? Jis jau nebespėjo. Aš supratau, kad galiu atsikratyti viena problema, Uve Klipra, ir kartu perimti jo įmonę „Phuridell", kuri šaus į viršų kaip raketa. O jeigu aš taip sakau, tai ne todėl, kad man taip atrodo arba aš to tikiuosi, kaip kad elgiasi apgailėtini akcijų spekuliantai. Aš žinau. Aš tuo pasirūpinsiu. Taip bus. – Jenso akys žibėjo. – Lygiai taip pat žinau, kad Haris Hūlė ir ta plika moteriškė šįvakar mirs. Taip bus, – jis pasižiūrėjo į laikrodį. – Nepyk dėl melodramos, bet laikas eina, Ivarai. Laikas pagalvoti, kas tau geriausia, ar ne?

Liokenas pažvelgė į jį tuščiu žvilgsniu.

– Nebijai, ką? Kietuolis? – kiek nustebęs Brekė patraukė iš sagos skylutės išlindusį siūlą. – Ar man papasakoti, kaip jie bus surasti, Ivarai? Pririšti prie atskirų stulpų kur nors upėje su kulka kūne ir išverstu gorilos snukiu. Ar atsimeni šį pasakymą, Ivarai? Ne? Gal jūs jo nevartojote, kai buvai jaunas, ką?

Aš niekada nesupratau, ką jis reiškia. Iki tol, kol mano draugas Vu man papasakojo, jog valties propeleris gali tiesiogine tų žodžių prasme išversti į išvirkščią pusę žmogaus veido odą, kad pasirodytų po ja esanti raudona mėsa, įsivaizduoji? Geriausia, kad tai mafijos metodas. Žmonės, aišku, galės svarstyti, ką tuodu galėjo padaryti, kad įsiutintų mafiją, bet jie juk niekada negaus atsakymo, ar ne? Juoba iš tavęs, kuriam bus nemokamai atlikta operacija ir duoti penki milijonai dolerių, jeigu papasakosi, kur jie. Tu juk puikiai moki pranykti, susikurti naują tapatybę ir panašiai, ar ne?

*

Ivaras Liokenas matė, kaip juda Jenso lūpos, ir girdėjo iš toli sklindančio balso aidą. Tokie žodžiai kaip valties propeleris, penki milijonai ir nauja tapatybė nupleveno pro šalį. Jis niekada nelaikė savęs didvyriu ir niekada neturėjo aiškaus noro didvyriškai numirti. Bet suprato skirtumą tarp gėrio ir blogio, ir proto ribose stengėsi elgtis teisingai. Niekas, išskyrus Brekę ir Vu, niekada nesužinos, ar jis pasitiko mirtį iškelta ar nuleista galva, jokie URM žvalgybos veteranai prie alaus geruoju neminės senojo Liokeno, o Liokenui buvo į viską nusispjaut. Jam nereikėjo, kad jį po mirties minėtų geru žodžiu. Jo gyvenimas buvo gerai užmaskuota paslaptis, todėl buvo visai natūralu, kad ir mirtis bus tokia. Tegu šioje situacijoje ir neverta rodyti didingų gestų, tačiau jis žinojo, kad išduodamas Brekei, ko anas nori, jis tik sulauktų greitesnės mirties. O skausmo jis nebejautė. Todėl nebuvo verta. Jei Liokenas būtų girdėjęs Brekės pasiūlymo smulkmenas, jos nebūtų nieko pakeitusios. Niekas nebūtų nieko pakeitę. Nes tą akimirką suskambo prie diržo pritvirtintas jo mobilusis telefonas.

Kai Haris jau norėjo padėti ragelį, pasigirdo trekštelėjimas ir naujas šaukimo signalas, todėl jis suprato, kad skambutis į Liokeno namų numerį buvo peradresuotas. Jis laukė, leido suskambėti septynis kartus, tada pasidavė ir padėkojo registratūros merginai su Pelytės Minės kasytėmis, kad leido paskambinti.

– Turim problemą, – pranešė jis sugrįžęs į kambarėlį.

Liza buvo nusiavusi batus ir apžiūrinėjo išsausėjusią odą.

– Kamščiai, – pareiškė ji. – Visada kalti kamščiai.

– Mane peradresavo į jo mobilųjį, bet jis vis tiek neatsiliepė. Man tai nepatinka.

– Nesinervink. Kas jam galėjo nutikti taikiajame Bankoke? Jis greičiausiai paliko mobilųjį namie.

– Aš padariau klaidą, – prisipažino Haris. – Aš papasakojau Brekei, kad mes šįvakar susitiksime, ir paprašiau jo išsiaiškinti, kas slepiasi už „Elem Limited".

– Ką tu padarei? – Liza nukėlė kojas nuo stalo.

Haris taip trenkė kumščiu į stalą, kad net kavos puodeliai pašoko.

– Šūdas, šūdas! Aš norėjau pažiūrėti, kokia bus jo reakcija.

– Reakcija? Velniava, Hari, čia tau ne koks žaidimas!

– Aš nežaidžiu. Sakiau, kad paskambinsiu jam iš susitikimo vietos ir mes sutarsime kur nors pasimatyti. Galvojau apie „Lemon Grass".

– Restoraną, kuriame buvome?

– Jis visai šalia – geriau, nei pakliūti į pasalą jo namuose. Mes esam trise, todėl įsivaizdavau, jog sulaikysime jį panašiai, kaip sulaikėme Vu.

– Ir dėl to reikėjo jį išgąsdinti užsiminus apie „Elem"? – atsiduso Liza.

– Brekė nekvailas. Jau anksčiau suuodė kažką negero. Vėl pradėjo kalbėti apie vyriausiąjį pabrolį, bandė mane, norėjo patikrinti, ar aš jo neįtarinėju.

Liza suprunkštė.

– Kas čia per mačo paistalai! Jeigu judu į visa tai veliate asmeninius reikalus, tai laikas baigti. Po galais, Hari, aš maniau, jog tu pakankamai profesionalus, kad neprasidėtum.

Haris neatsakė. Žinojo, kad ji teisi, o jis pasielgė kaip mėgėjas. Kam, po galais, jis paminėjo „Elem Limited"? Galėjo sugalvoti šimtą kitų pretekstų susitikti. Gal ir buvo tiesos Jenso žodžiuose, kad kai kurie žmonės mėgsta rizikuoti vien dėl pačios rizikos. Gal jis tebuvo vienas iš lošėjų, kurie Brekei atrodė tokie apgailėtini. Senelis jam kartą paaiškino, kodėl jis niekada nešauna į žvyres, tupinčias ant žemės: „Negražu."

Ar dėl to? Kažkokia paveldėta medžiotojo etika, kuri liepia pabaidyti grobį ir nušauti skrendantį, suteikti simbolinę galimybę pasprukti?

Liza nutraukė jo apmąstymus:

– Tai ką mums dabar daryti, pareigūne?

– Laukti, – atsakė Haris. – Duokim Liokenui pusvalandį. Jei neatsiras, skambinsiu Brekei.

– O jei Brekė neatsilieps?

Haris giliai įkvėpė.

– Tada skambinsim policijos viršininkui ir pajungsim visą aparatą.

Liza keikėsi pro sukąstus dantis.

– Ar minėjau, ką reiškia dirbti eismo reguliuotoju?

*

Jensas pažiūrėjo į Liokeno mobiliojo telefono ekraną ir sukikeno. Nustojo skambėti.

– Puikų telefoną turi, Ivarai, – pasakė jis. – „Ericsson“ neblogai padirbėjo, nemanai? Gali pamatyti skambinančiojo numerį. Jeigu tau skambina kas nors, su kuo nenori kalbėti, gali tiesiog neatsiliepti. Jei labai neklystu, kažkas susirūpino, kodėl nepasirodei. Juk neturi tiek daug draugų, kurie skambintų tokiu paros metu, ar ne, Ivarai?

Jis metė telefoną per petį, o Vu vikriai žengtelėjo į šoną ir jį pagavo.

– Paskambink į informaciją ir išsiaiškink, kieno tas numeris ir kur jie yra. Greičiau.

Jensas atsisėdo šalia Liokeno.

– Ta operacija ilgai nelauks, Ivarai.

Jis užsispaudė nosį ir pažvelgė žemyn, kur bala ant grindų jau apėmė visą kėdę.

– Ivarai, nagi.

– „Millie's“ karaokė, – pasigirdo už jų kapota anglų kalba. – Aš žinau, kur ji.

Jensas pliaukštelėjo Liokenui per petį.

– Nepyk, Ivarai, bet mums jau metas. Nuvažiuosim į ligoninę, kai grįšim. Pažadu, gerai?

Liokenas pajuto nutolstančių žingsnių vibraciją ir laukė oro gūsio nuo durų trenksmo. Jo nebuvo. Vietoje jo vėl išgirdo tolimą aidą nuo balso prie pat ausies:

– O, taip, vos nepamiršau, Ivarai. – Jis jautė šiltą kvapą prie smilkinio. – Mums reikia kuo nors pririšti juos prie stulpų. Ar galiu pasiskolinti šitą varžtį? Pažadu grąžinti.

Liokenas prasižiojo ir pajuto, kaip jam suriaumojus atšoko gerklės gleivinė. Kažkas perėmė jo smegenų valdymą, jis tik suvokė, kad trauko odinius pančius ir tuo pat metu regi, kaip kraujas plūsta ant stalo, o marškinių rankovės jį geria, kol visos nusidažo raudonai. Jis nepajuto oro gūsio, kai trinktelėjo durys.

*

Haris krūptelėjo, kai pasigirdo silpnas beldimas į duris.

Nenorom perkreipė veidą, kai pamatė, kad ten ne Liokenas, o mergina su Pelytės Minės kasytėmis.

– Jūs *Halis, sele*?

Jis linktelėjo.

– Telefonas.

– Ką aš sakiau, – atsiduso Liza. – Statau šimtą batų, kad kalti kamščiai.

Haris nusekė paskui merginą į registratūrą, pusiau nesąmoningai pastebėjo, kad jos juodi kaip varno plaukai ir lieknas kaklas primena Runą. Jis spoksojo į trumpus juodus plaukelius prie plaukų linijos ant sprando. Mergina atsisuko, greitai šyptelėjo ir ištiesė jam ranką su telefono rageliu. Jis linktelėjo ir griebė ragelį.

– Klausau?

– Hari? Čia aš.

Hariui pasirodė, kad jaučia, kaip širdis pradėjo greičiau varinėti kraują po kūną ir kaip išsiplėtė kraujagyslės. Porą kartų giliai įkvėpęs jis prabilo – ramiai ir aiškiai:

– Jensai, kur Liokenas?

– Ivaras? Žinai, jo rankos užimtos ir jis negali ateiti.

Haris iš balso girdėjo, kad maskaradas baigtas, dabar kalbėjo Jensas Brekė, tas pats žmogus, su kuriuo jis pirmą kartą šnekėjosi jo kabinete. Tas pats erzinantis, provokuojantis tonas žmogaus, kuris žino, kad laimės, tačiau nori pasimėgauti prieš paleisdamas kontrolinį šūvį. Haris stengėsi greičiau mąstyti, kad suprastų, dėl ko sėkmė vėl nuo jo nusisuko.

– Aš laukiau tavo skambučio, Hari. – Tai nebuvo desperacijos apimto žmogaus balsas, bet žmogaus, kuris sėdi vairuotojo sėdynėje ir viena ranka nerūpestingai laiko vairą.

– Na, tu mane aplenkei, Jensai.

Jensas kimiai nusijuokė.

– Turbūt aš tave, Hari, visada aplenkiu, ar ne taip? Koks jausmas?

– Varginantis. Kur Liokenas?

– Ar nori sužinoti, ką Runa pasakė prieš mirtį?

Haris pajuto dilgčiojimą po kaktos oda.

– Ne, – išgirdo save atsakant. – Tik noriu žinoti, kur Liokenas, ką tu jam padarei ir kur mes galime tave rasti.

– Aha, betgi čia trys norai vienu metu!

Nuo jo juoko sudrebėjo telefono mikrofono membrana. Bet kažkas kito prašėsi Hario dėmesio, tik jis negalėjo suvokti kas. Juokas staiga liovėsi.

– Ar žinai, kiek pasiaukojimo reikia, kad įvykdytum tokį planą, Hari? Patikrinti ir pertikrinti, išvaikščioti visais aplinkkeliais, kad nieko nepraleistum? Net nekalbu apie fizinį diskomfortą. Nužudyti yra vienas dalykas, bet negi tau atrodo, kad man patiko tos dienos už grotų? Gal manimi ir nepatikėsi, bet sakiau tiesą kalbėdamas apie buvimą uždarytam.

– Tai kam tu vaikščiojai aplinkkeliais?

– Jau minėjau, kad brangiai kainuoja atsikratyti rizikos, bet tą daryti verta, visada verta. Pavyzdžiui, buvo verta įdėti tiek darbo, kad sudaryčiau įspūdį, jog kaltas Klipra.

– Kodėl nepasielgei paprasčiau? Nenukirtai jų ir nesuvertei kaltės mafijai?

– Hari, tu mąstai kaip koks nevykėlis, kuriuos paprastai gaudai. Jūs kaip lošėjai, pamirštat pagalvoti, kas bus paskui. Aišku, kad galėjau nužudyti Molnesą, Kliprą ir Runą paprastesniais būdais ir tik pasirūpinti, kad nepalikčiau jokių pėdsakų. Bet to nebūtų buvę gana. Juk man perėmus Molnesų turtą ir „Phuridell" taptų akivaizdu, jog turėjau motyvą nužudyti visus tris, ar ne? Trys žmogžudystės ir vienas asmuo, turintis motyvą juos visus nužudyti, net ir policija būtų sugebėjusi tiek suvokti. Taip nemanai? Net jei nebūtumėt radę

jokių tiesioginių įrodymų, galėtumėt man smarkiai apkartinti gyvenimą. Todėl turėjau jums sukurti alternatyvų scenarijų, pagal kurį kaltininkas būtų vienas iš mirusiųjų. Sprendimą, kuris nebūtų toks sudėtingas, kad jums nepavyktų jo rasti, bet ir ne toks paprastas, kad liktumėt nepatenkinti. Iš tikrųjų turėtum man dėkoti, Hari. Per mane sublizgėjai kaip gabus tyrėjas, kai susekei Kliprą, ar ne?

Haris klausėsi tik viena ausimi, jis vienais metais nusikėlė atgal į praeitį. Tada jam į ausį irgi kalbėjo žudiko balsas. Tąkart žudiko buvimo vietą išdavė fone teliūškuojantis vanduo, bet dabar Haris girdėjo tik silpną muzikos zvimbimą, galintį sklisti iš bet kur.

– Ko nori, Jensai?

– Ko aš noriu? Hm, ko noriu? Turbūt tik šiek tiek pasikalbėti.

Nukreipti dėmesį, pagalvojo Haris. Jis nori nukreipti mano dėmesį. Kodėl? Tyliai bildėjo sintetiniai būgnai ir sučiulbėjo klarnetas.

– Bet jei nori tiksliai žinoti, tai paskambinau tik pasakyti... *I Just Called To Say I Love You!*

– ...kad tai tavo kolegei ne pro šalį būtų veido patempimas. Kaip manai, Hari? Hari?

Prie pat grindų pirmyn atgal švytavo telefono ragelis.

*

Bėgdamas tolyn koridoriumi Haris pajuto saldų adrenalino antplūdį, tarsi injekciją. Mergina su Pelytės Minės kasytėmis persigandusi prisiglaudė nugara prie sienos, kai jis numetė ragelį, iš dėklo prie blauzdos išsitraukė skolintą „Ruger SP-101“ ir vienu sklandžiu judesiu jį užtaisė. Ar ji suprato, kai jis sušuko, kad skambintų policijai? Dabar nėra laiko apie tai galvoti, jis buvo vietoje. Haris spyrė į pirmas duris ir pažvelgė tiesiai į keturias persigandusias akis virš ginklo taikiklio.

– Atsiprašau.

Kitame kambaryje jis grynai iš išgąsčio vos neiššovė. Vidury kambario plačiai išsižergęs stovėjo mažutėlis tamsus tajas blizgančiu sidabriniu kostiumu ir pornožvaigždės akiniais. Hariui prireikė poros sekundžių, kad suprastų, kuo jis užsiima, bet tada „Hound Dog" jau buvo seniausiai užstrigusi Tailando Elvio gerklėje.

Haris įsistebeilijo į koridoriaus gilumą. Čia mažiausiai penkiasdešimt kambarių. Ar reikėtų pasikviesti Lizą? Kažkur jo galvoje lyg ir suskambėjo žadintuvas, bet smegenys buvo tokios perkrautos, kad jis buvo jas išjungęs. Dabar staiga išgirdo skambant aiškiai ir garsiai. Liza! Šūdas, šūdas, Jensui tikrai pavyko nukreipti jo dėmesį.

Haris nuskubėjo koridoriumi ir vos pasukęs už kampo pamatė praviras jų kambarėlio duris. Jis nebegalvojo, nebebijojo, nebesivylė, tik bėgo ir žinojo, kad peržengė ribą, už kurios nužudyti nebebūtų sunku. Jau neatrodė, kad viskas tėra blogas sapnas, tarsi bėgtum vandeniu, apsėmusiu iki juosmens. Jis įsiveržė pro duris ir pamatė Lizą, sukniubusią už sofos. Apsisuko su pistoletu rankose, bet buvo per vėlu. Kažkas jam trenkė žemiau inkstų, nuo smūgio į saulės rezginį užgniaužė kvapą, o kitą akimirką jis pasijuto smaugiamas. Pamatė mikrofono laido ritinį, o kario dvokas iš burnos buvo pritrenkiantis.

Haris smogė alkūne atgal, pajuto, kad kažkur pataikė, ir išgirdo dejonę.

– *Tay*, – pasakė balsas, o kumštis iš už nugaros tvojo tiesiai po ausimi, ir jam apsisuko galva. Jis iškart pajuto, kad kažkas negero nutiko jo žandikauliui. Tada laidas vėl suveržė kaklą. Haris bandė užkišti pirštą, bet veltui. Iš burnos išlindo nutirpęs liežuvis, tarsi jį kas bučiuotų iš vidaus. Galbūt ir nebereikės apmokėti odontologo sąskaitos, jam jau temo akyse.

Smegenyse šnypštė. Haris nebegalėjo tverti, bandė nusiteikti, kad teks mirti, tačiau kūnas neklausė. Nesąmoningai ištiesė ranką į viršų, bet šįkart nebuvo jokio baseino graibšto,

kuris išgelbėtų. Tai buvo tik malda, tarsi stovėtų ant Siamo aikštės tilto ir melstų amžino gyvenimo.

– Stok!

Laidas jam aplink kaklą atsilaisvino, o deguonis ėmė veržtis į plaučius. Daugiau, jam reikia daugiau! Atrodė, kad kambaryje per mažai oro, o plaučiai, rodos, tuoj išsprogs jam iš krūtinės.

– Paleisk jį! – Liza atsistojo, remdamasi keliais, ir nukreipė į Harį savo „Smith & Wesson 650".

Haris pajuto, kaip Vu už jo susigūžė ir tuo pat metu vėl suveržė, bet dabar Haris jau buvo užkišęs už laido kairę ranką.

– Šauk į jį, – Hario balsas priminė Antulio Donaldo.

– Paleisk! Tučtuojau! – Lizos vyzdžiai buvo pajuodę iš baimės ir įtūžio. Iš ausies per raktikaulį ir toliau už apykaklės tekėjo kraujo srovelė.

– Jis nepaleis, turi jį nušauti, – kimiai sušnabždėjo Haris.

– Tučtuojau! – rėkė Liza.

– Šauk! – suriaumojo Haris.

– Užsičiaupk! – Liza sverdėjo su pistoletu rankose, stengdamasi išlaikyti pusiausvyrą.

Haris atsilošė į Vu. Atrodė, lyg būtų atsirėmęs į sieną. Lizos akys ašarojo, o galva buvo palinkusi į priekį. Haris tai buvo matęs anksčiau. Ji patyrė rimtą smegenų sukrėtimą, ir jų laikas seko.

– Liza, paklausyk!

Laidas staigiai įsitempė, ir Haris išgirdo, kaip įtrūko plaštakos oda.

– Liza, tavo vyzdžiai išsiplėtę, tave tuoj ištiks šokas! Ar girdi? Turi šauti, kol ne vėlu! Liza, tu tuoj nualpsi!

Jos lūpos sutrūkčiojo:

– Kad tave kur, Hari! Aš nesugebėsiu! Aš...

Laidas perėjo jam per mėsą tarsi per sviestą. Jis bandė sugniaužti kumštį, bet turbūt buvo perrėžti kažkokie nervai.

– Liza! Pažiūrėk į mane, Liza.

Liza mirksėjo ir mirksėjo, ir žvelgė apsiblaususiomis akimis.

– Liza, viskas bus gerai. Matai, kodėl tokius šiaurės kinus verbuoja į armiją? Po galais, nėra pasaulyje didesnių taikinių. Pažiūrėk į jį, Liza. Jei tik sugebėsi nepataikyti į mane, tai į jį jau tikrai pataikysi!

Ji pažvelgė į Harį pražiojusi burną, nuleido pistoletą ir ėmė juoktis. Haris bandė sulaikyti Vu, mat šis pajudėjo į priekį, bet tai buvo tas pats, kaip pastoti kelią lokomotyvui. Kai abu atsidūrė virš Lizos, Hariui veide kažkas sprogo. Veriantis skausmas perbėgo nervų ataugomis, naujas skausmas, šįkart deginantis. Jis užuodė Lizos kvepalus, pajuto suglembant jos kūną, kai Vu savo svoriu prispaudė juos prie grindų. Griaustinio aidas nuriedėjo per atviras duris tolyn koridoriumi. Tada nutilo.

Haris kvėpavo. Jis gulėjo suspaustas tarp Lizos ir Vu, bet jautė, kad krūtinė kilnojasi aukštyn žemyn. Tai turėjo reikšti, kad jis gyvas. Kažkas lašėjo ir lašėjo. Jis bandė nuvyti mintį, dabar neturėjo tam laiko – šlapia virvė, šalti sūrūs lašai, tekšintys ant denio. Čia ne Sidnėjus. Lašai krito Lizai ant kaktos, akių vokų. Tada Haris vėl išgirdo jos juoką. Liza atmerkė akis, jos atrodė kaip juodi langai su baltomis langinėmis raudonai dažytoje sienoje. Senelio kirvio smūgiai, sausas duslus poškėjimas, bumbtelėjimas, kai malkos nukrinta ant sutryptos žemės. Dangus buvo mėlynas, žolė kuteno ausį, į akiplotį įplaukdavo ir vėl išplaukdavo kiras. Haris norėjo miego, bet visas veidas liepsnote liepsnojo, jis jautė savo paties mėsos kvapą nuo parako, išdeginusio poras.

Sudejavęs jis išsirideno iš žmonių sumuštinio. Liza vis dar juokėsi, akys buvo plačiai atmerktos, ir Haris netrukdė jai juoktis.

Jis apvertė Vu ant nugaros. Šiojo veide buvo sustingusi nuostaba, burna buvo pusiau pražiota, tarsi norėtų protestuoti prieš

juodą skylę kaktoje. Jis patraukė Vu, bet vis dar girdėjo kapsėjimą. Atsisuko į sieną už jų ir pamatė, kad jam nesivaidena. Madona vėl pakeitė plaukų spalvą. Vu kaselė užsikabino už rėmelio viršaus ir dėl jos Madona pasipuošė juodais pankiškais kirpčiais, nuo kurių lašėjo kažkas, kas priminė su cukrumi trintą trynį ir raudonų vaisių sultis. Masė minkštai dribo ant storo kilimo.

Liza juokėsi ir juokėsi.

– Koks čia pas jus vakarėlis? – išgirdo jis balsą nuo durų. – Ir Jenso nepakvietėt? O aš maniau, kad mes draugai...

Haris neatsigręžė, jo akys bėgiojo grindimis, karštligiškai ieškodamos pistoleto. Jis turbūt nukrito po stalu arba už kėdės, kai Vu trenkė jam į nugarą.

– Ar šito ieškai, Hari?

Žinoma. Jis lėtai atsisuko ir įsistebeilijo į savo paties „Ruger SP-101". Žiojosi kažką sakyti, bet išvydo, kad Jensas ruošiasi šauti. Jis laikė pistoletą abiem rankomis, truputėlį pasilenkė į priekį, ruošdamasis atatrankai.

Haris išvydo pareigūną, besisupantį ant kėdės restorane „Schrøder", jo drėgnas lūpas, niekinančią šypseną, kuri, nors jis ir nesišypsojo, vis tiek buvo jo veide. Ta pačia nematoma šypsena šypsosis policijos viršininkė, kai paprašys tylos minute pagerbti Harį Hūlę.

– Žaidimas baigtas, Jenšai, – išgirdo save sakant. – Tu nebeišsisuksi.

– Žaidimas baigtas? Iš tiesų taip sakoma? – Jensas atsiduso ir papurtė galvą. – Hari, tu prisižiūrėjai per daug prastų kriminalinių filmų.

Pirštas apgobė gaiduko svirtelę.

– Bet tiek to, tu teisus – viskas baigta. Jūs ką tik pasistengėt, kad viskas atrodytų dar įtikinamiau, nei aš planavau. Kaip manai, ant ko kris kaltė, kai jie ras vieną iš mafijos pakalikų ir du policininkus, mirusius nuo vienas kito kulkų?

Jensas primerkė vieną akį, nors to nelabai ir reikėjo taikantis iš vos trijų metrų atstumo. Visai ne lošėjas, pagalvojo Haris, užsimerkė ir nesąmoningai įkvėpė, laukdamas šūvio.

Ausų būgneliai sprogo į skutelius. Triskart. Ne lošėjas. Haris pajuto, kad atsitrenkė nugara į sieną, į grindis, jis nebesigaudė, o kordito kvapas degino nosį. Kordito kvapas. Nieko nesuprato. Jeigu Jensas iššovė tris kartus, jis turėtų seniausiai nieko nebeužuosti...

– Velniava! – nuskambėjo, tarsi kažkas šauktų iš po antklodės.

Dūmai išsisklaidė, ir jis pamatė Lizą, sėdomis atsirėmusią į sieną su rūkstančiu pistoletu vienoje rankoje. Kita buvo prispausta prie pilvo.

– Velniava, į mane pataikė! Ar tu čia, Hari?

Ar aš čia, mąstė Haris. Jis miglotai atsiminė smūgį į klubą, nuo kurio jis pusiau apsisuko.

– Kas atsitiko? – sušuko Haris, vis dar pusiau kurčias.

– Aš iššoviau pirma. Aš pataikiau. Žinau, kad pataikiau, Hari. Velniava, kaip jis išėjo?

Haris pasikėlė, nuvertė nuo stalo puodelius ir pagaliau atsistojo ant kojų. Kairė koja užmigo. Užmigo? Jis uždėjo ranką ant klubo ir pajuto, kad kelnės permirkusios. Nenorėjo žiūrėti. Ištiesė ranką.

– Duok pistoletą, Liza.

Žvilgsnis buvo prikaustytas prie durų plyšio. Kraujas. Ant linoleumo buvo kraujo. Tuo keliu. Pirmyn tuo keliu, Hūle. Tereikia sekti besidriekiančia žyme. Jis pažvelgė į Lizą. Ant mėlynų marškinių tarp pirštų skleidėsi raudona rožė. Šūdas, šūdas!

Ji sudejavo ir ištiesė jam savo „Smith & Wesson 650".

– Sugrąžink jį, Hari.

Jis dvejojo.

– Čia, po galais, įsakymas!

Haris sulig kiekvienu žingsniu stūmė koją į priekį ir tik vylėsi, kad ji nelūš. Jam mirgėjo akyse, žinojo, kad smegenys bando pabėgti nuo skausmo. Jis praėjo pro merginą registratūroje, atrodė, lyg ji pozuotų „Šauksmui" – nejudėjo, lūpų nesuvirpino nė garselis.

– Skambink greitajai! – sušuko Haris, ir ji atsipeikėjo. – Daktaro!

Jis atsidūrė lauke. Nustojo pūsti vėjas, buvo tik karšta, slegiančiai karšta. Skersai kelio stovėjo automobilis, ant asfalto matėsi stabdymo žymės, durelės buvo atviros, o išlipęs vairuotojas mojavo rankomis. Jis rodė į viršų. Haris iškėlė rankas ir nesidairydamas išbėgo į kelią, žinojo, kad pamatę, jog jam nusispjaut, vairuotojai galbūt sustos. Sucypė guma. Jis įsistebeilijo į viršų, ten, kur rodė vyriškis. Virš jo į žvaigždėtą dangų kilo pilkų dramblių siluetų karavanas. Smegenys įsijungdavo ir išsijungdavo kaip prastas automobilio radijas, o naktį užliejo vienišas trimito gausmas. Sklidinai. Haris pajuto, kaip oro gūsis, sukeltas pro pat jį prašvilpusio sunkvežimio, vos nenuplėšė jam marškinių.

Jis vėl buvo sąmoningas, akys lakstė po betono stulpų viršų. Geltonų plytų kelias. BERTS. Taip, o kodėl gi ne? Iš dalies atrodė logiška.

Geležinės kopėčios vedė iki skylės betone tiesiai virš jo, dvylikos penkiolikos metrų aukštyje. Pro skylę Haris matė mėnulio kraštą. Jis įsikando pistoleto rankeną, pastebėjo, kad diržas atsilaisvinęs, bandė negalvoti, ką jo klubui galėjo padaryti kulka, perrėžusi diržą, ir rankomis prisitraukė prie kopėčių. Geležis įsispraudė į žaizdą nuo mikrofono laido.

Nieko nejaučiu, pagalvojo Haris ir nusikeikė nuslydęs, nes ranką kaip guminė pirštinė buvo aptraukęs kraujas. Jis pastatė dešinę koją ant skersinio ir atsispyrė, užsikabino už kito ir

vėl atsispyrė. Dabar geriau. Kad tik nenualptų. Jis pažiūrėjo žemyn. Dešimt metrų? Tikrai negali sau leisti nualpti. Pirmyn. Darėsi vis tamsiau. Pirmiausia pamanė, kad jam temsta akyse, ir stabtelėjo, bet pažvelgęs apačion išvydo automobilius ir išgirdo, kaip policijos sirena lyg pjūklo geležtė rėžia orą. Vėl pakėlė akis. Skylė kopėčių viršuje pajuodo, jis nebematė mėnulio. Ar galėjo apsiniaukti? Ant pistoleto vamzdžio užtiško lašas. Dar vienas mangų lietus? Haris pabandė ropštis ant kito skersinio, jautė, kaip daužosi širdis, peršoka porą dūžių ir plaka toliau, stengiasi iš visų jėgų.

Kokia prasmė, pagalvojo jis ir dirstelėjo į gatvę. Greitai čia atvyks pirmas policijos automobilis. Jensas turbūt jau nubėgo tolyn vaiduoklių keliu, klykdamas iš juoko, jau nulipo žemyn kopėčiomis už dviejų kvartalų, o tada šast ir pradingo žmonių minioje. Suknistas Ozo šalies burtininkas.

Lašas nutekėjo pistoleto rankena tarp sukąstų dantų.

Trys mintys šovė jam vienu metu. Pirmoji, kad jeigu Jensas būtų jį matęs išeinantį gyvą iš „Millie's" karaokės, jis nebūtų pabėgęs, jis neturėjo kito pasirinkimo, privalėjo užbaigti darbą.

Antroji, kad lietaus lašų skonis nebūna saldus ir metališkas.

Trečioji, kad virš jo ne apsiniaukė, o kažkas užstojo skylę, kažkas kraujuojantis.

Tada viskas vėl pagreitėjo.

Haris tikėjosi, jog kairėje rankoje tebėra pakankamai nervų, kad ji išsilaikytų apkabinusi skersinį, dešine išplėšė iš žabtų pistoletą, pamatė nuo skersinio virš savęs lekiančias žiežirbas ir išgirdo švilpiant rikošetu atsimušusias kulkas, pajuto, kad viena užkabino jam kelnes, tada nusitaikė į juodąją skylę ir šaudydamas jautė atatranką savo sužalotu žandikauliu. Ten, viršuje, iš pistoleto žiočių plazdėjo liepsna, o Haris ištuštino apkabą. Spaudė toliau. Spragt, spragt. Prakeiktas mėgėjas.

Jis vėl išvydo mėnulį, paleido pistoletą, o šiam dar nepalietus žemės jau vėl lipo kopėčiomis aukštyn. Atsidūrė viršuje. Kelias, įrankių dėžės ir statybos įranga maudėsi geltonoje šviesoje, kurią skleidė juokingai didelis balionas, kybantis virš jų. Sukryžiavęs rankas ant pilvo Jensas gulėjo liejimo smėlio krūvoje ir kvatodamas lingavo pirmyn atgal.

– Po galais, Hari, betgi ir pridirbai tu dabar. Pažiūrėk.

Jis patraukė rankas. Iš pilvo burbuliavo – klampiai ir blizgančiai.

– Juodas kraujas. Vadinasi, pataikei į kepenis, Hari. Rizikuojam, kad gydytojas gali uždrausti gerti. Negerai.

Policijos sirenos garsėjo. Haris gaudė kvapą.

– Per daug neimčiau į galvą, Jensai. Girdėjau, kad konjakas Tailando kalėjimuose prastas.

Jis nušlubčiojo link Jenso, o šis nukreipė į jį pistoletą.

– Nagi, nagi, Hari, nesipūsk, man tik truputėlį skauda. Nieko, ko nesutvarkytum už pinigus.

– Tau baigėsi šoviniai, – nesustodamas pasakė Haris.

Jensas juokėsi ir kosėjo.

– Geras bandymas, Hari, bet bijau, kad šoviniai baigėsi tik tau. Aš, matai, moku skaičiuoti.

– Moki?

– Cha, cha, maniau, kad paaiškinau. Skaičiai. Aš iš jų gyvenu, – ir laisvosios rankos pirštais parodė: – Du į tave ir lesbę karaokės skylėje ir trys ant kopėčių. Vienas liko tau, Hari. Žinai, apsimoka pasitaupyti juodai dienai.

Haris buvo vos už dviejų žingsnių.

– Jensai, tu prisižiūrėjai per daug prastų kriminalinių filmų.

– Žymieji paskutiniai žodžiai.

Jensas nutaisė apgailestaujančią miną ir nuspaudė gaiduko svirtelę. Spragtelėjimas buvo kurtinantis. Jo pasikeitusi išraiška rodė, koks jis apstulbęs.

– Tik prastuose kriminaliniuose filmuose visi pistoletai turi šešis šovinius, Jensai. Tu laikai „Ruger SP-101“. Penki.

– Penki? – Jensas žiopsojo į pistoletą. – Penki? Iš kur žinojai?

– Aš iš to gyvenu.

Ant kelio apačioje Haris matė mėlynus švyturėlius.

– Geriausia būtų, jei man jį atiduotum, Jensai. Policininkai yra linkę šauti, kai pamato pistoletą.

Jenso veide atsispindėjo sumišimas, kai padavė Hariui pistoletą, o šis užsikišo jį už kelnių juosmens. Gal dėl to, kad nebeturėjo diržo ir pistoletas nuslydo kelnių klešne, gal dėl to, kad buvo pavargęs, jis, ko gero, akimirką atsipalaidavo, nes Jenso akyse įsivaizdavo regįs kapituliaciją. Nuo smūgio loštelėjo atgal, nustebęs, kad Jensas reagavo taip greitai. Suvokė, kad kairė koja nebelaiko, ir pajuto, kaip atsitrenkęs į betoną sutreškėjo pakaušis.

Akimirką jis išsijungė. Nevalia prarasti sąmonės. Radijas karštligiškai ieškojo radijo stoties. Pirmas dalykas, kurį pamatė, buvo žybtelėjęs auksinis dantis. Haris sumirksėjo. Ten nebuvo jokio auksinio danties, tik mėnulis atsispindėjo samių peilio geležtėje. Tada ištroškęs plienas pajudėjo į jį.

Haris niekada nesužinos, ar tiesiog veikė instinktyviai, ar jo veiksmai buvo sąmoningi. Kairė ranka išsitiesė su išskėstais pirštais ir atsirėmė tiesiai į žvilgantį plieną. Peilis minkštai ir lengvai perėjo per plaštaką. Kai sulindo iki pat rankenos, Haris truktelėjo ranką atgal į save ir spyrė sveikąja koja. Pataikė kažkur į juodą kraują, Jensas susilenkė, sudejavo ir šonu nukrito atgal į smėlį. Haris atsiklaupė. Jensas susitraukė kaip gemalas ir abiem rankomis laikėsi už pilvo. Jis klykė. Ar iš juoko, ar iš skausmo, buvo sunku pasakyti.

– Po velnių, Hari. Taip skauda, kad tiesiog fantastiška.

Jis tai gaudė orą, tai niurnėjo ir juokėsi.

Haris atsistojo. Pažvelgė į peilį, kyšantį iš abiejų plaštakos pusių, nežinodamas, ar geriau jį ištraukti, ar palikti, kad būtų kaip kamštis. Išgirdo, kad iš apačios kažkas šaukiama per megafoną.

– Ar žinai, kas dabar bus, Hari? – Jensas užsimerkė.

– Nelabai.

Jensas akimirką nutilo, kad susikauptų.

– Tai leisk man paaiškinti, kas dabar bus, Hari. Dabar bus atlyginimų mokėjimo diena visai krūvai policininkų, advokatų ir teisėjų. Kad tave velniai, Hari, man tai daug kainuos.

– Ką nori pasakyti?

– Ką noriu pasakyti? Ar ir vėl vaidinsi Norvegijos skautą, Hari? Viską galima nusipirkti. Jeigu turi pinigų. Aš pinigų turiu. Be to... – jis sukosėjo. – Keletas politikų, turinčių savų interesų statybų srityje, tikrai nenorės pamatyti, kaip BERTS nueina šuniui ant uodegos.

Haris papurtė galvą.

– Ne šįkart, Jensai. Ne šįkart.

Jensas apnuogino dantis pusiau šypsodamasis, pusiau perkreipdamas veidą.

– Nori lažintis?

Gana, galvojo Haris. Nepadaryk to, ko paskui gailėsiesi, Hūle. Jis dirstelėjo į laikrodį – grynai profesinis įprotis. Suėmimo laikas ataskaitai.

– Noriu sužinoti vieną dalyką, Jensai. Inspektorei Kramli pasirodė, kad aš per daug išplepėjau, kai paklausiau tavęs apie „Elem Limited“. Gal ir per daug. Bet tu supratai tą anksčiau, ar ne, kad aš žinau, jog čia tavo darbas.

Jensas bandė sutelkti žvilgsnį į Harį.

– Jau prieš kurį laiką. Dėl to niekaip nesumoju, kodėl taip stengeisi ištraukti mane iš areštinės. Kodėl, Hari?

Haris pajuto, kad svaigsta galva, ir atsisėdo ant vienos įrankių dėžės.

– Na... Gal tuo metu dar nesuvokiau, kad žinau, jog tai tavo darbas. Gal norėjau pamatyti, su kokia korta žaisi toliau. O gal tik norėjau tave pabaidyti nuo žemės, nežinau. Kas išdavė, kad žinau?

– Kai kas man tą papasakojo.

– Neįmanoma. Iki šio vakaro niekam neprasitariau.

– Kai kas tą suprato ir be tavo prasitarimo.

– Runa?

Jenso skruostas drebėjo, lūpų kamputyje atsirado baltų putų.

– Žinai ką, Hari? Runa turėjo tai, kas vadinama intuicija. Aš tai vadinu pastabumu. Turi išmokti geriau slėpti, ką galvoji, Hari, neparodyti to priešui. Neįtikėtina, ką moteris gali tau papasakoti, jei pagrasini nupjauti tai, dėl ko ji yra moteris. Taip, nes ji spėjo tapti moterimi, ar ne, Hari? Tu...

– Kuo jai grasinai?

– Peiliu. Nupjauti spenelius. Kaip tau patinka, Hari?

Haris atgręžė veidą į dangų ir užmerkė akis, tarsi lauktų lietaus.

– Ką nors ne taip pasakiau, Hari?

Haris jautė, kaip šnervėmis srūva karštas oras.

– Ji tavęs laukė, Hari.

– Kokiame viešbutyje apsistoji, būdamas Osle? – sušnabždėjo Haris.

– Runa sakė, kad ateisi ir ją išgelbėsi, kad tu žinai, kad aš ją pagrobiau. Žliumbė kaip vaikas ir daužėsi su tuo savo protezu, buvo visai juokinga. Taigi...

Drebančio metalo garsas. Žvangt, žvangt. Jie lipa kopėčiomis. Haris pasižiūrėjo į peilį, įstrigusį plaštakoje. Ne. Jis apsižvalgė. Ausyse džeržgė Jenso balsas. Kažkur pilvo apačioje pradėjo saldžiai dilgčioti, galvoje lengvai ūžė, kaip apsvaigus nuo šampano. Nedaryk to, Hūle, laikykis. Bet jis jau jautė tą ekstazišką laisvojo kritimo jausmą. Jis pasidavė.

Įrankių dėžės spyna sulūžo nuo antro spyrio. Pneumatinis grąžtas vadinosi „Wacker“, buvo lengvas, tikrai nesvėrė daugiau nei dvidešimt kilogramų ir įsijungė iškart, kai jis nuspaudė mygtuką. Jenso žandikauliai staiga susičiaupė, o akys išsiplėtė, kai smegenys po truputėlį suvokė, kas tuoj įvyks.

– Hari, tu negali...

– Išsižiok, – pasakė Haris.

Besikratančio aparato riaumojimas nustelbė transporto gausmą po jais, megafono skalijimą ir metalinių skersinių drebėjimą. Plačiai išsižergęs Haris perkėlė svorį į priekį, vis dar užvertęs veidą į dangų ir užmerkęs akis. Lijo.

Haris susmuko ant smėlio. Gulėjo ant nugaros ir žiūrėjo į dangų, buvo paplūdimyje, ji paprašė ištepti jai nugarą, jos oda buvo tokia jautri. Nenorėjo nudegti. Sudegti. Jie jau buvo čia, šūkaujantys balsai, ilgaauliai batai ant betono ir slidus užtaisomų ginklų klaksėjimas. Jis atsimerkė ir buvo apakintas į veidą nukreipto prožektoriaus. Prožektorius nuslydo toliau, o jis pamatė šmėkštelint Rangsano siluetą.

– Na?

– Jokių skylių, – pasakė Haris ir vos spėjo užuosti savo paties tulžies kvapą prieš skrandžio turiniui pripildant burną ir nosį.

Penkiasdešimt trečias skyrius

Liza pabudo ir žinojo, kad kai atmerks akis, pamatys geltonas lubas ir T formos įskilimą tinke. Dvi savaites į jį žiopsojo. Dėl kaukolės lūžio jai neleista skaityti, žiūrėti televizoriaus, tik šiek tiek pasiklausyti radijo. Kulkos žaizda greitai sugis, teigė gydytojai, jokie gyvybiniai organai nebuvo pažeisti.

Bent jau jai ne gyvybiniai.

Buvo užsukęs gydytojas, teiravosi, ar ji ketino susilaukti vaikų. Ji papurtė galvą ir nenorėjo daugiau klausytis, o jis paliko ją ramybėje. Vėliau bus per akis laiko blogoms naujienoms, dabar ji bandė susitelkti į geras. Tai, kad jai nereikės ateinančiais metais reguliuoti eismo. Ir kad buvo užėjęs policijos viršininkas, siūlė pasiimti poros savaičių atostogas.

Jos žvilgsnis nukrypo link palangės. Bandė pasukti galvą, bet jai ant galvos buvo užmaukšlinta kažkas, kas priminė naftos gręžimo bokštą, dėl to ji negalėjo judinti sprando.

Ji nemėgo būti viena, niekada nemėgo. Vakar ją aplankė Tonjė Vig ir domėjosi, ar ji žino, kur dingo Haris. Tarsi jis būtų telepatiškai su ja susisiekęs, kol ji buvo ištikta komos. Tačiau Liza suprato, jog Vig susirūpinimas nėra vien profesinis, bet to nekomentavo, tik pasakė, kad Haris tikrai atsiras.

Ji atrodė tokia vieniša ir nusiminusi, toji Tonjė Vig, tarsi ką tik būtų supratusi, kad jos traukinys nuvažiavo. Na, ji susitvarkys. Ji atrodė iš tų, kurie susitvarko. Jai pranešė, kad ji bus naujoji ambasadorė, pradės eiti pareigas gegužę.

Kažkas kostelėjo. Liza atmerkė akis.

– Kaip einasi? – paklausė kimus balsas.

– Hari?

Spragtelėjo žiebtuvėlis, ir ji užuodė cigaretės dūmą.

– Tai grįžai? – pasakė ji.

– Tik pravėdinu galvą.

– Kuo užsiimi?

– Eksperimentuoju, – atsakė jis. – Bandau rasti geriausią būdą netekti sąmonės.

– Man minėjo, kad pabėgai iš ligoninės.

– Jie daugiau niekuo negalėjo man padėti.

Liza atsargiai juokėsi, išleisdama orą mažais, trumpais kvėptelėjimais.

– Ką jis sakė? – paklausė Haris.

– Bjarnė Meleris? Kad Osle lyja, regis, bus ankstyvas pavasaris. Prašė pranešti, jog visa kita kaip ir anksčiau, ir dar prašė perduoti linkėjimus. Abi pusės atsikvėpė iš palengvėjimo, yra laimingos ir patenkintos. Ministerijos direktoriaus pavaduotojas Torhiusas buvo užėjęs su gėlėmis ir klausė, kur tu. Prašė perduoti sveikinimus.

– Ką sakė Meleris? – pakartojo Haris.

Liza atsiduso.

– Gerai. Aš perdaviau tavo žinutę, ir jis patikrino.

– Ir?

– Hari, tu žinai kokia nedidelė tikimybė, kad Brekė būtų kaip nors susijęs su ta iššaginimo byla.

– Kodėl?

– Ta Brekės buvusioji nesuprato klausimų. Ji metė jį dėl to, kad laikė jį nuobodžiu, ne dėl ko kito. Ir... – Liza įkvėpė, – ir jis net nebuvo Osle, kai tavo seseriai tai nutiko.

Liza bandė išgirsti, kaip jis priėmė žinią.

– Atsiprašau, – tarė ji.

Ji išgirdo, kad nukrito cigaretė, o guminis kulnas sutrynė ją į akmenines grindis.

– Na... Aš tik norėjau pažiūrėti, kaip tu laikaisi, – tarė jis. Kėdės kojos brūkštelėjo per grindis.

– Hari?

– Aš čia.

– Tik vienas dalykas. Grįžk atgal, ar gali pažadėti? Nepasilik ten.

Liza išgirdo, kaip jis įkvėpė.

– Aš grįšiu, – pasakė jis be intonacijos, tarsi tai būtų įgrisęs priedainis.

Penkiasdešimt ketvirtas skyrius

Jis matė šokančias dulkes vienišame šviesos ruože, kuris prasiskverbė virš jų pro medines grindis. Marškiniai lipo prie kūno tarsi šūvio išgąsdinta moteris, prakaitas degino lūpas, o nuo aslos dvoko jam buvo bloga. Bet tada jam padavė pypkę. Ranka laikė adatą ir tepė skylę juoda derva, laikė pypkę tiesiai virš liepsnos, ir vėl visi kampai pasidarė apvalesni. Po antro įkvėpimo pasirodė jie: Ivaras Liokenas, Džimas Lavas ir Hil-

dė Molnes. Po trečio pasirodė likusieji. Tik jos vienos trūko. Jis įkvėpė dūmus į plaučius, neiškvėpė jų, kol neatrodė, kad plaučiai sprogs, o tada atėjo ir ji. Ji stovėjo verandos tarpduryje, ir saulė apšvietė pusę veido. Du žingsniai, ir ji nuskriejo oru, juoda, susirietusi taip, kad rankomis siektų kojų pirštus, švelnia linija, nepaprastai lėtai minkštu bučiniu perskrodė vandens paviršių, niro gilyn ir gilyn į vandenį, kol šis už jos užsivėrė. Nesmarkiai burbuliavo, bangelės taškenosi į baseino kraštą. Paskui nutilo, žaliame vandenyje vėl atsispindėjo dangus, tarsi ji niekada nebūtų egzistavusi. Jis įkvėpė paskutinį kartą, atsigulė ant bambukinio kilimėlio ir užsimerkė. Tada išgirdo minkštą grybšnių pliaukšėjimą.

Jo Nesbø
Tarakonai

Iš norvegų kalbos vertė
Rima Ciburevkinaitė

Redaktorė
Dalia Kižlienė

Viršelio dailininkas
Zigmantas Butautis

Maketavo
Eglė Jurkūnaitė

Tiražas 5 000 egz.

Išleido UAB „Baltų lankų“ leidyba
Gedimino pr. 28, LT-01104 Vilnius
leidykla@baltoslankos.lt
www.baltoslankos.lt

Spausdino AB „Spauda“
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius
www.spauda.com

Jo Nesbø (Ju Nesbio, gim. 1960) – vienas geriausių šių laikų kriminalinių romanų rašytojų pasaulyje. Milžinišką sėkmę ne tik gimtojoje Norvegijoje, bet ir daugelyje užsienio šalių, tarp jų ir Lietuvoje, jam pelnė kultinis knygų ciklas apie Harį Hūlę. Autorius apdovanotas gausybe literatūros premijų, tarp jų „Stikliniu raktu“, „Riverton“, Norvegijos knygų klubo premija, „Bookseller“ prizu, Danijos detektyvų rašytojų akademijos premija, Suomijos detektyvų rašytojų akademijos premija. Jo knygos ne kartą buvo patekusios į tarptautinių bestselerių sąrašus. Šiuo metu pasaulyje parduota daugiau kaip 25 milijonai Nesbø knygų egzempliorių. O pagal romaną *Galvų medžiotojai* 2011 m. sukurtas to paties pavadinimo kino filmas buvo nominuotas daugybei apdovanojimų, tarp jų Norvegijos nacionaliniam kino apdovanojimui „Amanda“ ir Britų akademijos kino ir televizijos apdovanojimui.

ANTRASIS DETEKTYVO HARIO HŪLĖS SERIJOS ROMANAS.

Norvegijos ambasadorius Tailande randamas negyvas Bankoko viešnamy. Inspektorius Haris Hūlė išsiunčiamas iš Oslo pasirūpinti, kad skandalingo fakto aplinkybės neiškiltų aikštėn.

Tačiau atvykęs į įvykio vietą jis pamato, jog tai anaiptol ne atsitiktinė, įprasta žmogžudystė. Jos priežastys glūdi gerokai giliau, nei regi akis, ir veda kur kas toliau, nei apsilaupiusios viešnamio sienos. Kitaip tariant, Hūlė supranta, kad kiekvienam tarakonui, šmirinėjančiam viešbučio kambary, tenka šimtai kitų, besislepiančių už pastato sienų. Supamas niekad nenutylančio eismo triukšmo Hūlė klaidžioja Bankoko gatvėmis – mirga *go-go* barai, mainosi šventyklos, svaigina opijaus rūsiai – ir stengiasi iš paskirų dalelių sulipdyti ambasadoriaus gyvenimo bei mirties istoriją. Nors niekas jo neprašė ir niekas to nenori – net pats Haris.

Kūrinio pasaulis tamsus ir šaltas, kaip ir dera pagal šiaurietiškojo noir *žanro taisykles – toks pats, kaip ir žmogaus širdis. Tačiau svarbiausia – magija, kurią Nesbø kuria, žaisdamas šiomis taisyklėmis...*

CHICAGO TRIBUNE

Nuostabu... populiariausias tarp ankstyvųjų [Nesbø] romanų, jame šaltu žvilgsniu žvelgiama į kai kurių išeivių europiečių gyvenimo tikrovę Azijoje.

THE IRISH INDEPENDENT

Autoriaus valia personažui atsidūrus visiškai ne norvegiškoje aplinkoje, pasirodo, kad vaizdingai perteikta slogi Bankoko ir Tailando nuotaika – tai natūrali Hario Hūlės būsena.

THE INDEPENDENT

ISBN 978-9955-23-880-5

9 789955 238805 >

www.baltoslankos.lt